

Samenwerken voor minimahuisdieren

Leanne Giebels en Patricia Klaassens

Samenwerking voor minimahuisdieren

*Een onderzoek naar de mogelijke samenwerking tussen maatschappelijke organisaties en Stichting
Bevordering Huisdierenwelzijn met betrekking tot minimahuisdieren*

Een afstudeerscriptie in het kader van de opleiding Diermanagement
Van Hall-Larenstein te Leeuwarden, augustus 2015

Opdrachtgever: Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn
Contactpersoon: Lilianne van Doorne
Begeleiders: André Feenstra & Rik Mulder

Leanne Giebels	900815005
Patricia Klaassens	920106004

Voorwoord

Deze afstudeerscriptie is geschreven naar aanleiding van een afstudeeropdracht voor Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn. Gedurende 20 weken hebben wij onderzoek gedaan naar een mogelijke samenwerking tussen maatschappelijke organisaties in de gemeente Groningen en Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn. Wij willen Lilianne van Doorne bedanken voor het mogelijk maken van deze opdracht en haar advies tijdens het onderzoek. Voor het mogelijk maken van een samenwerking willen wij de maatschappelijke organisaties De Noorderbrug, WerkPro, Limor, Leger des Heils en Humanitas bedanken voor de medewerking. Ook willen wij André Feenstra en Rik Mulder bedanken voor de begeleiding vanuit de opleiding. Wij wensen de lezer veel leesplezier.

Leanne Giebels en Patricia Klaassens, 8 augustus 2015, Leeuwarden

Summary

According to the Statistics Netherlands (from now on mentioned as: CBS) has since the economic crisis in 2008 the poverty increased. In the municipality Groningen 16.2% of the households has a long-term low income. In total there are in the municipality Groningen 14.000 households (12% of the population) that use the minima regulation. (CBS, 2014) Poverty is not just about the financial situation of a person. It is a complex problem with a combination of a (long-term) low income, obstacle in access to public services and a lack of social participation. (Gemeente Groningen, 2012) The lack of social participation can be reduced by a pet. A pet causes more socializing, more social support in case of stress and the self-esteem of the pet owner increases. (Endenburg, z.d.)

Minima households have to deal with social organisations, but pets and animal welfare are often not included in the conservations, says SBH. Because of this the following question lies with SBH; how do we get the social organisations to include animal welfare in their conservations with clients. In response to this demand and the literature that is found the following research purpose has been prepared: *Which social organizations are willing to work together with SBH for minima pets.* Based on this research purpose a pilotplan is created for the participating organisations. The following main question is prepared: *How can a sustainable cooperation for minima pets between social organisations and SBH be created in the municipality Groningen and how can SBH be an advisory for minima households?*

With qualitative research the different opinions and attitudes of the interviewed experts were found. With this information the research question was answered. Prior to the interviews, there are six topics prepared in which the interview questions were divided. Through semi-structured interviews the six topics were discussed. The interviews were first written and the data was through open, axial and selective coding processed.

The 26 social organizations that are affiliated with the food bank were contacted. Five social organizations have cooperated in the research; Limor, WerkPro, Humanitas, Leger des Heils and De Noorderbrug. During encoding insight in themes, that are important for answering the research questions, were created. It involves the following three themes: current situation minima households, current situation minima pets and desirable situation. These themes provide insight into the opinions and attitudes of the five civil organizations. It appeared from the results that social organisations do not know how to act in various situations. There is often fear of losing the trust of the client. This is for the five organizations an occasion to organize a cooperation with SBH. It was also found, that many minima households are not a member from the foodbank, because many minima feel ashamed.

The issues around animal housing is not unique to minima households that are member of the foodbank. Minima households that are not a member to the food bank also have issues with pets. SBH could expand their target group and not just help minima households connected to the food bank, but also help minima households that are not connected to the food bank. The situations where social organisations want help with are (temporary) shelter, mediation of the veterinarian bill and with animal welfare issues. Through a pilot project a cooperation between social organisations and SBH is created. A plan is prepared in which the advisory function of SBH has been described and how the pilot is designed. The advisory function of SBH will consist of answering the requests for help from clients and social organizations. This may consist of relocating pets, mediation of the veterinary bills and advice on health questions.

Samenvatting

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is de armoede sinds de economische crisis in 2008 fors gestegen. In de gemeente Groningen heeft 16,2% van de huishoudens een langdurig laag inkomen. In totaal zijn er in de gemeente Groningen 14.000 huishoudens (12% van de inwoners) die gebruik maken van de minimaregeling. (CBS, 2014) Bij armoede gaat het niet alleen om de financiële situatie van een persoon. Het is een complex probleem van een combinatie van een (langdurig) laag inkomen, belemmering in toegang tot overheidsvoorzieningen en een gebrek aan maatschappelijke deelname. (Gemeente Groningen, 2012) Gebrek aan maatschappelijke deelname kan onder andere worden verminderd door een huisdier. Een huisdier zorgt er namelijk voor dat er meer sociale contacten zijn, meer sociale ondersteuning is bij stress en de zelfwaardering van de mens neemt toe. (Endenburg, z.d.)

Minimahuishoudens krijgen te maken met maatschappelijke organisaties, maar huisdieren en het welzijn hiervan worden vaak niet meegenomen in het intakegesprek, zegt Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn (SBH). De vraag die bij SBH ligt is daarom ook; hoe krijgen we de organisaties zover dat dierenwelzijn ook meegenomen wordt in de gesprekken? Naar aanleiding van deze vraag en de gevonden literatuur is het volgende onderzoeksdoel opgesteld: *Inzicht krijgen in welke maatschappelijke organisaties er bereid zijn om te willen samenwerken met SBH.* Op basis van dit onderzoeksdoel wordt een samenwerkingsplan voor de meewerkende organisaties opgesteld. Hierbij hoort de volgende hoofdvraag: *Op welke wijze kan een structurele samenwerking voor minimahuishouders tussen maatschappelijke organisaties en Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn in de gemeente Groningen worden opgezet en hoe kan Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn een goede adviesfunctie hebben voor minimahuishouders?*

Door middel van kwalitatief onderzoek zijn de verschillende meningen en attitudes van de geïnterviewde deskundigen boven tafel gekomen en kon de onderzoeksvraag worden beantwoord. Voorafgaande aan de interviews zijn er zes onderwerpen opgesteld waarin de interviewvragen zijn onderverdeeld. Door middel van gedeeltelijk gestructureerde interviews zijn de zes onderwerpen behandeld tijdens de gesprekken. De interviews zijn eerst uitgeschreven en door middel van open, selectief en axiaal coderen is de data verwerkt.

Er is contact gezocht met de zesentwintig maatschappelijke organisaties die zijn aangesloten bij de voedselbank. Van deze zesentwintig organisaties hebben er vijf maatschappelijke organisaties meegewerkt aan het onderzoek; Limor, WerkPro, Humanitas, Leger des Heils en De Noorderbrug. Tijdens het coderen is inzicht verkregen in de thema's en de begrippen die van belang zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen. Het gaat om de volgende drie thema's: 'huidige situatie minimahuishouders', 'huidige situatie minimahuishouders' en 'gewenste situatie'. Aan de hand van deze thema's is inzicht verkregen in de meningen en attitudes van de vijf maatschappelijke organisaties. Uit de resultaten is gebleken dat de maatschappelijke organisaties niet of niet voldoende weten hoe er in diverse situaties gehandeld moet worden. Deze situaties gaan voornamelijk over herplaatsing huisdier, verwaarlozing en verzorging. Er is vaak angst om het vertrouwen van de cliënt te verliezen. Dit is voor de vijf organisaties een aanleiding om samen te werken met SBH. Ook is uit de resultaten gebleken dat veel minimahuishouders zich vanwege schaamte niet aanmelden bij de voedselbank.

De problematiek rondom huisdierenwelzijn komt niet alleen voor bij minimahuishouders die zijn aangesloten bij de voedselbank. Ook bij minimahuishouders die niet bij de voedselbank zijn aangesloten komen er problemen voor. SBH zou zijn doelgroep kunnen verbreden door niet alleen

de minimahuishoudens die zijn aangesloten bij de voedselbank te helpen, maar ook de minimahuishoudens die niet bij de voedselbank zijn aangesloten. De maatschappelijke organisaties willen voornamelijk hulp bij verwaarlozing, steun bij (tijdelijke) opvang huisdieren en bij het bemiddelen van de dierenartsenrekening. Door middel van een pilot wordt er een samenwerking gecreëerd tussen de maatschappelijke organisaties en SBH. Een plan is opgesteld waarin de adviesfunctie van SBH is beschreven en hoe de pilot wordt vormgegeven. De adviesfunctie die SBH zal bekleden in de samenwerking zal bestaan uit het beantwoorden van de hulpvragen van cliënten en maatschappelijke organisaties. Dit kan bijvoorbeeld bestaan uit het herplaatsen van huisdieren, bemiddelen van de dierenartsenkosten en advies geven bij welzijnsvragen.

Inhoudsopgave

Inleiding	7
Probleembeschrijving	7
Onderzoeksdoel	8
1. Materiaal en methoden	9
1.1 Kwalitatief onderzoek	9
1.1.1 Onderzoeksvragen	10
1.1.2 Data-analyse	12
1.2 Open coderen	12
1.3 Axiaal coderen	13
1.4 Selectief coderen	13
1.5 Literatuuronderzoek	13
1.6 Begripsbepaling	14
2. Achtergrond	16
2.1 Uitkeringen	16
2.1.1 Bijstandsuitkering	16
2.1.2 IOAW en IOAZ	16
2.1.3 Wajong	17
2.1.4 Minimaregeling	17
2.1.5 Cijfers	17
2.2 Belang van huisdieren voor minimahuishoudens	18
2.2.1 Mens-dier relatie	18
2.2.2 Effecten van het hebben van een huisdier	18
2.2.3 Welzijn van minimahuisdieren	19
2.2.4 Criteria voor goede huisdierenwelzijn	20
2.3 Samenwerking	21
2.3.1 Samenwerkingsvormen	21
2.3.2 Fasen in het samenwerkingsproces	23
3. Resultaten	25
3.1 De organisaties	25
3.2 De interviews	27

3.3	Huidige situatie minimahuishoudens	28
3.4	Huidige situatie minimahuisdieren	31
3.5	Gewenste situatie	34
4.	Discussie	37
4.1	Huidige situatie minimahuishoudens	37
4.1.1	Aantal minimacliënten met huisdieren	38
4.2	Huidige situatie minimahuisdieren	39
4.3	Gewenste situatie	40
4.4	Voorafgaande onderzoeken	41
5.	Conclusie	42
6.	Aanbeveling	44
	Literatuurlijst	45
	Bijlagen	I
	Bijlage I – Pilotplan	I
	Inleiding	I
	Aanleiding pilot	I
	Begripsbepaling	II
1.	Doelstelling pilot	IV
1.1	Projectresultaat en projectgrenzen	IV
2.	Adviesfunctie BHW	V
3.	Protocol	VII
4.	Projectorganisatie	IX
5.	Projectplanning	X
6.	Kosten en baten	XI
	Literatuur	XIII
	Bijlage II – Interviewvragen dierenwelzijnsorganisaties	XV
	Bijlage III – Interviewvragen maatschappelijke organisaties	XVI
	Bijlage IV – Uitwerkingen interviews dierenwelzijnsorganisaties	XVIII
	Bijlage V – Uitwerkingen interviews maatschappelijke organisaties	XXI
	Bijlage VI - Interviews geordend	XLVIII
	Bijlage VII – Interviews open coderen	LXIX
	Bijlage VIII – Interviews axiaal coderen	XCIII
	Bijlage IX – Interviews selectief coderen	XCVIII

Inleiding

Deze scriptie is geschreven als afstudeeronderzoek voor de opleiding Diermanagement aan de hogeschool Van Hall Larenstein te Leeuwarden. Het betreft een onderzoek naar mogelijke samenwerkingsverbanden tussen maatschappelijke organisaties en de opdrachtgever van het onderzoek Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn (SBH).

De inleiding bevat de probleembeschrijving en de doelstelling. Waarna in hoofdstuk 1 de methode van het onderzoek is uitgelegd. In dit hoofdstuk staan ook de onderzoeksvragen beschreven en is een begripsbepaling weergegeven. In hoofdstuk 2 is literatuur beschreven over de mens-dier relatie, de verschillende uitkeringen en de gemeente Groningen, het onderzoeksgebied. De resultaten van het onderzoek zijn beschreven in hoofdstuk 3 en gaan over de organisaties die het samenwerkingsverband willen aangaan. In hoofdstuk 4 wordt er over de resultaten gediscussieerd. Hierna volgt de conclusie met aanbevelingen in hoofdstuk 5. Tot slot volgt de literatuurlijst en de bijlagen.

Probleembeschrijving

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is de armoede sinds de economische crisis in 2008 fors gestegen. Het CBS schat dat de armoede in 2013 zijn piek heeft bereikt en in 2014 en 2015 licht zal dalen. In de gemeenten Rotterdam, Amsterdam en Groningen zijn de meeste huishoudens met een langdurig laag inkomen. In Rotterdam heeft 17,2% van de huishoudens een langdurig laag inkomen. In Amsterdam ligt dit aantal op 17% en in de gemeente Groningen op 16,2%. (CBS, 2014) Huishoudens die een laag inkomen hebben kunnen gebruik maken van speciale regelingen. Dit houdt wel in dat het inkomen van de huishoudens niet hoger mag zijn dan 110% van het sociaal minimum. Deze speciale regeling wordt de minimaregeling genoemd. (Zaanstad, 2014)

Bij armoede gaat het niet alleen om de financiële situatie van een persoon. Het is een complex probleem van een combinatie van een (langdurig) laag inkomen, belemmering in toegang tot overheidsvoorzieningen en een gebrek aan maatschappelijke deelname. (Gemeente Groningen, 2012) Het gebrek aan maatschappelijke deelname kan onder andere worden verminderd door een huisdier. Een huisdier zorgt er namelijk voor dat er meer sociale contacten zijn, meer sociale ondersteuning bij stress en de zelfwaardering van de mens neemt hierdoor toe. Met een dier voelen mensen zich meer gehecht. Ze staan positiever in het leven en voelen zich beter. (Endenburg, z.d.) Veel mensen zijn al in het bezit van een huisdier voordat ze te maken krijgen met een laag inkomen. Als deze mensen door financiële omstandigheden afstand moeten doen van hun huisdier kan dit nadelige effecten hebben op de maatschappelijke deelname. De kans op een sociaal isolement wordt groter. (Plak & Geld, 2008). Mensen die leven in een sociaal isolement hebben geen of weinig betekenisvolle contacten en voelen zich daar eenzaam en ongelukkig bij. (Heiligenberg & Rijk, 2009)

Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn is de opdrachtgever van het onderzoek. SBH is in 2014 opgericht met als doel: "het bieden van tijdelijke steun aan eigenaren van huisdieren die in nood verkeren, zelf aangewezen zijn op de voedselbank, waardoor ze niet of voldoende in staat zijn te voorzien in de basisbehoeften van hun huisdieren" (Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn, 2015). Vaak zijn minimahuishoudereigenaren niet in staat om goed te kunnen voorzien in de basisbehoeften van hun huisdier(en), zegt SBH. Deze stichting helpt de minimahuishoudens met hun huisdier(en). Deze groep mensen, die leven onder de armoede grens, wordt vaak vergeten. Minimahuishoudens krijgen te maken met maatschappelijke organisaties. Helaas worden de huisdieren en het welzijn hiervan vaak niet meegenomen in het intakegesprek, zegt SBH. De vraag die bij SBH ligt is: *Zijn maatschappelijke organisaties bereid om huisdierenwelzijn mee te nemen in de gesprekken?* Uit

onderzoek van de Universiteit in Utrecht is gebleken dat 60% van de ondervraagde minimahuisdier eigenaren wel eens heeft besloten om de dierenarts niet te bezoeken vanwege een gebrek aan financiële middelen. (Plak & Geld, 2008) Als mogelijke oplossing werd, uit een onderzoek van HAS Hogeschool, een samenwerking met maatschappelijke organisaties en stichtingen/fondsen voorgesteld. (Bar & Voogt, 2012)

Onderzoeksdoel

Uit de vragen van SBH en de vooronderzoeken van de Universiteit in Utrecht en het HAS Den Bosch is het volgende onderzoeksdoel opgezet:

Inzicht krijgen in welke maatschappelijke organisaties er bereid zijn om samen te werken met andere maatschappelijke organisaties, dierenwelzijnsorganisaties en met SBH.

Om landelijk goede samenwerkingsverbanden te vormen met maatschappelijke organisaties zal er eerst een pilot moeten gehouden worden in de gemeente Groningen. In de gemeente Groningen heeft 16,2% van de huishoudens een langdurig laag inkomen. SBH heeft nog weinig tot geen contacten in de gemeente Groningen en daarom is de keuze op deze gemeente gevallen. SBH heeft hierdoor de kans om hun netwerk uit te breiden en meer naamsbekendheid te krijgen.

Het beleidsdoel van het onderzoek is om een pilotplan te schrijven voor SBH. Hierin staat beschreven hoe de samenwerking tot stand gebracht kan worden tussen maatschappelijke organisaties en SBH. Dit plan zal zich richten op de gemeente Groningen, maar kan in een later stadium door SBH gebruikt worden voor een samenwerking in andere gemeenten. De onderzoeksvragen staan beschreven in hoofdstuk 1 "Materiaal en methoden".

1. Materiaal en methoden

Voor het beantwoorden van de doelstelling en de onderzoeksvragen is kwalitatief onderzoek uitgevoerd. Het onderzoeksdoel is beschreven in de inleiding. In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksmethode beschreven.

1.1 Kwalitatief onderzoek

De gemeente Groningen is voor dit onderzoek uitgekozen, omdat deze gemeente al langdurige werkloosheid heeft. Hiervoor is gekeken naar het armoedesignalement 2014 van het CBS. Vervolgens zijn hier de twee meest armste gemeenten uitgehaald. De gemeente Leeuwarden en de gemeente Groningen bleven over. (CBS, 2014) Hoewel Leeuwarden in 2014 hoger in armoede scoorde dan de gemeente Groningen is er toch voor Groningen gekozen. De doorslaggevende reden was, zoals eerder gezegd, de langdurige werkloosheid in deze gemeente. Er is aangenomen dat er om deze reden meer minimahuishoudens in deze gemeente zijn. Ook is SBH niet bekend in de gemeente Groningen. Door dit onderzoek werd verwacht dat er veel minimahuisdieren geholpen worden en dat SBH meer naamsbekendheid creëert.

De maatschappelijke organisaties in Groningen zijn gekozen door naar de doelgroep van SBH te kijken. De stichting heeft als doelgroep minimahuishoudens die aangesloten zijn bij de voedselbank. Om deze reden zijn alle 26 maatschappelijke organisaties benaderd die zijn aangesloten bij de voedselbank in Groningen.

In de gemeente Groningen zijn er 14.000 huishoudens (12% van de inwoners) die bij de minima horen. Elk huishouden met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum kan gebruik maken van de minimaregeling en valt onder het armoedebelief van de gemeente Groningen. De gemeente Groningen wil de minima zodanig ondersteunen, dat zij hun armoedesituatie zelf kunnen verbeteren. Deze huishoudens moeten economisch en maatschappelijk zelfstandig worden. Dit wordt gedaan door het versterken van de zelfredzaamheid en het creëren van rust en zekerheid (Gemeente Groningen, z.d.)

De gemeente Groningen heeft voor minimahuishoudens een pas ontwikkeld waarmee kortingsbonnen kunnen worden aangevraagd. Deze pas wordt ook wel de Stadterspas genoemd. Kortingsbonnen kunnen worden verkregen voor een hobbyclub, gratis bezoek aan het zwembad, korting op de bibliotheek en korting op de dierenarts. De minimahuisdiereigenaren kunnen per huishouden drie kortingsbonnen voor chippen, sterilisatie en castratie van hun huisdier krijgen. (Gemeente Groningen, 2013) Van de 12 dierenartsenpraktijken in de gemeente Groningen zijn er 10 aangesloten bij de minimaregeling. In Tabel 1 is beschreven welke dierenartsenpraktijken er zijn aangesloten bij de minimaregeling.

Tabel 1. Dierenartspraktijken in de gemeente Groningen aangesloten bij de minimaregeling.

Dierenkliniek:	Aangesloten bij minima regeling:
Dierenkliniek Noorderplantsoen	Ja
Diergeneeskundigcentrum Paterwoldseweg	Ja
Diergeneeskundigcentrum locatie Zuiderweg	Ja
Dierenziekenhuis Groningen	Ja
Dierenkliniek Eikenlaan	Ja
Dierenarts reitdiep	Ja
Dierenartspraktijk Beijum	Ja
Diergeneeskundig centrum Hopmans	Ja
Dierenarts Lewenborg	Ja
Diergezondheidscentrum van Stad tot Wad	Ja
Dierenartsenpraktijk Ommelanden	Nee
Dierenkliniek Helpman	Nee

Voor dit onderzoek is er data verzameld door interviews te houden met deskundigen. Voorafgaande aan de interviews zijn er zes onderwerpen opgesteld waarin vragen zijn onderverdeeld. Deze onderwerpen zijn; intake, organisatie, minimahuishoudens, minimahuisdieren, behoefte aan hulp en samenwerken. Deze onderwerpen zijn afgeleid van de onderzoeksvragen. De verschillende onderwerpen bevatten vragen die betrekking hebben op dat onderwerp. Zo heeft het onderwerp 'intake' vragen die betrekking hebben op de intake. Aan de hand van de opgestelde vragen zijn de benodigde gegevens verzameld om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Het doel van de interviews was om inzicht te krijgen in de behoefte aan samenwerking van de maatschappelijke organisaties. Hiervoor was het van belang dat er goed doorgevraagd werd, dat is niet mogelijk bij het afnemen van een enquête. De interviewvragen zijn opgesteld aan de hand van de onderzoeksvragen. Door het stellen en beantwoorden van de interviewvragen, zijn de onderzoeksvragen beantwoord.

1.1.1 Onderzoeksvragen

Voor het opstellen van de interviewvragen is er gekeken naar de opgestelde onderzoeksvragen. De zeven opgestelde subvragen hebben de hoofdvraag beantwoord. Hieronder wordt uitgelegd hoe de verschillende subvragen verwerkt zijn in de interviewvragen. Enkele subvragen zijn op een andere manier beantwoord dan met een interview. Ook deze worden hieronder uitgelegd.

De hoofdvraag van het onderzoek is:

Op welke wijze kan een structurele samenwerking voor minimahuisdieren tussen maatschappelijke organisaties en Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn in de gemeente Groningen worden opgezet en hoe kan Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn een goede adviesfunctie hebben voor minimahuishoudens?

De subvragen van het onderzoek zijn:

1. Welke hulp bieden de maatschappelijke organisaties op dit moment aan minimahuishoudens?

Voor de onderzoekers was het van belang te weten wat de maatschappelijke organisaties op dit moment voor hulp bieden aan minimahuishoudens. Deze subvraag is direct aan de geïnterviewde gesteld. De bijbehorende interviewvraag was; *welke hulp wordt er specifiek alleen aan minimahuishoudens geboden?* De indirecte vraag die van belang is geweest voor het beantwoorden van deze subvraag was; *hoeveel minimahuishoudens zijn aangesloten bij uw organisatie?* Met het beantwoorden van deze vraag werd duidelijk hoe groot het percentage minimahuishoudens binnen de organisatie is. Deze twee vragen zijn na elkaar gesteld om een goed beeld te krijgen van het percentage huishoudens die eventueel specifieke hulp geboden krijgt.

2. Welke hulp bieden de maatschappelijke organisaties op dit moment aan minimahuisdieren?

Deze subvraag is beantwoord door het stellen van verschillende interviewvragen. Tijdens de interviews is er gevraagd: *hoe denkt de organisatie over huisdieren in minimagezinnen en wanneer denkt de organisatie dat het welzijn van het dier niet in orde is?* Vervolgens zijn er vragen gesteld als; *welke hulp wordt er geboden bij huisdieren wanneer het welzijn niet goed is?* en *welke hulp wordt er geboden bij huisdieren wanneer het welzijn wel goed is?* Door deze vragen te stellen werd het duidelijk welke hulp de maatschappelijke organisaties bieden aan minimahuisdieren.

3. Hoe ziet de samenwerking er, tussen maatschappelijke organisaties onderling, op dit moment uit?

Deze subvraag is direct gesteld in de interviews. De bijbehorende interviewvraag is; *Op wat voor een gebied is er samenwerking met andere maatschappelijke organisaties?* Tevens is deze subvraag beantwoord door middel van literatuuronderzoek. Veel informatie over de samenwerking tussen maatschappelijke organisaties is gevonden op de websites van de geïnterviewden. Ook is er een gevraagd of er al samenwerkingen zijn met dierenwelzijnsorganisaties.

4. Welke organisaties willen een samenwerkingsverband vormen voor minimahuisdieren?

Door het afnemen en verwerken van de interviews, kon deze subvraag beantwoord worden. Er zijn indirecte vragen gesteld tijdens de interviews die van belang zijn geweest voor deze subvraag. Indirecte vragen zijn geweest; *Staat uw organisatie open voor een samenwerking met stichting huisdierenwelzijn?* En *hebben jullie behoefte aan het doorspelen van een situatie of vraag met betrekking tot dierenwelzijn?*

5. Wat voor een samenwerkingsvorm is geschikt voor een samenwerking tussen maatschappelijke organisaties en SBH?

Door middel van literatuuronderzoek naar diverse samenwerkingen is deze subvraag beantwoord. Ook is er in de interviews gevraagd hoe de maatschappelijke organisaties de samenwerking voor zich zien.

6. Wat zal de adviesfunctie van SBH voor minimahuishoudens inhouden?

Om een goede adviesfunctie op te stellen voor SBH is er in de interviews gevraagd met wat voor een huisdieren situaties de maatschappelijke organisaties te maken krijgen. Tevens is er gevraagd wanneer een maatschappelijke organisatie hulp zou willen hebben van SBH. Al deze situaties en vragen vormen gezamenlijk de adviesfunctie voor SBH.

7. Hoe ziet een pilotplan eruit voor SBH en de maatschappelijke organisaties?
 - a. Wat zal er voor de samenwerkende organisaties gaan veranderen voordat de samenwerking tot stand komt?
 - b. Welke taken gaan de samenwerkende organisaties uitvoeren?
 - c. Hoe zal het protocol voor maatschappelijke organisaties voor de minimahuishouders er uit komen te zien?

Deze subvraag is beantwoord door het stellen van interviewvragen. Er zijn vragen gesteld zoals; *hoe ziet u deze samenwerking voor zich? Is uw organisatie in staat om extra taken uit te voeren om het welzijn van de huisdieren in minimahuishoudens te bevorderen, zo ja wat voor taken?* In het protocol komen de stappen te staan die maatschappelijke organisaties uitvoeren wanneer ze in een minimahuishouden huisdieren aantreffen. Het protocol is onderdeel van het pilotplan. Voor het maken van een protocol zijn de situaties en vragen bij subvraag 6 opgedeeld in een stappenplan.

1.1.2 Data-analyse

Alle interviews zijn met toestemming van de geïnterviewde opgenomen met een recorder. Nadat de interviews zijn afgenomen was dezelfde dag het interview volledig uitgeschreven. Alle zinnen die niet relevant waren voor het onderzoek zijn uit de tekst gelaten. Vervolgens zijn de interviews geordend. Dit houdt in dat alle antwoorden bij de juiste vraag gezet zijn en vervolgens een fragment hadden gekregen. Antwoord één uit interview één heeft het fragment 1.1 gekregen. De geordende interviews zijn terug te vinden in Bijlage VI - Interviews geordend.

1.2 Open coderen

Nadat alle interviews waren geordend en voorzien waren van fragmenten was de eerste stap het zogenaamd open coderen. Het coderen was gedaan volgens de methode die beschreven staat in Baarda (2014). Dit is gedaan in een tabel met de kopjes; nummer, fragment en label. Alle fragmenten zijn tijdens het open coderen voorzien van een label. Een label had in maximaal drie woorden de tekst samengevat. Er was gekozen voor labels die kenmerkend zijn voor het tekstfragment en die relevant zijn voor het beantwoorden van de vraagstelling (Baarda, Goede, de & Teunissen, 2005). Er was aangehouden om maximaal drie labels per fragment te hebben, zodat het aantal labels beperkt bleef.

De tweede stap van het open coderen was het samenvoegen van synoniemen. Hierbij zijn alle labels met het nummer in een tabel gezet. Vervolgens was er gekeken welke labels hetzelfde zijn of dezelfde synoniemen hadden. Deze zijn samengevoegd om het aantal labels te beperken. Een veel voorkomend label was *Advies herplaatsen*. De nummers zijn achter het label geplaatst zodat duidelijk te zien was welke labels hoe vaak voorkwamen. Ook was dit handig om de tekstfragmenten te vinden. Het open coderen is te vinden in Bijlage VII – Interviews open coderen. Een voorbeeld hiervan is te zien in Tabel 2.

Tabel 2. Voorbeeld open coderen interviews.

Nummer	Fragment	Label
1.1	Nou als je dus bij mensen thuiskomt dan zie je dus gelijk in wat voor een omgeving mensen zich begeven en als daar inderdaad huisdieren rond lopen dan is dat vaak wel iets wat ik even mee neem. Wij werken met domeinen. We hebben bepaalde levensdomeinen. Dat zijn er 12 en daar ga je bij langs. Dat doe je niet altijd het eerste gesprek. Dat is meestal ook een beetje kennismaken. Maar daar zit bijvoorbeeld woonomgeving in, familie en relatie, gezondheid. Dus als je het over woonomgeving hebt en je ziet daar huisdieren dan neem je dat mee.	Persoonlijk contact thuis Scannen woonomgeving

1.3 Axiaal coderen

De tweede stap van het coderen was het axiaal coderen van de labels. Alle labels zijn met elkaar vergeleken om te bekijken in hoeverre ze een verband met elkaar hadden. Zo is de label *persoonlijk contact thuis* naast de label *wekelijks contact* gelegd. Hieruit bleek dat deze labels verwant aan elkaar waren. Het zijn beide vormen van communicatie. Er is gekeken welke labels een verband met elkaar hadden. Op deze manier zijn alle labels geordend. De groepen geordende labels hadden vervolgens een thema gekregen. Deze thema's werden de eerste ordening van axiaal coderen genoemd (Baarda, 2014). Het resultaat hiervan is terug te vinden in Bijlage VIII – Interviews axiaal coderen.

1.4 Selectief coderen

De derde en laatste stap van het coderen was selectief coderen. Hierbij zijn de thema's uit de axiale codering tot een hoger abstractieniveau gebracht. De selectieve codering wordt ook wel de tweede ordening genoemd (Baarda, 2014). Bij deze manier van coderen zijn van de thema's kernthema's gemaakt. Er was gekeken welke thema's bij elkaar horen en aan deze groep thema's was een kernthema gegeven. Het selectief coderen is terug te vinden in Bijlage IX – Interviews selectief coderen.

1.5 Literatuuronderzoek

Door middel van literatuuronderzoek is achtergrond informatie verkregen van de doelgroep, minimahuishoudens in het algemeen en minimahuishoudens met huisdieren in het bijzonder. Ook om er achter te komen welke samenwerking het meest geschikt zou zijn voor SBH en de maatschappelijke organisaties is door literatuuronderzoek informatie verkregen. Informatie is verzameld uit boeken, tijdschriften en via het internet. Bij het bepalen van de betrouwbaarheid van de bronnen is er gekeken naar de volgende punten:

- Is er auteursvermelding?
- Van welke instelling of organisatie komt de informatie ?
- Wanneer is de informatie uitgegeven en is de informatie nog geldig?
- Komt de informatie overheen met andere bronnen?
- Is de informatie controleerbaar door bronnen die zijn weergegeven bij de informatie?

Het doen van literatuuronderzoek was nodig voor het beantwoorden van enkele subvragen. Tevens heeft het voorafgaande aan de interviews veel betekend voor de kennis van de onderzoekers.

1.6 Begripsbepaling

Enkele belangrijke begrippen die in dit onderzoek veel worden gebruikt, worden hieronder extra toegelicht.

Adviesfunctie – SBH krijgt een adviesfunctie doordat de stichting de minimahuishoudens gaat adviseren over huisdieren. In het protocol is beschreven hoe er gehandeld moet worden in de verschillende situaties en wanneer de minimahuishoudens of maatschappelijke organisaties contact kunnen opnemen met SBH.

Dierenmishandeling – Het kwaadwillig of onnodig toebrengen van letsel of pijn aan een dier en/of het verwaarlozen van een dier. (Enders-Slegers & Janssen, 2009)

Huisdierenwelzijn – “Dierenwelzijn is de kwaliteit van het leven zoals die door het dier zelf ervaren wordt” (Bracke, Spruijt & Metz, 1999) De criteria van huisdierenwelzijn is beschreven in paragraaf 2.2.4 “Criteria voor goede huisdierenwelzijn”.

Maatschappelijke organisaties – Maatschappelijke organisaties zijn niet-gouvernementele organisaties. Maatschappelijke organisaties laten zich niet laten leiden door economische motieven. Ook beschikken deze organisaties over een achterban die hier vrijwillig voor heeft gekozen. Maatschappelijke organisaties leveren een bijdrage aan het algemene welzijn van de mens. (MVO, z.d.)

Mens-dier relatie – Onder mens-dier relatie wordt de relatie tussen de mens en het dier verstaan. Het dier is een wezen waarmee de mens sociale interacties kan hebben. Ook kan de mens emotionele ondersteuning vinden bij een dier. De mens heeft van nature een materiële behoefte en de behoefte aan sociale interactie. Gezelschapsdieren vervullen een mogelijkheid om eenzaamheid, sociale isolatie en negatieve levensgebeurtenissen te verzachten. (Serpell, 1986) Om het dier goed te voorzien van zijn basisbehoeften zal de mens de verantwoordelijkheid moeten hebben om het dier goede zorg te kunnen bieden.

Minimahuisiereigenaren – Onder minimahuisiereigenaren worden alle huisiereigenaren bedoeld die gebruik maken van de minimaregelingen. De minimahuisiereigenaren zijn in dit onderzoek inwoners van de gemeente Groningen. Gezinnen onder de 110% van het sociaal minimum kunnen gebruik maken van de minimaregeling. De minimaregeling houdt in dat het gezin gebruik kan maken van extra regelingen (Zaansstad, 2014).

Pilot – “Het doel van een pilot is het verbeteren van de kwaliteit van de methode en de haalbaarheid van de samenwerking” (Beurskens, et al. 1998).

Pilotplan – In het pilotplan is beschreven hoe de samenwerking er uit gaat zien, wat de gezamenlijke doelen zijn en welke stappen er allemaal ondernomen moeten worden.

Protocol – Een protocol beschrijft de te volgen procedure. Het geeft aan ‘wie, wat en hoe te handelen op welke plek’ (Swinkels, et al. 2004). In het protocol komen de stappen te staan die maatschappelijke organisaties uitvoeren wanneer ze in een minimahuishouden huisdieren aantreffen. Het protocol is onderdeel van het pilotplan.

Samenwerkingsverband – Samenwerken wordt gezien als gelijkwaardige acties die door organisaties in onderling afhankelijke verhoudingen worden uitgevoerd en hier een gemeenschappelijk doel mee bereiken. (Boerema, 2010)

Schrijnende situaties – “Hartbrekende situaties” (Woordenboeken.nu, 2015). Situaties kunnen zich voordoen in de vorm van verwaarlozing en dierenmishandeling. De situatie is dusdanig hartbrekend dat hier direct moeten worden ingegrepen.

Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn (SBH) – SBH is de opdrachtgever van het onderzoek. SBH heeft als doel: “het bieden van tijdelijke steun aan eigenaren van huisdieren die in nood verkeren, zelf aangewezen zijn op de voedselbank, waardoor ze niet of voldoende in staat zijn te voorzien in de basisbehoeften van hun huisdieren” (Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn, 2015).

Verwaarlozing – Bij verwaarlozing kan er gedacht worden aan onvoldoende voer, water en het onthouden van medische zorg. Onthouden van verzorging aan vacht, nagels en gebit valt ook onder verwaarlozing. (Politie, 2015)

Zoönosen – Een zoönose is een ziekte van dieren die wordt overgedragen op de mens. (Licg, z.d)

2. Achtergrond

Voor dit onderzoek is er verschillende literatuur gebruikt zodat de interviewvragen, de resultaten en het pilotplan konden worden opgesteld. Door middel van de literatuur konden een aantal onderzoeksvragen worden beantwoord.

2.1 Uitkeringen

Er zijn verschillende uitkeringen die het inkomen van huishoudens aanvullen tot het sociaal minimum. Het sociaal minimum is het bedrag dat nodig is om in het levensonderhoud te voorzien. De bijstandsuitkering, WAJONG, IOAW en IOAZ vullen het inkomen aan tot het sociaal minimum. Ook is er de minimaregeling waar huishoudens tot een inkomen van 110% van het sociaal minimum gebruik van kunnen maken.

2.1.1 Bijstandsuitkering

De bijstand of bijstandsuitkering is er voor mensen die niet voldoende inkomen of vermogen hebben om te voorzien in hun levensonderhoud. Ook komen ze niet in aanmerking voor een andere uitkering. Met behulp van een bijstandsuitkering kan er een periode worden overbrugd totdat er weer betaald werk is gevonden. Bij het vinden van een geschikte baan helpt de gemeente. (Rijksoverheid, z.d.^A)

Iemand heeft recht op bijstand wanneer er wordt voldaan aan de volgende voorwaarden.

- De persoon woont rechtmatig in Nederland.
- De persoon is 18 jaar of ouder.
- Er is niet voldoende inkomen of eigen vermogen om in het levensonderhoud te voorzien. Is er sprake van samenwonen, dan telt het inkomen en eigen vermogen van deze persoon/personen ook mee.
- Er kan geen beroep worden gedaan op een andere uitkering.
- De persoon zit niet in de gevangenis of in een huis van bewaring.
- De persoon doet mee aan activiteiten die de gemeente aanbiedt om werk te vinden.

Het bedrag dat maximaal aan eigen vermogen bezit mag worden is afhankelijk van de leefsituatie. Een gezamenlijk huishouden mag een maximaal vermogen bezitten van €11.790. Dit bedrag geldt ook voor een alleenstaande ouder. Een alleenstaande mag een maximaal eigen vermogen bezitten van €5895. (Rijksoverheid, z.d.^C) De bijstand vult het inkomen aan tot het sociaal minimum.

2.1.2 IOAW en IOAZ

De IOAW (wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers) is voor oudere langdurig werklozen. Deze ouderen zijn 50 jaar of ouder toen ze werkloos raakten.

De IOAZ (wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen) is bestemd voor ex-zelfstandigen (ongeacht leeftijd) die noodgedwongen moesten stoppen met hun bedrijf of beroep.

Beide uitkeringen vullen het inkomen van de oudere en die van de partner aan tot het bijstandsniveau. (UWV, 2015^D)

2.1.3 Wajong

De WAJONG-uitkering is er voor mensen die op een jonge leeftijd een langdurige ziekte of handicap hebben gekregen. Hierdoor kunnen ze niet meer (voldoende) werken. Er is recht op een WAJONG-uitkering als de persoon minimaal 25% arbeidsongeschikt is geraakt voor zijn 30ste verjaardag. Het verschilt per leeftijd en het percentage arbeidsongeschiktheid welk bedrag van de WAJONG-uitkering wordt uitgekeerd. Als iemand nog wel kan werken wordt de WAJONG-uitkering voor 70% uitgekeerd. Een volledige WAJONG-uitkering is 75% van het minimumloon. (UWV, 2015^C)

2.1.4 Minimaregeling

Gezinnen met een inkomen van onder de 110% van het sociaal minimum kunnen gebruik maken van de minimaregeling. De minimaregeling houdt in dat het gezin gebruik kan maken van extra regelingen (Zaanstad, 2014). Het sociaal minimum is het bedrag dat nodig is om in het levensonderhoud te voorzien. Is het inkomen lager dan het sociaal minimum dan kan het aantal uitkeringen worden verhoogd zodat het huishouden aan het sociaal minimum komt. Heeft het huishouden geen recht op deze uitkeringen dan kan er bijstand worden aangevraagd. Het sociaal minimum is meestal even hoog als de bijstandsuitkering (Rijksoverheid, 2015^B).

2.1.5 Cijfers

Volgens het CBS is de armoede sinds de economische crisis in 2008 fors gestegen. In 2013 nam de omvang van armoede flink toe. Zoals eerder beschreven schat het CBS dat de armoede in 2013 zijn piek heeft bereikt en in 2014 en 2015 ligt zal dalen. (CBS, 2014)

In Nederland waren er in 2013, 1.463.000 mensen die een inkomen hadden tot 110% van het sociaal minimum. Dit bedrag is voor iedereen anders en het verschil zit in de leeftijd en leefsituatie. Van de 1.463.000 personen die een inkomen hebben tot 110% van het sociaal minimum, hebben 564.000 mensen dit inkomen al 4 jaar of langer. In 2008 ontvingen er 302.300 huishoudens een bijstandsuitkering. In 2014 is het aantal huishoudens dat een bijstandsuitkering ontving gestegen naar 409.840 huishoudens. (CBS, 2015^A)

De respondenten die worden betrokken bij het onderzoek zijn huishoudens die een minimaregeling hebben. De huishoudens met een inkomen onder het sociaal minimum kunnen gebruik maken van minimaregelingen. In Tabel 3 is een verschil in inkomen te zien tussen verschillende inkomensklassen. Het verschil in inkomen tussen het sociaal minimum en de bijstandsuitkeringen komt doordat een bijstandsuitkering niet per persoon wordt uitgegeven, maar aan een huishouden. Het sociaal minimum is €1496,08 voor samenwonenden. Dit bedrag is minimaal per maand nodig om van te kunnen leven, vastgesteld door Sociale Zaken en Werkgelegenheid (UWV, 2015). Een bijstandsuitkering wordt aangevuld tot het sociaal minimum. Een voorbeeld; In een samenwonend gezin heeft de man een inkomen van €1100,-. Dit is minder dan het sociaal minimum waardoor de vrouw recht heeft op een bijstandsuitkering van €396,08. Wanneer het inkomen verandert heeft dit ook invloed op de bijstandsuitkering van de vrouw.

Tabel 3. Het verschil in inkomen tussen de verschillende inkomensklassen. ¹De bedragen zijn bruto (Rijksoverheid, 2015^B). ²De bedragen zijn bruto (UWV, 2015^B). ³De bedragen zijn het netto inkomen. Het is het inkomen van het hele gezin en wordt alleen gegeven als er geen recht is op andere uitkeringen. De bijstand vult het inkomen aan tot de bijstandsgrens die in de tabel te lezen is. Het aangegeven bedrag is inclusief vakantiegeld (Werkplein baanzicht, 2015). ⁴Het bedrag is bij 100% arbeidsongeschiktheid (UWV, 2015^A). ⁵Bruto bedrag inclusief vakantiegeld. ⁶Inkomen tot 110% van de bijstandsnorm.

	Sociaal minimum	Minimum loon	Bijstand	Wajong	IOAW en IOAZ	Minima-regeling
Alleenstaand vanaf 23 jaar	€1.127,75 ¹	€1.501,80 ²	€960,83 inclusief vakantie ³	€1.126,38 ⁴	€1.222,54 ⁵	€1.004,07 ⁶
Samenwonend	€1.496,08 ¹	-	€1.372,63 ³		€1.580,34 ⁵	€1.434,39 ⁶

2.2 Belang van huisdieren voor minimahuishoudens

Als het gaat over het belang van huisdieren kan er naar verschillende aspecten worden gekeken. In onderstaande tekst wordt beschreven waarom huisdieren belangrijk zijn voor mensen. Tevens worden de negatieve en positieve effecten beschreven van het houden van huisdieren.

2.2.1 Mens-dier relatie

Een gezelschapsdier of huisdier is ieder gedomesticeerd dier dat gehouden wordt met toegeeflijkheid en tederheid. Het houden van dieren komt uit het Oude Stenen Tijdperk. Het fenomeen gezelschapsdieren is ontstaan uit een jagersmythologie, omdat het dier daarin als een gelijke van de mens werd beschouwd. Van oorsprong dienden dieren als educatief materiaal. (Serpell, 1986)

Tegenwoordig is de bekendste functie van gezelschapsdieren die van sociaal partner. Het dier is een wezen waarmee de mens sociale interacties kan hebben. Ook kan de mens emotionele ondersteuning vinden bij een dier. De mens heeft van nature een materiële behoefte en de behoefte aan sociale interactie. Gezelschapsdieren vervullen een mogelijkheid om eenzaamheid, sociale isolatie en negatieve levensgebeurtenissen te verzachten. Uit deze sociale relatie heeft het dier dienstverlenende functies gekregen. Een dienstverlenende functie die het dier heeft gekregen is bijvoorbeeld het ondersteunen van lichamelijke gehandicapten in huishoudelijke taken. (Serpell, 1986)

2.2.2 Effecten van het hebben van een huisdier

Mensen kunnen verschillende redenen hebben om dieren te houden. Dit kan zijn voor de gezelschap, voor de kinderen, om ergens voor te zorgen of voor sociale contacten. Het hebben van huisdieren kent vele positieve effecten. Er zijn echter ook een aantal negatieve effecten. In deze paragraaf worden de positieve en negatieve effecten besproken.

Positieve effecten

Dieren hebben een goede invloed op de lichamelijke gezondheid van de mensen. De bloeddruk, de hartslag, het cholesterolgehalte en het triglyceridegehalte verlagen door interactie met een dier. Huishoudens met een hond bewegen 25% meer dan huishoudens zonder een hond. Dit heeft een positieve invloed op de BMI van een mens. Ook de geestelijke gezondheid van de mens gaat vooruit wanneer er huisdieren aanwezig zijn. Zo zijn er meer sociale contacten, meer sociale ondersteuning bij stress en de zelfwaardering van de mens neemt toe. Met een dier voelen mensen zich meer gehecht. Ze staan positiever in het leven en voelen zich beter. (Endenburg, z.d.)

Naast het lichamelijk welzijn kan een huisdier ook positieve invloed uitoefenen op het psychische gesteldheid. Dieren kunnen een bron zijn van acceptatie, affectie, gezelschap en liefde. Ze bieden de gelegenheid om voor te zorgen en indien nodig om deze verzorgende taken aan te leren. Het zorg dragen ontwikkelt verantwoordelijkheidsgevoel. Huisdieren hebben een kalmerend effect. Stress, angst, depressie en spanning wordt verminderd met de aanwezigheid van een huisdier. Ze kunnen een belangrijke plaats innemen tijdens stressvolle en moeilijke veranderingen. (Garnier & Enders-Slegers, 2012).

Negatieve effecten

Er zijn niet alleen positieve effecten aan het houden van een huisdier. Het verliezen van een huisdier kan een negatief effect hebben op het psychisch welzijn van de mens. Het einde van een relatie met een huisdier (overlijden of het gedwongen afstand doen) levert rouwgevoelens op. Niet alleen hebben rouwgevoelens een negatief effect op de mens. Er zijn ook nog zoönosen die voor de menselijke gezondheid schadelijk kunnen zijn. Ook kunnen er problemen met het dier zijn zoals gedragsstoornissen. (Enders-Slegers, 2001) Ook het niet kunnen bieden van veterinaire zorg kan een negatief effect hebben op de mens. (C.A.S. van Ooijen, dierenarts DAP Vries, persoonlijke communicatie, juni 2015)

2.2.3 Welzijn van minimahuisdieren

In voorgaande jaren is al enigszins onderzoek gedaan naar het welzijn van minimahuisdieren. Er is voornamelijk gekeken vanuit het oogpunt van de dierenarts en het niet kunnen bieden van veterinaire zorg van het huisdier.

In 2008 heeft de faculteit diergeneeskunde van Universiteit Utrecht een onderzoek gedaan naar huisdiereigenaren met een bijstandsuitkering en het verkrijgen van voldoende veterinaire zorg voor hun huisdier. Uit dit onderzoek is gebleken dat 88,2% van de 229 respondenten van de internetenquête met een bijstandsuitkering in het bezit is van huisdieren. Van de 277 geïnterviewden van de mondelinge enquête was 54,4% in het bezit van huisdieren. (Bönick & Stam, 2008) Van de huisdiereigenaren in de bijstand had 58,9% wel eens besloten om niet naar de dierenarts te gaan vanwege een tekort aan financiële middelen. Ook heeft 38,1% wel eens besloten om van een behandeling af te zien vanwege een tekort aan financiële middelen tijdens een dierenartsbezoek. (Bönick & Stam, 2008)

Uit een ander Nederlands onderzoek is gebleken dat 58% van de geïnterviewde personen onder de armoedegrens vaak het gevoel hebben dat ze niet de juiste verzorging kunnen bieden aan hun huisdier. Van deze personen geeft 83% aan dat het komt door een gebrek aan financiële middelen. Deze vragen zijn ook gesteld aan personen die boven de armoedegrens leven. Hiervan geeft 23% aan dat ze het gevoel hebben dat ze niet de juiste verzorging kunnen bieden aan hun huisdier waarbij 43% als reden een gebrek aan tijd geeft. Redenen hiervoor zijn voornamelijk werk, sport en hobby. (Bullens, Lieshout & Vedder, 2012)

Er worden in beide onderzoeken een aantal oplossingen gegeven zodat de minimahuisdieren de noodzakelijke veterinaire zorg kunnen krijgen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Voorlichtingen aan huisdiereigenaren
- Dierziektekosten verzekeringen
- Dierenartsrekeningen aanvullen vanuit een fonds
- Minima klinieken
- Samenwerkingsverbanden tussen maatschappelijke organisaties en dierenartsen

Tot op heden zijn er nog geen efficiënte oplossingen gecreëerd om op landelijk niveau de minimahuisdieren te kunnen helpen.

2.2.4 Criteria voor goede huisdierenwelzijn

In het Europees project Welfare Quality is een meetsysteem ontwikkeld waarmee welzijnsmetingen verricht kunnen worden. Dit systeem is gebaseerd op de vijf vrijheden van Brambell.

De vijf vrijheden van Brambell zijn:

1. Dieren zijn vrij van honger en dorst.
2. Dieren zijn vrij van ongemak.
3. Dieren zijn vrij van verwondingen, ziekte en pijn.
4. Dieren zijn vrij van angst en stress.
5. Dieren zijn vrij om normaal gedrag te vertonen. (DWW, z.d.)

Het meetsysteem Welfare Quality gaat uit van vier klassen namelijk; normaal gedrag, goede gezondheid, goede voeding en goede huisvesting. (DWW, 2013)

Normaal gedrag

Om te bepalen of het dier normaal gedrag vertoont zijn de volgende criteria opgesteld.

- Dieren moeten natuurlijke, soortspecifiek gedrag kunnen uitoefenen. Hieronder valt spelgedrag, verzorging, rangorde en bescherming.
- Negatieve emoties zoals angst, stress en frustratie zijn beperkt. De positieve emoties zoals plezier, tevredenheid en veiligheid worden gestimuleerd.
- De relatie tussen mens en dier is positief. Dier heeft weinig angst voor mensen en is hierdoor makkelijker in de omgang. (DWW, 2013)

Goede gezondheid

Om te bepalen of het dier in goede gezondheid leeft zijn de volgende criteria opgesteld.

- Het dier heeft geen verwondingen. Veranderingen in houding en gedrag kan een gevolg zijn van interne of externe verwondingen.
- Het dier heeft geen ziektes en wordt bij ziekte behandeld door een dierenarts.
- De gevolgen van lichamelijke ingrepen en handelingen worden zoveel mogelijk beperkt. (DWW, 2013)

Goede voeding

Om te bepalen of het dier goede voeding krijgt zijn de volgende criteria opgesteld.

- Drinkwater is altijd aanwezig voor het dier.
- Het dier krijgt voldoende voedsel binnen. Signalen van chronische honger zijn een verminderde lichaamsconditie en afwijkend gedrag door negatieve emoties.
- Het dier krijgt niet te veel voeding binnen. Signalen van te veel voeding zijn dat het dier te dik wordt.
- Het dier krijgt de juiste en voldoende voedingstoffen binnen. Ook moet er rekening worden gehouden met hoe vaak het dier eten moet krijgen. Katten eten bijvoorbeeld vaak kleine porties een paar keer per dag. Verdeel het voer dus over een aantal keer en geef niet al het voer in één of twee keer. Bij de hond kan de toegestane hoeveelheid voer per dag het beste worden verdeeld over 2 á 3 porties. (DWW, 2013)

Goede huisvesting

Om te bepalen of het dier goede huisvesting heeft zijn de volgende criteria opgesteld.

- Het klimaat past bij de natuurlijke leefomgeving. Denk hier aan warmte en kou, zonlicht, droogte, vochtigheid en wind.
- Het dier heeft bewegingsvrijheid. Denk hier aan het gemakkelijk verplaatsen in de huisvesting, gedragingen kunnen oefenen en genoeg beweging voor de conditie.
- Het dier kan rustig en ongestoord liggen wanneer daar behoefte aan is. Omgevingsverrijking wordt toegepast. Dit kan bijvoorbeeld sociale of fysieke verrijking zijn. (DWW, 2013)

2.3 Samenwerking

Samenwerken wordt gezien als gelijkwaardige actie die door organisaties in onderling afhankelijke verhoudingen worden uitgevoerd en hier een gemeenschappelijk doel mee bereiken. Organisaties kunnen verschillende redenen hebben om te beginnen met een samenwerking. Deze redenen zijn terug te brengen in drie verschillende categorieën. Namelijk economische redenen, toegang tot nieuwe markten en leren. Onder de economische redenen van samenwerking worden kostenbesparing en het verminderen van risico's verstaan. Een andere reden voor het samenwerken is toegang tot nieuwe markten. Hierbij behoort de kennis, expertise en mogelijkheden van andere organisaties. Met de categorie leren wordt bedoeld dat samenwerkingspartners van elkaar en elkaars ervaringen kunnen leren en zo de competenties kunnen vergroten. (Boerema, 2010)

In dit onderzoek wordt er gekeken naar inter-organisationale samenwerking. Dit houdt in dat er wordt gekeken naar een samenwerking tussen organisaties en niet naar een samenwerking binnen een organisatie. Er zijn verschillende vormen van samenwerking te onderscheiden. In paragraaf 2.4.1 is er meer beschreven over de vormen van samenwerken. (Boerema, 2010)

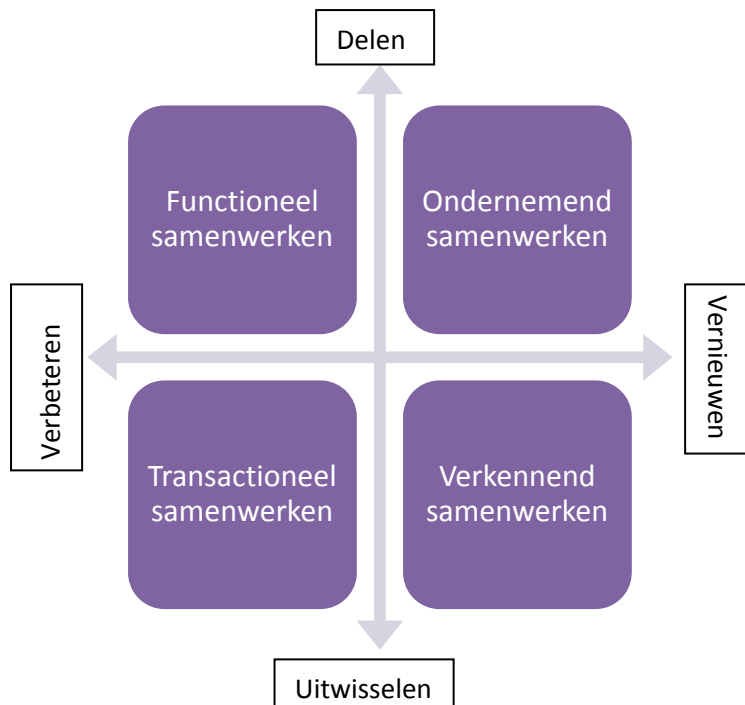
2.3.1 Samenwerkingsvormen

Volgens Kaats & Opheij (2012) zijn er vier grondvormen van samenwerken. Deze staan weergegeven in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden..** Bij afwegingen over de grondvorm van samenwerken gaat het steeds om twee vragen. Deze twee vragen hebben betrekking op de intentie en aard van de samenwerking. De twee vragen zijn:

- Wil ik slimmer werken (verbeteren) of gaat het om nieuwe mogelijkheden ontdekken (Vernieuwen)?
- Vraagt de samenwerking om veel onderlinge afstemming of wordt de samenwerking een vorm van uitwisselen (uitwisselen diensten, kennis?) (Kaats & Opheij, 2012)

Samenwerkingen kunnen gericht zijn op verbeteren, vernieuwen, delen of uitwisselen. Verbeteren houdt in dat het product of de dienst wordt verbeterd door een deel van het uitvoeringsproces te laten uitvoeren door een ander bedrijf of organisatie. Hierdoor ontstaat er een samenwerking tussen twee bedrijven/organisaties. Tevens is er dan sprake van een opdrachtgever en een opdrachtnemer. (Kaats & Opheij, 2012)

Bij vernieuwen gaat het om nieuwe mogelijkheden te creëren door te combineren. De samenwerkende organisaties kunnen van grootte verschillen, maar binnen de samenwerking is iedere partij gelijk aan elkaar. De kwaliteit van het proces is hierbij belangrijker dan de kwaliteit van het resultaat. (Kaats & Opheij, 2012)

Figuur 1 Samenwerkingsvormen. (Kaats & Opheij, 2012)

Delen houdt in dat de samenwerkende organisaties een hechte relatie aangaan en hun werkwijze/strategie op elkaar aanpassen. De samenwerkende organisaties zijn exclusief en niet zomaar te vervangen. Ook zijn ze afhankelijk van elkaar. (Kaats & Opheij, 2012)

Aan de andere kant staat uitwisselen waarbij de organisaties een lossere relatie aangaan. Het uitwisselen van kennis, ervaringen, producten en diensten en gegevens gebeurt zonder dat de samenwerkende organisaties hun eigen organisatie veranderen en/of loslaten. De organisaties hoeven het niet over alles eens te zijn als ze het maar kunnen vinden op het niveau van de uitwisseling. Uitwisselen komt vaak voor bij partijen die dezelfde belangen of randvoorwaarden delen. (Kaats & Opheij, 2012)

Functioneel samenwerken

In deze samenwerkingsvorm zijn de opdrachtgever en opdrachtnemer herkenbaar. De intentie van functioneel samenwerken is gericht op het verbeteren van de bedrijfsvoering. De samenwerking is gericht op het delen van de bedrijfsvoering. Voorbeeld hiervan is dat de ene partner het management van een bedrijfsfunctie van de andere partner overneemt. Vaak gebeurt dit, omdat de bedrijfsfunctie niet tot de kernactiviteiten behoort van de ene partner. Verbetering is mogelijk door uitbesteding. (Kaats & Opheij, 2012)

Ondernemend samenwerken

Bij deze vorm van samenwerken kunnen organisaties niet op eigen kracht strategisch vernieuwen en hebben daarvoor een andere partij nodig. Dit is een intensieve samenwerking waarin de partners competenties en vaardigheden delen. Er wordt in deze samenwerking veel informatie en kennis gedeeld die van strategisch belang zijn. Bij ondernemend samenwerken wordt er actief een nieuwe identiteit gecreëerd. (Kaats & Opheij, 2012)

Transactioneel samenwerken

Bij deze samenwerking vormen transacties de kern. De intentie is om een productieproces of een productieketen te verbeteren. De samenwerking is gericht op het uitwisselen van mensen, producten, diensten of informatie. In het publieke domein raakt deze vorm van samenwerken het begrip ketenregie. Ketenregie is het organiseren en ontwikkelen van dienstverlening zoals de cliënt het graag voor zich ziet. Dit verleidt de ketenpartners tot betere afstemming van de activiteiten. Het doel van ketenregie is dat de cliënt een goede dienstverlening ervaart en niet 'van het kastje naar de muur' wordt gestuurd. Een voorbeeld hiervan is een samenwerking tussen een revalidatiecentrum en het ziekenhuis. (Kaats & Opheij, 2012)

Verkennd samenwerken

Organisaties zoeken elkaar op als ze een gezamenlijke of vergelijkbare opdracht/doel hebben. Dit om hun eigen kennisniveau te vernieuwen. Door ervaring en kennis uit te wisselen leren organisaties van elkaar. Goede voorwaarden worden gecreëerd voor het uitvoeren van de opdracht. Het besluitvormingsproces is gericht op elkaar beïnvloeden en er wordt onderhandeld over de overeenkomst. (Kaats & Opheij, 2012)

In Tabel 4 is een overzicht weergegeven van de vier samenwerkingsvormen.

Tabel 4. De vier samenwerkingsvormen kort samengevat. (Kaats & Opheij, 2012).

	Functioneel	Ondernemend	Transactioneel	Verkennd
Intentie	Verbeteren bedrijfsvoering	Vernieuwen van competenties	Verbeteren ketenproces. Cliënt beter gaan bedienen	Vernieuwen van eigen kennisniveau
Waarom samenwerken	Delen van de bedrijfsvoering	Delen van vaardigheden en competenties	Uitwisselen mensen, diensten of producten	Uitwisselen van kennis en ervaringen
Rolverdeling	Een andere partij is beter in een bepaald deel van het bedrijf	Samenwerken leidt tot betere realisatie van doelen	Diensten verbeteren zodat cliënt een goede dienstverlening ervaart	De partijen versterken elkaar door de kennis en ervaringen

2.3.2 Fasen in het samenwerkingsproces

Bij het vormgeven van de samenwerking worden er verschillende fasen doorlopen. Het proces dat wordt weergegeven is vanaf het moment dat de potentiële serieus in gesprek gaan. Er zijn vijf fasen in het samenwerkingsproces. De verschillende fasen worden in onderstaande tekst beschreven. (Kaats & Opheij, 2012)

Fase 1. Het verkennen van de situatie

In de verkenningsfase maken de organisaties duidelijk waarom ze met elkaar willen samenwerken. Er wordt inzicht verkregen in de doelstellingen, de belangen van de verschillende organisaties, inzicht krijgen in elkaars ambities, problemen die worden ervaren en welke richting ze willen uitgaan met de samenwerking. Wanneer de belangen tijdens dit gesprek niet duidelijk worden uitgesproken kan er op een later moment tijdens het proces frustratie ontstaan. (Kaats & Opheij, 2012)

Fase 2. Het delen van ambities en belangen

In deze fase wordt er meer inhoud gegeven aan de vorm van de samenwerking. De organisaties geven duidelijker aan wat de gedeelde ambitie is in relatie tot de eigen belangen. Samen onderzoeken de organisaties de betekenis van de samenwerking. (Kaats & Opheij, 2012)

Fase 3. Overeenkomen

In fase drie wordt de koers van de samenwerking verzilverd in de vorm van afspraken. Oplossingen worden gekozen die meerwaarde hebben voor beide partijen. Vaak wordt er in deze fase onderhandeld. De onderhandeling wordt in mate bepaald door het onderlinge begrip en de mate waarin zij het elkaar gunnen. (Kaats & Opheij, 2012)

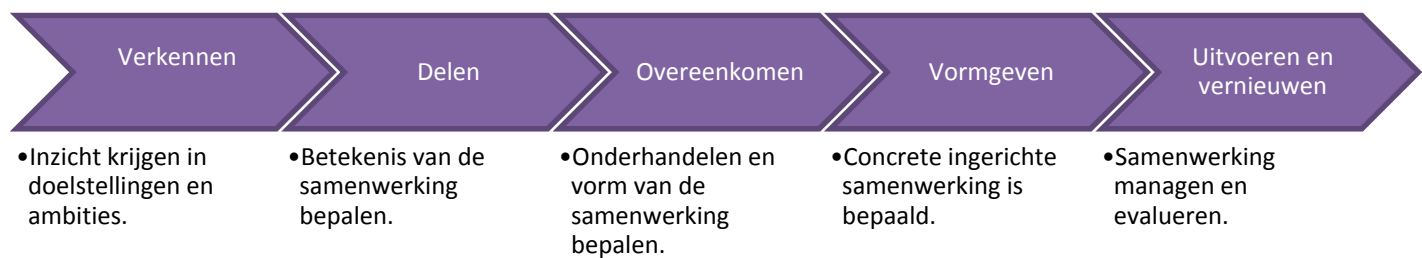
Fase 4. Vormgeven van de oplossing

Tijdens deze fase gaan de organisaties de inhoud en de vorm van de samenwerking bepalen. Dit wordt voortgebouwd op de ideeën die in eerdere fasen ter sprake zijn gekomen. Het resultaat van deze fase is een concrete ingerichte samenwerking met verantwoordelijkheden, bemensing en een programma. (Kaats & Opheij, 2012)

Fase 5. Het uitvoeren en vernieuwen van de samenwerking

Nadat alle fasen zijn doorlopen moet het resultaat gemanaged worden. Tijdens de samenwerking is het belangrijk dat er geëvalueerd en vernieuwd wordt. Hierdoor kunnen mogelijkheden en nieuwe kansen worden verwerkt in het samenwerkingsverband. (Kaats & Opheij, 2012)

In Figuur 2 is een overzicht weergegeven van de verschillende fasen die worden doorlopen in het samenwerkingsproces.

Figuur 2. verschillende fasen in het samenwerkingsproces. (Kaats & Opheij, 2012)

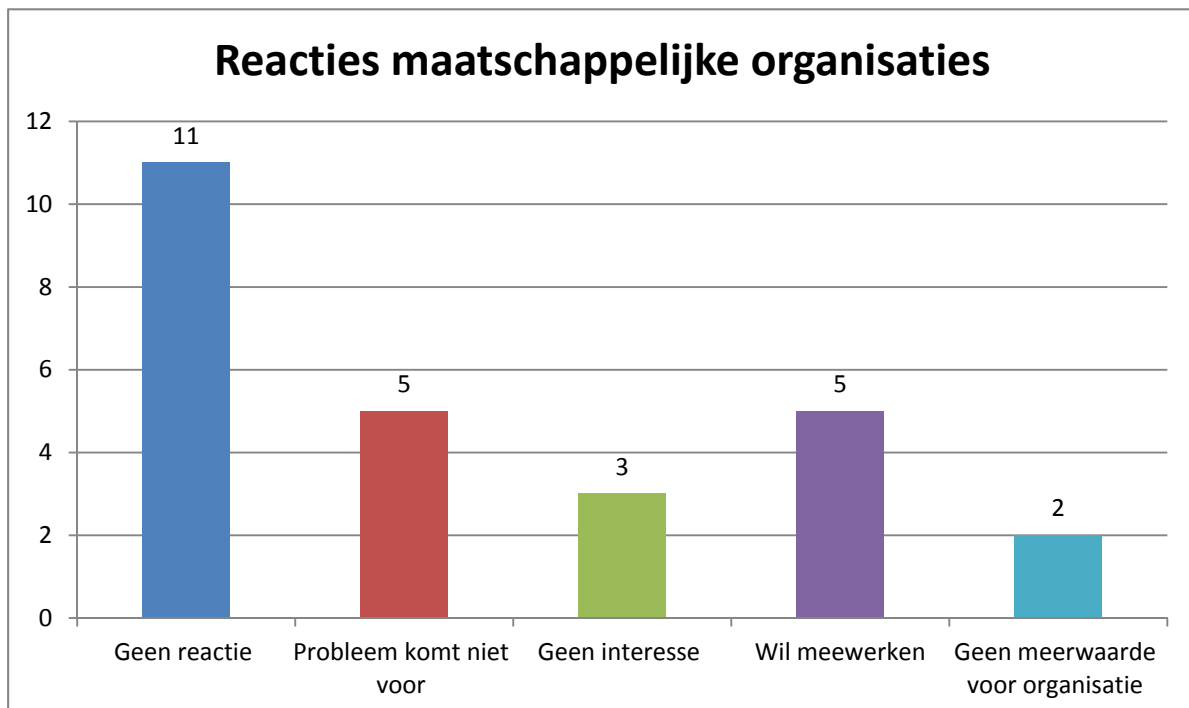
3. Resultaten

Door het afnemen van de interviews zijn gegevens verzameld over de maatschappelijke organisaties. Alle interviews zijn uitgeschreven waarna het open coderen volgde. De resultaten die in dit hoofdstuk worden beschreven, zijn geanalyseerd aan de hand van het axiaal coderen en het selectief coderen.

3.1 De organisaties

SBH heeft als doelgroep minimahuishoudens die zijn aangesloten bij de voedselbank. Vanwege deze reden zijn alle maatschappelijke organisaties die zijn aangesloten bij de voedselbank in de gemeente Groningen benaderd. In de gemeente Groningen zijn 26 maatschappelijke organisaties aangesloten bij de voedselbank (Voedselbank Groningen, 2015). Met al deze maatschappelijke organisaties is contact gezocht.

Niet elke maatschappelijke organisatie wilde meewerken aan dit onderzoek. In Figuur 3 is weergegeven welke redenen de 26 organisaties gaven voor het willen meewerken of niet willen meewerken aan het onderzoek.

Figuur 3. Reacties maatschappelijke organisaties.

In Figuur 3 is af te lezen dat 5 maatschappelijke organisaties willen meewerken aan het onderzoek. Bij 5 maatschappelijke organisaties kwam het probleem niet voor en 2 organisaties zagen de meerwaarde van het onderzoek niet voor hun cliënten en de organisatie. Ook hadden er 3 geen interesse of geen tijd als reden. In totaal hebben 11 maatschappelijke organisaties niet gereageerd op de herinneringsemail en/of waren telefonisch niet bereikbaar.

Zoals eerder is beschreven zijn er 5 organisaties die willen meewerken aan het onderzoek. De meewerkende organisaties zijn Limor, WerkPro, Humanitas, Leger des Heils en De Noorderbrug.

Limor

Limor is de Landelijke Instelling voor Maatschappelijke ondersteuning en Rehabilitatie. Limor helpt mensen die diep in de problemen zijn geraakt en nergens anders terecht kunnen. Er kan gedacht worden aan dak- en thuislozen, ex-gedetineerden, verslaafden, mensen met schulden of psychische problemen. De aanpak van Limor wordt afgestemd op iemands situatie en omgeving. De vraag, behoefte en situatie van de cliënt zijn leidend gedurende het traject. Er is een vaste methode die wordt gebruikt namelijk, opvangen, aanpakken en loslaten. (Limor, z.d.^A)

Limor werkt samen met andere organisaties om de problemen van de cliënten op te lossen. Limor heeft veel netwerkpartners, zoals organisaties voor maatschappelijke- en vrouwenopvang, verslavingszorg, jeugdzorg, instellingen voor geestelijke gezondheidszorg, jeugdzorg, justitie, gemeenten, reclassering, woningcorporaties en meldpunten voor zorg en overlast. (Limor, z.d.^B)

WerkPro

WerkPro biedt werk en begeleiding die gericht is op ontwikkeling en maatschappelijke participatie aan mensen die op eigen kracht geen plaats op de reguliere arbeidsmarkt kunnen verwerven. Door te werken nemen mensen (weer) deel aan het maatschappelijk verkeer en hebben ze het gevoel mee te tellen in de samenleving. Werken zorgt voor sociale contacten en zelfrespect en het geeft zekerheid van een vast inkomen en financiële zelfstandigheid. WerkPro is er voor mensen die een grote afstand hebben tot de reguliere arbeidsmarkt. Voor mensen met een beperking die het aanhouden van een reguliere baan moeilijk of onmogelijk maakt. Vaak gaat het om mensen met psychosociale, psychiatrische problemen of met een verstandelijke beperking. Wajongers horen bij de doelgroep maar ook jongeren met gedragsproblemen en mensen met verslavingsproblemen. WerkPro gaat uit van de kwaliteiten en mogelijkheden van de cliënten en niet van de beperkingen. Door de juiste begeleiding kunnen de cliënten zich als medewerkers profileren. Als een reguliere baan niet mogelijk is dan zijn er mogelijkheden om een passende plek te vinden waar de cliënt zich verder kan ontwikkelen. (WerkPro, z.d.^A)

Door samen te werken kan de vraag van de opdrachtgever gedekt worden, is maatwerk gegarandeerd en wordt een bijdrage geleverd aan de participatie van de cliënt in de samenleving. WerkPro werkt samen met verschillende organisaties zoals UWV Werkbedrijf, gemeentelijke sociale dienst, arbodiensten, verzekeraars, uitzendbureaus en werkzoekenden. (WerkPro, z.d.^B)

Humanitas Groningen stad

Humanitas Groningen stad is een lokale afdeling van de landelijke vereniging Humanitas. Humanitas biedt ondersteuning aan mensen die in de samenleving door omstandigheden in de knel zitten of dreigen te komen. Vrijwilligers bieden de kern van de dienstverlening. De activiteiten van Humanitas zijn onderverdeeld in 6 thema's namelijk, eenzaamheid, opvoeden, opgroeien, detentie, thuisadministratie en verlies. (Humanitas, z.d.)

Humanitas werkt met verschillende organisaties samen zoals WerkPro, MJD, de Rabobank en Alzheimer Nederland. (Humanitas, z.d.)

Leger des Heils

Het Leger des Heils werkt vanuit een christelijke motivatie. Rechtvaardigheid, gerechtigheid en solidariteit zijn centrale waarden van het Leger des Heils. De organisatie doet een beroep op de samenleving om ook die waarden vorm te geven. Het Leger des Heils biedt hulp bij jeugdhulpverlening, jeugdbescherming, reclassering, ouderenzorg, verpleegzorg, verslavingszorg en maatschappelijke opvang. Ze helpt dak- en thuislozen, tienermoeders, mensen die uit de gevangenis komen, gezinnen die uit huis worden gezet, criminele jongeren, kinderen met een handicap en geïsoleerde ouderen.

Om de doelstellingen te kunnen realiseren en vanwege de maatschappelijke verantwoordelijkheid zoekt het Leger des Heils actief naar samenwerkingsverbanden. Het Leger des Heils werkt onder andere samen met andere maatschappelijke organisaties, de gemeente, reclassering en woningbouwverenigingen. (Leger des Heils, 2013)

De Noorderbrug

De Noorderbrug wil cliënten en hun familie ondersteunen en hun leven in te richten naar hun mogelijkheden en wensen. Daar waar iemand (tijdelijk) niet zelf de regie kan voeren, wordt deze overgenomen met als doel het verstrekken van eigen mogelijkheden om de regie stapsgewijs zelf te leren voeren voor zover als mogelijk. Ontmoeten, contact maken, verkennen en uitvragen en de ander goed verstaan, geduldig en respectvol zijn, dat zijn de standaarden die de medewerkers hanteren. De Noorderbrug is gespecialiseerd in het helpen van mensen met niet-aangeboren hersenletsel, doofheid met complexe problematiek, lichamelijke beperkingen of een chronische ziekte. De Noorderbrug biedt behandeling, verzorging, verpleging, begeleiding en ondersteuning: in een wooncentrum van de Noorderbrug, thuis en in het eigen netwerk, bij werken, vrije tijd en activiteiten overdag. (Noorderbrug, 2015^A)

De Noorderbrug werkt met partnerschap in ketens en netwerken samen met organisaties op landelijk, lokaal en regionaal niveau. Het gaat hier om verwijzers, paramedici, huisartsen, gemeenten, sportinstellingen, onderwijsinstellingen, welzijnsinstellingen en universiteiten. Door samen te werken wordt de dienstverlening verbeterd. (Noorderbrug, 2015^B)

3.2 De interviews

In deze paragraaf worden de resultaten besproken van de interviews die zijn gehouden met de maatschappelijke organisaties. De resultaten zijn verkregen door middel van een kwalitatieve analyse van de interviews. Tijdens het coderen is inzicht verkregen in thema's en begrippen die van belang zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen. In Figuur 4 is een overzicht weergegeven van de verschillende thema's die aan de hand van het coderen zijn opgesteld. De thema's zijn onderverdeeld in hoofdthema's en subthema's. De hoofdthema's en subthema's zijn op verschillende manieren gerelateerd aan een mogelijk samenwerkingsverband. Allereerst is boven in Figuur 4 de onderzoeksvraag beschreven. De hoofdthema's zijn gekoppeld aan de onderzoeksvraag en de subthema's zijn gekoppeld aan de hoofdthema's. Een voorbeeld hiervan is dat het hoofdthema 'gewenste situatie' is gekoppeld aan de zes subthema's: 'behoefte aan hulp', 'opvang', 'functie SBH', 'voorlichting', 'samenwerken met SBH' en 'bestaande samenwerking'. Een aantal subthema's staan onder elkaar in plaats van naast elkaar. Deze onder elkaar geplaatste subthema's hebben een sterker verband met elkaar dan de subthema's die naast elkaar staan. Een voorbeeld hiervan is dat het subthema 'advies huisdierenbezit' en 'actie houden van huisdier' meer verband met elkaar hebben dan het subthema 'advies huisdierenbezit' en 'hulp netwerk'.

Figuur 4. Thema's en subthema's, van boven naar beneden.

Zoals in Figuur 4 is weergegeven zijn de drie hoofdthema's; 'huidige situatie minimahuishoudens', 'huidige situatie minimahuisdieren' en 'gewenste situatie' te zien. Aan het hoofdthema 'huidige situatie minimahuishoudens' zijn 7 subthema's gelinkt. Het hoofdthema 'huidige situatie minimahuisdieren' heeft ook 7 gelinkte subthema's en het hoofdthema 'gewenste situatie' heeft 6 gelinkte subthema's.

De drie hoofdthema's en subthema's zijn bepalend voor de indeling van dit hoofdstuk. Er volgt een beschrijving van de resultaten aan de hand van de thema's en de subthema's. Na deze beschrijving worden de belangrijkste resultaten weergegeven in een tabel.

3.3 Huidige situatie minimahuishoudens

Het hoofdthema 'huidige situatie minimahuishoudens' is naar aanleiding van de interviews en de analyse in zeven subthema's onderverdeeld. De zeven subthema's zijn: 'intake', 'functie maatschappelijke organisatie', 'contactmomenten', 'toestand cliënt', 'cijfers minima', 'mens-dier relatie' en 'gedrag'. De resultaten van de subthema's worden hieronder beschreven.

Intake

Bij Leger des Heils, De Noorderbrug en Limor wordt tijdens de intake de woonomgeving gescand. Dit gesprek vindt altijd bij de mensen thuis plaats, zodat de huiselijke situatie ook kan worden beoordeeld. Als er huisdieren worden geconstateerd wordt dit genoteerd. Bij Humanitas wordt er bij de intake ook gevraagd naar huisdieren. De vragen die bij Humanitas worden gesteld over huisdieren gaan over het soort huisdier, aantal huisdieren en het gedrag. Dit wordt gevraagd vanwege vrijwilligers die bang zijn voor huisdieren en dan niet gekoppeld willen worden aan deze cliënt. Bij WerkPro bepaalt de cliënt de locatie van de intake. Er zijn namelijk cliënten van WerkPro die geen huis hebben. Bij deze cliënten vindt de intake op het kantoor plaats.

Functie maatschappelijke organisatie

Zoals eerder is beschreven bieden de maatschappelijke organisaties verschillende hulp aan de cliënten. In paragraaf 3.1 De organisaties staat beschreven welke hulp de verschillende maatschappelijke organisaties bieden. De geïnterviewden hebben verschillende functies binnen de organisatie waar ze werken. In Tabel 5 is weergegeven welke functies de geïnterviewden hebben.

Tabel 5. functies maatschappelijke organisaties.

	Functie maatschappelijke organisatie
De Noorderbrug	Ambulante woonondersteuning.
WerkPro	Ambulante woonondersteuning.
Limor	Ambulante woonondersteuning.
Leger des Heils	Ambulante woonondersteuning.
Humanitas	De vrijwilliger die bij de cliënt thuis komt heeft een adviesfunctie.

Van de vijf geïnterviewden komen er vier bij cliënten thuis. Door ambulante woonondersteuning wordt de huidige situatie van de cliënt in kaart gebracht. Ambulante woonondersteuning houdt in dat op een afgesproken tijd hulpverlening wordt geboden dat niet gebonden is aan een vaste plaats. (ASVZ, z.d.) Vaak is dit bij de cliënt thuis. Bij Humanitas kiest de vrijwilligercoördinator een vrijwilliger die de cliënt gaat ondersteunen. Deze vrijwilliger heeft een adviesfunctie.

Contactmomenten

De contactmomenten met de maatschappelijke organisatie en de cliënt zijn per organisatie verschillend. In Tabel 6 is een overzicht weergegeven van de contactmomenten.

Tabel 6. Contactmomenten tussen cliënten en maatschappelijke organisaties.

	Contactmomenten
De Noorderbrug	• Persoonlijk contact bij de cliënt thuis. • Er is wekelijks contact.
WerkPro	• Locatie contact verschilt per situatie cliënt. • Er is wekelijks contact.
Limor	• Persoonlijk contact bij de cliënt thuis. • Wekelijks, tweewekelijks contact.
Leger des Heils	• Er is wekelijks contact. • Locatie contact verschilt per cliënt.
Humanitas	• Persoonlijk contact bij de cliënt thuis. • Contactmomenten verschillen per cliënt.

De Noorderbrug, Limor en Humanitas geven aan dat het persoonlijk contact altijd bij de cliënt thuis is. WerkPro geeft aan dat de locatie van het persoonlijk contact verschillend is. Deze organisatie is groot in de gemeente Groningen en bevat veel dakloze cliënten. Voor WerkPro is persoonlijk contact thuis niet altijd mogelijk. Deze cliënten komen vaak naar de locatie van de organisatie toe. Ook geven drie van de vijf geïnterviewden aan dat er wekelijks contact plaatsvindt met de cliënt. De andere twee geïnterviewden geven aan dat dit per cliënt verschillend is, omdat alle trajecten verschillen. Alle vijf geïnterviewden geven aan dat de cliënt meestal binnenkomt bij de organisatie als ze op hun dieptepunt zitten. De hulpverlening is hierdoor in het begin veel intensiever dan aan het eind van het traject.

Toestand cliënt

De cliënten komen bij de maatschappelijke organisaties met verschillende hulpvragen binnen. Humanitas en Limor geven aan dat veel cliënten zich niet aanmelden bij de voedselbank vanwege schaamte. Ook is de drempel vaak te hoog om hulp te zoeken en kunnen ze weinig informatie verdragen. De Noorderbrug geeft aan dat de cliënten niet de gevolgen zien van de aanschaf van een huisdier op lange termijn. WerkPro en het Leger des Heils hebben niets aangegeven over de toestand van de cliënt.

Cijfers minima

Aan alle geïnterviewden is gevraagd hoeveel minimahuishoudens er bij de organisatie aangesloten zijn, hoeveel daarvan huisdieren houden en hoeveel minimahuishoudens zijn aangesloten bij de voedselbank. Twee van de vijf organisaties hebben aangegeven dat 100% van de cliënten gebruik maken van de minimaregeling. De percentages worden weergegeven Tabel 7.

Tabel 7. Aantal minimahuishoudens, minimahuisdieren en leden voedselbank.

	Aantal minimahuishoudens	Aantal minimahuisdieren	Aantal minima bij voedselbank
De Noorderbrug	80%	15%	Onbekend
WerkPro	85, 90%	45%	Onbekend
Limor	100%	66%	Weinig
Leger des Heils	100%	75%	25%
Humanitas	95%	Onbekend	Onbekend

De cijfers in Tabel 7 zijn door alle geïnterviewden gebaseerd op hun eigen case. Vaak waren de aantallen over de gehele organisatie onbekend of niet bij de hand. Er is duidelijk te zien dat het percentage minimahuishoudens erg hoog is bij de organisaties. Het aantal minimahuishoudens bij de voedselbank ligt aanzienlijk lager (of is onbekend) ten opzichte van het aantal minimahuishoudens aangesloten bij de organisatie. Het aantal minimahuisdieren is per organisatie verschillend. Hierbij is gekeken naar de minimahuishoudens die cliënt zijn van de geïnterviewden en niet naar de gehele organisatie. De gegevens van het aantal huisdieren per minimahuishouden in de gehele organisatie zijn niet beschikbaar.

Mens-dier relatie

De Noorderbrug, WerkPro en Limor geven aan de mens-dier relatie erg belangrijk te vinden. De organisaties geven aan dat het dier onmisbaar is voor de cliënt. De cliënten hebben vaak nog weinig vertrouwen in de mens, waardoor het huisdier hun enige maatje is. Het Leger des Heils en Humanitas hebben niet aangegeven hoe ze denken over de mens-dier relatie.

Gedrag

Humanitas vertelde over het gedrag van de huisdieren naar de vrijwilligers toe. Deze gaf nadrukkelijk aan dat er huisdiervragen gesteld worden, omdat sommige vrijwilligers bang zijn voor huisdieren. De vrijwilligercoördinator houdt de intake met de cliënt en stelt tijdens de intake ook vragen over huisdieren. Deze vragen worden gesteld zodat een geschikte vrijwilliger wordt gekozen die niet bang is voor huisdieren. Hoewel er vragen over huisdieren gesteld worden, wordt het aantal huisdieren bij Humanitas niet genoteerd. Daardoor zijn hierover ook geen gegevens beschikbaar zoals te zien in Tabel 7. Humanitas kijkt naar het gedrag van de eigenaar tegenover het huisdier. Hoe de eigenaar met het dier omgaat is voor deze geïnterviewde aanleiding om te zeggen of het dierenwelzijn goed of slecht is.

3.4 Huidige situatie minimahuisdieren

Het thema 'huidige situatie minimahuisdieren' is naar aanleiding van de interviews en de analyse in zeven subthema's verdeeld. De zeven subthema's zijn: 'vragen over huisdieren', 'kennis dierenwelzijn', 'dierenwelzijnproblemen', 'acties dierenwelzijnproblemen', 'advies huisdierenbezit', 'hulp netwerk' en 'actie houden van huisdieren'. De resultaten van de subthema's worden hieronder beschreven.

Vragen over huisdieren

Bij alle vijf geïnterviewden worden geen vragen over huisdieren opgesteld voordat ze een cliënt gaan bezoeken. Bij de intake komt dit gewoonlijk ook niet ter sprake. In Tabel 8 is een overzicht weergegeven of er wel of geen vragen over huisdieren door de maatschappelijke organisaties worden gesteld.

Tabel 8. Vragen over huisdieren tijdens contactmoment.

	Vragen over huisdieren
De Noorderbrug	• Hangt van de situatie af of er vragen worden gesteld over huisdieren. • Geen vooraf opgestelde vragen over huisdieren bij de intake.
WerkPro	• Geen vooraf opgestelde vragen over huisdieren bij de intake.
Limor	• Geen vooraf opgestelde vragen over huisdieren bij de intake. • Hangt van de situatie af of er vragen worden gesteld over huisdieren.
Leger des Heils	• Geen vooraf opgestelde vragen over huisdieren bij de intake. • Hangt van de situatie af of er vragen worden gesteld over huisdieren.
Humanitas	• Notitie huisdier wordt alleen gemaakt zodat juiste vrijwilliger wordt geselecteerd.

Wel wordt er aangegeven door alle vijf de geïnterviewden dat het aan de huiselijke situatie ligt of de huisdieren ter sprake komen. Bij De Noorderbrug, Limor en het Leger des Heils worden er vragen gesteld over huisdieren als het onderwerp financiën en huishouden ter sprake komt. De vragen gaan dan over het budget en de huiselijke hygiëne. Bij Humanitas wordt er notities gemaakt over de huisdieren, zodat een geschikte vrijwilliger kan worden gekoppeld aan de cliënt.

Kennis dierenwelzijn

Alle geïnterviewden geven aan dat ze verwachten dat er geen collega bekend is met dierenwelzijn. Wel geeft De Noorderbrug, Limor en het Leger des Heils aan dat ze kennis hebben over huisdieren door hun eigen ervaringen. Dit zijn ervaringen over de verzorging van hun eigen huisdieren.

Dierenwelzijnproblemen

In Tabel 9 is weergegeven bij welke maatschappelijke organisaties dierenwelzijnproblemen voorkomen en welke dierenwelzijnproblemen dit zijn.

Tabel 9. Dierenwelzijnproblemen.

	Dierenwelzijnproblemen
De Noorderbrug	• Situaties van verwaarlozing komen voor.
WerkPro	• Er komt geen dierenmishandeling voor bij cliënten • Schrijnende situaties van verwaarlozing komen voor.
Limor	• Situaties met te veel dieren. • Het hangt af van de cliënt hoe het met het dier gesteld is. • Schrijnende situaties van verwaarlozing komen voor.
Leger des Heils	• Schrijnende situaties van verwaarlozing komen voor. • Het hangt per situatie af wanneer er te veel dieren zijn.
Humanitas	• Niet bekend met dierenwelzijnproblemen bij cliënten.

Dierenwelzijnproblemen komen bij vier van de vijf maatschappelijke organisaties voor waarbij er een onderscheid wordt gemaakt tussen verwaarlozing, mishandeling en te veel dieren. Twee organisaties geven aan dat er naar hun weten geen dierenmishandeling voorkomt bij minimahuishoudens. Wel wordt er verteld dat als dierenmishandeling zou voorkomen dit ter sprake wordt gebracht.

Limor en het Leger des Heils praten met hun cliënt als er te veel huisdieren zijn. In deze gevallen gaat het over meerdere soorten dieren en meer dan twee dieren per soort. Limor en het Leger des Heils geven het advies een aantal dieren af te staan. Wel geeft het Leger des Heils aan dat het advies om dieren af te staan afhankelijk is van de situatie. Er zijn cliënten die hun huisdieren goed kunnen verzorgen ondanks het aantal dieren en er zijn cliënten die hun huisdieren niet goed kunnen verzorgen.

Bij De Noorderbrug, WerkPro, Limor en het Leger des Heils komt verwaarlozing van huisdieren bij de cliënten voor. Voorbeelden van voorgedane verwaarlozing zijn het niet uitlaten van honden, het vergeten van eten geven, vervuilde woningen en geen veterinaire zorg bieden bij ziekte van het huisdier.

Acties dierenwelzijnproblemen

De vier maatschappelijke organisaties die verwaarlozing van minimahuishoudens hebben geconstateerd hebben verschillende acties ondernomen bij verwaarlozing, te veel dieren en mishandeling. Het verschilt per organisatie welke actie er is ondernomen. Dit is terug te zien in Tabel 10.

Tabel 10. Acties dierenwelzijnproblemen.

	Acties dierenwelzijnproblemen
De Noorderbrug	• Geen duidelijke acties.
WerkPro	• Als er dierenmishandeling voor zou komen gaan ze in gesprek.
Limor	• Er wordt actie ondernomen bij verwaarlozing en bij te veel dieren.
Leger des Heils	• Inslapen van een dier wordt aangeraden als het dier ernstig ziek is.
Humanitas	• Niet bekend met dierenwelzijnproblemen bij cliënten.

Twee organisaties hebben wel eens geregeld dat dieren worden afgestaan, waarbij Limor dit heeft gedaan in samenwerking met het asiel. De acties verschillen van het laten inslapen van een dier tot het praten over de huisdierensituatie. De meeste acties die de maatschappelijke organisaties ondernemen is het advies geven. Deze actie wordt beschreven in het subthema 'advies huisdierenbezit'.

Advies huisdierenbezit en actie houden van huisdieren

Alle vijf de maatschappelijke organisaties geven advies over huisdierenbezit. Er wordt advies gegeven over de hoeveelheid dieren, of een huisdier financieel haalbaar is, het afstaan van dieren en advies over nieuwe huisdieren zoals te zien in Tabel 11.

Tabel 11. Advies huisdierenbezit en actie houden van huisdieren.

	Advies huisdierenbezit en actie houden van huisdieren
De Noorderbrug	• Er wordt aangeraden om geen nieuwe huisdieren te nemen. • Er wordt aangeraden om een aantal dieren af te staan.
WerkPro	• Proberen zelf de eigenaar te helpen met het huisdier. • Plan wordt opgesteld als eigenaar nieuw huisdier wil.
Limor	• Als er geen budget is, wordt aangeraden het huisdier af te staan. • Als de dieren niet goed kunnen worden verzorgd wordt herplaatsen aanbevolen. • Huisdieren mogen soms mee naar woonvoorziening.
Leger des Heils	• Als de dieren niet goed kunnen worden verzorgd wordt herplaatsen aanbevolen. • Het advies verschilt per coach.
Humanitas	• Er wordt aangeraden om geen nieuwe huisdieren te nemen. • Advies over huisdieren is geen prioriteit en kan bij waarneming gebeuren.

Alle vijf de maatschappelijke organisaties raden aan, dat wanneer er geen budget is en de dieren niet goed worden verzorgd, de huisdieren af te staan. WerkPro probeert echter wel te regelen dat als de cliënt naar de opvang moet dat het huisdier mee kan. Vaak is het huisdier het enige wat de cliënt nog heeft en dit wil ze niet van de cliënt afnemen. Als de cliënt een nieuw huisdier wil, gaan alle vijf maatschappelijke organisaties kijken of dit wel past in het budget. Het Leger des Heils geeft aan dat het advies over huisdierenbezit erg kan verschillen per coach en dat hier ook geen richtlijnen voor zijn. Humanitas geeft aan dat het advies geven over huisdieren geen prioriteit is en dat het aan de vrijwilliger ligt wat hier mee wordt gedaan.

Hulp netwerk

De Noorderbrug en WerkPro maken gebruik van hun eigen netwerk en het netwerk van de cliënt om hulp te zoeken met het huisdier. Het eigen netwerk wordt voornamelijk gebruikt voor advies over dierenartsen en tijdelijke opvang. Het netwerk van de cliënt wordt vooral gebruikt voor hulp bij verzorging en tijdelijke opvang.

3.5 Gewenste situatie

Het hoofdthema 'gewenste situatie' is naar aanleiding van de interviews en de analyse in zes subthema's onderverdeeld. De zes subthema's zijn: 'behoefte hulp', 'opvang', 'functie SBH', 'bestaande samenwerking', 'samenwerken met SBH' en 'voorlichting'. De resultaten van de subthema's worden hieronder beschreven.

Behoefte hulp

Alle vijf maatschappelijke organisaties willen hulp hebben wanneer er vragen of problemen zijn met of over minimahuisdieren. De organisaties geven aan dat ze hulp willen bij bemiddelen van de dierenartskosten, bij huisdierenoverlast en voeding.

Tabel 12. Behoefte aan hulp.

	Behoefte hulp
De Noorderbrug	Bemiddelen van de dierenartskosten, verwaarlozing en bij het herplaatsen van huisdieren.
WerkPro	Alleen behoefte aan serieuze problemen door te spelen.
Limor	Behoefte aan hulp bij bemiddelen van de dierenartskosten, verwaarlozing en bij het herplaatsen van huisdieren.
Leger des Heils	Wil advies voor overlast, bemiddeling bij nieuw huisdier en dierenarts.
Humanitas	Wil de cliënten ergens naar toe kunnen sturen voor huisdiervragen.

Zoals in Tabel 12 is weergegeven, is er een verschil in het soort hulp dat de maatschappelijke organisaties willen hebben van SBH. WerkPro geeft duidelijk aan dat ze alleen serieuze problemen willen doorspelen zoals verwaarlozing, mishandeling en tijdelijke opvang. Humanitas geeft aan dat ze graag algemene huisdiervragen willen doorspelen en De Noorderbrug, Limor en het Leger des Heils willen graag hulp bij bemiddelen van de dierenartskosten, verwaarlozing en bij het herplaatsen van huisdieren.

Opvang

WerkPro en Leger des Heils geven aan dat er vraag is naar (tijdelijke) opvang van minimahuisdieren. Het kan zijn dat de cliënt tijdelijk naar een kliniek moet en dat het huisdier niet mee mag. Dan willen de cliënten niet naar de kliniek, omdat ze bang zijn dat ze hun huisdier kwijtraken. Er is niet alleen vraag naar tijdelijke opvang, tevens is er vraag naar hulp bij opvang als het minimahuisdier niet bij de cliënt kan blijven.

Samenwerken met SBH en de functie SBH

De vijf maatschappelijke organisaties hebben aangegeven een samenwerking met SBH te willen. De organisaties willen hulp van SBH bij verschillende zaken.

De Noorderbrug, Limor en het Leger des Heils geven aan dat ze een belangrijke functie van SBH het bemiddelen van de dierenartskosten vinden. Dit willen ze terug zien in de samenwerking. Ook willen ze algemenere huisdiervragen over de verzorging en voeding kunnen stellen. Zoals eerder is beschreven, wil WerkPro alleen het advies van SBH bij serieuze problemen. Humanitas ziet de functie van SBH vooral omtrent voorlichting van de vrijwilligercoördinator.

Bestaande samenwerking

De organisaties hebben al samenwerkingen met andere diergelateerde organisaties. Deze zijn weergegeven in Tabel 13.

Tabel 13. Bestaande samenwerkingen.

	Bestaande samenwerking
De Noorderbrug	Vragen doorspelen aan Dierenbescherming.
WerkPro	Vooral samenwerking met collega-maatschappelijke organisaties. Zijn geen voorstander van Dierenbescherming bellen.
Limor	Bij verwaarlozing samengewerkt met Dierenbescherming.
Leger des Heils	Geen samenwerkingen.
Humanitas	Bij duidelijke mishandeling wordt de Dierenpolitie ingeschakeld.

Er zijn al samenwerkingen met andere organisaties zoals de Dierenbescherming en de Dierenpolitie. Limor en Humanitas geven aan dat ze bij dierenmishandeling of zware verwaarlozing het doorspelen aan de Dierenbescherming of Dierenpolitie. WerkPro wil geen contact zoeken met de Dierenbescherming, omdat ze bang zijn dat de dieren worden afgenomen van de cliënten. De Noorderbrug geeft aan dat ze algemene vragen ook doorspelen aan de Dierenbescherming. Verder wordt er veel samengewerkt met andere maatschappelijke organisaties. Deze samenwerkingen staan per organisatie beschreven in paragraaf 3.1 "De organisaties".

Voorlichting

Vier organisaties hebben behoefte aan meer voorlichting over huisdieren en wat ze moeten doen in bepaalde situaties, zoals te zien in Tabel 14. Voorlichting aan cliënten en maatschappelijke organisaties. WerkPro heeft aangegeven hier geen behoefte aan te hebben. Humanitas wil dat de vrijwilligercoördinator voorlichting krijgt. De coördinator zal het dan overbrengen aan de vrijwilligers en cliënten. De voorlichting van de cliënten dient zo laagdrempelig mogelijk te zijn en kan het beste worden overgebracht door de maatschappelijk werker.

Tabel 14. Voorlichting aan cliënten en maatschappelijke organisaties.

	Voorlichting
De Noorderbrug	• Behoefte aan meer informatie en voorlichting.
WerkPro	• Hebben geen behoefte aan voorlichting.
Limor	• Voorlichting cliëntafhankelijk. Waarschijnlijk stapje te veel. De ambulante woonondersteuning kan het beter overbrengen.
Leger des Heils	• Voorlichting cliënt zo laagdrempelig mogelijk Externe adviseur voor extra advies is gewenst.
Humanitas	• Behoefte aan voorlichting vrijwilligercoördinator.

4. Discussie

De opgestelde doelstelling voor dit onderzoek is:

Inzicht krijgen in welke maatschappelijke organisaties willen samenwerken met andere maatschappelijke organisaties en met SBH.

De interviewvragen zijn opgesteld met deze doelstelling. In onderstaande tekst wordt er gediscussieerd over de resultaten. De discussie is onderverdeeld in de verschillende hoofdthema's namelijk; huidige situatie minimahuishoudens, huidige situatie minimahuisdieren en gewenste situatie.

4.1 Huidige situatie minimahuishoudens

Uit de resultaten blijkt dat 90 – 100% van de cliënten bij de maatschappelijke organisaties gebruik maakt van de minimaregeling. Echter zijn dit schattingen van de maatschappelijke organisaties en kan het niet beschouwd worden als een valide resultaat. Het resultaat dat niet werd verwacht was het aantal minimahuishoudens dat aangesloten is bij de voedselbank. Ten opzichte van het aantal minimahuishoudens dat aangesloten is bij de maatschappelijke organisatie is dit percentage erg laag. Vaak was het precieze percentage onbekend bij de organisaties. De organisaties hebben een schatting gedaan van het aantal cliënten dat aangesloten is bij de voedselbank. De maatschappelijke organisaties gaven aan dat veel minima zich niet durven aan te melden bij de voedselbank vanwege schaamte. De problematiek rondom huisdierenwelzijn bij minimahuishoudens komt niet alleen voor bij de minimahuishoudens die zijn aangesloten bij de voedselbank maar ook bij de minimahuishoudens die niet bij de voedselbank zijn aangesloten. Om meer minimahuisdieren te kunnen helpen zal SBH de groep minimahuishoudens die niet is aangesloten bij de voedselbank ook in de doelgroep moeten gaan verwerken.

Limor en Humanitas geven aan dat de drempel voor de cliënt erg hoog ligt om hulp te gaan zoeken en dat dit pas wordt gedaan wanneer het al te laat is. De cliënten kunnen niet goed overweg met nieuwe informatie. Dit zal moeten worden meegenomen in de adviesfunctie, omdat SBH deze cliënten op een andere manier moet benaderen dan cliënten die wel overweg kunnen met nieuwe informatie en op tijd hulp zoeken. Ook zou SBH de informatie kunnen doorgeven aan de maatschappelijke werker. De maatschappelijk werker kan op een geschikte wijze de informatie doorgeven.

De maatschappelijke organisaties vinden de mens-dier relatie erg belangrijk. De organisaties vinden dat huisdieren vaak belangrijk zijn voor het welzijn van de minimahuishoudens. De organisaties vinden hulp voor het welzijn van de minimahuisdieren daarom ook gewenst. De organisaties gaven hierbij als voorbeeld dat als de huisdieren worden afgenomen van de cliënt dat de cliënt sneller in een sociaal isolement raakt. Er werd wel degelijk ingezien dat deze relatie belangrijk is voor de cliënt. De maatschappelijke organisaties willen er vaak alles aan doen om ervoor te zorgen dat de cliënt en het dier samen kunnen blijven. Voor de samenwerking is dit positief, omdat de maatschappelijke organisaties bereid zijn om ervoor te zorgen dat er een beter welzijn is voor mens en dier en hier dus tijd in willen stoppen. Echter, het verschilt wel per organisatie hoeveel tijd en werk ze willen besteden aan de minimahuisdieren. WerkPro en Limor hebben aangegeven hier al wat tijd in te hebben gestoken en hier hulp bij willen. De Noorderbrug en Humanitas geven juist aan dat ze niet veel tijd hieraan willen besteden. Het zal dus per organisatie verschillen hoe intensief de samenwerking wordt. SBH zal met de ene organisatie meer contact hebben en meer hulpvragen ontvangen dan van de andere. Om te zorgen dat er genoeg contact blijft tussen de maatschappelijke organisaties en SBH kan SBH maandelijks contact opnemen. Is er veel contact met de

maatschappelijke organisatie dan is dit maandelijks contactmoment niet nodig.

4.1.1 Aantal minimacliënten met huisdieren

In Tabel 7. Aantal minimahuishoudens, minimahuisdieren en leden voedselbank. is per maatschappelijke organisatie te zien wat het aantal minimahuishoudens en -huisdieren is. In 2013 had De Noorderbrug 2547 cliënten. Dit was in 2012, 2538. Het aantal cliënten is gestegen met 9. Deze aantallen gelden over de gehele regio van De Noorderbrug (De Noorderbrug, 2015^A). De cliënten zitten verspreid over de provincies Groningen, Drenthe, Friesland, Overijssel, Gelderland en Utrecht (De Noorderbrug, 2015^B). In Tabel 7 is weergegeven dat het aantal minimahuishoudens bij De Noorderbrug 80% is. Dit betekent dat in 2013, 2038 cliënten zijn die gebruik maken van de minimaregeling. In 2013 heeft de armoede zijn piek bereikt. In 2014 en 2015 daalt de armoede licht. Volgens het CBS daalt de armoede in 2014 met 3,9% en in 2015 met 0,9% (CBS, 2014). Er van uitgaande dat het aantal cliënten die gebruik maken van de minimaregeling ook daalt dan zouden er eind 2015, 1940 minimacliënten zijn bij De Noorderbrug. Het aantal minimahuisdieren bij De Noorderbrug is 15%, zoals beschreven in Tabel 7. Dit zou inhouden dat er aan het einde van 2015, 291 minimacliënten zijn met huisdieren.

WerkPro heeft in 2013, 2840 cliënten geholpen aan een plek op de arbeidsmarkt. Dit waren in 2012, 1843 cliënten. In een jaar tijd is dit aantal gestegen met 997 cliënten (WerkPro, 2013). In Tabel 7 staat weergegeven dat 85-90% van de cliënten gebruik maakt van de minimaregeling bij WerkPro. Dit betekent dat in 2013, 2414 cliënten zijn die gebruik maken van de minimaregeling. In 2013 heeft de armoede zijn piek bereikt. In 2014 en 2015 daalt de armoede licht. Volgens het CBS daalt de armoede in 2014 met 3,9% en in 2015 met 0,9% (CBS, 2014). Er van uitgaande dat het aantal cliënten die gebruik maken van de minimaregeling ook daalt dan zouden er eind 2015, 2298 minimacliënten zijn bij de WerkPro. Dit aantal geldt voor de regio Groningen, Drenthe en Friesland (WerkPro, z.d) Het aantal minimahuisdieren bij WerkPro is 45%, zoals beschreven in Tabel 7. Dit zou inhouden dat er aan het einde van 2015, 1034 minimacliënten zijn met huisdieren.

In 2014 heeft Limor 1910 cliënten geholpen. Dit is gedaald ten opzichte van het jaartal 2013 (1968). (Limor, 2014) Dit is een daling van 2,9%. Dit komt niet overeen met de dalingen volgens het CBS. Voor de verdere berekening wordt de daling van het CBS aangehouden. Volgens het CBS daalt de armoede in 2015 met 0,9% (CBS, 2014). Dit zou betekenen dat Limor in 2015, 1893 cliënten heeft geholpen. Bij Limor maakt 100% van de cliënten gebruik van de minimaregeling, zie Tabel 7. Het aantal minimahuisdieren is bij Limor 66%. Dit betekent dat er 1249 cliënten zijn met huisdieren. Het aantal cliënten is verdeeld over de provincies Groningen, Drenthe, Friesland, Overijssel, Gelderland en Zuid-Holland (Limor, z.d.).

Bij het Leger des Heils zijn er in het jaar 2014, 572 cliënten geholpen (Leger des Heils, 2015^A). Bij het Leger des Heils maakt 100% van de cliënten gebruik van de minimaregeling zoals is weergegeven in Tabel 7. Volgens het CBS daalt de armoede in 2015 met 0,9% (CBS, 2014). Dit zou betekenen dat het Leger des Heils in 2015, 567 cliënten heeft geholpen.

In Tabel 7 is weergegeven dat 75% van de cliënten een huisdier heeft. Dit betekent dat er 425 cliënten zijn met huisdieren.

In 2014 zijn er bij Humanitas 58.000 cliënten geholpen. Dit zijn 5600 cliënten meer ten opzichte van 2013 (52.400). (Humanitas, 2015) In Tabel 7 is weergegeven dat 95% van de cliënten bij Humanitas gebruik maken van de minimaregeling. Dit betekent dat in 2014, 55.100 minimacliënten zijn geholpen door Humanitas. De stijging komt niet overeen met de dalingen volgens het CBS. Voor de verdere berekening wordt de daling van het CBS aangehouden. Volgens het CBS daalt de armoede in 2015 met 0,9% (CBS, 2014). Dit zou betekenen dat Humanitas in 2015, 54604 minimacliënten heeft

geholpen. Het is onbekend bij Humanitas hoeveel procent van de cliënten een huisdier heeft. Hier kunnen dan ook geen uitspraken over gedaan worden.

Na het zien van deze cijfers kan geconcludeerd worden dat er veel minimahuisdieren bereikt kunnen worden. Dit zijn verwachtingen gebaseerd op de cijfers van het CBS. Werkelijke cijfers kunnen verschillen. Er van uitgaande dat deze verwachtingen kloppen, kunnen er jaarlijks veel cliënten met hun hulpvraag geholpen worden door SBH. De cijfers van 2015 zijn bij het CBS nog niet bekend, dus over het aantal minimacliënten en –huisdieren in 2016 kunnen nog geen uitspraken gedaan worden. Een aantal factoren heeft invloed op het aantal hulpvragen die de maatschappelijke organisaties doorsturen. Het ligt voornamelijk aan de maatschappelijke organisaties welke hulpvragen ze in kaart willen brengen bij SBH. Het Leger des Heils en Humanitas zijn landelijke organisaties waar de verwachtingen over het aantal minimahuisdieren landelijk zijn uitgesproken. Het ligt er echter aan of de regio afdeling informatie over SBH gaat doorspelen aan de andere regio afdelingen. Door de samenwerking met SBH kunnen er ongeacht toename of afname veel minimahuisdieren worden geholpen. Volgens de verwachtingen zijn er eind 2015, 2999 minimacliënten met huisdieren. Het is onbekend hoeveel cliënten bij Humanitas huisdieren hebben. Ook zijn de cijfers van het Leger des Heils landelijk en hierdoor valt het aantal minimacliënten met huisdieren hoger uit. SBH kreeg in 2014, 8 hulpvragen per maand binnen. SBH bereikte in 2014, 3000 minimacliënten. (Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn, 2014). Door de samenwerking met de maatschappelijke organisaties zal SBH in 2016, 2999 minimacliënten extra bereiken. Dit is een stijging van 100%. SBH zou in de toekomst vrijwilligers of personeel moeten opleiden zodat deze ook hulpvragen kunnen beantwoorden. Niet alleen zullen er vrijwilligers of personeel moeten worden opgeleid, ook zullen er meer fondsen moeten worden geworven zodat de toestroom van aanvragen kan worden behandeld.

4.2 Huidige situatie minimahuisdieren

Maatschappelijke werkers stelden alleen vragen over huisdieren als er verwaarlozing was of wanneer er veel dieren aanwezig waren. Als het welzijn van de huisdieren goed was vonden de maatschappelijke organisaties het niet noodzakelijk om hier vragen over te stellen. Voor de samenwerking zou het goed zijn als er vragen worden gesteld over huisdieren ook al is het welzijn goed. Op deze manier kunnen de dieren in kaart worden gebracht. De maatschappelijke organisaties kunnen dan doorgeven hoeveel minimahuisdieren er op het moment zijn zodat SBH een schatting kan maken hoeveel hulpvragen er in de toekomst binnen kunnen komen en hoe de begroting er voor de komende periode uit kan gaan zien. Of de maatschappelijke organisaties hier voor openstaan is echter nog maar de vraag. Bij het beantwoorden van de vragen over hoe ze het samenwerkingsverband voor zich zien werd alleen gezegd dat ze een noodzakelijke hulpvraag willen doorspelen. Zelf extra taken uitvoeren is niet mogelijk. Voor de samenwerking betekent dit dat de maatschappelijke organisaties waarschijnlijk niet bereid zijn om extra informatie door te spelen van huishoudens waar het dierenwelzijn wel goed is. Als na de pilot blijkt dat de samenwerking voor beide partijen positief wordt bevonden, zou SBH wel aan kunnen geven dat ze ook iets terug willen voor de extra diensten die worden geleverd. Bijvoorbeeld meer informatie over alle minimahuisdieren.

Tijdens de interviews is gevraagd of zich situaties voordoen die schrijnend zijn, of waar verwaarlozing en mishandeling voorkomt. Deze situaties komen aanzienlijk vaak voor bij de minimagezinnen. Dierenmishandeling is door de geïnterviewden niet geconstateerd. Dit kan komen, omdat de mishandeling mogelijk niet voorkomt in de tijd dat de maatschappelijk werker bij de cliënt thuis is. Wel kan de geïnterviewde sporen van mishandeling constateren. Dit is echter nog niet voorgekomen. Het kan zijn dat de geïnterviewde niet weet wat signalen zijn van dierenmishandeling. SBH zou hier voorlichting over kunnen geven zodat dierenmishandeling kan worden geconstateerd. Alle

maatschappelijke organisaties, behalve WerkPro, geven aan dat indien mishandeling voorkomt de dierenbescherming/dierenpolitie wordt ingeschakeld. SBH zal hier tijdens de samenwerking rekening mee moeten houden dat de hulpvraag misschien al bij de Dierenbescherming/Dierenpolitie is neergelegd. Goede communicatie tussen de maatschappelijke organisatie en cliënt zal ervoor zorgen dat er geen dubbel werk wordt geleverd. Symptomen van verwaarlozing vallen meer op en is door vier maatschappelijke organisaties geconstateerd. Bij Humanitas is er geen vorm van verwaarlozing en mishandeling geconstateerd, doordat de geïnterviewde niet bij de cliënten thuis komt. De vier andere geïnterviewden zijn ambulante woonondersteuners en komen bij de cliënten thuis. Het gesprek met Humanitas verliep dan ook anders dan bij de andere geïnterviewden. Dit is terug te zien in de resultaten. De vragen die gingen over de situatie bij de cliënten thuis konden niet worden beantwoord. Uiteindelijk is dit niet van grote invloed voor het beantwoorden van de doelstelling.

Ook hebben de verkregen resultaten voldoende inzicht gegeven in de attitudes van de organisaties. Het is vooral duidelijk geworden hoe er gehandeld wordt in verschillende dierenwelzijnsituaties. Als het welzijn van de dieren goed is wordt er geen actie ondernomen. WerkPro geeft aan dat wanneer de cliënt tijdelijk niet voor het dier kan zorgen er geprobeerd wordt opvang te regelen ook al is het welzijn van het dier goed. Als er verwaarlozing voorkomt wordt er vooral advies gegeven aan de cliënt hoe die beter met het dier kan omgaan en desnoods kan afstaan. De maatschappelijke organisaties handelen verschillend bij dierenwelzijn situaties. De samenwerking zal met elke organisatie verschillend zijn en de hulpvragen zullen om deze reden ook verschillend zijn per organisatie.

4.3 Gewenste situatie

Uit de resultaten blijkt dat de doelstelling *“Inzicht krijgen in welke maatschappelijke organisaties er bereid zijn om samen te werken met SBH”* goed te beantwoorden is. Er is inzicht gekregen in de maatschappelijke organisaties die bereid zijn samen te werken met SBH. De maatschappelijke organisaties hebben al samenwerkingen met collega-maatschappelijke organisaties, dus een samenwerking is niet nieuw.

Er is gebleken uit de resultaten dat de maatschappelijke organisaties niet weten hoe er in diverse situaties gehandeld moet worden. Er is vaak angst om het vertrouwen van de cliënt te verliezen. Dit resultaat is een goede aanleiding om te zeggen dat een samenwerking met SBH goede oplossingen kan bieden. De maatschappelijke organisatie kan de situaties doorspelen aan SBH zodat de band tussen de cliënt en de maatschappelijke organisatie niet geschonden wordt, zolang dit in overleg met de cliënt wordt gedaan. SBH heeft kennis van dierenwelzijn en kan indien nodig kennis opdoen bij collega-dierenwelzijnsorganisaties. Met deze kennis kan de cliënt zo goed mogelijk geholpen worden zonder dat het vertrouwen tussen de maatschappelijke organisatie en de cliënt verslechtert.

Voor het pilotplan zal er rekening mee worden gehouden dat de organisaties met verschillende zaken hulp willen. Het grootste verschil is dat WerkPro alleen serieuze problemen wil doorspelen zoals zware verwaarlozing en dat Humanitas algemene huisdiervragen wil doorspelen. Het verschil hierin komt waarschijnlijk doordat Humanitas te maken heeft met cliënten die beginnende problemen hebben en dat WerkPro cliënten heeft die veel zwaardere problemen hebben. Hierdoor heeft WerkPro met andere dierenwelzijnproblemen te maken dan Humanitas.

In hoofdstuk 2 “Achtergrond” is beschreven hoe een samenwerking tot stand komt en welke vormen van samenwerken er zijn. Zoals eerder is beschreven zien de maatschappelijke organisaties de samenwerking vooral op een manier dat ze een hulpvraag van de cliënt bij SBH kunnen neerleggen. Als dit wordt vergeleken met de literatuur in het hoofdstuk achtergrond lijkt de samenwerkingsvorm

“transactioneel” het meest toepasbaar. Deze samenwerkingsvorm lijkt het meest geschikt, omdat door ketenregie de activiteiten worden afgestemd op de cliënt. Zodra SBH en de maatschappelijke organisaties samenwerken ervaart de cliënt een betere dienstverlening.

4.4 Voorafgaande onderzoeken

Uit het onderzoek van Bönick & Stam (2008) over veterinaire zorg van huisdieren bij bijstandsgerechtigden is gebleken dat door een tekort aan financiële middelen, bijstandsgerechtigden niet naar de dierenarts gaan voor veterinaire zorg. Bij dit onderzoek is er niet gekeken naar de aantallen, maar uit de gesprekken met de geïnterviewden bleek wel degelijk dat cliënten niet naar de dierenarts gaan vanwege een tekort aan financiële middelen. Uit dit onderzoek en de resultaten blijkt dat het bemiddelen van dierenartsenkosten een groot onderdeel is van de hulp die minimahuishoudens nodig hebben. SBH zal hier op moeten inspelen door de huisdieren van minimahuishoudens te begeleiden bij veterinaire zorg. Dit kan zijn door het bemiddelen van de dierenartsrekeningen en het bepalen van het behandelplan.

Bij voorgaand onderzoek is als aanbevelingen gegeven dat er meer moet worden samengewerkt met dierenartsen, asielen, bewindvoerders en maatschappelijke organisaties. De maatschappelijke organisaties staan hier inderdaad voor open en willen de minimahuisdieren helpen waar nodig. SBH heeft al vormen van samenwerking met een aantal dierenartsen en bewindvoerders. Om de huisdieren van minimahuisdieren nog efficiënter te kunnen helpen zal er een gezamenlijke samenwerking moeten worden uitgebouwd. Tijdens dit onderzoek is er gefocust op het organiseren van de samenwerking tussen SBH en maatschappelijke organisaties. Door middel van een pilot wordt de samenwerking opgezet. Wanneer de pilot bij SBH en de maatschappelijke organisaties in de gemeente Groningen positief wordt bevonden kan SBH een samenwerking organiseren op landelijk niveau. Zo worden niet alleen de minimahuisdieren in de gemeente Groningen geholpen, maar in heel Nederland.

5. Conclusie

De geïnterviewden hebben aangegeven allen te willen samenwerken met SBH. Uit de resultaten blijkt dat de vijf organisaties SBH willen inschakelen bij een serieuze hulpvraag. Hierbij willen de maatschappelijke organisaties geen extra taken verrichten. Ook wanneer er algemene vragen zijn vinden vier maatschappelijke organisaties het niet nodig om contact met SBH op te nemen. Humanitas zou dit wel graag willen.

Onderling werken de geïnterviewde maatschappelijke organisaties veel samen. Alle samenwerkingen zijn gebaseerd op het uitwisselen van ideeën en diensten om de cliënt zo goed mogelijk te helpen. Het samenwerkingsstype transactioneel lijkt hiervoor een geschikte vorm. Het samenwerkingsstype transactioneel is gericht op het uitwisselen van kennis, ervaringen, producten, diensten en gegevens zonder dat de samenwerkende organisaties hun eigen organisatie veranderen en/of loslaten. (Kaats, Opheij, 2012) Deze vorm van samenwerken kan goed toegepast worden bij de samenwerking tussen SBH en de maatschappelijke organisatie. Hierbij wisselt de maatschappelijke organisatie gegevens en informatie uit naar SBH. SBH kan vervolgens een juist advies terugkoppelen. De maatschappelijke organisaties gebruiken deze manier van samenwerken al met collega-maatschappelijke organisaties. Voor SBH is deze manier van samenwerken niet onbekend. De samenwerking die SBH op dit moment heeft met collega dierenwelzijnsorganisaties is ook gericht op het uitwisselen van kennis, ervaringen, informatie en diensten.

Doordat SBH gaat samenwerken met maatschappelijke organisaties, komt er voor SBH een adviesfunctie bij. In de adviesfunctie staat beschreven welke diensten SBH gaat leveren aan de maatschappelijke organisaties en de cliënten. Alle organisaties geven aan dat ze niet weten wat ze moeten doen in bepaalde situaties. Voor dit soort situaties willen ze een samenwerking creëren met SBH. De situaties waarbij de maatschappelijke organisaties hulp willen is vooral bij verwaarlozing, steun bij (tijdelijke) opvang van de huisdieren en bemiddeling van de dierenartsenrekening.

De hulp die geboden wordt aan minimahuishoudens met huisdieren is verschillend per organisatie. Er wordt bij alle organisaties gezocht naar oplossingen wanneer er huisdieren zijn. Bij schrijnende situaties wordt er gedacht aan verwaarlozing van de minimahuisdieren. Limor, Humanitas en De Noorderbrug geven aan samen te werken met de Dierenbescherming als verwaarlozing of dierenmishandeling zich voor doet. Alle maatschappelijke organisaties hebben aangegeven geen bijzondere of andere hulp te bieden voor minimahuishoudens dan voor andere huishoudens. Dit kan komen door het erg hoge percentage minimahuishoudens binnen de organisatie. In de resultaten is te zien dat het percentage minimahuishoudens binnen de organisatie ongeveer 90 – 100% is. Er is dan nog maar een klein percentage over van niet-minimahuishoudens. Het is voor de maatschappelijke organisaties niet realistisch wanneer deze (kleine) 10% andere hulp krijgt aangeboden dan de minimahuishoudens. Bij dit grote aantal is het voor de maatschappelijke organisaties haalbaarder om alle cliënten dezelfde hulp te bieden. Dit brengt ook geen extra taken met zich mee.

Uit de resultaten is gebleken dat veel minimahuishoudens zich vanwege schaamte niet aanmelden bij de voedselbank. Dit is het merendeel van de cliënten van de maatschappelijke organisaties. De problematiek rondom huisdierenwelzijn komt niet alleen voor bij minimahuishoudens die zijn aangesloten bij de voedselbank, maar ook bij minimahuishoudens die niet zijn aangesloten bij de voedselbank.

De samenwerkende organisaties en SBH willen samen een pilot starten. Voor de samenwerkende organisaties zal tijdens de pilot niets veranderen en er komen geen extra taken bij. Het doorspelen

van een vraag en/of situatie wordt als een geschikte manier van samenwerken gezien waarbij er een extra dienst aan de cliënt wordt geleverd. Deze manier van samenwerken valt onder de transactionele samenwerkingsvorm. Doordat er voor de maatschappelijke organisaties geen extra taken bij komen is het afhandelen van een melding volledig in handen van SBH. Er wordt verwacht dat het aantal hulpvragen door de samenwerking met de maatschappelijke organisaties zal stijgen.

6. Aanbeveling

Verschillende aanbevelingen zijn opgesteld voor SBH. In onderstaande tekst zijn de aanbevelingen beschreven.

SBH zou zijn doelgroep kunnen verbreden door niet alleen minimahuishoudens die zijn aangesloten bij de voedselbank, maar ook minimahuishoudens die niet zijn aangesloten bij de voedselbank te helpen. Veel cliënten zien op tegen het regelen van diverse zaken die nodig zijn voor aanmelding bij de voedselbank. De maatschappelijke organisaties zouden deze cliënten hierin kunnen helpen

Er wordt aanbevolen voor SBH als dierenmishandeling en zware verwaarlozing voordoen contact op te nemen met de Dierenpolitie en/of Dierenbescherming. Dit gaat dan wel in overleg met de maatschappelijke organisaties.

Om het aantal meldingen te verminderen kunnen de maatschappelijke organisaties bij de intakegesprekken het ook over het dierenwelzijn hebben. Door de opgestelde criteria uit hoofdstuk 2 “Achtergrond” aan te houden kan hier goed op gelet worden. Wanneer het dierenwelzijn niet goed is kan dit in een beginstadium al geconstateerd worden. Op deze manier kan er sneller actie ondernomen worden. Ook kunnen de maatschappelijke organisaties de cliënt erop wijzen hoe het dierenwelzijn moet zijn volgens de criteria.

De samenwerking die wordt gecreëerd tussen de maatschappelijke organisaties en SBH is een pilot. De samenwerking wordt aan het eind van de pilot geëvalueerd en verbeteringen worden toegevoegd. In het pilotplan is beschreven hoe de samenwerking er uit gaat zien, wat de gezamenlijke doelen zijn en welke stappen er allemaal ondernomen moeten worden. Het pilotplan staat verder beschreven in Bijlage I – Pilotplan.

Op dit moment gaat het om vijf maatschappelijke organisaties en zijn de meldingen nog te overzien, maar wanneer er veel meldingen binnenkomen wordt er aanbevolen om personeel en/of vrijwilligers in dienst te nemen en op te leiden zodat deze ook hulpvragen van cliënten kunnen behandelen.

Literatuurlijst

ASVZ (z.d.). *ambulante zorg*. Geraadpleegd op 6 juli 2015, van <http://www.asvz.nl/volwassenen/ambulante-zorg/>

Baarda, D., Goede, M. de & Teunissen, J. (2005). *Basisboek Kwalitatief Onderzoek: handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff

Baarda, D. (2014). *Dit is onderzoek! Handleiding voor kwantitatief en kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff

Bar, I. de & Voogt, V. (2012). *Dierenwelzijn & armoede hoeft geen probleem te zijn: Inventarisatie naar de rol van maatschappelijke organisaties op dierenwelzijnsgebied in de gemeente Tilburg*. 's-Hertogenbosch: HASKennisTransfer

Beurskens, A., Vet, H. de & Kant, IJ. (1998). *Dwalingen in de methodologie. VIII. Pilotonderzoeken: zin en onzin*. Z.p.: Nederlands tijdschrift Geneeskunde

Boerema, S. (2010). *Verbindt voetbal voldoende?* Utrecht (Geen uitgever)

Bönick, D. & Stam, M. (2008) *Inventarisatie naar de behoefte aan veterinaire zorg onder huisdiereigenaren met een bijstandsuitkering*. Utrecht (Geen uitgever)

Bracke, M.B.M., Spruijt, B.M., Metz, J.H.M. (1999) *Overall welfare reviewd. Part 3: Welfare assessment based on needs and supported by expert opinion*. Netherlands Journal of Agricultural Science 47: 307-322

Bullens, E., Lieshout, A. van & Vedder, L. (2012) *Zorg voor dierenwelzijn komt ten goede aan de burger*. Den Bosch (Geen Uitgever)

CBS (2014). *Armoede signalement 2014*. Den-Haag: CBS

De Noorderbrug (2015^A). *Kerngegevens*. Geraadpleegd op 4 augustus 2015, van <http://www.noorderbrug.nl/over-de-noorderbrug/kerngegevens>

De Noorderbrug (2015^B). *Locaties*. Geraadpleegd op 4 augustus 2015, van <http://www.noorderbrug.nl/over-de-noorderbrug/locaties>

DWW (2013). *Welfare quality: meten van welzijn*. Gevonden op 31 augustus 2015, van <http://www.dierenwelzijnsweb.nl/nl/dierenwelzijnsweb/showdww/dossier-Welfare-Quality-Meten-van-dierenwelzijn.htm>

DWW (z.d.). *Vijf vrijheden*. Geraadpleegd op 31 augustus 2015, van <http://www.dierenwelzijnsweb.nl/nl/dierenwelzijnsweb/dierenwelzijn/vijf-vrijheden.htm>

Endenburg, N. (z.d.). *Relatie Mens-Dier, invloed op onze gezondheid*. Geraadpleegd op 19 april 2015, van http://www.nvg-diervoeding.nl/file_handler/documents/original/view/6/Presentatie-Nienke-Endenburg-4-10-2012.pdf

Enders-Slegers, M. (2001). *mens – dier relatie*. Utrecht (Geen uitgever)

Garnier, W., & Enders-Slegers, M. (2012). *Huiselijk geweld en dierenmishandeling in Nederland. Een verkennend onderzoek naar de relatie tussen huiselijk geweld en dierenmishandeling onder vrouwelijke slachtoffers van huiselijk geweld*. Zwolle: Kadera aanpak huiselijk geweld.

Gemeente Groningen (2012). *Samen actief tegen armoede. Kadernota voor het nieuwe armoede beleid*. Groningen (Geen uitgever)

Gemeente Groningen (2013). *Kortingsbonnen dierenarts*. Geraadpleegd op 17 maart 2015, van <https://stadierspas.nl/kortingsbonnen-dierenarts-cat/>

Heiligenberg, P. van den & Rijk, M. de (2009). *Eenzaamheid en sociaal isolement onder ouderen in de gemeente Weesp*. Utrecht (Geen uitgever)

Humanitas (2015). *Humanitas jaarverslag 2014*. Geraadpleegd 4 augustus 2015, van <http://www.humanitasjaarverslag2014.nl/>

Humanitas (z.d.). *Samenwerkende organisaties*. Geraadpleegd op 24 juni 2015, van <http://www.humanitasgroningen.nl/over-onze-afdeling/samenwerkende-organisaties/>

Kaats, E. & Opheij, W. (2012). *Leren samenwerken tussen organisaties*. Deventer (zonder uitgever)

Leger des Heils (2013). *Naar een betere samenleving*. Geraadpleegd op 4 augustus 2015, van http://www.legerdesheils.nl/files/files/jaarverslagalgemeen2013DEFI_r_comp.pdf

Leger des Heils (2015^A). *Niet iedereen past in een zorghoekje*. Geraadpleegd op 4 augustus 2015, van <http://www.legerdesheils.nl/News/view/823>

Licg (z.d). *Zoönosen*. Geraadpleegd op 25 juni 2015, van <http://www.licg.nl/2xy/praktisch/gezondheid-mens-en-dier/zoönosen/zoönosen.html>

Limor (2014). *Jaarverslag 2014*. Geraadpleegd op 4 augustus 2015, van <http://www.limor.nl/folders-publicaties>

Limor (z.d.). *In uw regio*. Geraadpleegd op 4 augustus 2015, van <http://www.limor.nl/regio>

Limor (z.d.^A). *Organisatie*. Geraadpleegd op 24 juni 2015, van <http://www.limor.nl/organisatie>

Limor (z.d.^B). *samenwerkingen*. Geraadpleegd op 24 juni, van <http://www.limor.nl/samenwerkingen>

MVO (z.d.). *De rol van maatschappelijke organisaties bij MVO*.

Noorderbrug (2015^A) *Over de noorderbrug*. Geraadpleegd op 24 juni 2015, van <http://www.noorderbrug.nl/over-de-noorderbrug>

Noorderbrug (2015^B) *Partners uit het bedrijfsleven. Samen betrokken ondernemen*. Geraadpleegd op 24 juni 2015, van <http://www.noorderbrug.nl/bijzonder/partners/partners-uit-het-bedrijfsleven-samen-betrokken-ondernemen>

Plak, S. & Geld, I. van der (2008). *Oplossingsrichtingen voor de problematiek rondom de veterinaire zorg voor huisdieren van eigenaren met een bijstandsuitkering*. Utrecht: Universiteit Utrecht

Rijksoverheid (z.d.^A). *Bijstand*. Geraadpleegd op 20 mei 2015, van

<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bijstand>

Rijksoverheid (2015^B). *Wat is het sociaal minimum en wat als mijn uitkering lager is dan dat minimum*. Geraadpleegd op 24 februari 2015, van <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/werkloosheid-en-ww/vraag-en-antwoord/wat-is-het-sociaal-minimum-en-wat-als-mijn-uitkering-lager-is-dan-dat-minimum.html>

Rijksoverheid (z.d.^C). *Wanneer heb ik recht op bijstand?* Geraadpleegd op 20 mei 2015, van <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bijstand/vraag-en-antwoord/wanneer-heb-ik-recht-op-bijstand.html>

Serpell, P. (1986). *In the company of Animals: a Study of Human-Animal Relationships*. Oxford : Basil Blackwell

Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn (2014). *Beleidsnota 2015-2017*. Geraadpleegd op 21 augustus 2015, van http://www.huisdierenwelzijn.nl/wp-content/uploads/2014/12/Beleidsnota_2015-2017.pdf

Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn (2015). *Wie zijn wij?* Geraadpleegd op 23 februari 2015, van <http://www.huisdierenwelzijn.nl/wie-zijn-wij/>

Swinkels, J.A., Burgers, J.S., Assendelft, W.J.J., Everdingen van, J.J.E., Barneveld van, T.A. & Klundert van de, J.L.M. (2004) *Doel van richtlijnontwikkeling*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum

UWV (2015^A). *Rekenhulpen. Nieuwe WAJONG*. Geraadpleegd op 18 juni 2015, van <http://www.uwv.nl/particulieren/rekenhulpen/index.aspx?friendlyurl=/particulieren/rekenhulpen/nieuwe-wajong.aspx>

UWV (2015^B). *Bedragen*. Geraadpleegd op 18 juni 2015, van <http://www.uwv.nl/particulieren/bedragen/detail/tegemoetkoming-arbeidsongeschikten>

UWV (2015^C). *Nieuwe WAJONG*. Geraadpleegd op 18 juni 2015, van <http://www.uwv.nl/particulieren/wajong/nieuwe-wajong/tijdens-wajong/detail/inkomsten-tijdens-nieuwe-wajong/kan-ik-een-aanvulling-op-mijn-uitkering-krijgen>

UWV (2015^D). *Uitkeringsbedragen per 1 januari*.

Voedselbank Groningen (2015). *Maatschappelijke organisaties*. Geraadpleegd op 3 maart 2015, van <http://www.voedselbank-groningen.nl/informatie/maatschappelijke-instanties>

Werkpro (2013). *Jaarverslag: werkpro in 2013*. Geraadpleegd op 4 augustus 2015, van <http://www.werkpro.nl/img/Default.aspx?s=31&img=/Jaarverslag/jaarverslag%202013.pdf>

Werkpro (z.d.). *Locatiekaart van WerkPro*. Geraadpleegd op 4 augustus 2015, van <http://www.werkpro.nl/locatiekaart.aspx>

WerkPro (z.d.^A). *Zorg en activering*. Geraadpleegd op 24 juni 2015, van http://www.werkpro.nl/activering_zorg.aspx

WerkPro (z.d.^B). *WerkPro voor werkgevers*. Geraadpleegd op 24 juni 2015, van http://www.werkpro.nl/ik_ben_werkgever.aspx

Zaanstad (2014). *Extra voorzieningen voor burgers met weinig geld*. Geraadpleegd op 24 februari 2015, van <https://www.zaanstad.nl/mozard/!suite86.scher0325?mPag=377&mVrg=4545&mLok=1>

Zee, van der, F. (2015). *Interview*. Geraadpleegd op 4 augustus 2015, van <http://hulpbijonderzoek.nl/online-woordenboek/interview/>

Bijlagen

Bijlage I – Pilotplan

Inleiding

Dit pilotplan is geschreven als product van een afstudeeronderzoek voor de opleiding Diermanagement aan hogeschool Van Hall Larenstein te Leeuwarden. Het betreft een onderzoek naar een mogelijke samenwerking tussen maatschappelijke organisaties en de opdrachtgever van het onderzoek Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn (SBH). Er zal een transactionele samenwerking worden opgezet tussen beide partijen. Het doel van deze samenwerking is dat de cliënt een goede dienstverlening ervaart en niet 'van het kastje naar de muur' wordt gestuurd (Kaats & Opheij, 2012). Deze samenwerking is gewenst, omdat SBH de cliënt en de maatschappelijke organisatie van advies kan voorzien zodat deze goed geholpen worden met mogelijke huisdierproblemen.

In dit hoofdstuk staat de inleiding beschreven. In hoofdstuk 2 wordt de doelstelling van de pilot weergegeven waarna de adviesfunctie in hoofdstuk 3 volgt. Aan de hand van een protocol in hoofdstuk 4 wordt er beschreven welke stappen er ondernomen kunnen worden bij verwaarlozing, mishandeling, bemiddeling en het afstaan van een huisdier. In hoofdstuk 5 wordt de projectorganisatie beschreven en in hoofdstuk 6 de planning van de pilot. Ten slot volgt er in hoofdstuk 7 informatie over de kosten en baten.

Aanleiding pilot

Huisdieren kunnen een positieve invloed hebben op de geestelijke gezondheid van de mens. Zo zijn er meer sociale contacten, meer sociale ondersteuning bij stress en de zelfwaardering van de mens neemt toe. Met een dier voelen mensen zich meer gehecht. Ze staan positiever in het leven en voelen zich beter. (Endenburg, z.d.) In 2008 heeft de faculteit diergeneeskunde van Universiteit Utrecht een onderzoek gedaan naar huisdiereigenaren met een bijstandsuitkering en het verkrijgen van voldoende veterinaire zorg voor hun huisdier. Van de ondervraagde bijstandsgerechtigden die in het bezit zijn van een huisdier had 58,9% wel eens besloten om niet naar de dierenarts te gaan vanwege een tekort aan financiële middelen. Ook heeft 38,1% wel eens besloten om van een behandeling af te zien vanwege een tekort aan financiële middelen tijdens een dierenartsbezoek. Door deze resultaten werd aanbevolen dat er meer samengewerkt zou moeten worden met dierenartsen, asielen, bewindvoerders en maatschappelijke organisaties (Bönick & Stam, 2008). Dit was aanleiding voor SBH en de afstudeerders om onderzoek te doen naar een mogelijke samenwerking.

SBH is in 2014 opgericht met als doel: "het bieden van tijdelijke steun aan eigenaren van huisdieren die in nood verkeren, zelf zijn deze eigenaren aangewezen op de voedselbank, waardoor ze niet of voldoende in staat zijn te voorzien in de basisbehoeften van hun huisdieren" (Huisdierenwelzijn, 2014^A). Vaak zijn de minimahuisdiereigenaren niet in staat om goed te kunnen voorzien in de basisbehoeften van hun huisdieren, zegt SBH. SBH is gevestigd in Venhuizen (Noord-Holland), maar werkt op landelijk niveau samen met diverse collega-dierenwelzijnsorganisaties. (Huisdierenwelzijn, 2014^A)

Een pijler waar SBH mee gestart is in 2014, is het bemiddelen tussen diervoederorganisaties/winkeliers en lokale reguliere voedselbanken voor het meegegeven van diervoeding. Intussen bereikt SBH circa 3500 minimahuisdieren. Voedselbanken sluiten zich meer aan en realiseren zich dat een goede zorg voor huisdieren in minimahuishoudens belangrijk is. Wel heeft de landelijke voedselbank als beleid dat ze gericht zijn op het verstrekken van voedsel voor de mens en niet voor het dier. De aanwezigheid van diervoeding is afhankelijk van overtollige voorraad bij diervoederorganisaties en tuincentra in de nabije omgeving. Het is helaas geen garantie dat er altijd diervoeding aanwezig is bij de deelnemende voedselbank. Een aantal voedselbanken in Nederland werkt mee aan de verspreiding van diervoeding. Een verdere groei is een proces in ontwikkeling.

SBH zet zich in voor minimahuisdieren. Door een samenwerking te creëren met maatschappelijke organisaties wil SBH een landelijk platform vormen voor de minimahuisdieren. Hier kunnen maatschappelijke organisaties en/of minimahuishoudens terecht voor advies en/of hulp voor hun minimahuisdier. De samenwerking wordt opgezet door middel van een pilot. De pilot wordt gestart in de gemeente Groningen. De gemeente Groningen heeft al enige tijd lange werkloosheid en bevat 14.000 huishoudens (12 % van de inwoners) die bij de minima horen. (CBS, 2014) Ook is SBH niet bekend voor de bewoners in de gemeente Groningen. Op deze manier wordt hier naamsbekendheid voor SBH gecreëerd.

De opdrachtnemers, Leanne Giebels en Patricia Klaassens, hebben 26 maatschappelijke organisaties in de gemeente Groningen benaderd. Daarvan hebben vijf maatschappelijke organisaties zich bereid getoond voor een samenwerking. Deze vijf maatschappelijke organisaties zijn hierom geïnterviewd. De vijf organisaties zijn; De Noorderbrug, WerkPro, Limor, Leger des Heils en Humanitas zijn de stakeholders van deze Pilot. Alle vijf maatschappelijke organisaties hebben aangegeven te willen samenwerken met SBH. Graag willen deze organisaties weten hoe en wanneer ze contact op kunnen nemen met SBH voor hulp en of advies over minimahuisdieren. Er wordt een protocol opgesteld voor de maatschappelijke organisaties waarin beschreven staat in welke situaties er contact opgenomen kan worden.

Begripsbepaling

Een aantal belangrijke begrippen die in dit onderzoek veel worden gebruikt worden in onderstaande tekst toegelicht.

Adviesfunctie – SBH krijgt een adviesfunctie doordat de stichting de minimahuishoudens gaat adviseren over huisdieren. In het protocol is beschreven hoe er gehandeld moet worden in de verschillende situaties en wanneer de minimahuishoudens of maatschappelijke organisaties contact kunnen opnemen met SBH.

Dierenmishandeling – Het kwaadwillig of onnodig toebrengen van letsel of pijn aan een dier en/of het verwaarlozen van een dier. (Enders-Slegers & Janssen, 2009)

Huisdierenwelzijn – “Dierenwelzijn is de kwaliteit van het leven zoals die door het dier zelf ervaren wordt” (Bracke, Spruijt & Metz, 1999) De criteria van huisdierenwelzijn is beschreven in paragraaf 2.2.4 “Criteria voor goede huisdierenwelzijn”.

Maatschappelijke organisaties – Maatschappelijke organisaties zijn niet-gouvernementele organisaties. Maatschappelijke organisaties laten zich niet laten leiden door economische motieven. Ook beschikken deze organisaties over een achterban die hier vrijwillig voor heeft gekozen.

Maatschappelijke organisaties leveren een bijdrage aan het algemene welzijn van de mens. (MVO, z.d.)

Mens-dier relatie – Onder mens-dier relatie wordt de relatie tussen de mens en het dier verstaan. Het dier is een wezen waarmee de mens sociale interacties kan hebben. Ook kan de mens emotionele ondersteuning vinden bij een dier. De mens heeft van nature een materiële behoefte en de behoefte aan sociale interactie. Gezelschapsdieren vervullen een mogelijkheid om eenzaamheid, sociale isolatie en negatieve levensgebeurtenissen te verzachten. (Serpell, 1986) Om het dier goed te voorzien van zijn basisbehoeften zal de mens de verantwoordelijkheid moeten hebben om het dier goede zorg te kunnen bieden.

Minimahuisdiereigenaren – Onder minimahuisdiereigenaren worden alle huisdiereigenaren bedoeld die gebruik maken van de minimaregelingen. De minimahuisdiereigenaren zijn in dit onderzoek inwoners van de gemeente Groningen. Gezinnen onder de 110% van het sociaal minimum kunnen gebruik maken van de minimaregeling. De minimaregeling houdt in dat het gezin gebruik kan maken van extra regelingen (Zaanstad, 2014).

Pilot – “Het doel van een pilot is het verbeteren van de kwaliteit van de methode en de haalbaarheid van de samenwerking” (Beurskens, et al. 1998).

Pilotplan – In het pilotplan is beschreven hoe de samenwerking er uit gaat zien, wat de gezamenlijke doelen zijn en welke stappen er allemaal ondernomen moeten worden.

Protocol – Een protocol beschrijft de te volgen procedure. Het geeft aan ‘wie, wat en hoe te handelen op welke plek’ (Swinkels, et al. 2004). In het protocol komen de stappen te staan die maatschappelijke organisaties uitvoeren wanneer ze in een minimahuishouden huisdieren aantreffen. Het protocol is onderdeel van het pilotplan.

Samenwerkingsverband – Samenwerken wordt gezien als gelijkwaardige acties die door organisaties in onderling afhankelijke verhoudingen worden uitgevoerd en hier een gemeenschappelijk doel mee bereiken. (Boerema, 2010)

Schrijnende situaties – “Hartbrekende situaties” (Woordenboeken.nu, 2015). Situaties kunnen zich voordoen in de vorm van verwaarlozing en dierenmishandeling. De situatie is dusdanig hartbrekend dat hier direct moeten worden ingegrepen.

Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn (SBH) – SBH is de opdrachtgever van het onderzoek. SBH heeft als doel: “het bieden van tijdelijke steun aan eigenaren van huisdieren die in nood verkeren, zelf aangewezen zijn op de voedselbank, waardoor ze niet of voldoende in staat zijn te voorzien in de basisbehoeften van hun huisdieren” (Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn, 2015).

Verwaarlozing – Bij verwaarlozing kan er gedacht worden aan onvoldoende voer, water en het onthouden van medische zorg. Onthouden van verzorging aan vacht, nagels en gebit valt ook onder verwaarlozing. (Politie, 2015)

Zoönosen – Een zoönose is een ziekte van dieren die wordt overgedragen op de mens. (Licg, z.d)

1. Doelstelling pilot

Het doel van de samenwerking is om minimahuisdieren zo goed mogelijk te helpen. SBH zal de cliënt van “kop tot staart” hulp bieden. Dit houdt in dat vanaf het begin dat er contact wordt opgenomen met SBH de cliënt en/of maatschappelijke organisatie één aanspreekpunt heeft binnen de stichting. Dit aanspreekpunt behandelt de hulpvraag van de cliënt en/of maatschappelijke organisatie. Ongeveer één á twee maanden nadat er hulp geboden is neemt SBH indien mogelijk contact op met de cliënt en/of maatschappelijke organisatie om te vragen hoe het gaat. Hierna worden alle persoonlijke gegevens van de cliënt vernietigd om ervoor te zorgen dat de privacy van de cliënt niet geschaad wordt.

Doelstellingen van dit pilotplan zijn:

1. Aan het einde van de pilot is het voor SBH duidelijk hoe er met de adviesfunctie gewerkt wordt.
2. Aan het einde van de pilot is het voor de maatschappelijke organisaties duidelijk hoe de samenwerking werkt.
3. Aan het einde van 2017 is het pilotplan een goede basis voor SBH om een soortgelijke samenwerking te starten in een door SBH zelf gekozen gemeente.
4. Het aantal minimahuisdieren dat jaarlijks wordt geholpen door SBH is aan het einde van 2016 toegenomen met 100%.*
5. Aan het einde van 2017 kan de pilot worden omgezet in een langdurige samenwerking tussen SBH en de maatschappelijke organisaties.
6. De samenwerking wordt aan het einde van de pilot geëvalueerd door alle betrokken partijen. Verbeteringen worden doorgevoerd in de samenwerking.

*Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn bereikte in 2014, 3000 minimacliënten. (Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn, 2014) Door de pilot worden er 2999 minimacliënten extra bereikt. Hierdoor wordt er vanuit gegaan dat SBH na het pilotplan 8 hulpvragen per maand extra zal ontvangen. Bovenop de 8 hulpvragen die in 2014 per maand werden ontvangen. (Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn, 2014) Dit houdt in dat het aantal vragen met 100% zal stijgen ten opzichte van 2014.

1.1 Projectresultaat en projectgrenzen

Het eindproduct voor SBH is een goedlopende samenwerking met maatschappelijke organisaties. Om dit te bereiken voert SBH een pilot uit aan de hand van het pilotplan. De pilot zal leiden tot de samenwerking tussen SBH en de vijf maatschappelijke organisaties uit de gemeente Groningen. Zodra de pilot is geëvalueerd zal er een samenwerkingsverband worden opgezet met deze vijf maatschappelijke organisaties.

Het eindproduct van de opdrachtnemers is dit pilotplan. Na het publiceren van het pilotplan neemt SBH het contact met de maatschappelijke organisaties over. Het pilotplan bevat de adviesfunctie voor SBH en een protocol voor de maatschappelijke organisaties om zo snel mogelijk te kunnen handelen in diverse situaties. Deze producten zijn voor beide partijen van belang voor een goede samenwerking. Het is voor beide partijen duidelijk wanneer er om hulp en/of advies gevraagd kan worden. De adviesfunctie voor SBH staat beschreven in hoofdstuk 3 “Adviesfunctie BHWHet protocol voor de maatschappelijke organisaties staat beschreven in hoofdstuk 4 “Protocol”.

2. Adviesfunctie BHW

Doordat SBH zal gaan samenwerken met de maatschappelijke organisaties, betekent dit voor de stichting dat er een adviesfunctie bij komt. Dit betekent voor SBH dat zij de maatschappelijke organisaties adviseren bij de opname van een cliënt buitenshuis, of het afstaan van dieren. Het is vaak moeilijk om de huisdieren af te staan. Ook is er behoefte aan hulp vanuit de maatschappelijke organisaties om het dierenwelzijn te bevorderen. De maatschappelijke organisatie en/of de cliënt kan SBH te allen tijde telefonisch of per e-mail benaderen wanneer er vragen zijn over minimahuisdieren. De stichting biedt hulp aan de minimahuishouders van “kop tot staart”. Tijdens het proces blijft SBH het aanspreekpunt voor de cliënt, ook wanneer er advies wordt gevraagd bij collega-dierenwelzijnsorganisaties. Wanneer de maatschappelijke organisatie de aanvrager is van een vraag en/of situatie, wordt hij/zij te allen tijde op de hoogte gehouden van het proces. Het advies wordt vervolgens terug gekoppeld naar de maatschappelijke organisatie. Deze voert het gegeven advies uit in de praktijk om de cliënt de juiste hulp te bieden.

SBH gaat de maatschappelijke organisatie en/of de cliënt hulp bieden wanneer er verschillende situaties voordoen. Hoe er het beste gehandeld kan worden tijdens deze situaties wordt uitgelegd in hoofdstuk 4 “Protocol”. De verschillende situaties worden hieronder nader toegelicht.

- Vragen over welzijn, voeding, afstaan, opname en medisch acute zorg

Vanuit de maatschappelijke organisatie en/of de cliënt kunnen zich algemene vragen voordoen. Dit kunnen vragen zijn over dierenwelzijn, voeding, afstaan, opname en medisch acute zorg. SBH helpt bij het beantwoorden van de gestelde vragen. Er wordt zo nodig samengewerkt met collega-dierenwelzijnsorganisaties om een goed antwoord te kunnen verkrijgen. SBH zal voor zover mogelijk het aanspreekpunt voor de cliënt en/of maatschappelijke organisatie blijven wanneer er overlegd wordt met collega-dierenwelzijnsorganisaties.

- Bemiddelen dierenartskosten

De stichting biedt steun bij financiering van acute medische behandelingen en nazorg van minimahuisdieren. Verkregen giften moeten hiervoor wel toereikend zijn. SBH kan nooit 100% garantie geven. Vooraf wordt de medische situatie besproken met de dierenarts en daar waar nodig wordt over de kosten onderhandeld. De wijze van betaling wordt vooraf met de dierenarts afgesproken en vastgelegd. Regelmatig wordt een second opinion gevraagd bij een collega-dierenarts, of -kliniek. Wel wordt er van de huisdiereigenaar verwacht dat er wordt meegedacht over en meegewerkt aan een oplossing voor financiering. Eerst wordt er gekeken, samen met SBH, of er andere manieren van financiering zijn, voordat het fonds van SBH wordt gebruikt. Op deze manier wordt voorkomen dat het dier onnodig moet lijden, gaat zwerven of moet worden uitgeplaatst.

- Hulp bij uitplaatsen en afstaan dieren

De stichting biedt hulp door bemiddelen van het uitplaatsen en afstaan van een minimahuisdier. Het kan ook zijn dat de cliënt een tijdelijk nieuw onderkomen zoekt voor het huisdier, bijvoorbeeld bij acute opname. De stichting gaat dan samen met de cliënt op zoek naar een (tijdelijk) nieuw onderkomen voor het huisdier. Dit wordt alleen gedaan als de cliënt er volledig achter staat.

- Verwaarlozing van dieren

Onder verwaarlozing van dieren wordt verstaan, dieren die geen of onvoldoende voer, water en/of medische zorg krijgen van de eigenaar. Ook het onthouden van de nodige verzorging aan de vacht, nagels, hoeven en/of gebit kunnen een reden van verwaarlozing zijn. (Politie, 2015) Wanneer zich zo'n situatie voordoet bij een minimahuishouden is het verstandig om 144 (Dierenpolitie) te bellen. Wanneer de aangever geen contact durft op te nemen met 144, om hierdoor het vertrouwen van de cliënt te verliezen, kan er contact opgenomen worden met SBH. Een medewerker van SBH kan praten met de cliënt en kijken hoe de verwaarlozing is ontstaan. Ook is het belangrijk om te weten of de cliënt er voor openstaat om de situatie te verbeteren. De cliënt en de stichting gaan samen kijken hoe de situatie voor een langdurige periode verbeterd kan worden.

- Mishandeling van dieren

Er wordt van dierenmishandeling gesproken wanneer een dader opzettelijk en zonder redelijk doel een dier pijn doet of verwondt. Bij mishandeling van dieren is de verklaring van één of meer ooggetuigen voldoende om de dader(s) aan te spreken. (Politie, 2015) Als er duidelijke mishandeling van de minimahuishoudens voorkomt, is het verstandig om 144 te bellen. Evenals bij verwaarlozing kan het zijn dat de aangever dit niet durft. Ook dan kan er contact opgenomen worden met SBH, zodat de stichting met 144 kan bellen. Wanneer de dierenpolitie het noodzakelijk acht het huisdier uit huis te plaatsen dient de cliënt hieraan mee te werken. SBH zoekt dan altijd in overleg met de aangever naar een geschikte oplossing om de dierenmishandeling te stoppen.

- Een tweestrijd m.b.t dierenwelzijn

Wanneer er een tweestrijd ontstaat vanuit de maatschappelijke organisatie kan er contact worden opgenomen met de stichting voor hulp en/of advies. Een tweestrijd is een situatie waarbij de maatschappelijke organisatie niet kan kiezen tussen het welzijn van de mens of het welzijn van het dier. Een voorbeeld is wanneer een cliënt moet worden opgenomen, maar niet zonder het huisdier kan. De maatschappelijke organisatie ziet dat de cliënt naar een kliniek moet, maar ziet ook duidelijk dat het huisdier veel betekent voor de cliënt. Vaak heeft de cliënt geen sociale contacten meer en zorgt het huisdier er voor dat de cliënt niet in een sociaal isolement raakt. SBH kan in soortgelijke situaties de maatschappelijke organisaties adviseren, hoe er het beste gehandeld kan worden.

- Voorlichting en/of informatie over minimahuishoudens

Wanneer er behoefte is vanuit de maatschappelijke organisatie en/of van de cliënt kan SBH voorlichting en/of informatie over minimadieren verstrekken. Gezamenlijk zal er gekeken worden naar de juiste manier van het geven van voorlichting en/of het verstrekken van informatie.

3. Protocol

Hieronder wordt toegelicht hoe er gehandeld kan worden in de eerder genoemde situaties. SBH biedt hulp van “kop tot staart” aan de cliënt. Nadat SBH hulp geboden heeft aan de cliënt wordt door SBH, afhankelijk van de situatie, na één à twee maanden de hulpvraag geëvalueerd. SBH is te bereiken via de mail: info@huisdierenwelzijn.nl en telefonisch op werkdagen: 06-12660654.

Vragen over welzijn, voeding, afstaan/opname en medisch acute zorg

- De maatschappelijke organisatie en/of cliënt kan bij algemene vragen contact opnemen met SBH.
- Contact kan via maatschappelijke organisatie en/of cliënt.

Bemiddelen dierenartskosten

- Maatschappelijke organisatie en/of cliënt neemt contact op met SBH bij het niet kunnen bieden van acute medische zorg aan minimahuisdieren vanwege een tekort aan financiële middelen.
- Daar waar nodig is onderhandelt SBH met de dierenarts over de kosten.
- Voorafgaand aan een eventuele operatie wordt zo nodig een second opinion gevraagd aan collega-dierenarts of dierenkliniek met betrekking tot de behandeling en de kosten.
- Gezamenlijk wordt gekeken naar de juiste wijze van betaling.
- SBH vraagt indien nodig hulp aan collega-dierenwelzijnsorganisaties.

Hulp bij uit huis plaatsen/afstaan dieren

- Maatschappelijke organisatie en/of cliënt neemt contact op met SBH wanneer er hulp/advies nodig is over het uit huis plaatsen/afstaan van minimadieren.
- SBH gaat altijd in overleg met de cliënt op zoek naar een (tijdelijk) nieuw onderkomen.
- Cliënt moet volledig achter het uit huis plaatsen of afstaan van het minimahuisdier staan (afstandsverklaring).

Verwaarlozing en/of mishandeling van dieren

- Verwaarlozing en/of mishandeling melden aan 144.

Welke situaties wel melden aan 144

- Dieren in acute nood en/of gewonde dieren.
- Dieren die een gevaar voor zichzelf en de veiligheid van de mensen oplevert.

Welke situaties niet melden aan 144

- Gevonden dode kleine dieren (vogels en egels): de afdeling milieu van de gemeente
- Gevonden dode huisdieren: lokale dierenambulance en/of afdeling milieu van de gemeente
- Gevonden dood groot wild: 0900-8844
- Overlast van dieren (blaffende honden e.d.): de wijkagent via 0900-8844
- (Overlast van) zwervkatten: lokale afdeling Dierenbescherming
- Vermiste/gevonden huisdieren: lokale dierenambulance (Politie, 2015)

- Indien niet in staat om contact op te nemen met 144 kan er contact opgenomen worden met SBH.
- SBH gaat in overleg met 144 hoe de situatie behandeld moet worden, dit gaat altijd in overleg met de aangever.

Een tweestrijd m.bt. dierenwelzijn

- Maatschappelijke organisatie neemt contact op met SBH wanneer er een tweestrijd ontstaat tussen het welzijn van de cliënt en het dierenwelzijn.
- SBH kan de maatschappelijke organisatie adviseren hoe te handelen in de situatie.

Voorlichting en/of informatie over dieren

- De maatschappelijke organisatie en/of de cliënt neemt contact op met SBH wanneer er behoefte is aan voorlichting en/of informatie.
- Gezamenlijk wordt er gekeken naar de juiste manier van het geven van voorlichting en het verstrekken van informatie over minimahuisdieren.

4. Projectorganisatie

Opdrachtgever: Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn

Kolkweg 1

1606 MJ Venhuizen

Projectleider: Piet van Doorne

Contactpersoon: Lilianne van Doorne

T: 06-12660654

E-mail: info@huisdierenwelzijn.nl

Projectmedewerkers: De Noorderbrug, WerkPro, Limor, Leger des Heils, Humanitas

De Noorderbrug

Stedumermaar 6

9735 AC Groningen

050 - 5973820

Contactpersoon: Evelyn Deggeller

T: 06 - 20139981

Email: e.deggeller@noorderbrug.nl

WerkPro

Zilverlaan 2

9743 RK Groningen

050 - 3175200

Contactpersoon: Anneloes Plancius

T:

Email: a.plancius@werkpro.nl

Limor

Eemskanaal NZ 32a

9713 AB Groningen

085 - 485 6000

Contactpersoon: Geke Rijpkema

T:

Email: grijpkema@limor.nl

Leger des Heils Noord

Floris Versterstraat 2

8932 BR Leeuwarden

050-3172670

Contactpersoon: Anita van Rijs

T: 06 - 22831512

Email: anita.van.rijs@legerdesheils.nl

Humanitas Groningen-Stad

Akerkhof z.z. 22

9711 JB Groningen

050 - 3126000

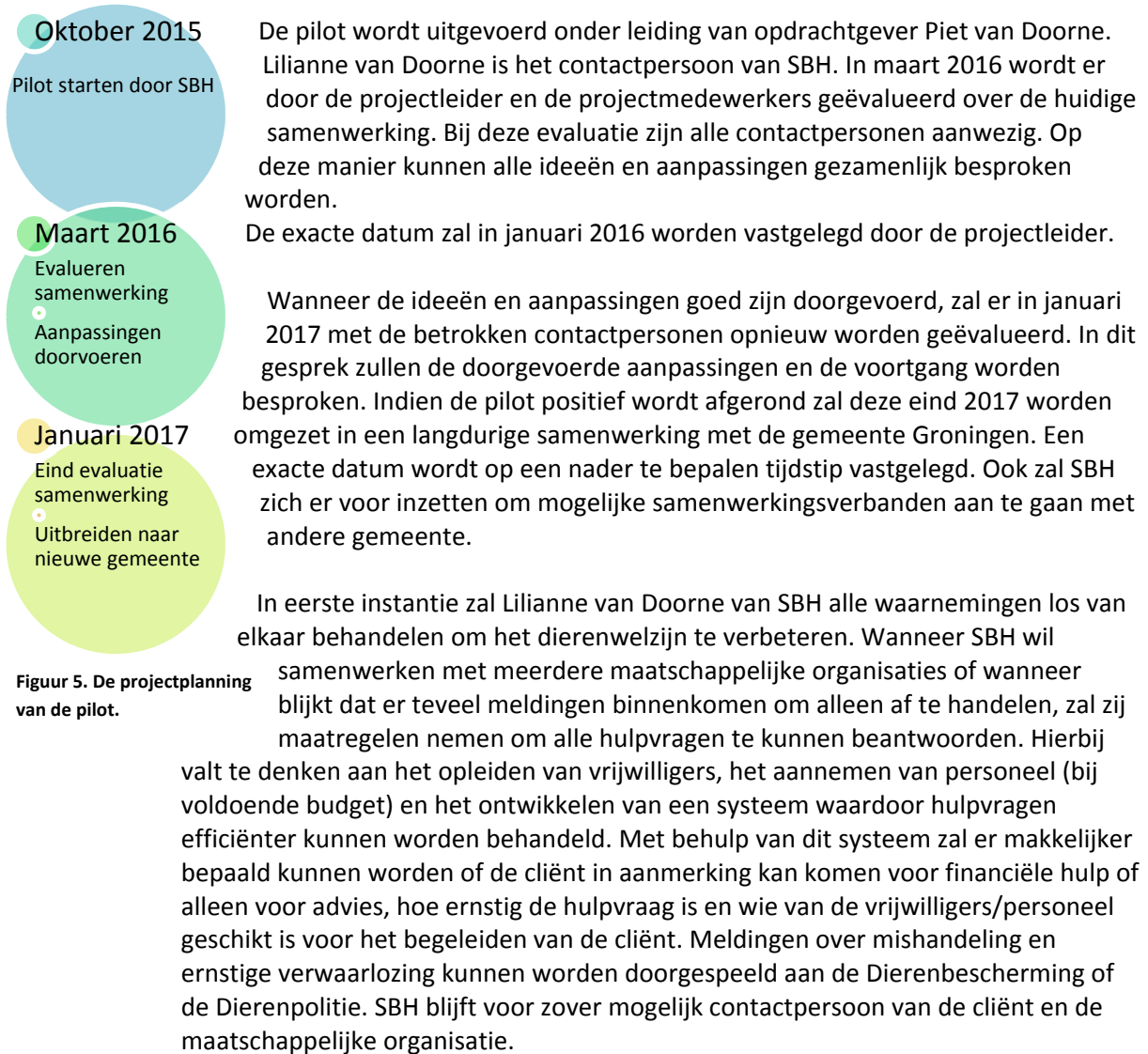
Contactpersoon: Roderick Heijbroek

T: 06 - 35111527

Email: r.heijbroek@humanitas.nl

5. Projectplanning

In Figuur 1 staat de projectplanning van het pilotplan weergegeven. Vanaf oktober 2015 zal de pilot van start gaan in de gemeente Groningen. De opdrachtnemers zijn vanaf dit moment geen contactpersoon meer. Dit wordt overgenomen door SBH.

Figuur 5. De projectplanning van de pilot.

6. Kosten en baten

Hieronder worden de kosten en baten op jaarbasis weergegeven. Er is van uitgegaan dat de kosten en baten zijn toegenomen met 100%. De toename van de kosten is gebaseerd op de doelstelling; *het aantal minimahuisdieren dat jaarlijks wordt geholpen door SBH is aan het einde van 2016 toegenomen met 100%*. Vanaf juni tot en met december 2014 heeft SBH in totaal 48 minimadieren geholpen (Huisdierenwelzijn, 2014^B). Naar schatting zou dit aantal in 2015 op 96 minimadieren liggen. Met een toename van 100% zal het aantal geholpen minimadieren aan het einde van 2016 op 192 liggen. In Tabel 1 is een overzicht te zien van de kosten en baten voor het jaar 2016.

Tabel 15. De kosten en baten van het jaar 2016. De kosten en baten zijn gebaseerd op de doelstelling; het aantal minimahuisdieren dat jaarlijks wordt geholpen door SBH is aan het einde van 2016 toegenomen met 100%. NB: dit betreft een extrapolatie op basis van de opgave van het startjaar van SBH.

Kosten	€	Baten	€
Drukwerk	0	Fondsen/Donaties	1471,--
Telefoonkosten	0 (456)	Collectes/Activiteiten	939,--
Personeelskosten	0		
Acute zorg verlenen	1498,--		
Werving vrijwilligers	85,--		
Batig saldo	792,--		
Lidmaatschap ANBI	35,--		
Totaal	2410,--	Totaal	2410,--

De uitgaven voor het jaar 2016 zullen naar schatting €2410,-- bedragen. NB: dit betreft een extrapolatie op basis van de opgave van het startjaar van SBH. Voor het drukwerk en personeelskosten worden in principe geen kosten gemaakt. SBH heeft voorsnog voldoende reclamemateriaal op voorraad voor de jaren 2015 en 2016. Deze uitgaven zullen pas weer in 2017 aan de orde komen.

De telefoonkosten waren in 2014 €0,--. Waarschijnlijk zijn deze uitgaven niet direct meegenomen in de jaarrekening, omdat deze volledig aftrekbaar waren (Belastingdienst, z.d.^A). Ook in 2016 zijn zakelijke telefoongesprekken aftrekbaar, maar moet er een berekening gemaakt worden van deze uitgaven. SBH zal een telefoonabonnement moeten afsluiten waarbij onbeperkt gebeld kan worden. Bij KPN kost dit abonnement €38,-- per maand (KPN, z.d.). Hiermee kan er onbeperkt gebeld worden naar alle mobiele en vaste nummers, maar ook naar 088 nummers.

Uitgezonderd eventuele scholingskosten, worden er geen personeelskosten gemaakt, omdat SBH alleen met vrijwilligers werkt. Het werven van vrijwilligers kost wel geld. Dit bedrag wordt voor 2016 op €85,-- geschat.

De acute zorg die verleend wordt in 2016 bedraagt € 1498,-- bij een toename van 100% geholpen minimahuisdieren. Deze kosten worden door de stichting gemaakt en betaalt uit de gekregen fondsen en giften. De stichting zet zich in om gedurende 2015 en 2016 meer inkomsten via fundraising beschikbaar te krijgen voor acute medische zorg voor de minimahuisdieren.

Het lidmaatschap van ANBI (Algemeen Nut Beoogde Instellingen) bedraagt jaarlijks €35,--. Een instelling mag zichzelf ANBI noemen, wanneer ze zich voor minstens 90% inzet voor het algemeen nut (Belastingdienst, z.d.^B). Er is bij alle uitgaven uitgegaan van een toename van 100% geholpen minimahuisdieren. Het genoemde percentage geholpen huisdieren is een aanname. Dit percentage kan in 2016 afwijken wat invloed heeft op de hoogte van de kosten.

De baten van de fondsen en donaties liggen ook 100% hoger in 2016 ten opzichte van 2014. De baten worden verkregen vanuit sponsors en giften van donateurs. Hetzelfde geldt voor de baten van de collectes en activiteiten.

Literatuur

Belastingdienst (z.d.^A). *Aftrek van kosten*. Geraadpleegd op 2 augustus 2015, van http://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/winst/inkomstenbelasting/inkomstenbelasting_voor_ondernemers/zakelijke_kosten/afrek_van_kosten

Belastingdienst (z.d.^B). *Wat is een ANBI*. Geraadpleegd op 21 augustus 2015, van http://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/bijzondere_regelingen/goede_doelen/algemeen_nut_beogende_instellingen/wat_is_een_anbi

Beurskens, A., Vet, de H. & Kant, IJ. (1998). *Dwalingen in de methodologie. VIII. Pilotonderzoeken: zin en onzin*. Nederlands tijdschrift Geneeskunde

Boerema, S. (2010). *Verbindt voetbal voldoende?* Utrecht (Geen uitgever)

Bönick, D. & Stam, M. (2008). *Inventarisatie naar de behoefte aan veterinaire zorg onder huisdiereigenaren met een bijstandsuitkering*. Utrecht (Geen uitgever)

CBS (2014). *Armoede signalement 2014*. Den-Haag: CBS

Endenburg, N. (z.d.). *Relatie Mens-Dier, invloed op onze gezondheid*. Geraadpleegd op 19 april 2015, van http://www.nvg-diervoeding.nl/file_handler/documents/original/view/6/Presentatie-Nienke-Endenburg-4-10-2012.pdf

Enders-Slegers, M. & Janssen, M.(2009). *Cirkel van geweld*. Utrecht/Amsterdam (Geen uitgever)

Huisdierenwelzijn (2014^A). *Wie zijn wij?* Geraadpleegd op 24 juni 2015, van <http://www.huisdierenwelzijn.nl/wie-zijn-wij/>

Huisdierenwelzijn (2014^B). *Jaarrekening 2014*. Geraadpleegd op 20 juli 2015, van http://www.huisdierenwelzijn.nl/wp-content/uploads/2014/12/Jaarrekening_2014_website_BHW.pdf

Huisdierenwelzijn (2014^C). *Beleidsnota 2015-2017*. Geraadpleegd op 21 augustus 2015, van http://www.huisdierenwelzijn.nl/wp-content/uploads/2014/12/Beleidsnota_2015-2017.pdf

Kaats, E & Opheij W (2012). *Leren samenwerken tussen organisaties*. Deventer, Kluwer

KPN (z.d.). *BelVrij Altijd, bel altijd gratis*. Geraadpleegd op 2 augustus 2015, van <https://www.kpn.com/prive/tv-internet-bellen/informatie/bellen/los-abonnement/belvrij/altijd.htm>

Politie (2015). *Contact met 144*. Geraadpleegd op 24 juni 2015, van <https://www.politie.nl/themas/contact-144.html?sid=6539bb35-3494-40f3-add2-bdf02dc8c220>

Serpell, P. (1986). *In the company of Animals: a Study of Human-Animal Relationships*. Oxford, Basil Blackwell

Swinkels, J.A., Burgers, J.S., Assendelft, W.J.J., Everdingen van, J.J.E., Barneveld van, T.A. & Klundert van de, J.L.M. (2004) *Doel van richtlijnontwikkeling*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum

Woordenboeken.nu (2015) *Schrijnend*. Geraadpleegd op 21 augustus 2015, van
<http://www.woordenboeken.nu/betekenis/nl/schrijnend>

Bijlage II – Interviewvragen dierenwelzijnsorganisaties

Beste meneer/mevrouw,

Wij zijn twee studenten van het Van Hall Larenstein te Leeuwarden die voor de opleiding Diermanagement bezig zijn met een afstudeeronderzoek naar huisdieren in minima huishoudens. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn.

Voor ons onderzoek zouden we graag willen weten hoe uw organisatie denkt over huisdieren in minimahuishoudens en wat jullie doen voor deze doelgroep. Zou u de volgende vragen willen beantwoorden?

- Krijgt uw organisatie wel eens te maken met dierenwelzijnsproblemen bij huisdieren in minimahuishoudens?
- Zo ja, wat voor dierenwelzijnsproblemen doen zich voornamelijk voor?
- Door gebrek aan financiële middelen kunnen minimahuishoudens niet altijd de zorg bieden aan hun huisdier welke zij verdienen. Het welzijn kan hierdoor verminderd zijn. Wanneer vindt uw organisatie dat het welzijn van de huisdieren in het geding komt?
- Wanneer vindt u dat minimahuishoudens hulp moeten krijgen met de zorg van hun huisdier?
- Vindt uw organisatie dat minimahuishoudens, huisdieren mogen houden?
- Volgens de wet is er geen maximum op het hebben van huisdieren. Wat vindt uw organisatie hiervan?
- Vindt uw organisatie dat een minimahuishouden een maximum aantal huisdieren mag houden?
- Zo ja, wat is het maximum aantal huisdieren wat gehouden mag worden en hoe beredeneerd u deze?

Alvast bedankt voor uw medewerking aan ons onderzoek.

Met vriendelijke groet,
Leanne Giebels en Patricia Klaassens

Bijlage III – Interviewvragen maatschappelijke organisaties

Wij zijn Leanne Giebels en Patricia Klaassens, twee studenten van Van Hall-Larenstein in Leeuwarden. Voor ons afstudeeronderzoek zijn wij bezig met een onderzoek naar het huisdierenwelzijn bij minimahuishoudens. De opdracht wordt uitgevoerd voor Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn. Deze stichting wil een landelijk platform zijn voor minimahuishoudens die aangesloten zijn bij de voedselbank. Deze mensen kunnen contact opnemen met de stichting voor advies en/of steun voor hun huisdier. SBH is op zoek naar een goede samenwerking met dierenwelzijnsorganisaties, dierenartsen, diervoeder leveranciers, winkels, maatschappelijke organisaties en gemeenten om een efficiënte wegwijzer te zijn voor minimahuishoudens. De samenwerking met maatschappelijke organisaties gaat voornamelijk betekenen dat er een vraag m.b.t. huisdieren vanuit een huishouden en/of de maatschappelijke organisatie neergelegd kan worden bij SBH. Dit kan gaan om dierenwelzijnsproblemen, maar ook bij algemene vragen kan er contact opgenomen worden. Uw organisatie is aangesloten bij de voedselbank in Groningen en daarom benaderd voor ons onderzoek. Het doel van dit gesprek is om informatie te verzamelen over uw organisatie en of uw organisatie openstaat voor een samenwerking met SBH.

Gegevens

Naam:

Organisatie:

Functie :

Datum:

Tijd:

Plaats:

Onderwerpen lijst

Intake

Organisatie

Minimahuishoudens

Minimahuisdieren

Behoeftte aan hulp

Samenwerken

De extra vragen per onderwerp

Intake

- Wordt er tijdens een intake ook vragen gesteld over huisdieren?
- Welke vragen zijn dit dan?
- Waar vindt het persoonlijk contact plaats met een huishouden?
- Als er huisdieren in het gezin worden geconstateerd, wordt hier dan iets mee gedaan?
- Zo ja, wat voor een vragen worden er dan gesteld aan het huishouden?
- Hoe vaak vindt het persoonlijk contact plaats met een huishouden?

Organisatie

- Is er iemand in de organisatie die bekend is met dierenwelzijn?
- Heeft uw organisatie behoefte aan informatie/voorlichting over huisdieren?
- Denkt u dat de cliënten behoefte hebben aan informatie/voorlichting over huisdieren?

Minimahuishoudens

- Hoeveel minimahuishoudens zijn aangesloten bij uw organisatie?
- Kunt u vertellen hoeveel cliënten/huishoudens zijn aangesloten bij de voedselbank?

- Hoeveel van de minimahuishoudens hebben huisdieren?
- Welk hulp wordt er specifiek alleen aan minimahuishoudens geboden?

Minimahuisdieren

- Hoe denkt uw organisatie over huisdieren in minimagezinnen?
- Vindt uw organisatie het correct dat deze huishoudens huisdieren houden?
- Hoeveel huisdieren vindt u wenselijk in een huishouden dat gebruik maakt van de minimaregeling?
- De mens-dier relatie is erg belangrijk. Wanneer denkt u dat het welzijn van het dier niet in orde is?
- Wordt er hulp geboden bij huisdieren wanneer het welzijn niet in geding is?
- Wat voor hulp wordt er geboden?
- Wordt er hulp geboden bij huisdieren wanneer het welzijn wel in geding is?
- Wat voor hulp wordt er geboden?

Behoeftte aan hulp

- Zit uw organisatie wel eens in een situatie waarbij er vragen zijn over dieren? Kan vanuit huishouden of organisatie zijn.
- Is het bij de organisatie bekend wat er gedaan moet worden in een situatie van verwaarlozing en/of mishandeling?
- Hoe handelt uw organisatie in zo'n situatie?
- Heeft uw organisatie in zo'n geval behoefte aan het doorspelen van deze situatie/vraag?
- Waarom is hier wel/geen behoefte aan?
- Wat vindt uw organisatie gezien de situatie te veel dieren in een huishouden?
- Wat voor actie wordt er ondernomen bij het zien van veel dieren in een huishouden?
- Wat voor actie wordt er ondernomen bij het zien van verwaarlozing van dieren in een huishouden?
- Waarom wordt er gekozen voor deze actie?

Samenwerken

- Staat uw organisatie open voor een samenwerking met stichting huisdierenwelzijn?
- Waarom wel? Waarom niet?
- Hoe ziet u deze samenwerking voor zich?
- Is uw organisatie in staat om extra taken uit te voeren om het welzijn van de huisdieren in minimahuishoudens te bevorderen?
- Waarom wel/niet?
- Wat voor extra taken zou uw organisatie aankunnen?
- Op wat voor een gebied is er samenwerking met andere maatschappelijke organisaties?

Bijlage IV – Uitwerkingen interviews dierenwelzijnsorganisaties

Sophia Vereniging

Krijgt uw organisatie wel eens te maken met dierenwelzijnsproblemen bij huisdieren in minimahuishoudens?

Dat hebben wij zeker. Wij krijgen veel oproepen (telefonisch, via de e-mail en via de online Sophia DierenSpreekuren) van mensen die de (vaak medische) kosten van hun huisdier niet meer kunnen dragen. Ik heb geen zicht op de daadwerkelijke situatie van deze mensen, maar ik vermoed wel dat een groot deel van hem een minimahuishouden betreft.

Zo ja, wat voor dierenwelzijnsproblemen doen zich voornamelijk voor?

Mensen kunnen de rekeningen voor hun dier niet meer betalen. De dieren raken verwaarloosd of worden gedumpt of afgestaan. Uit allerlei hoeken krijgen wij steeds meer signalen dat dit probleem groeit.

Door gebrek aan financiële middelen kunnen minimahuishoudens niet altijd de zorg bieden aan hun huisdier welke zij verdienen. Het welzijn kan hierdoor verminderd zijn. Wanneer vindt uw organisatie dat het welzijn van de huisdieren in het geding komt?

Als het dier de zorg ontzegt wordt die hij nodig heeft. Dat kan gaan om medische hulp in het geval van ziekte/ verwondingen. Maar ook over besparingen op bijvoorbeeld een castratie of entingen. Ook dieren wiens verblijf niet voldoende schoon gehouden wordt of dieren die niet de aandacht krijgen die ze verdienen (van een soortgenootje of de eigenaar).

Wanneer vindt u dat minimahuishoudens hulp moeten krijgen met de zorg van hun huisdier?

De Sophia-Vereeniging komt expliciet op voor de belangen van huisdieren. Wij streven naar een situatie waarin huisdieren naar hun eigen aard kunnen leven. Wanneer dieren hun natuurlijk gedrag niet meer kunnen uiten, om welke reden dan ook, dan zal er wat ons betreft moeten worden ingegrepen. Wij geven voorlichting om mensen te informeren over wat er komt kijken bij het hebben van een huisdier. Een kan nu eenmaal erg duur zijn. Kun je die kosten niet dragen dan kun je dus niet aan een huisdier beginnen. Wanneer mensen onverwacht in zwaar weer terecht komen en plotseling van een klein inkomen rond moeten zien te komen dan kan het voorkomen dat de reeds aanwezige huisdieren hieronder te lijden hebben. Wanneer we het dan hebben over de medische kosten pleiten wij in dit geval niet voor een 'potje' voor minimahuishoudens, maar wij streven naar een algehele verlaging van medische kosten voor huisdieren (btw-verlaging). Wij zien namelijk ook dat mensen die wel geld te besteden hebben, niet bijtijds de dierenarts bezoeken. Met alle gevolgen van dien.

Vindt uw organisatie dat minimahuishoudens, huisdieren mogen houden?

Zoals bij de vorige vraag al omschreven: wij vinden dat je voldoende geld moet hebben om garant te kunnen staan voor een goed welzijn van je dier. Kun je dat niet, dan kun je geen huisdier aanschaffen. Voor mensen die onverwacht minder te besteden hebben geldt dit uiteraard niet.

Volgens de wet is er geen maximum op het hebben van huisdieren. Wat vindt uw organisatie hiervan?

Een maximum is ook niet te stellen. Ieders situatie is immers anders. Sommige mensen geven hun vakantie op om de dierenartskosten te kunnen dekken, anderen zijn niet bereid ook maar iets toe te geven. Een maximum is volgens ons dan ook niet relevant. Wel zouden mensen beter moeten weten waar ze aan beginnen en zouden mensen meer verantwoordelijk moeten worden gesteld voor het welzijn van hun dier.

Vindt uw organisatie dat een minimahuishouden een maximum aantal huisdieren mag houden?

Deze vraag is eigenlijk al beantwoord. Een huishouden met een te klein inkomen kan geen huisdieren aanschaffen. Zij kunnen immers niet garant staan voor de eventuele kosten.

Zo ja, wat is het maximum aantal huisdieren wat gehouden mag worden en hoe beredeneerd u deze?
Nvt.

Hartelijke groet,
Ing. Y.J. Stroomer (Yvonne)
Projectleider

Stichting VIervoeters

Krijgt uw organisatie wel eens te maken met dierenwelzijnsproblemen bij huisdieren in minimahuishoudens?

Nee, hooguit verteld een donateur ons via de telefoon dat zij onvoldoende geld heeft om nog langer te doneren aan onze organisatie.

Zo ja, wat voor dierenwelzijnsproblemen doen zich voornamelijk voor?

Door gebrek aan financiële middelen kunnen minimahuishoudens niet altijd de zorg bieden aan hun huisdier welke zij verdienen. Het welzijn kan hierdoor verminderd zijn. Wanneer vindt uw organisatie dat het welzijn van de huisdieren in het geding komt?

In principe is ons uitgangspunt dat het welzijn van dieren in geding komt zodra dieren niet in staat zijn hun natuurlijke gedrag te vertonen. Wanneer dit is, is natuurlijk niet zo makkelijk vast te stellen. Honden en katten zijn namelijk goed gedomesticeerd, desondanks is het jachten op speeltjes voor sommige katten niet afdoende en willen zij graag jagen op levende prooien. Voor sommige mensen is dit verschrikkelijk en voor andere is het acceptabel dat katten af en toe een vogel of muis vangen. En op heel veel onderwerpen die betrekking hebben op dierenwelzijn kan je een extreme kan kiezen of meer de middenweg. Vier Voeters is altijd bereid op zoek te gaan naar een werkbare oplossing en samen te werken, tenzij we geen werkbare oplossing zien zoals binnen de bontproductie. Omdat nertsen wilde dieren zijn, is het onmogelijk ze te houden in kooien zonder dat hun welzijn in het geding komt. Daarnaast is bont puur een luxe product en niet noodzakelijk.

Wanneer vindt u dat minimahuishoudens hulp moeten krijgen met de zorg van hun huisdier?

Zodra er onvoldoende geld is om het dier te voeden of de meest basis dierenartsbehandelingen (jaarlijkse inentingen en ontworming) te betalen.

Vindt uw organisatie dat minimahuishoudens, huisdieren mogen houden?

Onze organisatie zal niemand het gelukt van het houden van een huisdier ontfeggen, tenzij is gebleken dat het dier verwaarloosd of mishandeld wordt.

Volgens de wet is er geen maximum op het hebben van huisdieren. Wat vindt uw organisatie hiervan?

Ik denk dat Vier Voeters geen bezwaar zou hebben tegen het houden van een groot aantal dieren, mits er voldoende ruimte is om de dieren te houden en er voldoende middelen zijn om de dieren te onderhouden.

Vindt uw organisatie dat een minimahuishouden een maximum aantal huisdieren mag houden?

Geen mening

Zo ja, wat is het maximum aantal huisdieren wat gehouden mag worden en hoe beredeneerd u deze??

Ik heb geen idee wat de bestedingsruimte is van iemand met een minimum inkomen. Ik kan mij voorstellen dat dit zeer weinig is. In het programma de Rekenkamer is uitgezocht dat een hond over zijn hele leven zo'n 18 duizend euro kost (http://www.npo.nl/de-rekenkamer/03-04-2014/KN_1656832). Bij een gemiddelde leeftijd van 10 jaar is dit al gauw 1800,- euro per jaar en 150 euro per maand. Dit lijkt mij een flink deel van het budget. Het zou dan ook mijn voorkeur hebben dat de overheid inzet op verantwoord huisdierenbezit (zo benader je namelijk alle mensen en niet alleen die in de minima) dan een maximum in te stellen op het te houden aantal dieren.

Met vriendelijke groeten / Kind regards,

Inge Erkelens

Bijlage V – Uitwerkingen interviews maatschappelijke organisaties

Interview 1

Naam: Evelyn Deggeller
Organisatie: Noorderbrug
Functie: ambulante woonbegeleider / Begeleider C
Datum: 3 juni 2015
Tijd: 14.00 uur
Plaats: Jensemaveerd 101, 9736 CG Groningen

V: Komen jullie bij de cliënten thuis bij zo een eerste kennismakingsgesprek of komen ze naar kantoor toe?

A: Binnen de Noorderbrug heb je verschillende afdelingen. Ik werk op de afdeling ambulante woonondersteuning dus ik kom sowieso bij mensen thuis en je hebt ook afdeling wonen. Daar wonen de mensen echt binnen een grote setting. Ik ben ambulant en kom altijd bij mensen thuis.

V: Stelt u dan ook vragen over huisdieren bij de intake?

A: Nou als je dus bij mensen thuiskomt dan zie je dus gelijk in wat voor een omgeving mensen zich begeven en als daar inderdaad huisdieren rond lopen dan is dat vaak wel iets wat ik even mee neem. Wij werken met domeinen. We hebben bepaalde levensdomeinen. Dat zijn er 12 en daar ga je bij langs. Dat doe je niet altijd het eerste gesprek. Dat is meestal ook een beetje kennismaken. Maar daar zit bijvoorbeeld woonomgeving in, familie en relatie, gezondheid. Dus als je het over woonomgeving hebt en je ziet daar huisdieren dan neem je dat mee.

V: En wat voor een vragen stelt u dan?

A: Nou dat hangt er een beetje vanaf. Ik denk als ik veel dieren zie en je komt ook al bij het onderwerp financiën dan is dat wel iets dat ik mee zou nemen. 'Goh ik zie heel veel dieren lukt dat een beetje'. Als ik een heel verwaarloosd huis zie en ik zie er dan dieren in rond lopen dan vraag ik meer: lukt het om het dier te verzorgen? Lukt het om het zelf te doen? Of heb je daar hulp bij? Maar het kan ook zijn, ik heb er eentje met een baardagame. Dat is een bijzondere situatie. Dat is niet echt dat ik denk van: ja dat kost veel geld, ziet er verloederd uit, ik ben wel heel nieuwsgierig van waarom heeft iemand een baardagame? Maar dan kan het ook zijn dat ik verder niet iets mee doe. Het hangt heel erg van de situatie af waarin ik terecht kom.

V: Hoe vaak heeft u contact met zo een huishouden?

A: Dat kan verschillen. Meestal zie je wel bij de ambulante woonondersteuning zeker in het begin dat je er elke week komt. Of misschien wel een paar keer per week maar het is wel de bedoeling dat als je het heb opgestart er meer structuur komt. We komen soms als je in een nieuwe situatie stapt moet er vaak veel gebeuren. Het huishouden kan verwaarloosd zijn, er kunnen problemen zijn met maaltijdvoorzieningen. Mensen hebben misschien helemaal geen structuur. Dan ben je er vaak intensief. Op een gegeven moment ga je je een beetje terug trekken. En zeker nu wij over zijn gegaan naar de WMO is het de bedoeling dat we nog meer gaan trainen en uiteindelijk echt los kunnen laten.

V: Want die mensen zijn allemaal in een tijdelijke situatie terecht gekomen?

A: Nee, het is wel we hebben heel veel mensen met niet aangeboren hersenletsel. Dat is vaak dat je een breuk hebt in je leven. Tot een bepaald moment is je leven gewoon normaal verlopen en dan krijg je een ongeluk of een ziekte waardoor je gehandicapt raakt. Of je komt er achter dat je progressieve ziekte hebt zoals MS. Dat kan op latere leeftijd ontstaan. En dan is het wel zo dat die beschadiging is blijvend. Wij zijn niet van de revalidatie. Dat traject hebben de mensen dan allemaal al gehad. Dat is eigenlijk allemaal al afgerond. Er is dan blijvend letsel en een blijvende beperking. Dan komen wij in beeld maar dan zie je ook vaak wel dat je toch nog het een en andere kan wegzetten om weer meer structuur te krijgen, om bijvoorbeeld maaltijdvoorziening in te schakelen,

om bewindvoering aan te vragen. Vaak zie je bij ons dat het cliënten niet meer lukt om die financiën te beheren. Dat is het stuk wat wij zeg maar oppakken. Dan heb je toch wel de blijvende beperking. Maar omdat je voor de rest alles in de structuur heb gezet kan je je toch wat meer terug trekken omdat het allemaal loopt. Maar we blijven wel vaak in beeld of we dragen het over. Dat mensen echt helemaal uit beeld verdwijnen, dat moet eigenlijk wel maar dat is wel een nieuwe situatie voor ons omdat we over zijn gegaan naar de WMO. Ik kan nu nog niet zo goed inschatten hoe dat gaat verlopen. Wij zijn specialisten in de tweede lijn. Dus dan zouden mensen meer moeten terug vallen op de eerste lijn. Maar dat is allemaal nog zo in ontwikkeling. Het is nog een beetje zoeken of dat echt daadwerkelijk komt. Dat zal de komende jaren allemaal veel duidelijker worden. Maar zoals we tot nu toe altijd gewerkt hebben is dat je wel een lijntje houdt maar dan is het meestal dat je nog 1 x per maand even bij iemand langs komt.

V: Zijn er ook mensen binnen de organisatie die kennis van dierenwelzijn hebben?

A: Binnen onze organisatie? Dat zou ik echt niet weten. Ik denk dat iedereen dat doet op het gevoel.

V: Denkt u dat de organisatie meer behoefte heeft aan informatie/voorlichting over dierenwelzijn?

Als u bijvoorbeeld bij de client thuiskomt en u ziet geen goede situatie, dat u daar dan meer van weet zodat u ook meer kan doen?

A: Ik denk dat het vergroten van je sociale kaart is denk ik altijd goed. Als ik nu in een situatie kom dan overleg je wel eens links en rechts of in je prive sfeer of bij je collega's van: goh heb jij dit wel eens eerder bij de hand gehad? En zou jij dat weten? Ik leg bij sommige situaties ook wel eens de vraag neer bij het zorgloket van: goh kan ik hier iets mee? Volgensmij kan dat niet bij de bijzondere bijstand voor dierenwelzijn? Maar dan kan het zijn dat je een fonds gaat aanvragen als het om financiën gaat. Dan zou dat nog iets kunnen zijn. Maar verder ik denk het is altijd goed als je sociale kaart uitgebreid wordt. Dus als je meer kennis krijgt van waar ergens iets te halen is van informatie is dat denk ik altijd goed.

V: Denkt u ook dat de minimahuishoudens er meer over zouden willen weten?

A: Ik denk niet dat ze het zelf zullen bedenken. Als je ook naar onze categorie cliënten kijkt en je hebt het over vooruit kijken en plannen en weten van 'hej als ik een dier aanschaf wat heeft dat dan allemaal voor een gevolg'. En ook over een jaar of over twee jaar. Dat zien ze helemaal niet. Dat vinden ze vaak wel lastiger. Dat is soms voor de gewone mens ook erg lastig. Je kan bijvoorbeeld ook een heel gezond beest tegen komen maar je kan ook een beest aantreffen waar opeens vanalles mee is. Mensen hebben al vaak een stukje begeleiding nodig omdat ze het zelf niet kunnen. We betrekken het netwerk erin maar ook dat het netwerk zegt: nou van het zit ons tot hier of we zitten met de handen in het haar. Er ontstaat irritatie omdat je toch in een emotionele relatie met elkaar zit. Ik denk dat hetzelfde geldt als voor mij. Hoe meer informatie je hebt als je weet waar je het vandaan moet halen.

V: Heeft u een idee hoeveel huishoudens/cliënten zijn aangesloten bij uw organisatie?

A: Ik zou het niet zo goed weten. Dat is lastig. Sowieso hebben we altijd heel veel mensen met een hele lage uitkering. Vaak is het wel wijong. Dat is iets meer dan een bijstandsuitkering maar ik heb ook mensen met een bijstandsuitkering. We zitten dus wel in de categorie cliënten die het echt zwaar hebben. En dat zijn ook vaak de mensen die hun eigen risico volledig benutten. Want die hebben veel zorg nodig. Veel medicatie. In huurwoningen krijgen ze vaak wel weer huurtoeslag en zorgtoeslag. Maar dat is echt geen vetpot. En ook mensen die dik in de schulden zitten en vaak moeten we ze onder brengen bij bewindvoering. Ik denk dat dit wel 80 % van onze cliënten zijn. Ik heb denk ik 15 cliënten in de stad. Als je echt die gegevens wilt hebben dan moet ik dit even voor jullie uitzoeken en dan kan ik dit even mailen. Ik denk dat het tegen de 80 cliënten aanzit. Ik kan het wel even voor jullie uitzoeken.

V: En ziet u dan ook dat deze minimahuishoudens vooral huisdieren hebben ?

A: Dan kijk ik even naar mijn eigen cases. Dat meisje met die baaragame heeft ook nog twee katten maar zij heeft niet echt een heel laag inkomen. Zij heeft een WAJONG uitkering en zij kan hier opzich wel van rondkomen. Ik heb nog een mevrouw die heeft een zieke kat. Die heeft een heel laag inkomen. Op het moment heb ik eigenlijk 1 iemand met een heel laag inkomen en die heeft een

huisdier. Op dit moment heb ik niet veel mensen met een huisdier.

V: Nee, maar het komt wel voor binnen de organisatie?

A: Ja ja ja , we hebben best in schrijnende situaties gezeten. Dat ik ook wel dacht dit kan eigenlijk niet. Iemand kan niet voor de hond zorgen en kon de hond ook eigenlijk niet uitlaten. Dat was ook een meneer die woonde in Leeuwenborg. Die vond die dieren allemaal heel gezellig maar dat ging absoluut niet. Dan had hij een konijn en toen zat er opeens nog een konijntje en toen twee weken later zaten er opeens heel veel konijntjes. Dat is wel een situatie geweest.

V: Wat heeft u dan gedaan in deze situatie ?

A: Ik heb wel steeds geprobeerd om die man duidelijk te maken dat die niet meer dieren mocht aanschaffen van mij. Dat hij die konijnen ook uit elkaar moest houden. Uiteindelijk zag hij dat zelf ook wel in. Maar met die hond, soms lukt het hem wel om die hond uit te laten, maar vaak ook niet. Ik heb die hond ook wel eens uitgelaten. Maar je kan niet zeggen die hond moet weg. Dan probeer ik hem wel te stimuleren om aan zijn omgeving te vragen van 'goh als je andere mensen op straat ziet en het lukt je op dat moment niet om de hond uit te laten vraag dan aan iemand anders om de hond even mee te nemen. Maar hij had daar toch hele andere ideeën en gedachten over. Dus dat was wel heel lastig. Dat schuurde voor mijn gevoel wel tegen dierenmishandeling aan. Dat vond ik wel heel lastig. Ik heb soms ook wel het idee dat ik niet weet ik er mee moet. Mensen wonen zelfstandig. Mogen zelf beslissingen nemen. En dat is ook heel lastig. Wat ik doe is.. in gesprek gaan, kijken of je afspraken kan maken. Die konijnen zijn uiteindelijk opgehaald en die zijn volgens mij naar een kinderboerderij gegaan. Maar goed toen kwamen de volgende dag weer 10 kippen. Dat is heel lastig. En ik denk ook wel dat er eens dieren zijn dood gegaan wat ik helemaal niet heb geweten. Als je maar een keer in de week komt dan kan je dat soms niet allemaal heel goed in de gaten houden. Wat wel bij deze meneer opvallend was dat de dierenambulance kende ze hem heel goed. Hij had ook wel wat contacten daar. Ik kreeg ook wel het idee dat er af en toe een oogje in het zeil werd gehouden. Maar ik heb zelf nooit contact met ze gehad.

V: Het kan inderdaad zijn dat zij een oogje in het zeil houden

A: Maar ik merkte wel dan vooral. Ik heb wel eens eerder gehad dat ze met een dier naar de dierenarts moeten en mensen kunnen zelf niet rijden dan kan je met de dierenambulance. Eigenlijk kost dat geld. Maar dan is wel vaak even een contact gelegd. Dan krijg ik ook wel eens het idee dat ze wel eens gratis op en neer rijden. In die zin heb ik wel altijd een goed gevoel bij de dierenambulance. Dat geeft me wel vertrouwen. Maar goed die ene client die ik nu heb met de zieke kat. Die moet wel geld lenen van haar familie want die kat heeft problemen met de schildklier en die had iets in haar oor. Dat steeds moest worden uitgespoten. Moest heel vaak naar de dierenarts. En toen heb ik wel een keer tegen haar gezegd: wat je natuurlijk kan vragen is als je steeds terug moet komen en het is een soort van vervolgbehandeling. Eigenlijk moet je vragen of je dat consult niet hoeft te betalen. En dat ze dan alleen de medicijnen hoeft te betalen. Het consult is in mijn ogen ook iets om een diagnose te stellen en daarna weet je eigenlijk wel wat er aan de hand is en moet ze de hele tijd terug komen om de oren uit te spuiten. Dat heeft ze uiteindelijk besproken en dat consult hoefde ze niet meer te betalen. Soms heb je ook klanten die niet zo assertief zijn of dat niet bedenken. Je hebt soms ook te maken met vraaggelegenheid. Mevrouw is getroffen door een sva? Maar een heeft een licht letsel. Dus je ziet het eigenlijk niet aan haar. Ze heeft echt moeite met planningen en ze is soms het overzicht kwijt. Maar haar spraak is goed, haar loop is goed. Dus zij weet zelf heel goed dat ze er niet uit komt. maar als zij aan een bali verschijnt dan heb je niet het idee dat daar een vrouw staat met een beperking. Zei zo zelf niet zo snel voorzichzelf opkomen. En zeggen van goh ik kan het eigenlijk niet betalen. Ze is dol op die kat en betekent heel veel voor haar. Ik moet het echt met haar voorbespreken van zo kan je het zeggen en je moet het gewoon doen. Maar goed dat doe ik ook maar een beetje met mijn eigen boeren verstand.

V: Wat vinden jullie er van dat deze huishoudens huisdieren hebben of nieuwe huisdieren nemen?

A: Wat ik net zei. Soms is het best moeilijk. Dat je in situaties komt waarbij ik het gevoel heb die loopt echt over de schoenen. Maar van de andere kant is het heel belangrijk voor mensen.

V: Ja ze leven er echt van op.

A: En ik heb soms wel het idee het zou best goed zijn als iemand een hondje zou nemen. Dan moet je er uit. Maar je zit dan wel met kosten. En je zit dan ook een beetje, nou ik heb zelf een hond, maar je moet dat ook wel kunnen. Dus dan moet je wel goed kijken wat voor een hond schaf je dan aan. Een klein hondje of een grote hond. Maar daar staan mensen dan toch niet vaak voor open. Ik vind het heel belangrijk dat mensen dieren hebben. Voor sociaal welzijn is het vaak heel belangrijk.

V: Het zou voor deze mensen ook een idee zijn om honden bij het asiel te gaan uitlaten.

A: Ja maar als je al een beperking hebt. Soms is het best wel lastig om alles te kunnen organiseren. Maar dat zou best wel een vorm van dagbesteding kunnen zijn. Dat je dat gaat doen. Maar dat wordt weinig gedaan. Maar voor sociale contacten is het voor sommige mensen best wel goed. Wij hebben vaak met eenzame mensen te maken die in een sociaal isolement zitten. Maar aan de andere kant vraagt dat ook wel weer wat van je cognitieve capaciteit. Je moet dat wel kunnen behappen. Je huis is dan toch wel wat smeriger dan wanneer je geen huisdieren hebt. Dat hangt er wel een beetje van af wat voor een huisdier. Als mensen al moeite hebben om hun eigen woonomgeving schoon te houden dan wordt het wel lastiger. Dat is wel een spanningsveld. Stimuleer je dan mensen zodat ze uit het sociale isolement komen. Of denk je waar stimuleer ik mensen in.

V: Wanneer denkt u dat het welzijn van een dier niet in orde is als u bij zo'n client thuiskomt?

Wanneer denkt u van oei dat hoort niet.

A: Nouja zo'n hond die nooit uitgelaten wordt en een beetje achter in de tuin zijn behoefte kan doen. Dat vind ik wel heel schrijnend. Of als een client niet kan onthouden of een dier wel of niet gegeten heeft. Gewoon dat je geheugen dat niet meer doet. Ik ben ook in een gezin geweest, die vrouw had twee kinderen. Een heel klein kindje nog en die vrouw had hersenbeschadiging opgelopen, heeft een hartstilstand gekregen en was in coma geraakt. Uiteindelijk wel goed eruit gekomen maar had fors letsel. Maar ook een heel zwak sociaal gezin. Haar partner, ik weet niet of die verstandelijk beperkt was maar zo kwam die wel op mij over. En zij hadden een pitbull in huis maar zij kon dat allemaal absoluut niet aan. De hele dag was haar man aan het werk. En dan kwam ik wel eens binnen en dan liep dat kleine meisje van hun met stront aan de blote voeten. Overal in huis lag ontlasting van de hond. Dan ga je er over praten en drie weken later kwam ik er weer. Toen kwam ik binnen en ik hoorde wat gepiep in een hoekje en wat was er .. een bench met een jonge pup. Dat gezin is uiteindelijk overgegaan naar jeugdzorg. Dat was wel heel schrijnend. Maar goed toen hadden we al flink wat zorgoverleggen met verschillende organisaties zoals jeugdzorg. De kinderen zijn uiteindelijk ook uit huis geplaatst. Ik weet uiteindelijk niet wat er met die honden is gebeurd. Ja we komen echt in hele erge situaties terecht. Dat het vuilnis heel hoog ligt en er een weggetje is naar een stoel. die man in leeuwenborg bedoelt het wel goed. Die wilde wel graag. Ook al kon die niet zien dat twee konijnen bij elkaar niet zo handig is als je niet weet of het een mannetje of een vrouwtje is. Dan was er weer iemand die moest kippen kwijt en dan neemt hij ze in huis. Hij heeft frontaal letsel. Dus dan kan je al helemaal niet plannen of de dingen overzien. Hij is heel impulsief. Dus dat is lastig. Maar hij had wel een goed hart. Hij bedoelde het wel goed maar dan zag je echt vanuit het letsel dat hij zichzelf soms echt boven de schoenen liep.

V: hebben jullie wel eens de behoefte om zo een vraag door te spelen?

A: ik heb nog niet zoiets, nee, nee. Het is misschien wel goed om er over na te denken. Ik denk dat als ik een vraag zou hebben dan ga ik naar de dierenambulance. Of naar de dierenbescherming. Als ik een vraag zou hebben. ik heb ook wel eens van een cliënt gehoord dat ze katten opvangt. Dat kan ze heel goed. Zij deed inderdaad wel vrijwilligerswerk voor het dierenasiel. Dat ze katten kreeg om opnieuw te socialiseren. Als ze dan met een van deze katten naar de dierenarts moest dan kon dat op een bepaalde ochtend. Dan was er een gratis dierenarts bij het dierenasiel. En daar kon zij dan heen met deze katten. Dat was dan gratis. Ik weet eigenlijk niet of daar nog meer mensen gebruik van konden maken.

V: Daar wilt de stichting ook mee inspelen dat als een dier heel erg ziek is zoals u net vertelde over die vrouw met haar kat die een snelwerkende schildklier heeft. Dan gaan ze ook met de dierenarts overleggen om te kijken of de rekening niet lager kan. Meestal krijgen ze dan wel de helft van de rekening er van af en de rest betalen ze dan zelf.

A: maar hoe zou dat dan in de toekomst gaan? Kan je dan als cliënt of begeleider bellen en een casus voorleggen?

V: Ja

A: Maar dan neem ik aan dat iemand ook met bewijstukken moet komen.

V: Als het echt gaat om het betalen van rekeningen dan is er wel bewijs nodig.

A: Tegenwoordig als je bij de voedselbank zit moet je elke drie maanden helemaal opnieuw door een begeleidende instantie opnieuw een aanvraag indienen. En je moet helemaal laten zien dit zijn je schulden en dit zijn je inkomen.

V: Ja daar kijkt zij inderdaad ook na. Als er iemand is die je bij kan staan met de kosten dan wordt daar eerst op gewezen. Veel huishoudens weten nog niet dat deze organisatie bestaat.

A: Nee ik zou als aller eerste gaan informeren bij de dierenbescherming. Ik zou nog niet zo snel denken aan wat jij noemt. Want dat ken ik nog niet. Dan zou ik eerder vragen bij de fondsen die ik wel al ken. Die sturen vaak ook wel door.

Die kat van die client van mij, die kat is denk ik een jaar of 14. Ze is dol op die kat maar ze is wel zo rieel dat als die kat verder achteruit gaat dat ze die laat inslapen. Die laat ze niet meer opereren. Maar dan vraag ik me ook wel eens af. Daar ligt ook een beetje een morele verantwoordelijkheid bij de dierenarts. Als je iemand aan je bali hebt en die kan het echt niet betalen en zo een dier is doodziek. als dierenarts denk ik dat je met je client in gesprek moet gaan. Als iemand het echt niet kan betalen dan is het toch wel rieel om te zeggen dat we wel ergens gaan stoppen. Waar ligt de grens.

V: Vaak wordt er een betalingsregeling getroffen.

A: ik zou het wel kwalijk vinden als een dierenarts alleen maar afgaat op iemand die voor de bali staat kosten wat kost. Om alleen maar vraaggericht te gaan werken.

V: zou u er open voor staan om samen met de stichting deze mensen te helpen?

A: ja hoor ik denk het wel. Ik denk dat als je mensen ergens naar toe kan verwijzen als ze ergens mee zitten. Dat lijkt mij prima. Dat lijkt mij echt helemaal goed. Vooral met dat bemiddelen tussen de dierenarts en de client. Daar heb ik ook geen verstand van. Ik denk dat als je meer weet met wie je kan overleggen dat is hartstikke goed. Het is handig als ik zelf kan overleggen of als ik de client vertel van neem even contact op. Ik heb een handig adresje.

Interview 2

Naam: Anneloes Plancius

Organisatie: WerkPro

Functie: Traject begeleider zorg en activering

Datum: 4 juni 2015

Tijd: 10:00 uur

Plaats: Silverlaan 2, 9743 RK Groningen

V: Zo'n intake gesprek, waar vindt dat plaats? Is dat gewoon hier op kantoor of bij die mensen thuis?

A: Dat hangt er een beetje van af. Kijk WerkPro is een grote organisatie. Wij zijn ooit begonnen echt als dagbesteding in activeren toelatende arbeid. Wij hebben heel veel takken van sport. Bijvoorbeeld heb je een opleiding dat heet duizendpoot. Dat zijn voor mensen die al heel lang in een WWB/bijstandsuitkering zitten. En die niet aan het werk komen en die bijvoorbeeld een opleiding in de zorg gaan doen, met behoud van uitkering zegt de sociale dienst ga maar doen. Dat vergroot jou kans op werk. Ik en Jan zitten in een team dat heet het zorgteam, zorg en activering. Onze klanten kunnen dat niet die duizendpoot opleiding. Wij hebben klanten die multi-problem zijn, veelal verslaving speelt, problemen met financiën, problemen op gebied van huisvesting, gezondheid, nou naam maar op. Geen contacten of alleen maar contacten in de Ziekenhuizen. Allemaal ellende, toestanden, soms nog dakloos. Dus daar horen wij bij. En wij hebben een team collega's die al heel lang meedraait, die veel mensen uit de Ziekenhuizen ook kennen. En als iemand gaat roepen ik wil eigenlijk wel dat je me helpt, dan vind het intake gesprek soms plaats bij ons op kantoor of bij iemand thuis. Maar wij hebben hier ook een loket, gewoon een voordeur, daar kunnen mensen ook binnenkomen. En als ik een intake ga plannen dan zit daar wel iemand bij, maar vaak ken ik mensen ook al. Omdat ik daarvoor ook bij VNN gewerkt heb. Dat geldt voor veel van onze collega's dat die al een tijdje meedraaien en soms maken mensen ook mond-op-mond-reclame. Van oh als je echt een maatschappelijke werker nodig hebt dan moet je die of die hebben, weet je wel. Dus dan gaat het een beetje zo. Dus dat wisselt waar eh, dat is niet eh. Want sommige mensen die komen hier niet. Dit is het hoofdkantoor. Want soms is het, wij hebben dus ook een dagbestedingsproject op twaalfde huis, daar zit ik voornamelijk. Dat is een project wat ooit in het leven geroepen is en wat ook nog steeds die doelstelling heeft om jongens die in de stad rondhangen, overlast veroorzaken van straat te halen en hun een nuttige besteding te geven. Dus die doen daar werk, die krijgen daar een boterham, een warme maaltijd, verdienen vijf euro en die lopen daar al een aantal maanden rond en die denken shit, nou heb ik een brief en snap ik er niks van. Zit er een kantoortje, daar zitten mensen van zorgteam, daar klop ik even aan en dan doe je wat voor iemand. Langzamer aan dan groeit er wat en dan ga je eens zeggen van moet je eens luisteren, als je nou echt wil dat ik je steeds blijf helpen, dan moeten we even regelen dat er ook financiering komt. Dus zo gaat dat.

V: Oke, dus of bij iemand thuis, of hier op kantoor?

A: Ja, of op het project waar iemand aan de slag is. Dus zo gaat dat.

V: En bij zo'n intake, wil je van alles weten over diegene lijkt mij? Beetje hoe de thuissituatie is?

A: Ja, dan ga je eigenlijk alle leefgebieden langs. Van de huisvesting, gezondheid, geestelijke gezondheid, financiën, justitie, we hebben ook veel klanten die justitie eh, problemen hebben met justitie of politie. Dus dan komt alles eigenlijk langs.

V: Oke precies. En het onderwerp huisdieren, wat dat meegenomen?

A: Nou vaak in eerste instantie niet. Wij komen veel bij mensen thuis, dus dan weet je het op een gegeven moment wel, dat iemand een diertje heeft. Een poes of een slang, of een hond en dat is dat natuurlijk altijd onderwerp van gesprek.

V: Oke dus als het gezien wordt dan wordt er wel wat over gevraagd?

A: Ja, maar dat is ook vaak heel belangrijk voor mensen. Deze mensen waar wij mee werken zijn vaak mensen waar natuurlijk van alles mee gebeurd is, weinig vertrouwen hebben nog in een ander mens en dan is soms dat diertje belangrijkste wat er nog is en soms zelf een reden om nog te willen leven.

V: Hoe vaak vind er persoonlijk contact plaats met zo'n cliënt?

A: Nou dat hangt er vanaf wat voor indicatie iemand heeft. Wij hebben mensen die kijk eh. Dat is nu allemaal anders he, vroeger werd het eh, had je drie geldstromen. Eén, je cliënten waar echt diagnostiek is, omdat een psychiater er naar gekeken heeft en gezegd heeft deze meneer heeft een psychiatrische stoornis, namelijk een persoonlijkheidsstoornis en een verslaving. Want verslaving is tegenwoordig ook een psychiatrische stoornis. Dus dan kan de, dan komt de ziektekostenverzekeraar in beeld. Nou dit en dit is er met deze meneer/mevrouw aan de hand. En hier en hier hebben ze begeleiding nodig. Het kan ook zijn dat we door de gemeente gefinancierd worden. Dan is er geen diagnostiek en er is wel van alles aan de hand, maar iemand komt nergens binnen, niemand heeft eigenlijk eh, legt er een vinger op. Daar krijgt WerkPro geld voor, nouja, elk jaar, dit is het budget en mensen die geen diagnose hebben kunnen jullie individueel begeleiden. Of het gaat via justitie, dat kan ook. Dat de reclassering opdracht geeft van he Anneloes, ik vind het fijn als jij je blijft bemoeien met deze meneer en ondanks dat heeft hij ook een meldplicht en moeten wij ook dingen met hem. Maar voor de dagelijkse gang van zaken wil ik graag dat jij dat doet. En sommige klanten hebben 1 tot 2 uurtjes in de week, maar ik heb ook klanten die een indicatie hebben van 7 uur in de week. Dus ik zie klanten 1 tot 2 keer per week. Soms op het dagbestedingsproject en soms bij mensen thuis.

V: En binnen de organisatie, is er iemand bekend met dierenwelzijn? Of is het gewoon echt als jullie een dier zien dat dit op het gevoel af gaat?

A: Nee dit is eigen gevoel.

V: Is er binnen de organisatie behoefte aan voorlichting of informatie over dierenwelzijn?

A: Nou nee daar heb ik niet zo.

V: En de huishoudens, denk u dat die daar behoefte aan hebben?

A: Onze cliënten? Nee dat denk ik niet. Weet je waar wij natuurlijk tegenaan lopen is dat wij gewoon mensen hebben die weinig te besteden hebben. En wat ze te besteden hebben eigenlijk het liefste voor zichzelf gebruiken. Dus dat is ingewikkeld. Op het moment dat iemand in bewind zit, wat wij hebben veel mensen die ook in de bewindvoering zitten. Is dat gewoon onderling ook contact met de collega's dat je weet oke, welke dierenarts kunnen we heen omdat daar heel makkelijk een regeling mee te treffen is die je door kan geven aan de bewindvoerder. Sommige mensen hebben bewindvoering en hebben ook een vaste dierenarts en de dierenarts die weet dat. En als er iets moet gebeuren wat heel veel geld kost dan weet die de bewindvoerder wel te vinden voordat die gaat behandelen. Dus op zich, dat zijn dingen waar wij tegenaan lopen. En waar we tegenaan lopen natuurlijk is stel je voor wat ook ingewikkeld is. Als mensen bijvoorbeeld toch het idee krijgen eigenlijk wil ik wel opgenomen worden, maar dat kan niet want ik heb een hondje. En die is niet welkom in de afkickkliniek. En wat moet er dan? Dan kun je soms eh, we hebben ook wel eens gehad dat iemand dan de hond in het asiel deed, maar dat is hartstikke duur. En soms hebben wij ook, dan komt er weer zo'n mailtje voorbij: wie wil er 8 weken, dat gaat de hele organisatie door, zorgen voor een heel leuk hondje, weet je. Dus zo doen we het soms ook wel eens.

V: Oke dus we wordt wel naar een oplossing gezocht?

A: Ja precies ja. En ik heb ook wel eens gehad, dat iemand die een poes had. Dat ik samen met een collega, dat je dan om de dag even de poes eten gaat geven en gaat aaien en er weer in of eruit laat.

V: Voor de cliënt wel heel fijn, dat ze zo iemand hebben?

A: Ja dat gebeurt echt niet in alle organisaties. Dat is typisch WerkPro dit. Want weet je, ik weet bijvoorbeeld dat VNN zou zeggen: ja maar dan ga je alleen in dat huis en straks is er wat weg en dan krijg jij de schuld. Die gaan alleen maar met twee mensen in het huis als klanten er zelf niet zijn. Dan doen wij *maakt gebaar door de vingers zien*. Als het die klant helpt en het rust geeft om dan dat traject in te gaan, dan doe ik dat wel hoor.

V: Weet u zo ook hoeveel mensen met de bijstand bij uw organisatie zitten aangesloten?

A: Dat weet ik echt niet.

V: Vraag ik echt iets heel moeilijks. Ongeveer een schatting lukt dat? Is het een groot deel?

A: Ja! Ik denk dat je zeker misschien wel 85, 90%. Onze klanten he, ja dat zit zeker tussen de 85 en 90%.

V: En weet u ook hoeveel daarvan huisdieren hebben?

A: Dat weet ik niet. Ik zal eens in mijn eigen case kijken. Moet even mijn rijtje opzoeken hoor. 1, 2, 3, 4, 5, 6. 10 van de 22. Dus dat is ongeveer de helft. Of kat of hond.

V: U heeft inderdaad al verteld, u vind huisdieren belangrijk bij mensen. Maar als mensen echt geen geld hebben te besteden, heeft u dan ook nog zoiets van dat kan niet?

A: Soms krijg je mensen binnen en dan is het al zo. Maar als iemand over een huisdier nadenkt dan ga ik wel zeggen: ga maar uitzoeken. Wat voor hond wil je ,hoe groot is die, wat moet die vreten. Heb je over de kosten nagedacht, past het überhaupt wil in je budget. Daar gaan we vaak ook in overleg met een budgetbeheerder of met een bewindvoerder. En daarmee wil natuurlijk niet zeggen dat ze dan luisteren en het toch doen.

V: Nee precies, maar daarmee is het wel gezegd.

A: Ja inderdaad en ik vind ook dat je een weloverwogen keuze in dient te maken.

V: Maar als er dus al huisdieren hebben, dan is het niet dat jullie denken we willen ze uitplaatsen?

A: Nou weetje, soms dan zou je dat wel willen. Ik wel eens een jongen gehad dat ik dacht mijn god ik vind het echt zielig voor die hond. Maar op zijn manier houd die er wel van. Dus dat is altijd een spagaat ofzo waar je in verkeert. Want dat hondje was wel van zij overleden moeder en was eigenlijk de laatste lijn. En dan ga ik in eerste instantie toch voor het welzijn van mijn cliënt eerder dan voor dat dier. En ik denk ook dat je daar ook voor moet gaan, want iemand beter voor zichzelf kan zorgen en zichzelf prettiger voelt komt dat beest ook wel.

V: We hebben het er al een beetje over gehad. Dat de mens-dier relatie belangrijk is. Mensen die een hond hebben die komen meer buiten en praten meer. Wanneer denkt u dat het welzijn van een dier niet in orde komt, als u bij een cliënt in huis komt? Heeft u daar een voorbeeld van?

A: Ik zeg net die andere cliënt met dat hondje van zijn moeder. Dat was vreselijk, dat beest zag er niet uit. Wat afschuwelijk, echt verwaarloost.

V: Maar verwaarlozing in dat hij geen eten kreeg of hoe moet ik dat zien?

A: Nee dat niet, gewoon ja gewoon, steeds onstoken oogjes, slechte vacht en je moet hem niet elke dag een leverworst geven. Dat is veelste zout voor dat beest. En stinken en oud en een beetje doorgezakt. Niet willen slapen. Eigenlijk dat je denkt dat beest kan echt niet meer. En die man kon gewoon ook niet heel goed voor zichzelf zorg. Dus eigenlijk wilde ik dat hij ergens ging wonen waar die wat beschermeder was dan in zijn eigen huisje waar het zo vervuult is. Nou dat is al hartstikke moeilijk natuurlijk om een plekje te vinden waar die hond dan ook nog mee kan. En uiteindelijk hebben we hem uitgeplaatst op een zorgboerderij waar de hond mee kon. Dus die hond heeft daarna nog een half jaar geleefd, want die was echt, belachelijk, die was 19 ofzo. Zo'n klein kuttenlikkertje zou ik maar zeggen. Maar die heeft nog 6 maanden van zijn leven gehad, want die kon daar lekker op die boerderij luchten. Ook een boerin die er wel voor zorgde. Uiteindelijk heb ik ook gezegd, nou Gerard dit gaat niet meer en kom we gaan naar mijn dierenarts en dan gaan we hem laten inslapen. Dus die is in de bossen bij Diever nog begraven nog samen met haar. Zo denk je dus eerst aan zijn welzijn en dan komt die hond daar dus wel in mee.

V: Ja, dus er wordt voor beide dus een oplossing gezocht?

A: Ja. Ik heb nu bijvoorbeeld een jongen, ik denk al dit kan echt niet. Een hond die is zo dik, zo dik die zakt bijna door zijn poten heen. Ja dat is afschuwelijk.

V: En wat wordt daar aan gedaan?

A: Dan zeg je ook wel, je moet die hond echt meer uit. Je moet hem niet zoveel te vreten geven en nouja weetje, hij is knetterstoned op de bank, heeft een zak brokken open laten staan en die hond vreet het op. Die stopt niet die gaat wel door tot die ploft. En ik zou dan toch niet snel de Dierenbescherming bellen, want ik denk echt dat ze die hond wel meenemen. Dat vind ik dan, ja dan denk ik weer een trauma erbij weet je wel. Hij komt in ieder geval, niet veel, maar af en toe uit met zijn hond.

V: En mishandeling, is dat wel eens gezien, dierenmishandeling?

A: Nee dat heb ik eigenlijk nooit gezien.

V: Oke dus echt verwaarlozing wat wel wordt gezien en waar een oplossing voor wordt gezocht. En stel dierenmishandeling wordt gezien, wat voor actie zou daar ondernomen worden als dat gezien wordt?

A: Dat weet ik niet eigenlijk. Ik zou daar in ieder geval een gesprek over hebben. Ik heb bijvoorbeeld wel eens iemand gehad die niet zo goed voor die kat kon zorgen en dat we uiteindelijk besloten hebben dat de ex-partner de poes over ging nemen. Maar ik heb dat eigenlijk nog nooit meegemaakt. En misschien is dat ook wel iets waar we niet naar vragen en waar we niet stil bij staan. Ik denk echt wel dat iemand eens een hond een schop geeft hoor als het niet lukt bij de dealer. Maar niet waar wij bij zijn en dan heeft die dat ook niet verteld. Ik vraag er persoonlijk ook niet na van schopt u uw hond wel eens. Vaak vertellen mensen het ook wel, maar misschien vinden ze het ook wel heel normaal. Als iemand wel ruzie heeft gehad of gevochten heeft dan hoor je dat wel, maar op zo'n dier niet. Dus wat wij vooral tegenkomen is verwaarlozing.

V: Uw heeft aangegeven vaak in zo'n situatie in tweestrijd te zitten. Ik weet niet goed wat te doen. Heeft u behoefte om zo'n vraag of situatie door te spelen naar iemand?

A: Nee meestal dan we dat ook wel met collega's. Dan wordt er onderling gezegd die dierenarts is goed. En inderdaad ik vind dat ik kan verantwoorden waarom ik het niet doe. Dat ik ook zeg van ja dan komt die er helemaal niet meer uit. Dan is het vertrouwen weg en kom je er helemaal niet meer in.

V: Onze opdrachtgever die wil een platform zijn en die zou voor zulke situaties een oplossing zoeken. Gewoon kijken wat is een gespaste oplossing. Ze zou dan willen dat of de cliënt zelf of de maatschappelijke werker zoiets doorspeelt naar haar.

A: Kijk wij hebben bijvoorbeeld ook wel eens gehad dat van die jongens vieze gore vechthonden hadden, daar houd ik helemaal niet van. Niet goed afgericht en dan knetterstoned en dan moeten ze in beslag genomen worden, omdat er bijtinsidenten zijn. En dat hakt er zo in bij die doelgroep. In ons werk moet je niet bang zijn voor dieren, dan heb je een groot probleem.

V: Zo'n situatie wil u liever zelf behandelen, die speelt u liever niet door?

A: Nee, maar wij zeggen wel eens als gebbetje, ook met een toon eronder. Als iemand opgenomen moet worden of iemand kan niet zelfstandig wonen en je moet naar andere woonruimte kijken. Heel vaak houd een dier een mens tegen. Want dat is hun maatje in het dagelijkse leven en de rest van je contacten kun je niet zo vertrouwen. Die hond of kat is hartstikke belangrijk, dus dat houd vaak tegen. We zeggen weleens, er zou een opvang moeten zijn voor minima, want dit zijn altijd minima, voor mensen die in opname gaan of niet meer in hun huisje kunnen wonen dat die dieren opgevangen worden. En het zou heel mooi dagbestedingsproject zijn wat samen gedaan wordt met mensen uit de doelgroep. Want wij hebben echt een aantal jongens dat is fantastisch als je die ziet met dieren. Dan leven ze helemaal op. Het zou mooi zijn als ze daar dan hun dagbesteding kunnen doen. Lekker met die hondjes en katjes lopen tutten.

V: Dit is niet mogelijk om binnen de organisatie te organiseren?

A: Er is niet zoveel mogelijk in de zorg dus nee.

V: Onze opdrachtgever die wil een soort van samenwerking en wij schrijven daarvoor een plan. En mocht er zo'n situatie zijn dan kan dat doorspeeld worden.

A: Nou ik ben ook wel benieuwd. Ik zou best wel gegevens gemaild willen krijgen. Want als je misschien een keer met je handen in het haar zit dan kan je haar bellen. Wij hadden hier en hier aan gedacht, maar denk jij eens mee.

V: Dat is ook een beetje haar rol hierin.

A: Is dat ook een mevrouw die dan bij mensen langs gaat en dan gaat kijken en een hondje uitzoekt bij iemand.

V: Nee zit zelf in Enkhuizen, niet echt om de hoek. Ze doet veel telefonisch en via de mail en ze probeert zo'n probleem op te lossen. Ze doet het alleen als ze er verstand van heeft en anders speelt ze hem door naar een deskundige. Maar nee ze komt nooit bij cliënten thuis. Wel heeft ze een aantal keren dieren moeten uitplaatsen en dan gaat ze wel naar de opvangcentrums toe, ze rijdt wel door het hele land om die dieren overal heen te brengen.

Dat is eigenlijk alleen als ze het zelf willen. Ze is niet zo van oh ik neem die hond bij jou weg, alleen als ze het zelf willen. Wil jij een goed huisje zoeken voor mijn hond, want het asiel is veel te duur dat kost 50 euro, dat kunnen die mensen niet betalen. Dan gaat ze op zoek naar iemand in haar directe omgeving of via websites naar geschikte huizen hiervoor.

Wat onze rol in principe is, wij gaan eerst bij een organisatie langs om te peilen of er behoefte is aan het doorspelen van een vraag en dan maken wij een soort plan. Wanneer en in welke situatie kun je contact opnemen met die stichting en hoe kan er contact opgenomen worden. Als er behoefte naar is kunnen wij dit plan opsturen natuurlijk.

A: Nou weet je het lukt ok wel eens niet. Wij zijn inderdaad van als het niet linksom wel doen we rechtsom. Maar sommige honden die wil je ook niet thuis.

V: Het is natuurlijk ook niet zo dat er bij elke wissel contact opgenomen hoeft te worden, want jullie doen veel al zelf.

A: En je weet op gegeven moment wel, dat lukt zich wel rond. Klanten weten ook wel welke dierenarts in termijnen betaald. In Beijum zit een dierenarts die dat wel begaan is, voor de helft van de prijs. En Peize is niet zo duur, dat weten we wel.

V: En je hebt in Groningen die regeling dat ze veel met korting naar de dierenarts kunnen. Maar het is echt voor, mocht er een keer een situatie zijn van ik weet echt niet meer wat te doen dan zou er contact opgenomen kunnen worden. Ze bemiddelt ook in dierenartskosten. Wanneer er een spoedoperatie uitgevoerd moet worden en dit kost 1000 euro dan wil zijn ook hier in bemiddelen. Ze belt om te vragen of de rekening niet lager kan, waarom heb je dit verbandje gebruikt terwijl deze goedkoper is. Zo gaat ze zelf met de dierenarts om tafel. En ze springt zelf ook vaak bij met betalen, omdat ze zelf ook een fonds heeft. Dus dat is ook iets wat ze doet. Maar dat doet ze alleen voor mensen die echt geen inkomen hebben. Ze wil wel gegevens van financiën zodat ze kan zeggen deze mensen hebben het echt niet en dan bemiddelt ze.

A: En ik denk inderdaad dat er bij voedselbanken misschien ook wel, die zijn natuurlijk ook afhankelijk van wat ze geleverd krijgen. Ik hoor wel eens er was hondenvoer en dan krijg ik hondenvoer mee.

V: Ja dat doet zij ook. Ze heeft veel contacten met voedselbanken en zorgt dan voor diervoeding. Alleen in Groningen is ze nog niet aangesloten bij de voedselbank, dit probeert ze nog. Hier hoort ze ook hele goede reacties over. Maar als er behoefte bij is dan kunnen wij dat plan zeker naar u opsturen.

A: Ja dat mag zeker. Dit kan je naar mijn mail sturen.

V: ik had eigenlijk nog één vraag. Hebben jullie ook samenwerkingen met andere maatschappelijke organisaties en op wat voor gebied?

A: Ja heel veel, we hebben vaak klanten waar van alles mee aan de hand is en waar dan nog al wat omheen zit. Wij doen nou de individuele begeleiding in verschillende gebieden, maar vaak hebben mensen sociale dienst uitkering dan heb je contact met klantenmanager. Vaak zitten mensen in een methadon programma of lopen voor alcohol bij de VNN, dan heb je contact met VNN. Is er iets van budgetbeheer of bewindvoering, dan heb je daar contact mee. Contact met de huisarts, buurtagent. Je bent echt spin in het web.

V: En met dierenwelzijnsorganisaties, bijvoorbeeld Dierenbescherming?

A: Nee met Dierenbescherming niet. Ik heb soms wel dat ik met mensen ga zitten bellen met de dierenarts. Of dat de dierenarts belt er staat nog een rekening open en ik zeg stuur maar op ik weet een bewindvoerder die weet of er nog een budget is.

V: Dus die weten jullie ook wel te vinden

A: Nou ze zeggen dan, ik weet het niet hoor moet je Anneloes vragen. En heel vaak als iemand bewindvoering heeft dan regelt zo'n bewindvoerder het wel stuur maar door of overleg maar met mij. Wij zien die budgetplannen ook en vaak staat er wel een reservering, niet aankomen dat is voor de hond.

Interview 3

Naam: Geke Rijpkema en E. Blijsie

Organisatie: LIMOR

Functie: traject regisseur en traject regisseur in opleiding

Datum: 8 juni 2015

Tijd: 10.00 uur

Plaats: Eemskanaal 32a, Groningen

V: Ik had gezien dat jullie een intake houden met nieuwe cliënten en na dit gesprek wordt er een maatwerk aanpak gemaakt. Worden er tijdens de intake ook vragen gesteld over huisdieren?

A: Niet bewust zit ik me nu eigenlijk nu te bedenken. Nee. Het komt soms natuurlijk ter sprake. Als iemand in een woonvoorziening wil wonen of als je bij iemand thuis komt voor een intake dan zie je wel of daar huisdieren zijn maar er wordt nooit specifiek gevraagd of ze huisdieren hebben.

V: En als je die huisdieren ziet, stel je er dan wel vragen over?

A: Wel als het ernstig vervuild is dan hebben we het er wel over maar in eerste instantie in de intake gaat het echt over de cliënt zelf en wat die nodig heeft. Is eigenlijk wel een goede vraag. Heb er nooit zo over nagedacht. Het gaat ook wel over financiën. Veel van onze cliënten zitten ook in de financiële problemen. Maar dat is pas later in het traject. Als je helder hebt wat de vragen zijn en wat ze er aan willen doen. Dan ga je het daar wel over hebben. Meestal is de afdeling huisdieren een no-go. Als ze het budget niet rondkrijgen meestal zeggen we dan of stoppen met roken of een huisdier weg doen. Beide zijn eigenlijk gebieden waar je niet in moet wroeten.

V: Want dat is heel belangrijk voor die mensen. Ik had ook gelezen dat er cliënten zijn die naar de opvang gaan en dan kunnen de huisdieren niet mee neem ik aan?

A: Nee, alhoewel er nu in de woonvoorziening hier wel een meisje is opgenomen die haar konijnen heeft meegenomen. Daar zijn ook een aantal cliënten die hebben de katten meegenomen. Daar lopen nu drie katten rond. Maar officieel mag het niet.

V: Maar als het niet anders kan dan wordt het toch toegestaan?

A: Als ze die konijntjes bijvoorbeeld al heeft dan gaan wij niet zeggen dat ze eerst die konijnen moet weg doen. Stel je voor dat dat het laatste is in de wereld wat ze nog heeft. Ik geloof dat de regels voor gekooide dieren in ieder geval wat versoepelt zijn. Officieel mogen katten niet geloof ik. Ik weet wel dat in Appingedam, dat is een soort doorstroom woonvoorziening, en daar mogen geen huisdieren. Er is wel eens voorgekomen dat een kat echt naar de opvang moest en zodra de gene doorgestroomd is, heeft ze de kat ook wel weer terug gekregen. Die heeft nu gewoon zijn eigen woning.

V: Regelen ze dan zelf een plek waar het huisdier naar toe gaat?

A: Ja. We hebben ook wel eens gehad dat mensen in een erg vervuilde woning woonde en die hadden vier honden. Ook echt vier verschillende honden. Een labrador die helemaal kierewiet was. Die had hij ook aan een halsband aan de stoelpoot vast. Je wist nooit of die zou gaan happen. Die zijn uiteindelijk verhuisd naar een schone woning. De voorwaarde hieraan was dat in ieder geval 2 honden naar het asiel moesten. Uiteindelijk heeft het asiel daar ook veel in gedaan. Het asiel is gekomen en heeft die honden beoordeeld en heeft daarna een keus gemaakt. Deze twee konden ze houden en de andere 2 moesten heropgevoed worden. Bij die labrador is dat trouwens niet gelukt. Die hond was echt helemaal kierewiet. Dus ik heb ook wel eens met asiel samengewerkt.

V: Het contact met de cliënt is dat meestal op een locatie of bij de cliënt thuis?

A: meestal bij de cliënt thuis. We hebben ook wel cliënten die geen huis hebben en die komen naar de locatie toe maar die hebben dan ook geen huisdieren.

V: hoe vaak is er contact met een cliënt?

A: dat is wekelijks of tweewekelijks. Dat hangt er maar net vanaf wat de hulpvraag is en wat voor een zorg er nodig is. In de woonvoorziening is het wekelijks.

V: is het dan ook zo dat het in het begin veel meer is ?

A: Doordat we zorg op maat leveren is het meestal in het begin kan het ook vaker in de week zijn. Meestal komen ze op het diepste punt binnen. Dan hebben ze intensievere begeleiding nodig en als het stabiel is dan wordt het steeds minder.

V: Ik had ook gelezen inderdaad dat het de bedoeling is dat je ze weer los laat en dat ze weer op zichzelf kunnen gaan leven.

A: Zelf of inderdaad in een woonvoorziening waar ze de rest van hun leven kunnen blijven.

V: zijn er collega's die bekend zijn met dierenwelzijn?

A: Nee ik geloof het niet.

V: Zouden jullie dan meer inlichtingen willen hebben over dit onderwerp?

A: ik denk het wel ja. Toen Geke zei dat ze met jullie gesprek zou hebben wou ik er graag bij zijn. Ik heb namelijk een cliënt. Daar was een kat en ik wist ook niet zo goed wat ik daar mee aan moest. Ik vind het ook voor hen kwalijk om direct, ja ik weet eigenlijk niet eens wat ik moet bellen, te zeggen ik maak me zorgen. En hij heeft ook weer niet de financiën om naar de dierenarts te gaan. Dus dan denk ik wel van ja wat moet ik hier mee.

V: Hoe ziet deze situatie van de kat en de cliënt eruit?

A: hij heeft een poes. Niet gesteriliseerd. Blijft wel altijd binnen, komt niet buiten. Alleen sinds een maand/ twee maanden ongeveer is ze kaal bij de staart en bij de oren. Gewoon echt zielig. Ze gedraagt zich niet anders. Dus dat is ook wel weer dat ik denk, ze is gewoon zoals ze altijd is geweest. Maar ze ziet er niet uit. Dus dat vind ik wel zorgelijk. Ik bespreek ook met hem van goh ga naar de dierenarts. En dat zegt die ook van: ja geld geld geld. Je hebt volgens mij wel bijzondere bijstand wat je aan kan vragen. Maar daar zitten volgens mij allemaal regels aan. Dat trekt hij dus niet. Al die regels. Ik ben zelf een kattenliefhebber dus dat gaat mij aan mijn hart om dit te zien.

V: Denkt u dat die cliënt dan ook meer behoefte heeft aan voorlichting over hoe die daar mee moet omgaan?

A: dat weet ik niet. Ik denk dat het heel cliënt afhankelijk is. Ik denk dat het voor hem misschien een stapje te veel is. Voor hem worden dingen als snel veel te veel. Misschien als ik het zou kunnen overbrengen dan wel maar niet als iemand anders dit dan doet of een foldertje. Dit schuift hij waarschijnlijk aan de kant.

V: Denkt u wel dat er cliënten zijn die misschien behoefte hebben aan voorlichting zodat ze weten wat ze moeten doen in bepaalde situaties en dat ze weten waar ze naar toe moeten gaan?

A: ik denk dat het handig is als we foldertjes hebben. ik heb ook cliënten die wel naar de dierenarts gaan en dan na de behandeling zeggen dat ze het niet kunnen betalen. We kunnen altijd een foldertje geven.

V: weet u hoeveel cliënten er in de minima zitten ?

A: ik denk allemaal. We hebben een hoop cliënten die in de bijstand zitten maar ook een hoop die in de WAJONG zitten. Ook wel cliënten die werk hebben maar echt een minimaal inkomen hebben.

V: Zijn deze cliënten dan ook aangesloten bij de voedselbank?

A: niet allemaal. Een aantal maar niet allemaal. Als ik het zo moet inschatten zijn de meeste niet aangesloten bij de voedselbank. Sommige willen ook niet. Die vinden het te veel moeite. Ook schaamte inderdaad.

V: volgens mij moet je je ook best wel bloot geven als je je wilt aanmelden bij de voedselbank.

A: ja je moet je hele financiële hebben en houden aan ze geven. Je moet verklaren wat je inkomsten en uitgaven zijn en waar je het geld aan uit geeft. Wij moeten er dan ook nog iets over schrijven. Wij moeten ook de aanvraag doen. Dit moet via een organisatie. En dan moet je nog je pakket ophalen waar alle andere mensen ook bij zijn.

V: de stichting focust zich vooral op mensen bij de voedselbank omdat die in een tijdelijke situatie terecht zijn gekomen. En het de bedoeling is dat die uiteindelijk weer op zichzelf gaan leven. Dus niet dat ze jarenlang hulp nodig hebben met hun huisdier. We zagen dat jullie bij de voedselbank zijn aangesloten. Zodoende hebben we ook aangeschreven. Heeft u een schatting van hoeveel cliënten huisdieren hebben?

A: ik gok dat dit meer dan de helft is. Ik zit nu puur even naar mijn eigen cliënten te kijken en ik heb 6

cliënten en 4 daarvan hebben huisdieren. Ik denk dat dit ongeveer ook de verhouding is. Sommige mensen hebben ook geen contact meer met mensen en dan is het dier het enige wat nog leeft.

V: worden alle cliënten hetzelfde behandelen of krijgen cliënten in de minima nog specifieke andere behandelingen?

A: Wij werken met een begeleidingsplan en dit zijn 15 gebieden. We kijken per cliënt naar wat die cliënt nodig heeft en wat we daar aan kunnen doen. Een van die gebieden is financiën maar dat maakt niet uit of je bij de minima hoort of niet. Ook al heb je een inkomen van 3000 euro en je denkt dat je hulp nodig hebt met financiën dan gaan we het daar over hebben. Iedereen wordt in principe hetzelfde behandeld. Het is inderdaad waar de cliënt denkt dat die hulp bij nodig heeft.

V: denkt een cliënt dan ook wel eens dat die ergens geen hulp bij nodig heeft maar dat jullie denken dat hij daar wel hulp bij nodig heeft?

A: ja dat komt ook wel voor. Dan heb je het daar over en dan maak je een doel in het plan dat we het daar over gaan hebben.

V: Wat vinden jullie ervan dat cliënten huisdieren hebben?

A: ja wisselend. Het is inderdaad aan de ene kant kan ik heel goed indenken dat het je maatje is of in ieder geval een dier wat jaren bij je is. Die je door de donkere dagen heen slaapt. Dat betreft vind ik het juist fijn dat ze het hebben maar soms zijn het echt schrijnende situaties. Waarvan je denkt eigenlijk mag jij geen huisdier houden. Het is heel dubbel. Maar over het algemeen heb ik cliënten die dieren hebben, hebben wel altijd voer in huis. Die hebben wel datgene wat de basis is voor de dieren. Als dat er niet zou zijn dan zou ik denk ik aanraden om het dier misschien uit huis te plaatsen. Ik heb ook wel eens een cliënt gehad, toen werkte ik net bij LIMOR, daar was dat dus niet zo. Die hond was ook heel mager en die man had ook nog een veestapel met kippen, konijnen, katten, hond. Toen is er ook zorg overleg geweest en toen was de dierenbescherming er ook bij en de politie ook. En toen is het er ook over gegaan dat ze die dieren gingen weghalen inderdaad. Maar die man was echt helemaal alleen op de wereld. Toen heb ik er wel nog over gepleit dan hij in ieder geval zijn hond mocht houden. Uiteindelijk weet ik niet hoe het is afgelopen. Het is een beetje dubbel inderdaad. En ik heb nu een cliënt die heeft een kat en die heeft voor de derde keer een nestje gekregen. Terwijl het dier nog geen drie jaar oud is. Dus hartstikke sneu. Ik heb verteld dat hij de kat echt moet laten steriliseren. En dan zegt hij: jaja dat weet ik. Ze weten het wel maar dan zit je toch aan het financiële plaatje vast.

V: merken jullie dan ook dat er angst is dat de dieren worden afgenomen?

A: nee dat hebben we eigenlijk nog nooit gemerkt behalve bij die man met de veestapel.

V: wanneer denken jullie dat een dier niet in orde is en het welzijn niet goed is?

A: je kan denk ik aan stress reactie van zo een dier wel zien dat het niet goed gaat. Voorbeeld als die gaat haren plukken of de hele tijd het zelfde pad heen en weer loopt. Of als die mager wordt. Ik denk dat dat wel genoeg tekenen zijn dat het niet goed gaat.

V: als u dat ziet, zegt u er dan wat van?

A: jazeke

V: en als er niks aan de hand is, laten jullie het dan gewoon hoe het is?

A: Ja dat wel.

V: jullie hebben al een aantal keer aangegeven dat jullie in situaties zitten waar je niet weet wat je moet doen. Hebben jullie behoefte om zo een situatie of vraag door te spelen aan een andere organisatie die wel weet hoe die dat kan oplossen?

A: ja wel om ook zorg te delen. Je kan het hier wel met collega's over hebben maar dat blijft dan wel binnen LIMOR en hier zit volgens mij niemand die specialisatie in dieren heeft. Wat de cliënt vaak tegen houdt is dat aan de dierenarts heel veel kosten gebonden zit en ik heb geen idee waar je eventueel terecht kan voor laagdrempelige hulp. Of een organisatie die eventueel kijkt of de kosten lager kunnen. Ik heb daar echt geen idee van. Als dat er zou zijn dan zou dat voor de cliënt ook een stuk makkelijker worden om contact op te nemen of wel die stap te zetten.

V: dat is inderdaad ook wat onze opdrachtgever doet. Die biedt hulp maar die gaat ook uhm stel er is wel een operatie geweest en die moest ook echt gebeuren dan gaat zij met de dierenarts overleggen

of die rekening ingekort kan worden en waar geld vandaan gehaald kan worden. Maar ook simpele vragen kunnen beantwoord worden. Zij heeft een groot netwerk. Ook met de dierenbescherming. En dan gaat ze overleggen. Hoe kan ik deze vraag nu het beste oplossen. Dat is ook wat ze wil. Als er een vraag is vanuit de cliënt maar ook vanuit jullie dat die dan bij haar gesteld kan worden.

A: Kan het ook dat er van te voren met de dierenarts wordt overlegd om het zo goedkoop mogelijk te maken en dan stuur ik de cliënt naar de dierenarts.

V: ja dat kan ook. Zij kan ook van te voren bellen met de dierenarts om te onderhandelen over de dierenartsenrekening. Ze doet ook nog andere dingen zoals een hond die getrimd moet worden dan gaat ze bellen naar trimsalons of er eentje is die misschien wilt helpen.

A: dat hebben we ook eens gehad met een grote hond. En het was 30 graden buiten. Uiteindelijk hebben ze zelf de tondeuse gepakt en de hond geschoren.

V: dat van die sterilisatie van de kat dat zouden we moeten overleggen. Normaal worden alleen echt noodzakelijke operaties bekostigd. De gemeente Groningen heeft bij de minimaregeling dat je korting kan krijgen op sterilisatie en castratie. Dit kan dan bijna bij alle dierenartsen in stad Groningen. Weet u wat ze doen met de kittens?

A: die zijn allemaal al weg gelukkig. Die delen ze uit. Dat was ook het eerste wat ik vroeg inderdaad. Bij het eerste nestje van die kat hebben ze heel lang gezocht naar baasjes.

V: de stichting kan ook hulp bieden bij opvang van dieren. Wat wij eigenlijk willen doen is dat wij kijken naar welke organisaties interesse hebben om hieraan mee te werken. Dan gaan wij een plan opstellen. Wat je moet doen in welke situaties en wat je kan vragen en aan wie. Dat plan zouden wij dan aan jullie willen voorleggen. Kijken of jullie het er mee eens zijn.

A: ja graag. Prima. Het is iets waar je minder aandacht aan schenkt of iets wat niet op nummer 1 staat. Terwijl het in het belang is van levende dieren. De drempel ligt echt heel hoog om hulp te zoeken. Net zoals die kat met die kalen plekken. Die man zegt dan dat het meevalt maar dat maakt hij ervan. En dan weet ik niet of ik er nog verder op in moet gaan. Misschien valt het wel een zalfje op te lossen.

Interview 4

Naam: Anita van Rijs

Organisatie: Leger des Heils

Functie: Gezinscoach en kinderjeugdcoach

Datum: 9 juni 2015

Tijd: 11:00 uur

Plaats: Floris Versterstraat 2, 8932 BR Leeuwarden

V: Als een huishouden contact met jullie opneemt, hoe gaat dat dan in zijn werking?

A: Nou ik werk bij ambulant dus dan gaat het via trajectmanagement. Een trajectcoördinator die gaat daarvoor een intake houden. En in zo'n intake wordt gekeken naar de hulpvraag. En vanuit de hulpvraag, of er ligt al een beschikking of er wordt een beschikking aangevraagd bij de gemeente, dat heeft dan met financiën te maken. En dan zodra er een beschikking is dan wordt een product ingezet. Een product kan stabiel zijn, dat kan 10 voor toekomst zijn, dat kan voortgang zijn of in balans. Dus dat is dan meerdere producten. En dan ja wordt er een coach opgezet of ambulant begeleider. Iemand die alleen woont daar heb je een ambulant begeleider voor die daar de dingen op 10 leefgebieden gaat bekijken. Er zijn 10 klantindicatoren, woonvaardigheden, klantvaardigheden of vaardigheden waar een stukje bij zit van verslaving, financiën, stukje huisvesting, dagbesteding of in ieder geval invulling van de dag, stukje zingeving heel belangrijk. En een stukje justitie, contact met justitie. Dat kan zijn zowel als er vanuit de rechter een OTS is opgelegd, maar dat kan ook een stukje zijn vanuit boetes vanuit andere reclassering. En vanuit de gezinnen zijn dezelfde leefgebieden van toepassing alleen dan heb je ook het gezinssysteem, dus dan neem je ook het systeem erbij. Van de kinderen, of het vader of moeder is of een vader of moeder alleen, dat is dan het systeem. En dan wordt daar een coach opgezet en die coach die kijkt dan; wat zijn hier de doelen die wij kunnen behalen in een bepaalde tijd. En dan ga je eerst voor een half jaar kijken, de einddoelen zijn voor het hele product wat kan iemand daaruit halen. En voor een half jaar is het de, nou ja je meet de einddoelen en je meet de gewone doelen. De gewone doelen die staan onder de einddoelen, wat heb je daar voor nodig. Dat kunnen er twee zijn, dat kunnen er drie zijn, kan ook 1 zijn. En dan gaat een coach samen met een gezin of met de cliënt aan de slag. Dus zo komen de cliënten binnen, alleen via een hulpvraag. Dat kan via de VNN dat kan via de reclassering zijn, dat kan vanuit de cliënt zelf zijn. Ik zou zeggen bureaujeugdzorg, maar dat is onze regiecentrum voor veiligheid en beheer, dat kan vanuit andere voorzieningen zijn. Het kan zelf vanuit Leger des Heils zelf zijn als bijvoorbeeld mensen vanuit een beschermde woonvorm of we hebben clusterwoningen die kunnen ook aangemeld worden voor ambulante woningen bij Leger des Heils. Nou noem maar op, alle gemeenten de wijkteam kunnen ons benaderen.

V: En tijdens zo'n intake, worden er ook vragen gesteld over huisdieren?

A: Nee. Niet bewust.

V: Ik neem aan dat die intakes bij mensen thuis zijn vaak?

A: Ja dan gaat onze projectcoördinator naar onze mensen thuis en dan hebben ze een lijst een intakeformulier, daar staan vooral NAW gegevens, de hulpvraag, de problematiek, het systeem wie is er allemaal betrokken netwerk. De kinderparticipatieladder van dagbesteding of eventueel nog kijken hoe kan je aan dagbesteding deelnemen. Ja wat zit er nog meer in.. Nou de leefgebieden gaan even bij langs, de klantindicatoren heet dat. Waar heb je ondersteuning bij nodig.

V: En huisdieren worden wel gezien neem ik aan als ze bij iemand thuis zijn?

A: Huisdieren worden wel gezien.

V: Wordt daar iets mee gedaan?

A: Het wordt wel genoteerd vaak. Een cliënt heeft bijvoorbeeld huisdieren. Ik heb bijvoorbeeld in cliënt die heeft allemaal speciale katten, ik weet de naam er niet van, maar die heeft daar een stuk of 20 van en die heeft dan om het huis een grote ren. En die verkoopt ze dan ook wel. Die is in contact met andere fokkers en die heeft dan zelf mannetjes die dan weer de vrouwtjes dekken en zo heeft ze

dan weer wat jonkies. En er zijn ook mensen die hebben twee vogeltjes, een kat of een hond. Nou dat soort huisdieren kom ik vaak tegen. En meestal zie je dat wel. Kijk ze zijn zelf verantwoordelijk. We kunnen ze wel adviseren van is dat haalbaar financieel. Maar in principe als je binnenkomt en er zijn huisdieren dan kijk je daar wel naar. Dan hebben we ook weleens een aanvraag vanuit GGD. De GGD die doet dan ook een check van wat is er nodig. We hebben een product dat heet mobiele schoonmaak en de mobiele schoonmaak die gaat samen met de GGD en met dat gezin kijken wat is hier nodig en soms komen ze daar echt hele schrijnende situaties tegen met veel katten die in een vieze ruimte leven. Laatst heb ik een verhaal gehoord van een kat die terminaal was, maar gewoon stinkend en wel rond liep in een heel vies huis. Die hebben ze laten inslapen want dan komt zode hulpverlening op staart. Dus soms vanuit een probleem vanuit harding problematiek, verzamelwoede dan komt zoiets ook naar voren, dat kan ook.

V: En zulke situaties komen jullie die ook wel eens tegen, die ook zo erg zijn?

A: Ja dan zetten wij.. Meestal zijn er van de gemeentes wel aanvragen, maar ook dat we zelf in een gezin komen en denken van oh mijn god hier is meer nodig, dit kan ik niet in 2 uurtjes in de week. Ik kijk altijd naar wat kunnen ze zelf, want ze zijn zelf verantwoordelijk. Als iemand echt verzamelwoede heeft en daarin blijft dan kan de mobiele schoonmaak op een begeleidende manier een hele slag slaan. Dat je weer een normale keuken hebt om in te koken. De dozen zijn opgeruimd en de ovenschot aan spullen zijn weggebracht of ingeleverd bij de kringloop. Ja en als je daar dieren in aantreft dan wordt daar ook actie op gezet. Dus het is wel algeheel. Vaak komt er ook een coach die er naast staat. Het is dus niet de mobiele schoonmaak of de coach. Die coach die pakt de rest van de doelen op. De mobiele schoonmaak is dan echt voor gerichte dingen. In het huishouden, dingen opruimen of echt de spullen dat het gevaarlijk is dat de dozen tot aan het plafond staan. De spullen moeten worden afgevoerd. Soms tuinwerkzaamheden, dat kom je dan ook tegen. Dat is dan niet voor de dieren, maar veiligheid voor de kinderen. Dat daar wat mee gedaan wordt.

V: En erge situaties met dieren, komen jullie dat ook echt tegen? Niet dat het huis heel vies is, maar bijvoorbeeld verwaarlozing?

A: Ja die zullen er vast en zeker zijn. Ik heb ze nog niet gezien. Eigenlijk is dat voorbeeld wat ik noemde van die terminale kat, die ziek rond wandelde, wel een verwaarloosde zaak. Waar iemand gewoon te weinig inzicht heeft of te weinig geld over de zorg van de dier en kan kijken wat is er nodig of het niet heeft of het niet aandurft. Dan wordt er eigenlijk actie op gezet.

V: En die actie dat is?

A: Dat was het inslapen van de kat, want hij was terminaal. Dat was een lijdensweg voor dat beestje. Dat moest gewoon, dat zou bij jou of mij ook het geval zijn. Dat was niet omdat het daar een probleem was in het huishouden, omdat de kat moest worden ingeslapen, maar het was gewoon de kat zelf dat een probleem was. Het was niet gesignaleerd of actie opgezet door de desbetreffende eigenaar en samen met hulpverlening is er actie op gezet.

V: Is er binnen de organisatie ook iemand bekend met dierenwelzijn?

A: En je bedoelt echt bij Leger des Heils zelf? Nee niet dat ik weet.

V: En zal er behoefte zijn aan voorlichting of informatie over dierenwelzijn binnen de organisatie?

A: Nou ik denk dat wij heel veel weten van welzijn, omdat we altijd met mensen te maken hebben. Dus daar kijk je al naar welzijn en je neemt altijd mee als er dieren zijn; hygiëne. En als je dieren hebt moet de hygiëne extra aandacht hebben of met kinderen en helemaal met zieke mensen, ouwe mensen. Dat heeft er altijd mee te maken, dus je bent extra scherp als er dieren zijn. En het gezin waarvan ik dacht dat is wel een mooie voor jullie interview, die vrouw die heeft net een hondje laten inslapen. Die had problemen en bleek zo erg te zijn dat die moest worden ingeslapen. Dat was echt een heel drama voor het gezin dat vonden ze vreselijk, want het was de moeder van een ander hondje en dat hondje leeft nog. Ze heeft inmiddels ook al wat problemen gehad, maar dat is weer opgelost. En die vrouw heeft een kat gehad, dat was een aanloopkat die had ze al jaren. Die had uiteindelijk, die was zo oud die kreeg een longontsteking en moest ook worden ingeslapen. Die hield het ook niet meer uit, die zat de puffen en hijgen binnen een paar dagen dus ook ouderdom, die hebben ze ook laten inslapen. Dat was ook echt vreselijk, want de oudste zoon had daar een hele

band mee dus dat geeft dan heel veel narigheid in het gezin. En het andere hondje is er nog en er waren nog konijnen, twee konijnen geloof ik en een cavia. En dan zitten zij alweer te denken; wat voor dieren kunnen wij nog meer. Want ze willen die anderen dan vervangen. Ik heb daar opgezeten en gezegd het is nu wel even genoeg, financiën zijn er gewoon even niet voor. Er moet elke keer voor gespaard worden. Jij wil ook wel eens wat extra's, maar dat kan niet want het gaat naar de dieren. Misschien kan je daar ook naar kijken. Nou mocht de dochter toch een cavia uitzoeken, die is ziek bij hun gekomen vanuit de dierenwinkel. Dus die was binnen drie weken dood, dus dat was ook wel sneu. Nou toen hebben ze voor twee vogels gekozen. Die maken behoorlijk wat rommel en lawaai, dus het is dweilen met de kraan open. Die mensen hebben zoveel manier, die experimenteren met alle soorten dat vinden we ook leuk. En dan denk je eigenlijk van weet je wel dat het veel troep geeft. Dan gaat ze daar helemaal mee aan de slag terwijl het huishoudens helemaal niet in orde is. De dieren worden verzorgd. Maar bijvoorbeeld een actie was de konijnen van hun zaten in een hok, helemaal afgeschermd. De helft van het hok hadden ze. Hartstikke mooi, maar dat kost heel veel stro, het stinkt. Het hok begint echt te stinken want ze poepen overal. Dus dat moet dan. Dus uiteindelijk hebben we gezegd die moeten naar buiten, daar horen de konijnen. En dan ondersteun je ze daar wel mee. En om de hygiëne. En het is voor die beestjes hartstikke mooi, want ze willen alles voor die beestjes, maar het is soms ook niet altijd haalbaar. Maar je kijkt naar het meest haalbare en zijn ze er voor de dieren. En ik denk dat het voor dieren ook niet fijn is als ze een hele ruimte moeten hebben waar ze dan overal maar neer poepen en er dan minder zorg voor de hygiëne is. Terwijl ze in een kleiner hok het beter schoon wordt gehouden en waar ze vaker in de ren gaan buiten. Maar dat kost voor de mensen vaak wat energie. En daar moet je dan in onderhandelen. Van wat gaan we doen. De jongste dochter er bij betrokken, want daar zijn de beesten van. Die heeft keurig mooi een ding gemaakt en die vraagt hoe moet ik het dan doen, want onder in de grond moet ook wat, de konijnen moeten graven. Nou prachtig. Ze heeft dat mooi opgelost en zo kom je ook tot een goeie oplossing. We ondersteunen daarin. Dat heeft ook te maken met hygiëne. Voor het belang van hunzelf, zij gaan meer in actie, daar is helemaal niks mis mee, als je dieren hebt moet je in actie. Ze hebben ook een hond, dus ik ga regelmatig ook mee met haar met de hond wandelen. Dat geeft mij én inspiratie voor weer een gesprek, want je zit lekker in de frisse lucht. En je kan zien van nou hoe doet ze dat, nou dat doet ze ook prima. Dan check je ook af, zorgt ze er goed voor. Beestje zit goed in de vacht. Soms dan eet ze helemaal niet dan staat daar een hele hoop vlees. Dan zeg ik dat is ook te veel. Hij hoeft niet perse vlees, hij kan het ook met brokken doen. Maar dan geven ze soms te veel wat ten koste gaat van de hygiëne. Want als de hele dag dat vlees er staat en hij eet het niet op, die hond is verzadigd. Die is te veel verzadigd zeg maar. Dus daar moet je dan ook zeg maar.. En zoals de hond die vrut het kattenvoer op. Dus het kattenvoer stond op het aanrecht, dat is weer niet hygiënisch. En dan ben je daar best wel lang mee bezig. Uiteindelijk is het probleem opgelost, want de kat is overleden, dat is dan heel sneu. Maar het heeft wel opgelost dat het kattenvoer van het aanrecht is. Dus daar is een kat niet handig. Dat is met de hond ook niet handig, want die vreet de kattenbrokken op. Dat geeft alleen maar stress en onhygiënische situaties. Aan de andere kant krijgen ze dan wel een inloopkat. En ag die liep dan achter haar aan. Ze hebben altijd van die situaties die gewoon een beetje onvoorspelbaar zijn en waar je bij denkt daar zouden we anders mee om gaan. Die dochter heeft mooi affiches opgehangen, aan de boom in de buurt en de kat is geplaatst. Nou prima de kat kwam weer bij de eigenaar. Nou dan denk ik wel zo ben je er wel altijd mee bezig. Want mensen die echt van dieren houden die trekken dat ook aan. Die zien een zielig beest, oh die wordt niet goed verzorgd en dan nemen ze hem maar mee naar huis. Terwijl ze zelf niet goed voor hun zelf kunnen zorgen. Maar er is liefde enorm, ook al is dat ook niet altijd de oplossing.

V: En zouden er cliënten zijn of huishoudens die baat hebben bij voorlichting of informatie hierover?

A: Oh dat absoluut. Ja. Zelf heb ik ook dieren, ik heb twee honden. Dus ik weet wel wat van dieren en ik kan informatie daarin wel netwerken. En ik heb een netwerk bij de dierenopvang in Dokkum, dus dan kan ik zo informatie ophalen. Maar ik denk dat als het voor cliënten laagdrempelig is dat ze makkelijker contact kunnen opnemen. En als ze een beetje een ingang hebben. Ook voor mensen met een problematiek, zijn natuurlijk wel mensen met een problematiek als daar wat handig wordt

ingestoken dat dat wel handig zou zijn. En ook voor een externe adviseur, want ik heb die 10 leefgebieden, ik heb daar natuurlijk ook hygiëne, dat iemand kijkt naar alleen het welzijn van het dier. En niet de rest erom heen. Dat is was er nodig is, dat kost het. Nou gewoon een objectieve, iemand die er naast staat. Dat zou wel handig zijn. Maar ook voor herplaatsing dieren, dat vind ik ook wel zoiets. Ik heb een vrouw die heeft ook geen geld en heeft katten die niet zijn gesteriliseerd, gecastreerd. Eentje is nu weg, ze had 4 en ze krijgt steeds jongen. Ze worden wel weer herplaatst maar het is gewoon echt eh. Ze zorgt er ook goed voor dat is het niet, maar het kost gewoon veel geld en het gaat ten koste van andere dingen. Die wil eigenlijk wel de twee moeder, de ene is het moedertje van het mannetje. Het mannetje is niet gecastreerd, maar dat is minder een probleem, dat is goedkoper. Dus die vrouwtjes weg doen. Alleen hoe herplaats je die vrouwtjes. De ene is al wat ouder en dan zit je met het probleem van, waar moet ik naar toe. En dan ga je naar de dierenopvang en dan moet je €50 betalen. Nou ja dat willen ze vaak ook niet, vaak willen ze dat ze een goed huisje hebben. Dat is dan ook weer. En hoe herplaats je dan die dieren. Op marktplaats weet je ook niet of het goed zit. Dat ze weer een goed tehuis krijgen. Dat het gezin een fijn gevoel bij kan houden en dat ze er ook wat hulp bij hebben. Maar dan wel met het advies dit te doen. En ik zoek bijvoorbeeld ook wel eens naar een castratie. En dat kun je in Drachten, hier in Friesland, hier heb je goedkoop. €35 euro gecastreerd worden. Sterilisatie is vaak rond de €80 euro en ze hebben maar €75 euro in de week dus dat kan je niet missen. En via de voedselbank ik weet niet of daar ook wat aan dieren wordt gedaan. Maar misschien is dat nog iets, qua voeding.

V: Dat is wel iets wat onze opdrachtgever met heel veel voedselbanken doet. Ze is alleen niet aangesloten in Groningen bij de voedselbank. Maar wel bij veel andere landelijke voedselbanken. Dan verzameld ze samen met diervoeders, zamelt ze dan voer in wat een beetje over datum is om dat dan aan de huishoudens mee te geven. Dus dat doet ze wel. En ze probeer ook met meer voedselbanken in contact te komen, om het er landelijk ook door te krijgen.

A: Ja dat zal wel mooi zijn. Dat zullen bij onze gezinnen, er zullen ook gezinnen zijn die geen hulp hebben vanuit een instantie maar wel dieren en een minima-inkomen. Dat ze via een voedselbank zoiets krijgen. Volgens mij heeft de voedselbank wel foldertjes enzo over huisvesting. Of informatie waar je goedkoper dierenarts behandelingen kan krijgen. Maar qua voeding vind ik dat dan wel, daar valt nog wel wat in uit te werken.

V: Ze is echt flink aan het uitbreiden nu, dus het zou best kunnen dat ze in Friesland is aangesloten. Ze is pas vorig jaar begonnen, maar volgens mij zijn er meer dan 10 voedselbanken die interesse hebben. En er komt volgens mij ook veel meer vraag van de voedselbanken zelf. Het wordt wel steeds bekender. Maar of het nou in Friesland en Groningen ook is. Ze was wel bezig in Groningen nou, maar die hadden zelf nog problemen om voedsel voor de mensen te verzamelen. Dus dat wou ze nog even mee wachten als ik het goed heb begrepen, maar Friesland durf ik niet te zeggen.

A: Dat is dan misschien nog iets waarvan ik zeg dat zou heel veel mensen helpen.

V: Ja ze hoort ook hele goede reacties van de mensen. Dat scheelt ook gewoon enorm.

A: En je hebt ook, de beestjes geven wel wat. Ze hebben niet voor niets dieren. Als ze er niet goed voor zorgen is dat denk ik ook vanuit ons wel een eerste actie. Soms kan je wel zien, dat zeggen ze wel eens, hoe ga je met dieren om en dan kan je een vergelijking maken hoe gaan ze dan met hun kinderen om. En als het dier echt verwaarloost wordt, wat krijgen de kinderen dan tekort. Dus dat geeft ook wel weer een beeld.

V: Ja ze zeggen ook altijd dat mishandeling dan beginnen ze eerst met de dieren en dan gaan ze over de kinderen en dan de volwassenen. Dat zeggen ze dat daar zo'n verband in zit.

A: Ja als je dieren mishandelt dan is het toch wel, ja dan heb je toch wel een verre grens ben je over.

V: Ja en die grens ga je steeds verleggen.

A: Ja precies en uiteindelijk oh ja. Nou ja dat zijn wel harde problemen.

V: Nee daar willen we liever niet over nadenken, maar ze gebeuren.

A: Ja en vast ook veel vaker.

V: Weet u zo ook hoe veel minima aangesloten is bij de organisatie Leger des Heils? Hoeveel procent dat ongeveer is?

A: Hoeveel procent van de cliënten in de minima zit? Nou dat weet ik niet zo precies. Maar als ik kijk naar mijn case dan is dat 100%.

V: Zo dat is echt heel erg veel. En hoeveel daarvan is ongeveer aangesloten bij de voedselbank?

A: Op dit moment. Die mevrouw met die kat, dat gezin met die kat die leeft van de minima, omdat ze geen inkomen hebben. Maar die zijn bezig met een schip overnemen in de scheepvaart, want dat kan die man dan goed. Maar die kan niet naar de voedselbank zegt ze. Omdat ze een uitkering moet hebben en dan moet ze haar katten verkopen. Dan moet alles weg en dat kan geld opleveren. Dan heb ik 1, ik had 1 aangemeld maar die is weer uit zorg. 2. Nou ik heb sowieso 2 bij de voedselbank actief. Eentje die zit er net boven, dat is heel zuur. Dat ging echt op €25 in de maand of zo. En die had wel een paar pakketten. Dan heb ik nog 1 vrouw die zou nog aangemeld worden. En dan heb ik 1 meneer. Ik zeg wel die leeft in de minima, maar die heeft heel veel schulden dus de rest gaan naar schuldenproblematiek. Die verdient wel. Die heeft wel gewoon een inkomen, alleenstaande man, maar die heeft zelf ook maar een weekbudget. Dus zou eventueel ook naar de voedselbank kunnen. En de kindercoaching doe ik ook, maar daar zit ik niet in de gezinnen dus weet ik de financiële situatie niet. Maar als ik dat zo inschat zijn dat ook wel gezinnen waarbij minima inkomen is.

V: Dat zijn er nog best wel wat dan eigenlijk.

A: Ja, twee actief bij de voedselbank dus en meerdere die wel aangemeld kunnen worden. En eentje dan die eruit is. Die is het uiteindelijk kwijtgeraakt door teveel inkomen. Er zijn weer betalingsregelingen gedaan, die is afgesloten omdat die €25 euro erbij op ging. Hij zegt zelf nu ook weetje ik kan het doen zo. Hij heeft het laatste pakket niet eens opgehaald. Geef het alsjeblieft aan iemand die het beter kan gebruiken. Als het zo erg is als mensen het nog minder hebben dan mij geef het alsjeblieft dan daar aan. Maar die man heeft geen dieren. Nee, ook niet handig misschien op een flat. Heeft ook een hekel aan de hond van de burens. Overlast qua dieren. Dat is ook nog wel iets. Dat dieren niet alleen kunnen zijn, dat er probleem dieren in huis zitten. En die geven weer overlast met andere burens. Dat is ook altijd nog wel een punt. Advies daarin is dan ook wel handig. Of bemiddeling als je een dier wilt. Hoe kom je op een goedkope manier zonder alle problemen.

V: Ja dat is zeker lastig, dan zit je een beetje in tweestrijd. Eh. Hoeveel van de minimahuishoudens hebben huisdieren?

A: Van mij? Zes van de 8. Zeg maar 2 niet. Zes hebben dieren en twee hebben niet dieren. En drie waarvan ik het niet weet, dat zijn nieuwe aanmeldingen.

V: Dat is best nog een hoog aantal.

A: Ja en dat verschilt van 1 heeft 1 konijn. Tot die 20 katten en een hond en 3 papagaaien. Die zijn er ook nog. Een heel huis vol.

V: Die zit ook in de minima?

A: Nee die heeft helemaal geen uitkering op dit moment. Dit zit zwaar in de schulden op dit moment.

V: Is dat die kattenfokker?

A: Ja die kan nog wat katten verkopen om zo wat geld te krijgen. Heeft ze ook gedaan. Ze had 2 honden, 3 papagaaien. Waarvan 1 een probleem papagaai is, die bijt naar andere mensen. Daar kom ik dus ook niet in de buurt. En zo'n 20 katten, waar van ze geregeld een paar in huis heeft. Ze heeft een hok en een ren achter. Dus die hebben een heel stuk. Het is allemaal goed verzorgd met speeltjes en dingetjes. Die heeft een beste voer ook en heeft allemaal contacten. Dus ja.

V: Wat vinden jullie daar dan van dat zij zoveel katten heeft?

A: Nou ik zit er dus wel steeds op van meeste verkopen. Mij zij niet echt. Ze heeft er wel een aantal weg gedaan, ook een aantal mannetjes. De kittens zijn straks 12-16 weken dan doet ze ze pas weg. Want ze voed ze eerst goed op. Ze is ook gewoon wel goed voor de dieren. Ze heeft ook al 1 hond weggedaan, dus er is nog maar 1 hond. En ze gaat straks verhuizen naar het huis van haar moeder en die neemt de honden weer mee naar de boot. En dan heeft zij daar dan nog katten. Dat is haar leven of zo. Het is wel wat, maar ik ben er wel wekelijks mee bezig. Hoe veel zijn er nu, kan je nog wat verkopen. Toen we het over de hond hadden, echt een week later was de hond weg. Dan heb je het erover, je gaat verhuizen en die 2 honden is dat nou mogelijk, welke ga je weg doen. En haar man pusht haar ook wel een beetje die heeft helemaal niks met al die dieren. Dus dat geeft haar wel wat

steun en motivatie om toch wel wat weg te doen. 3 katten of zo heeft ze nu weg gedaan, maar dat moeten nog veel meer. En het zijn ook goeie katten, katten waar je ook echt wat mee kan verdienen. Ze kan niet eens een uitkering aanvragen, omdat dan die katten weg moeten want dat is inkomsten. En ik heb een gezin die 4 paarden heeft, ergens anders gestald. Die man of vrouw doet daar schoonmaakwerkzaamheden en daarom kunnen die paarden daar staan. Dat is wel goed geregeld dacht ik. Ik zit niet in het gezin ik heb hier een kindje van in de kindercoaching. En die hebben nog wat chihuahua's in huis. En die hebben ook al wat dieren weggedaan. Als wat pony's weggedaan dus ja. En een gezin met 2 katten en 2 vogels, die worden wel verzorgd. En ik heb in een gezin gezeten daar heb ik nu de 2 kinderen van en die hadden laatst ook nog jonkies. Gelukkig heeft ze ze weer weggedaan. Ja dus dat is ook wel. Daar is ook dierenbescherming een keer geweest. 1 van hun katten is bevallen en die broer van haar zou dat verzorgen alleen toen lag er 1 dooie kitten en 1 kitten die werd niet door de moeder verzorgd en dat was slecht zicht op. En toen is de dierenpolitie geweest en hebben ze een enorm hoge boete van gekregen. Van de opvang tot dat zij van de vakantie terug kwamen, elke dag zoveel euro's. misschien wel €30 per dag. En kosten van, ja wat was het ook alweer. Rond de €7000, hebben ze daar een schuld van gekregen vanuit de dierenpolitie. De dierenpolitie heeft gezegd die kat is bevallen en was te mager en heeft de kat in een opvang gelaten tot dat er weer iemand voor kon zorgen. Die kat is nooit terug gekomen, dus hebben ze er afstand van moeten doen. Dus ja komen ze hierdoor dus nog meer in de problemen. Toen wisten ze gewoon niet dat die kat op bevallen stond. Op vakantie gegaan, iemand heeft de zorg overgenomen en die heeft er niet goed naar omgekeken.

V: Maar zaten ze toen al in de minima toen ze op vakantie zijn gegaan?

A: Nee toen zaten ze in een uitkering. Een Wajong uitkering en meneer werkt 20 uur in de week bij een sociale werkplaats. Dus dat is ook niet het hoogste inkomen.

V: Wat een verhalen zeg.

A: Ja, toen was ik hier zelf nog niet bij betrokken hoor. Die schuld daar ben ik mee bezig gegaan. Dat is dan wel jammer. Die hebben nog 2 katten en die bevallen ook, dat is opgelost. Maar je zit toch met de sterilisatie hoe ga je dat bekostigen.

V: Vind de organisatie het wel goed dan, dat deze mensen huisdieren hebben? Komen best wel veel kosten bij kijken.

A: In principe is niet ons werk om de dieren te verzorgen. Het is wel iets wat je meeneemt, wat hoort bij de hygiëne, wat hoort bij hoe ga je om met je medemens/mededier. Dat is wel iets wat we meenemen. Maar het is qua coach ieder voor zich wat voor actie je daarbij onderneemt. Daar is het wel afhankelijk van wie zit er in het gezin. Ik zeg niet per definitie nee, want je zit in de minima je kan geen dieren. Nee. Maar je kijkt wel naar wat kan en je adviseert. Eigenlijk blijven de mensen zelf verantwoordelijk.

V: Ja het advies geven is heel belangrijk. Dan weten ze ook welke kant ze op moeten.

A: Ja ik heb ook die 2 honden waarvan 1 weg is, dus dan heb ik toch wat behaald. Van de 20 katten zijn er 3 weg, heb ik toch iets behaald. En zo gaat het misschien weer de goede kant op en worden ze financieel weer helemaal gezond. En hebben ze weer de financiële middelen om alles te bekostigen.

V: Is er een aantal huisdieren waarvan u zegt dat vind ik echt te veel? Kijk die 20 katten noemt u al op, daar moeten een aantal eruit, maar heeft u ook een ander aantal waarvan u denkt daar moet wat uit?

A: Dat ene gezin waarvan ik zei die kat is ingeslapen en die hond en die 2 vogels. Dan zeg ik wel ja dat is echt te veel. Ze hebben geen kat meer dus hebben 2 vogels nu, maar ook die kat was al teveel. Dat gaf al een hygiëne probleem. Maar ze zijn wel goed voor de dieren. Als ze ze mishandeld, als ze verwaarloost dan kan ik zeggen he dit gaat niet. Dit moet anders. En de bewindvoerder die spaart gewoon voor die dieren. Dus er is ook wel weer een regeling, dat kan niet altijd. Zoals de kat die al heel oud is, waar je misschien heel veel instopt zodat die nog een maandje langer leeft dat gaat niet gebeuren. Dan krijgt die een spuitje. Maar bij mij thuis was dat ook gebeurd. Want ik ga ook niet een kat laten lijden. Die heel kortademig is, die al oud is. En dus als een longontsteking erover heen krijgt, ga ik ook niet doen. Dus dat heeft ook met gevoel te maken van hoe laat je dat beestje nog lijden of

niet. Dus bij haar is het nog een situatie van waar liggen je normen en waarden en hoe zit het met hygiëne. En je hebt toch ook afspraken met bewindvoerder over kosten van de dieren.

V: Zegt bewindvoering dan wel eens van nou is het genoeg? Nou moet er wat weg, of deze kat moet worden ingeslapen? Geven zij daar dan ook opdracht naar?

A: Ja die heeft, de bewindvoerder waar ik het nu over heb, die heeft ook contact met de dierenarts. Dus die zegt ook wat zijn de kosten, dit is gespaard dat kan uitgegeven worden. En anders zegt die gewoon tegen mevrouw dan gaat er wat vakantiegeld vanaf. En mevrouw kiest daar dan vaak wel voor. Dus gaat dat van de vakantiegeld af en wordt er soms een behandeling gestart. Dus dat wordt wel in overleg gedaan. Maar ik vind bij hun wel dat er teveel dieren zijn.

V: Dus eigenlijk is het wel meer situatie afhankelijk, hoeveel dieren wenselijk zijn in een gezin?

A: Ja want als ik kijk naar die vrouw met 20 katten. Ja die heeft het huishouden wel redelijk op orde. Er staan wel veel spullen in dat huis, in de kamer niet, maar als ik kijk naar het hok, de keuken. Kijk naar een boekenplank die helemaal schuin staat. Ja dan denk ik ja daar moet wel iets gebeuren. Maar daar is wel hygiëne. Ze heeft jonge katjes, heeft ze dan laten zien, die staan op de kamer van de zes jarige dochter. Zegt ze ja ze wou ze 2 dagen even op haar kamer hebben dan gaan ze weer naar mijn kamer. Houd ze ze helemaal gescheiden. Doet ze met desinfectie, dan raakt ze pas de dieren aan. Ze is altijd aan het poetsen, ja dan doet ze het ook wel weer. Wie ben ik dan, vind het nog steeds wel een beetje vies misschien, er komt allemaal prut uit, maar voor hun is het wel leefbaar. Wie ben ik dan om te zeggen dit kan niet. Ik zeg dan wel dat het niet slim is, die kleintjes smakken heel erg als ze voedsel krijgen en er staat voeding van de dieren op die kamer. Dat vind ik niet heel erg hygiënisch. Het is niet de beste plek, maar wel beter dat ze niet beneden staan waar al die kinderen lopen, ze hebben 4 kinderen. Dus dat ze wel wat rust krijgen. Dan leven zij daarin en zij verzorgd ze daar ook. En zij gaat niet snel naar de dierenarts. Dan verzorgd ze zelf ook. Ze kan zelf ook medicatie toedienen. Ze is ook wel weer vaardig. Ze heeft ook een nestje die ging dood, een of ander virus dat ging gewoon niet. Dan zegt ze ook, dat is het leven. Of het kleinste katje van het nest haalt het niet, ja dat is dan ook wel weer het leven. Moet je dan naar de dierenarts en moet je hem dan laten inslapen want het is de kleinste. Dan doet ze steeds die kleine bij het tepeltje en gaat ze bijvoeden, dat doet ze allemaal. Ze heeft een hele dagtaak aan, maar ze doet het wel. Ze is helemaal trots. Ik had het niet gekund, ik werk, zij werkt niet dat is haar werk.

V: Ja precies. En wanneer denkt u dat het welzijn van het dier niet in orde is? Als u ergens in huis komt wat voor situatie kan niet?

A: Ten eerste mishandeling van dieren, als ze dieren slaan, ze schoppen, schreeuwen. Honden zijn bang. Dat vind ik een kwalijke zaak. Dieren die geestelijk mishandeld worden door te weinig aandacht, in een klein hokje zitten, geen frisse lucht, geen kant op kunnen en een huis vol kinderen die veel lawaai maken waardoor de kat of de hond nooit rust heeft. Dat vind ik kwalijk. Daarnaast vind ik het heel kwalijk als ze te weinig eten krijgen, maar ook als ze te veel eten krijgen. Want als dieren heel dik zijn en geen kant meer op kunnen, vind ik dat ook kwalijk. Heb ik nog niet meegemaakt. Als mensen niet goed weten hoe ze met beesten om moeten gaan, met wat voor voeding en bewijze een schildpad krekels gaan geven of een hond kattenvoer of een kat hondenvoer. Dan denk ik ja als geestelijke ontwikkeling niet toelaat dat ze precies weten wat ze nodig hebben qua basisbehoeften van de dier, dat vind ik ook wel een kwalijke zaak. En als er echt geen financiën is voor een dier. Dat ene gezin met die kat met die 2 vrouwtjes waarvan die zoon ook nog in huis is van die katten, niet gecastreerd/steriliseert zijn waarvan de vrouwtjes weg moeten. Daar had ze 1 die was hoogzwanger en die was gevallen van het aanrecht en dat mocht niet. En toen had die last van zijn heup en kon die niet meer lopen met zijn achterkant. En er was geen geld voor de dierenarts. En toen vond ik dat een hele kwalijke zaak. Toen heb ik ook getracht of via opvang wat te leveren. Maar gelukkig knapte hij weer op en is hij weer zelf gaan lopen, maar dat was moeilijk hoor. Dan vind je niet iemand die er naar wil kijken. Dus die is ook bevallen en de kittens zijn allemaal goed terecht gekomen, maar dat vond ik wel zielig.

V: En bij al deze situaties wordt wel actie ondernomen?

A: Ja. Dan moet je €50 euro geven om de kat naar de opvang te brengen. En als ze weten dat ze kat heupproblemen heeft of is gevallen dan. Je kan het niet verzwijgen, de situatie is zo schrijnend. Toen dacht de bewindvoerder is daar geld voor, is daar geen geld voor.

V: Echt een hele moeilijke situatie dit. Wat moet nou precies gebeuren.

A: Ja uiteindelijk is 1 kat weg, ze hadden er 4. De jonkies zijn weg. En die andere 2 moeten ook weg.

V: Eigenlijk gebeurd het best vaak waarvan u dan in tweestrijd zit en niet weet wat u moet doen. Zo'n situatie zou u die willen doorspelen naar een organisatie die daar wel verstand van heeft?

A: Ja, want als we daarmee op de case komen zouden er meer gezegd hebben hij hoeft geen spuitje. Misschien had zo'n arts dan ook wel gezegd voor de kostenbehandeling op dit moment. Ze geven hem niet zomaar een spuitje.

V: Ja wat eigenlijk onze opdrachtgever doet, ze is een platform. En zo'n situatie kunt u doorspelen naar haar en dan zoekt of zij een oplossing of ze zoekt in haar netwerk naar een oplossing. Deze kat had dan iets aan haar heup en wat zij ook doet is met dierenarts om tafel gaan om dierenartskosten te verlagen. De operatie is misschien noodzakelijk, zeker als het een botbreuk is en dan gaat ze kijken. Had er geen ander medicijn gebruikt kunnen worden of een ander verbandje. Samen met de dierenarts wordt er dan gekeken of de rekening verlaagd kan worden zodat er niet ineens kosten van €2000 om de hoek komen kijken, want dat is er niet.

A: Ja van te voren kunnen we dat vaak wel aangeven.

V: Ja en ook dierenarts kunnen van te voren wel aangeven wat het gaat kosten. Maar gaat zij kijken kan er niet echt nog wat van de rekening af. Dierenartsen pakken de duurste medicijnen terwijl er ook een alternatief is.

A: Dat zou wel mooi zijn.

V: Ja, maar ook hulp bij uitplaatsen daar helpt ze ook. Het asiel kost inderdaad geld. Is er ook een andere oplossing. Daar helpt ze dan ook bij. Dat doet ze dan echt alleen voor mensen in de minima. Daar is gewoon weinig hulp, vinden het lastig om te zeggen dan er hulp moet komen. De vraag kan daarom ook vanuit de organisatie bij haar worden neergelegd, maar dit kan ook vanuit de cliënt.

A: En hoe komt zo'n iemand aan haar financiën voor de uitvoering?

V: Ze heeft fondsen, dus helpt met de fondsen die ze heeft. Verder is het uit haar eigen portemonnee. Ze vraagt niks van de huishoudens. Ze wil wel de financiële gegevens van de cliënt om te zien dat er echt geen geld is. ZE werkt ook samen met andere fondsen en dan legt ze het probleem bij een andere organisatie neer om de rekening te delen.

A: Nou dat vind ik wel loyaal van haar.

V: Maar uw organisatie staat wel open voor zo'n soort samenwerking?

A: Absoluut. Wij staan altijd open voor uitbreiding van onze sociale kaart en dierenwelzijn hoort daar ook bij.

V: Deze manier van samenwerking zo dat ook iets zijn wat jullie voor je zien of hebben jullie zoiets van we willen iets anders?

A: Ik zou zo niet weten hoe anders. Voor mij bestaat samenwerking met een stichting vooral uit duidelijke afspraken maken, voor welke dingen kom je en kan je aankloppen. Wat de verwachting is. Dat je duidelijk maakt hoe ontstaat die samenwerking. En voor de rest denk ik dat alle hulp die maar nodig kan zijn, en wat die gezinnen niet nadelig is voor de financiën dat je daar niet anders naar moet gaan kijken. Want zou je eigenlijk aangeven dit zijn de mogelijkheden dit kan ik jullie bieden en wij zeggen nou dat is goed. Alle kleine beetjes helpen. Dus ik zou niet weten wat er in de weg zou staan. Tenzij ze zegt wij hebben daar subsidies voor nodig ja dan kom je bij het stukje geld. Leger des Heils heeft zelf geen geld. Je kan kijken naar wat kan je wel bij de fondsen vandaan halen, maar dat is dan weer haar taak.

V: Subsidies dat heeft ze geloof ik niet nodig.

A: Nee maar ze zal toch ergens geld vandaan moeten halen. Maar ook qua onderhandelingen met dierenartsen. Dat scheelt ons enorm veel werk. En bewindvoerder of een gezin zelf. Want als je in zo'n onderhandeling zit, zo'n dierenarts geeft niet snel toe als je er geen weet van hebt. Zij heeft er

veel weet van en kan sneller aangeven zodat je bij de kern komt. En effectiever we werken hoe beter het is voor de cliënt en het dier.

V: Deze manier van samenwerken scheelt ook veel extra taken. Denk ook niet dat jullie daar op zitten te wachten.

A: Nee niet echt. Maar als ik naar zo'n oplossing zoek voor een situatie waar ik dan in zat met die heup van dat beestje. Dan kan ik haar even inschakelen en zij kan onderhandelen. Dan denk ik van nou super. En de cliënt wordt er zelfstandiger van, want die kan ook zelf contact met haar opnemen dus ze kunnen samen oplossingen bedenken. Ik vind dat echt een mooie ontwikkeling.

V: Wat wij nu gaan doen is een plan opstellen, waar precies in staat wat er moet gebeuren. Hoe de samenwerking eruit komt te zien en welke acties er ondernomen moet worden. Dit plan kunnen wij bij interesse naar u opsturen waar u vervolgens feedback op kunt geven.

A: Dat is helemaal super dan kan ik dat in de volgende vergadering meenemen.

Interview 5

Naam: Roderick Heijbroek

Organisatie: Humanitas

Functie: projectcoördinator thuis administratie

Datum: 10 juni 2015

Tijd: 14.00

Plaats: Akerkhof 22 Groningen

A: Het is voor alle hulpvragen? Dus ook voor voeding als ze geen eten kunnen kopen?

V: Ja klopt. En ook bijvoorbeeld voor veterinaire zorg. Bijvoorbeeld bij een spoedoperatie kunnen ze bijspringen. Dan gaan ze ook bemiddelen met de dierenarts om te kijken of de rekening niet omlaag kan. Dit geldt wel voor huishoudens wat echt weinig te besteden hebben. Maar goed, we hebben wat vragen opgesteld en deze wil ik graag met u gaan doornemen. Ik kon het op internet niet vinden maar als een cliënt zich bij jullie aanmeldt dan volgt daar een intake? En waar wordt deze intake gehouden?

A: Bij 95% van de gevallen is de intake bij de cliënt thuis. Dan wordt er precies gekeken wat de hulpvraag is. Wat moet er gedaan worden? Gaat het alleen om het sorteren van de post of zijn er problematische schulden? Dan is het fijn om het thuis te doen. Dan zitten ze ook in hun privé omgeving. En dan kunnen ze eventueel even wat informatie boven tafel halen. En verder is het ook fijn want dan kunnen de vrijwilligercoördinatoren, want die doen dan de intake, zien hoe de sociale context is. Is het een alleenstaande of is het een gezin. Wordt er veel geroookt, zijn er huisdieren. Dat vragen we altijd wel. Er zijn namelijk vrijwilligers die dat niet willen.

V: Willen die niet over de vloer komen als er huisdieren zijn?

A: Nee, je hebt wel mensen die zijn bang voor honden bijvoorbeeld.

V: en wat voor een vragen worden er gesteld over huisdieren?

A: meer alleen van wat voor een huisdieren er zijn. En of deze dieren heel druk zijn of rustig. Daar maakt de vrijwilligercoördinator een notitie van. Die gaat dan ook op zoek naar een vrijwilliger. Als mensen niet zijn opgegroeid met huisdieren kunnen ze er best een beetje angstig voor zijn.

V: zijn er mensen binnen de organisatie die bekend zijn met dierenwelzijn?

A: Met de stichting dierenwelzijn ?

V: Nee gewoon met dierenwelzijn in het algemeen.

A: uhm ja dat weet ik eigenlijk niet zo. Ik zelf wel want ik heb altijd een hond gehad. Dan ben je daar wel mee bezig. Wij hebben veel mensen die leven echt in armoede. Die gaan naar de voedselbank. Die melden wij daar dan voor aan en ik heb ooit gehoord dat ze ook een voedselbank hebben voor dieren. Daar kunnen mensen dan heen voor hun hondenvoer. Op die manier ben ik er wel een beetje bij betrokken. En een vriendin van ons werkt bij de dierenambulance.

V: denkt u dat er meer behoefte is aan voorlichting over dierenwelzijn bij uw collega's?

A: nou dat zou misschien iets zijn zodat ze weten waar ze naar toe kunnen. Het is natuurlijk fijn als je daar een vraag kan neerleggen over een bepaalde situatie. Goh ik ben dit tegen gekomen, moet ik daar een melding van maken? De vrijwilliger wordt dus gekoppeld door een vrijwilligercoördinator. Als er dus dat soort vragen zijn dan neemt de vrijwilliger vaak contact op met de vrijwilligercoördinator. Het is net zoals met kindermishandeling. Als mensen dat tegenkomen of ze denken dat het speelt dan wordt dat ook besproken met de coördinator. Wat moeten we doen en hoe kunnen we dat doen. Het is altijd goed om daar informatie over te krijgen. In iedergeval onder onze coördinatoren. Dan weten die in iedergeval als ze een vraag krijgen van een vrijwilliger wat ze moeten doen. We hebben ook een nieuwsbrief. Daar zou ook eens een stukje over kunnen worden geschreven en dat dit dan wordt geplaatst in de nieuwsbrief.

V: denkt u dat de cliënten zelf behoefte hebben aan voorlichting over dierenwelzijn?

A: ja die cliënten zelf, die noemen wij deelnemers, ja dat weet ik eigenlijk niet. Sommige zouden er misschien wel behoefte aan hebben maar hebben het vaak zelfs niet eens door. Die gaan op een

bepaalde manier om met hun dieren. Een vrijwilliger kan het wel met de deelnemer bespreken. Daar is misschien wel behoefte aan maar het is wel moeilijk om dat via ons te gaan doen. Wij komen daar eigenlijk voor financiële administratieve plaatje. Als je natuurlijk wat ziet dan praat je daar over. Dat deed ik teminste toen ik nog vrijwilliger was. Maar onze insteek is om mensen te helpen met administratie of problematische schulden.

V: Weet u misschien hoeveel minimahuishoudens zijn aangesloten bij jullie?

A: Dat wisselt natuurlijk maar we hebben nu denk ik 400 deelnemers. Er is een hulpvraag of zij melden zichzelf aan. Of zij worden aangemeld door een andere organisatie zoals de kredietbank waar ze dan hulp vragen maar deze zegt dan dat ze even hulp bij humanitas moeten gaan vragen. Die kan je dan helpen om even alle formulieren bij elkaar te gaan zoeken. Ja die worden dan aangemeld en sommige hebben een traject van een paar maanden en dan is het probleem opgelost en kunnen ze weer verder. Sommige blijven heel lang bij je. Daar is een heel groot probleem of ze kunnen heel moeilijk het zelf doen. Dan blijven ze langere tijd verbonden met Humanitas. Dan komt een vrijwilliger er een keer in de vier weken ofzo. Om te kijken of ze hulp nodig hebben.

V: zitten die 400 deelnemers dan allemaal in de minima?

A: 95% is echt op het minimum inkomen niveau. Als mensen zelf een goed inkomen hebben of een spaarrekening hebben dan zeggen wij dat ze misschien beter een betaalde budgetcoach kunnen nemen. Het aantal vrijwilligers is altijd schaars. Het is altijd best moeilijk om een koppeling te maken. We helpen dus ook alleen mensen die het zelf echt niet kunnen en ook niet zelf kunnen betalen. We zitten dus echt in die minimasfeer.

V: weet u ook hoeveel van deze deelnemers huisdieren hebben?

A: Nee dat zou ik niet weten. Ik weet ook niet of ik dit uit het systeem kan halen. Op het intakeformulier wordt dat wel gevraagd en aangekruist maar dat is een soort pdf. Dat wordt in een dossier gedaan maar niet in de database gezet.

V: denkt u dat het veel of weinig huisdieren zijn?

A: de mensen waar ik bij kwam.. ik denk minder dan de helft. Soms hebben ze wel natuurlijk katten maar die zijn dan net niet thuis en dan heb je dat niet eens door. Soms ruik je dat wel maar soms ook niet. Er zijn er wel veel die hebben katten maar een aantal hadden honden. Vissen zie je nog wel eens. Het is moeilijk om daar een percentage aan te geven. Ik denk dat het net zoveel is als mensen die niet in de minima zitten. Als mensen in de problemen zitten dan nemen ze geen nieuw huisdier. Dat raden wij ze in iedergeval af want ja je moet het ook weer betalen. Als mensen huisdieren hebben en ze komen dan in de financiële problemen dan is het natuurlijk heel moeilijk voor ze om een huisdier af te gaan staan. Soms heb je wel mensen die hebben 4 honden. Die hebben dan ook veel schulden en die komen dan in de sanering terecht. Die hebben dan nog maar 40 euro per week weggeld. Dat is dan al moeilijk om daar zelf van rond te komen. Als je dan ook nog 4 honden hebt. Dat wordt dan erg lastig.

V: geven jullie hier dan ook advies over?

A: zo'n voedselbank voor huisdieren, ik weet niet of die er is in Groningen. Ik dacht het niet. Ik zou niet weten waar wij die mensen heen kunnen sturen voor hulp. Het is dan meer een advies of je die honden niet beter even bij familie kan onderbrengen. Dat gebeurt dan soms wel dat familie hulp bieden met voer of dat je iemand in de buurt weet. Voor dat soort vragen zouden we dus ook de stichting op aan kunnen spreken. Ik weet niet of die weten hoe je daar het beste mee kan omgaan.

V: ze bemiddelen ook wel in opvang. Ze zijn zelf bij een aantal voedselbanken aangesloten om inderdaad diervoeding te regelen. Dit regelen ze dan met winkels waar het voer over datum is. Die mogen niet meer worden verkocht maar kunnen wel nog worden weggeven. Dit geven ze dan aan de voedselbank. In Groningen zijn ze nog niet zo ver met de voedselbank. Volgensmij zijn ze er nog mee in overleg. Niet elke voedselbank staat er voor open.

A: opzich is het best wel een probleem. Als mensen met schulden vanaf 5000 euro die moeten eigenlijk naar de kredietbank en hebben een uitkering. Kunnen het eigenlijk niet terug betalen. Die hebben misschien maar 80 euro per maand. Die 5000 euro moet je dan in 3 a 4 jaar terug betalen. Dan zou je eigenlijk een sanering kunnen aanvragen en die zijn er best wel veel. En die hebben dan

ook weer huisdieren. Die mensen kunnen al helemaal niks doen als ze in de sanering zitten en wekgeld krijgen. Als je dan ook nog je hondje moet afstaan. Wij hebben onze hond een paar maanden geleden laten inslapen. Die was 15 jaar. Qua geest was hij nog heel speels maar zijn lichaam wou niet meer. Dat blijft natuurlijk een heel vervelend moment. Als je dat moet doen omdat je geen geld hebt.. ik kan me best voorstellen dat mensen daar moeite mee hebben.

V: vaak is het dier heel belangrijk voor de mensen en als ze dan hun dier gaan afstaan dan is de kans op een sociaal isolement alleen maar groter. Dan hebben ze vaak helemaal geen aanspraak meer.

A: dat klopt. Dan komen ze nog even buiten. Hebben ze ook nog even wat beweging.

V: wat vindt u er van dat deze huishoudens huisdieren hebben?

A: ja uhm het ene huisdier kost meer dan het andere huisdier. Als je in de financiële problemen zit en je neemt dan nog een huisdier. Dat is opzich niet zo slim. Als je op een minimum inkomen zit en je hebt kinderen en die willen ook huisdieren. En jij wilt ook huisdieren om toch een beetje een maatje te hebben. Ik kan me dat wel voorstellen alleen het is dan wel belangrijk dat je gaat bekijken of je dat wel kan betalen. Als je dat onvoorbereid doet dan is dat niet zo slim. Maar als je wel voorbereid vindt dan vind ik dat wel kunnen.

V: wanneer denkt u dat het welzijn van een dier niet goed is ?

A: Ja dat is natuurlijk als die niet goed verzorgd wordt. Te weinig of te veel eten krijgt. Dat zien we natuurlijk ook vaak. Qua verzorging of die er vies uit ziet. Dat is ook niet goed voor een hond. Ik kijk het meer vanaf honden. Hoe het baasje met de hond omgaat. Als die er niet consequent in bent en niet duidelijk bent. Of heel boos of heel lief. Dat is eigenlijk niet goed voor een hond. Je hebt ook ouders die gaan zo met hun kinderen om. Het is niet goed voor het dierenwelzijn maar het is ook niet echt super slecht.

V: als u echt in een schrijdende situatie terecht komt waarin het dierenwelzijn echt slecht is wordt daar dan iets mee gedaan?

A: Ik ben het nog nooit tegen gekomen maar als ik daar een melding van krijg en het is moeilijk om daar een duidelijke omschrijving van te geven. Dan zou daar wel iets aan gedaan moeten worden. Daar ben ik wel voor.

V: Weet u of collega's actie hebben genomen in een dergelijke situatie?

A: nee weet ik eigenlijk niet. Wij hebben vrijdag weer overleg met de coördinatoren en dan kan ik wellicht even vragen of zij dat tegen komen. En hoe zij daar mee omgaan. Als het echt een geval is van dierenmishandeling, dan is het vaak wat duidelijker te zien. Dan kan je bijvoorbeeld de dierenpolitie inschakelen. Ik ken het nog wel van het verleden. Toen was ik meer in het boerenland actief. Dan had e ook wel mensen die hadden veel paarden en die gaven weinig eten aan de paarden. Die moesten maar gewoon gras eten. En die waren op den duur helemaal vermagerd. Toen werd daar ook gewoon een melding van gemaakt. Toen kwamen ze ook kijken en moest die man ook beschrijven hoe die daar mee omgaat.

V: hebben jullie ook behoefte om zo een situatie door te spelen?

A: ja dat denk ik wel. Want een vrijwilliger of een coördinator die kan er dan advies in geven. Humanitas is een vrijwilligersorganisatie. Wij zijn geen hulpverleners. Wij zeggen niet wat iemand moet gaan doen. We gaan ook niet op de stoel van de hulpverleners zitten maar naast de deelnemer. En helpen ze dan ook met de administratie bijvoorbeeld. We doen dat wel samen met de deelnemer. Een vrijwilliger kan iemand advies geven. Als er meer bekendheid over is. Maar dan spelen wij die vraag niet door behalve in een geval van mishandeling. Wij proberen eigenlijk niks te doen zonder dat de deelnemer het niet weet en zonder de toestemming van de deelnemer. We zijn onafhankelijk en zijn er voor hem. Als er spraken is van kindermishandeling of oudermishandeling dan hebben wij daar protocollen voor en zijn er meldpunten waar we dit kunnen melden. Ik kan me voorstellen dat we voor dierenmishandeling een zelfde soort melding kunnen maken.

V: wat de stichting eigenlijk wilt is dat jullie contact kunnen opnemen maar ook dat de cliënt weet waar die naar toe moet gaan als die een hulpvraag over zijn dier heeft. Dit kunnen hele simpele vragen zijn over voeding maar ook vragen over gezondheid.

A: ja zo een vragen zouden er bij ons het vaakst voor komen. Als wij zien dat mensen daar vragen

over hebben of moeilijkheden dat we kunnen zeggen dat ze contact moeten opnemen met de stichting. Zodat ze daar hun vraag kunnen neerleggen. Dat is ook hoe onze vrijwilligers deelnemers helpen door te adviseren. Of misschien dat de vrijwilliger wel opbelt maar dan zit de deelnemer daar naast.

V: dat is ook wel wat zei voor zich ziet. Het is een moeilijke doelgroep om te bereiken. En het doel van dit gesprek is ook om te kijken wat de mogelijkheden zijn. Meestal als ze contact opnemen is het al te laat en ligt het dier op sterven of moet er dezelfde dag nog een operatie worden uitgevoerd. Dit wilt ze het liefst voor zijn en dat er al een contactmoment is geweest met de cliënt. Weet u hoeveel cliënten er zijn aangesloten bij de voedselbank?

A: dat weet ik niet. Dat doen wij wel. Als je iemand wilt aanmelden bij de voedselbank moet je daar een convenant mee hebben. Niet iedereen kan iemand aanmelden bij de voedselbank. Wij hebben ook wel deelnemers die ook klant zijn bij iemand anders en dat die de deelnemer al hebben aangemeld bij de voedselbank. Hoeveel dat er zijn weet ik eigenlijk niet. Zo een zaken worden bij ons niet geregistreerd. Bij ons worden alleen de basis dingen vast gelegd in ons systeem. Veel is gewoon tussen de vrijwilliger en de deelnemer. Mensen met problematische schulden die krijgen 40 euro per week, 180 euro in de maand en dat is de grens om te worden aangemeld bij de voedselbank. Die mensen geven we wel altijd het advies om zich aan te melden. Sommige doen dat dan maar er zijn ook een aantal die zich daar voor schamen.

V: ik zou graag ons plan aan u willen voorleggen als u dat goed vindt?

A: Ja dat lijkt me leuk. Aan de hand daarvan kunnen wij ook kijken of we het kunnen plaatsen in de kennisbank. Als ze vragen hebben kunnen ze zoeken op ons intranet en dan vinden ze dit document. In de nieuwsbrief zouden we er bijvoorbeeld ook een klein artikel over kunnen plaatsen. Met een verwijzing naar de kennisbank waar ze het kunnen vinden.

Bijlage VI - Interviews geordend

Interview 1

Naam: Evelyn Deggeller
Organisatie: Noorderbrug
Functie: ambulante woonbegeleider / Begeleider C
Datum: 3 juni 2015
Tijd: 14.00 uur
Plaats: Jensemaherd 101, 9736 CG Groningen

Intake

- Wordt er tijdens een intake ook vragen gesteld over huisdieren? - Als er huisdieren in het gezin worden geconstateerd, wordt hier dan iets mee gedaan?

1.1 Nou als je dus bij mensen thuiskomt dan zie je dus gelijk in wat voor een omgeving mensen zich begeven en als daar inderdaad huisdieren rond lopen dan is dat vaak wel iets wat ik even mee neem. Wij werken met domeinen. We hebben bepaalde levensdomeinen. Dat zijn er 12 en daar ga je bij langs. Dat doe je niet altijd het eerste gesprek. Dat is meestal ook een beetje kennismaken. Maar daar zit bijvoorbeeld woonomgeving in, familie en relatie, gezondheid. Dus als je het over woonomgeving hebt en je ziet daar huisdieren dan neem je dat mee.

- Welke vragen zijn dit dan? - Zo ja, wat voor een vragen worden er dan gesteld aan het huishouden?

1.2 Nou dat hangt er een beetje vanaf. Ik denk als ik veel dieren zie en je komt ook al bij het onderwerp financiën dan is dat wel iets dat ik mee zou nemen. 'Goh ik zie heel veel dieren lukt dat een beetje'. Als ik een heel verwaarloosd huis zie en ik zie er dan dieren in rond lopen dan vraag ik meer: lukt het om het dier te verzorgen? Lukt het om het zelf te doen? Of heb je daar hulp bij? Maar het kan ook zijn, ik heb er eentje met een baardagame. Dat is een bijzondere situatie. Dat is niet echt dat ik denk van: ja dat kost veel geld, ziet er verloederd uit, ik ben wel heel nieuwsgierig van waarom heeft iemand een baardagame? Maar dan kan het ook zijn dat ik verder niet iets mee doe. Het hangt heel erg van de situatie af waarin ik terecht kom.

- Waar vindt het persoonlijk contact plaats met een huishouden?

1.3 Binnen de Noorderbrug heb je verschillende afdelingen. Ik werk op de afdeling ambulante woonondersteuning dus ik kom sowieso bij mensen thuis en je hebt ook afdeling wonen. Daar wonen de mensen echt binnen een grote setting. Ik ben ambulant en kom altijd bij mensen thuis.

- Hoe vaak vindt het persoonlijk contact plaats met een huishouden?

1.4 Dat kan verschillen. Meestal zie je wel bij de ambulante woonondersteuning zeker in het begin dat je er elke week komt. Of misschien wel een paar keer per week maar het is wel de bedoeling dat als je het heb opgestart er meer structuur komt. We komen soms als je in een nieuwe situatie stapt moet er vaak veel gebeuren. Het huishouden kan verwaarloosd zijn, er kunnen problemen zijn met maaltijdvoorzieningen. Mensen hebben misschien helemaal geen structuur. Dan ben je er vaak intensief. Op een gegeven moment ga je je een beetje terug trekken. En zeker nu wij over zijn gegaan naar de WMO is het de bedoeling dat we nog meer gaan trainen en uiteindelijk echt los kunnen laten.

Organisatie

- Is er iemand in de organisatie die bekend is met dierenwelzijn?

1.5 Dat zou ik echt niet weten. Ik denk dat iedereen dat doet op het gevoel.

- Heeft uw organisatie behoefte aan informatie/voorlichting over huisdieren?

1.6 Ik denk dat het vergroten van je sociale kaart is denk ik altijd goed. Als ik nu in een situatie kom dan overleg je wel eens links en rechts of in je prive sfeer of bij je collega's van: goh heb jij dit wel eens eerder bij de hand gehad? En zou jij dat weten? Ik leg bij sommige situaties ook wel eens de vraag neer bij het zorgloket van: goh kan ik hier iets mee? Volgensmij kan dat niet bij de bijzondere bijstand voor dierenwelzijn? Maar dan kan het zijn dat je een fonds gaat aanvragen als het om financiën gaat. Dan zou dat nog iets kunnen zijn. Maar verder ik denk het is altijd goed als je sociale kaart uitgebreid wordt. Dus als je meer kennis krijgt van waar ergens iets te halen is van informatie is dat denk ik altijd goed.

- Denkt u dat de cliënten behoefte hebben aan informatie/voorlichting over huisdieren?

1.7 Ik denk niet dat ze het zelf zullen bedenken. Als je ook naar onze categorie cliënten kijkt en je hebt het over vooruit kijken en plannen en weten van 'hej als ik een dier aanschaf wat heeft dat dan allemaal voor een gevolg'. En ook over een jaar of over twee jaar. Dat zien ze helemaal niet. Dat vinden ze vaak wel lastiger. Dat is soms voor de gewone mens ook erg lastig. Je kan bijvoorbeeld ook een heel gezond beest tegen komen maar je kan ook een beest aantreffen waar opeens vanalles mee is. Mensen hebben al vaak een stukje begeleiding nodig omdat ze het zelf niet kunnen. We betrekken het netwerk erin maar ook dat het netwerk zegt: nou van het zit ons tot hier of we zitten met de handen in het haar. Er ontstaat irritatie omdat je toch in een emotionele relatie met elkaar zit. Ik denk dat hetzelfde geldt als voor mij. Hoe meer informatie je hebt als je weet waar je het vandaan moet halen.

Minimahuishoudens

- Hoeveel minimahuishoudens zijn aangesloten bij uw organisatie?

1.8 Ik zou het niet zo goed weten. Dat is lastig. Sowieso hebben we altijd heel veel mensen met een hele lage uitkering. Vaak is het wel wajong. Dat is iets meer dan een bijstandsuitkering maar ik heb ook mensen met een bijstandsuitkering. We zitten dus wel in de categorie cliënten die het echt zwaar hebben. En dat zijn ook vaak de mensen die hun eigen risico volledig benutten. Want die hebben veel zorg nodig. Veel medicatie. In huurwoningen krijgen ze vaak wel weer huurtoeslag en zorgtoeslag. Maar dat is echt geen vetpot. En ook mensen die dik in de schulden zitten en vaak moeten we ze onder brengen bij bewindvoering. Ik denk dat dit wel 80 % van onze cliënten zijn. Ik heb denk ik 15 cliënten in de stad. Als je echt die gegevens wilt hebben dan moet ik dit even voor jullie uitzoeken en dan kan ik dit even mailen. Ik denk dat het tegen de 80 cliënten aanzit. Ik kan het wel even voor jullie uitzoeken.

- Kunt u vertellen hoeveel cliënten/huishoudens zijn aangesloten bij de voedselbank?

-

- Hoeveel van de minimahuishoudens hebben huisdieren?

1.9 Dan kijk ik even naar mijn eigen cases. Dat meisje met die baaragame heeft ook nog twee katten maar zij heeft niet echt een heel laag inkomen. Zij heeft een WAJONG uitkering en zij kan hier opzich wel van rondkomen. Ik heb nog een mevrouw die heeft een zieke kat. Die heeft een heel laag inkomen. Op het moment heb ik eigenlijk 1 iemand met een heel laag inkomen en die heeft een huisdier. Op dit moment heb ik niet veel mensen met een huisdier.

- Welk hulp wordt er specifiek alleen aan minimahuishoudens geboden?

-

Minimahuishouders

- Hoe denkt uw organisatie over huisdieren in minimagezinnen? - Vindt uw organisatie het correct dat deze huishouders huisdieren hebben?

1.10 Wat ik net zei. Soms is het best moeilijk. Dat je in situaties komt waarbij ik het gevoel heb die loopt echt over de schoenen. Maar van de andere kant is het heel belangrijk voor mensen.

- Hoeveel huisdieren vindt u wenselijk in een huishouden dat gebruik maakt van de minimaregeling?

-

- De mens-dier relatie is erg belangrijk. Wanneer denkt u dat het welzijn van het dier niet in orde is? - Wordt er hulp geboden bij huisdieren wanneer het welzijn niet goed is?

- Wat voor hulp wordt er geboden? - Wat voor actie wordt er ondernomen bij het zien van verwaarlozing van dieren in een huishouden? - Waarom wordt er gekozen voor deze actie?

1.11 Nouja zo'n hond die nooit uitgelaten wordt en een beetje achter in de tuin zijn behoefte kan doen. Dat vind ik wel heel schrijnend. Of als een client niet kan onthouden of een dier wel of niet gegeten heeft. Gewoon dat je geheugen dat niet meer doet. Ik ben ook in een gezin geweest, die vrouw had twee kinderen. Een heel klein kindje nog en die vrouw had hersenbeschadiging opgelopen, heeft een hartstilstand gekregen en was in coma geraakt. Uiteindelijk wel goed eruit gekomen maar had fors letsel. Maar ook een heel zwak sociaal gezin. Haar partner, ik weet niet of die verstandelijk beperkt was maar zo kwam die wel op mij over. En zij hadden een pitbull in huis maar zij kon dat allemaal absoluut niet aan. De hele dag was haar man aan het werk. En dan kwam ik wel eens binnen en dan liep dat kleine meisje van hun met stront aan de blote voeten. Overal in huis lag ontlasting van de hond. Dan ga je er over praten en drie weken later kwam ik er weer. Toen kwam ik binnen en ik hoorde wat gepiep in een hoekje en wat was er .. een bench met een jonge pup. Dat gezin is uiteindelijk overgegaan naar jeugdzorg. Dat was wel heel schrijnend. Maar goed toen hadden we al flink wat zorgoverleggen met verschillende organisaties zoals jeugdzorg. De kinderen zijn uiteindelijk ook uit huis geplaatst. Ik weet uiteindelijk niet wat er met die honden is gebeurd. Ja we komen echt in hele erge situaties terecht. Dat het vuilnis heel hoog ligt en er een weggetje is naar een stoel.

die man in Leeuwenborg bedoelt het wel goed. Die wilde wel graag. Ook al kon die niet zien dat twee konijnen bij elkaar niet zo handig is als je niet weet of het een mannetje of een vrouwtje is. Dan was er weer iemand die moest kippen kwijt en dan neemt hij ze in huis. Hij heeft frontaal letsel. Dus dan kan je al helemaal niet plannen of de dingen overzien. Hij is heel impulsief. Dus dat is lastig. Maar hij had wel een goed hart. Hij bedoelde het wel goed maar dan zag je echt vanuit het letsel dat hij zichzelf soms echt boven de schoenen liep.

- Wordt er hulp geboden bij huisdieren wanneer het welzijn wel goed is?

-

- Wat voor hulp wordt er geboden?

-

Behoeftes aan hulp

- Zit uw organisatie wel eens in een situatie waarbij er vragen zijn over dieren? Kan vanuit huishouders of organisatie zijn.

- Is het bij de organisatie bekend wat er gedaan moet worden in een situatie van verwaarlozing en/of mishandeling?

1.12 Ja ja ja , we hebben best in schrijnende situaties gezeten. Dat ik ook wel dacht dit kan eigenlijk niet. Iemand kan niet voor de hond zorgen en kon de hond ook eigenlijk niet uitlaten. Dat was ook een meneer die woonde in Leeuwenborg. Die vond die dieren allemaal heel gezellig maar dat ging

absoluut niet. Dan had hij een konijn en toen zat er opeens nog een konijntje en toen twee weken later zaten er opeens heel veel konijntjes. Dat is wel een situatie geweest.

- Hoe handelt uw organisatie in zo'n situatie?

1.13 Ik heb wel steeds geprobeerd om die man duidelijk te maken dat die niet meer dieren mocht aanschaffen van mij. Dat hij die konijnen ook uit elkaar moest houden. Uiteindelijk zag hij dat zelf ook wel in. Maar met die hond, soms lukt het hem wel om die hond uit te laten, maar vaak ook niet. Ik heb die hond ook wel eens uitgelaten. Maar je kan niet zeggen die hond moet weg. Dan probeer ik hem wel te stimuleren om aan zijn omgeving te vragen van 'goh als je andere mensen op straat ziet en het lukt je op dat moment niet om de hond uit te laten vraag dan aan iemand anders om de hond even mee te nemen. Maar hij had daar toch hele andere ideeën en gedachten over. Dus dat was wel heel lastig. Dat schuurde voor mijn gevoel wel tegen dierenmishandeling aan. Dat vond ik wel heel lastig. Ik heb soms ook wel het idee dat ik niet weet ik er mee moet. Mensen wonen zelfstandig. Mogen zelf beslissingen nemen. En dat is ook heel lastig. Wat ik doe is.. in gesprek gaan, kijken of je afspraken kan maken. Die konijnen zijn uiteindelijk opgehaald en die zijn volgens mij naar een kinderboerderij gegaan. Maar goed toen kwamen de volgende dag weer 10 kippen. Dat is heel lastig. En ik denk ook wel dat er eens dieren zijn dood gegaan wat ik helemaal niet heb geweten. Als je maar een keer in de week komt dan kan je dat soms niet allemaal heel goed in de gaten houden. Wat wel bij deze meneer opvallend was dat de dierenambulance kende ze hem heel goed. Hij had ook wel wat contacten daar. Ik kreeg ook wel het idee dat er af en toe een oogje in het zeil werd gehouden. Maar ik heb zelf nooit contact met ze gehad.

- Heeft uw organisatie in zo'n geval behoefte aan het doorspelen van deze situatie/vraag? -

Waarom is hier wel/geen behoefte aan?

1.14 ik heb nog niet zoiets, nee, nee. Het is misschien wel goed om er over na te denken. Ik denk dat als ik een vraag zou hebben dan ga ik naar de dierenambulance. Of naar de dierenbescherming. Als ik een vraag zou hebben.

- Wat vindt uw organisatie gezien de situatie te veel dieren in een huishouden?

-

- Wat voor actie wordt er ondernomen bij het zien van veel dieren in een huishouden?

-

Samenwerken

- Staat uw organisatie open voor een samenwerking met stichting huisdierenwelzijn? - Waarom wel? Waarom niet?

1.15 ja hoor ik denk het wel. Ik denk dat als je mensen ergens naar toe kan verwijzen als ze ergens mee zitten. Dat lijkt mij prima. Dat lijkt mij echt helemaal goed. Vooral met dat bemiddelen tussen de dierenarts en de client. Daar heb ik ook geen verstand van. Ik denk dat als je meer weet met wie je kan overleggen dat is hartstikke goed. Het is handig als ik zelf kan overleggen of als ik de client vertel van neem even contact op. Ik heb een handig adresje.

- Hoe ziet u deze samenwerking voor zich?

-

- Is uw organisatie in staat om extra taken uit te voeren om het welzijn van de huisdieren in minimahuishoudens te bevorderen?

-

- Waarom wel/niet?

-

- **Wat voor extra taken zou uw organisatie aankunnen?**

-

Interview 2

Naam: Anneloes Plancius

Organisatie: WerkPro

Functie: Traject begeleider zorg en activering

Datum: 4 juni 2015

Tijd: 10:00 uur

Plaats: Zilverlaan 2, 9743 RK Groningen

Intake

- Wordt er tijdens een intake ook vragen gesteld over huisdieren?

2.1 Nou vaak in eerste instantie niet. Wij komen veel bij mensen thuis, dus dan weet je het op een gegeven moment wel, dat iemand een diertje heeft. Een poes of een slang, of een hond en dat is dat natuurlijk altijd onderwerp van gesprek.

- Welke vragen zijn dit dan?

-

- Waar vindt het persoonlijk contact plaats met een huishouden?

2.2 Dat hangt er een beetje van af. Kijk WerkPro is een grote organisatie. Oke, dus of bij iemand thuis, of hier op kantoor? Ja, of op het project waar iemand aan de slag is. Dus zo gaat dat.

- Als er huisdieren in het gezin worden geconstateerd, wordt hier dan iets mee gedaan? - Zo ja, wat voor een vragen worden er dan gesteld aan het huishouden?

2.3 Een poes of een slang, of een hond en dat is dat natuurlijk altijd onderwerp van gesprek. Ja, maar dat is ook vaak heel belangrijk voor mensen. Deze mensen waar wij mee werken zijn vaak mensen waar natuurlijk van alles mee gebeurd is, weinig vertrouwen hebben nog in een ander mens en dan is soms dat diertje belangrijkste wat er nog is en soms zelf een reden om nog te willen leven.

- Hoe vaak vindt het persoonlijk contact plaats met een huishouden?

2.4 Nou dat hangt er vanaf wat voor indicatie iemand heeft. En sommige klanten hebben 1 tot 2 uurtjes in de week, maar ik heb ook klanten die een indicatie hebben van 7 uur in de week. Dus ik zie klanten 1 tot 2 keer per week. Soms op het dagbestedingsproject en soms bij mensen thuis.

Organisatie

- Is er iemand in de organisatie die bekend is met dierenwelzijn?

2.5 Nee dit is eigen gevoel.

- Heeft uw organisatie behoefte aan informatie/voorlichting over huisdieren?

2.6 Nou nee daar heb ik niet zo.

- Denkt u dat de cliënten behoefte hebben aan informatie/voorlichting over huisdieren?

2.7 Nee dat denk ik niet. Weet je waar wij natuurlijk tegenaan lopen is dat wij gewoon mensen hebben die weinig te besteden hebben. En wat ze te besteden hebben eigenlijk het liefste voor zichzelf gebruiken. Dus dat is ingewikkeld. Op het moment dat iemand in bewind zit, wat wij hebben veel mensen die ook in de bewindvoering zitten. Is dat gewoon onderling ook contact met de collega's dat je weet oke, welke dierenarts kunnen we heen omdat daar heel makkelijk een regeling mee te treffen is die je door kan geven aan de bewindvoerder. Sommige mensen hebben bewindvoering en hebben ook een vaste dierenarts en de dierenarts die weet dat. En als er iets moet gebeuren wat heel veel geld kost dan weet die de bewindvoerder wel te vinden voordat die gaat behandelen.

Minimahuishoudens

- Hoeveel minimahuishoudens zijn aangesloten bij uw organisatie?

2.8 Dat weet ik echt niet. Ik denk dat je zeker misschien wel 85, 90%. Onze klanten he, ja dat zit zeker tussen de 85 en 90%.

- Kunt u vertellen hoeveel cliënten/huishoudens zijn aangesloten bij de voedselbank?

-

- Hoeveel van de minimahuishoudens hebben huisdieren?

2.9 Dat weet ik niet. Ik zal eens in mijn eigen case kijken. Moet even mijn rijtje opzoeken hoor. 1, 2, 3, 4, 5, 6. 10 van de 22. Dus dat is ongeveer de helft. Of kat of hond.

- Welk hulp wordt er specifiek alleen aan minimahuishoudens geboden?

-

Minimahuisdieren

- Hoe denkt uw organisatie over huisdieren in minimagezinnen? - Vindt uw organisatie het correct dat deze huishoudens huisdieren hebben?

2.10 Soms krijg je mensen binnen en dan is het al zo. Maar als iemand over een huisdier nadenkt dan ga ik wel zeggen: ga maar uitzoeken. Wat voor hond wil je, hoe groot is die, wat moet die vreten. Heb je over de kosten nagedacht, past het überhaupt wel in je budget. Daar gaan we vaak ook in overleg met een budgetbeheerder of met een bewindvoerder. En daarmee wil natuurlijk niet zeggen dat ze dan luisteren en het toch doen.

- Hoeveel huisdieren vindt u wenselijk in een huishouden dat gebruik maakt van de minimaregeling?

-

- De mens-dier relatie is erg belangrijk. Wanneer denkt u dat het welzijn van het dier niet in orde is? - Wat voor actie wordt er ondernomen bij het zien van verwaarlozing van dieren in een huishouden? - Waarom wordt er gekozen voor deze actie?

2.11 Ik zeg net die andere cliënt met dat hondje van zijn moeder. Dat was vreselijk, dat beest zag er niet uit. Wat afschuwelijk, echt verwaarloost. steeds onstoken oogjes, slechte vacht en je moet hem niet elke dag een leverworst geven. Dat is veelste zout voor dat beest. En stinken en oud en een beetje doorgezakt. Niet willen slapen. Eigenlijk dat je denkt dat beest kan echt niet meer. Ik heb nu bijvoorbeeld een jongen, ik denk al dit kan echt niet. Een hond die is zo dik, zo dik die zakt bijna door zijn poten heen. Ja dat is afschuwelijk.

- Wordt er hulp geboden bij huisdieren wanneer het welzijn niet goed is? - Wat voor hulp wordt er geboden?

2.12 Dus eigenlijk wilde ik dat hij ergens ging wonen waar die wat beschermder was dan in zijn eigen huisje waar het zo vervuult is. Nou dat is al hartstikke moeilijk natuurlijk om een plekje te vinden waar die hond dan ook nog mee kan. En uiteindelijk hebben we hem uitgeplaatst op een zorgboerderij waar de hond mee kon. Dus die hond heeft daarna nog een half jaar geleefd, want die was echt, belachelijk, die was 19 ofzo. Zo'n klein kuttenlikkertje zou ik maar zeggen. Maar die heeft nog 6 maanden van zijn leven gehad, want die kon daar lekker op die boerderij luchten. Ook een boerin die er wel voor zorgde. Uiteindelijk heb ik ook gezegd, nou Gerard dit gaat niet meer en kom we gaan naar mijn dierenarts en dan gaan we hem laten inslapen. Dus die is in de bossen bij Diever nog begraven nog samen met haar. Zo denk je dus eerst aan zijn welzijn en dan komt die hond daar dus wel in mee.

Dan zeg je ook wel, je moet die hond echt meer uit. Je moet hem niet zoveel te vreten geven en nouja weetje, hij is knetterstoned op de bank, heeft een zak brokken open laten staan en die hond vreet het op. Die stopt niet die gaat wel door tot die ploft. En ik zou dan toch niet snel de Dierenbescherming bellen, want ik denk echt dat ze die hond wel meenemen. Dat vind ik dan, ja dan denk ik weer een trauma erbij weet je wel. Hij komt in ieder geval, niet veel, maar af en toe uit met zijn hond.

- Wordt er hulp geboden bij huisdieren wanneer het welzijn wel goed is? - Wat voor hulp wordt er geboden?

2.13 Als mensen bijvoorbeeld toch het idee krijgen eigenlijk wil ik wel opgenomen worden, maar dat kan niet want ik heb een hondje. En die is niet welkom in de afkickkliniek. En wat moet er dan? Dan kun je soms eh, we hebben ook wel eens gehad dat iemand dan de hond in het asiel deed, maar dat is hartstikke duur. En soms hebben wij ook, dan komt er weer zo'n mailtje voorbij: wie wil er 8 weken, dat gaat de hele organisatie door, zorgen voor een heel leuk hondje, weet je. Dus zo doen we het soms ook wel eens. Ja precies ja. En ik heb ook wel eens gehad, dat iemand die een poes had. Dat ik samen met een collega, dat je dan om de dag even de poes eten gaat geven en gaat aaien en er weer in of eruit laat.

Behoeftte aan hulp

- Zit uw organisatie wel eens in een situatie waarbij er vragen zijn over dieren? Kan vanuit huishouden of organisatie zijn.

2.14 Weet je waar wij natuurlijk tegenaan lopen is dat wij gewoon mensen hebben die weinig te besteden hebben. En wat ze te besteden hebben eigenlijk het liefste voor zichzelf gebruiken. Dus dat is ingewikkeld. En waar we tegenaan lopen natuurlijk is stel je voor wat ook ingewikkeld is. Als mensen bijvoorbeeld toch het idee krijgen eigenlijk wil ik wel opgenomen worden, maar dat kan niet want ik heb een hondje. En die is niet welkom in de afkickkliniek. En wat moet er dan?

- Is het bij de organisatie bekend wat er gedaan moet worden in een situatie van verwaarlozing en/of mishandeling?

2.15 Nee dat heb ik eigenlijk nooit gezien.

- Hoe handelt uw organisatie in zo'n situatie?

2.16 Dat weet ik niet eigenlijk. Ik zou daar in ieder geval een gesprek over hebben. Ik heb bijvoorbeeld wel eens iemand gehad die niet zo goed voor die kat kon zorgen en dat we uiteindelijk besloten hebben dat de ex-partner de poes over ging nemen. Maar ik heb dat eigenlijk nog nooit meegemaakt. En misschien is dat ook wel iets waar we niet naar vragen en waar we niet stil bij staan.

- Heeft uw organisatie in zo'n geval behoefte aan het doorspelen van deze situatie/vraag? - Waarom is hier wel/geen behoefte aan?

2.17 Nee meestal dan we dat ook wel met collega's. Dan wordt er onderling gezegd die dierenarts is goed. En inderdaad ik vind dat ik kan verantwoorden waarom ik het niet doe. Dat ik ook zeg van ja dan komt die er helemaal niet meer uit. Dan is het vertrouwen weg en kom je er helemaal niet meer in.

Als iemand opgenomen moet worden of iemand kan niet zelfstandig wonen en je moet naar andere woonruimte kijken. Heel vaak houd een dier een mens tegen. Want dat is hun maatje in het dagelijkse leven en de rest van je contacten kun je niet zo vertrouwen. Die hond of kat is hartstikke belangrijk, dus dat houd vaak tegen. We zeggen weleens, er zou een opvang moeten zijn voor minima, want dit zijn altijd minima, voor mensen die in opname gaan of niet meer in hun huisje kunnen wonen dat die dieren opgevangen worden. En het zou heel mooi dagbestedingsproject zijn wat samen gedaan wordt met mensen uit de doelgroep. Want wij hebben echt een aantal jongens

dat is fantastisch als je die ziet met dieren. Dan leven ze helemaal op. Het zou mooi zijn als ze daar dan hun dagbesteding kunnen doen. Lekker met die hondjes en katjes lopen tutten.

- **Wat vindt uw organisatie gezien de situatie te veel dieren in een huishouden?**

-

- **Wat voor actie wordt er ondernomen bij het zien van veel dieren in een huishouden?**

-

Samenwerken

- **Staat uw organisatie open voor een samenwerking met stichting huisdierenwelzijn? - Waarom wel? Waarom niet?**

2.18 Nou ik ben ook wel benieuwd. Ik zou best wel gegevens gemaild willen krijgen. Want als je misschien een keer met je handen in het haar zit dan kan je haar bellen. Wij hadden hier en hier aan gedacht, maar denk jij eens mee.

- **Hoe ziet u deze samenwerking voor zich?**

2.19 Wij zijn inderdaad van als het niet linksom wel doen we rechtsom. Maar sommige honden die wil je ook niet thuis. Niet voor elk wissewasje zou ik gaan bellen.

- **Is uw organisatie in staat om extra taken uit te voeren om het welzijn van de huisdieren in minimahuishoudens te bevorderen?**

-

- **Waarom wel/niet?**

-

- **Wat voor extra taken zou uw organisatie aankunnen?**

-

- **Op wat voor een gebied is er samenwerking met andere maatschappelijke organisaties?**

2.20 Ja heel veel, we hebben vaak klanten waar van alles mee aan de hand is en waar dan nog al wat omheen zit. Wij doen nou de individuele begeleiding in verschillende gebieden, maar vaak hebben mensen sociale dienst uitkering dan heb je contact met klantenmanager. Vaak zitten mensen in een methadon programma of lopen voor alcohol bij de VNN, dan heb je contact met VNN. Is er iets van budgetbeheer of bewindvoering, dan heb je daar contact mee. Contact met de huisarts, buurtagent. Je bent echt spin in het web. Nee met Dierenbescherming niet. Ik heb soms wel dat ik met mensen ga zitten bellen met de dierenarts. Of dat de dierenarts belt er staat nog een rekening open en ik zeg stuur maar op ik weet een bewindvoerder die weet of er nog een budget is.

Interview 3

Gegevens

Naam: Geke Rijpkema en E Blijsie

Organisatie: Limor

Functie : Traject regisseurs

Datum: 8 juni 2015

Tijd: 10.00

Plaats: Eemskanaal 32a Groningen

Intake

- Wordt er tijdens een intake ook vragen gesteld over huisdieren?

3.1 Niet bewust zit ik me nu eigenlijk nu te bedenken. Nee. Het komt soms natuurlijk ter sprake. Als iemand in een woonvoorziening wil wonen of als je bij iemand thuis komt voor een intake dan zie je wel of daar huisdieren zijn maar er wordt nooit specifiek gevraagd of ze huisdieren hebben

- Welke vragen zijn dit dan?

3.2 Wel als het ernstig vervuild is dan hebben we het er wel over maar in eerste instantie in de intake gaat het echt over de cliënt zelf en wat die nodig heeft. Meestal is de afdeling huisdieren een no-go. Als ze het budget niet rondkrijgen meestal zeggen we dan of stoppen met roken of een huisdier weg doen. Beide zijn eigenlijk gebieden waar je niet in moet wroeten.

- Waar vindt het persoonlijk contact plaats met een huishouden?

3.3 meestal bij de cliënt thuis. We hebben ook wel cliënten die geen huis hebben en die komen naar de locatie toe maar die hebben dan ook geen huisdieren.

- Hoe vaak vindt het persoonlijk contact plaats met een huishouden?

3.4 dat is wekelijks of tweewekelijks. Dat hangt er maar net vanaf wat de hulpvraag is en wat voor een zorg er nodig is. In de woonvoorziening is het wekelijks. Doordat we zorg op maat leveren is het meestal in het begin kan het ook vaker in de week zijn. Meestal komen ze op het diepste punt binnen. Dan hebben ze intensievere begeleiding nodig en als het stabiel is dan wordt het steeds minder.

Organisatie

- Is er iemand in de organisatie die bekend is met dierenwelzijn?

3.5 Nee ik geloof het niet.

- Heeft uw organisatie behoefte aan informatie/voorlichting over huisdieren?

3.6 ik denk het wel ja. Toen Geke zei dat ze met jullie gesprek zou hebben wou ik er graag bij zijn. Ik heb namelijk een cliënt. Daar was een kat en ik wist ook niet zo goed wat ik daar mee aan moest. Ik vind het ook voor hen kwalijk om direct, ja ik weet eigenlijk niet eens wat ik moet bellen, te zeggen ik maak me zorgen. En hij heeft ook weer niet de financiën om naar de dierenarts te gaan. Dus dan denk ik wel van ja wat moet ik hier mee.

- Denkt u dat de minimahuishoudens behoefte hebben aan informatie/voorlichting over huisdieren?

3.7 dat weet ik niet. Ik denk dat het heel cliënt afhankelijk is. Ik denk dat het voor hem misschien een stapje te veel is. Voor hem worden dingen als snel veel te veel. Misschien als ik het zou kunnen overbrengen dan wel maar niet als iemand anders dit dan doet of een foldertje. Dit schuift hij waarschijnlijk aan de kant. ik denk dat het handig is als we foldertjes hebben. ik heb ook cliënten die

wel naar de dierenarts gaan en dan na de behandeling zeggen dat ze het niet kunnen betalen. We kunnen altijd een foldertje geven.

Minimahuishoudens

- Hoeveel minimahuishoudens zijn aangesloten bij uw organisatie?

3.8 ik denk allemaal. We hebben een hoop cliënten die in de bijstand zitten maar ook een hoop die in de WAJONG zitten. Ook wel cliënten die werk hebben maar echt een minimaal inkomen hebben.

- Kunt u vertellen hoeveel cliënten/huishoudens zijn aangesloten bij de voedselbank?

3.9 niet allemaal. Een aantal maar niet allemaal. Als ik het zo moet inschatten zijn de meeste niet aangesloten bij de voedselbank. Sommige willen ook niet. Die vinden het te veel moeite. Ook schaamte inderdaad.

- Hoeveel van de minimahuishoudens hebben huisdieren?

3.10 ik gok dat dit meer dan de helft is. Ik zit nu puur even naar mijn eigen cliënten te kijken en ik heb 6 cliënten en 4 daarvan hebben huisdieren. Ik denk dat dit ongeveer ook de verhouding is. Sommige mensen hebben ook geen contact meer met mensen en dan is het dier het enige wat nog leeft.

- Welk hulp wordt er specifiek alleen aan minimahuishoudens geboden?

3.11 Wij werken met een begeleidingsplan en dit zijn 15 gebieden. We kijken per cliënt naar wat die cliënt nodig heeft en wat we daar aan kunnen doen. Een van die gebieden is financiën maar dat maakt niet uit of je bij de minima hoort of niet. Ook al heb je een inkomen van 3000 euro en je denkt dat je hulp nodig hebt met financiën dan gaan we het daar over hebben. Iedereen wordt in principe hetzelfde behandeld. Het is inderdaad waar de cliënt denkt dat die hulp bij nodig heeft.

Minimahuisdieren

- Hoe denkt uw organisatie over huisdieren in minimagezinnen?

3.12 ja wisselend. Het is inderdaad aan de ene kant kan ik heel goed indenken dat het je maatje is of in ieder geval een dier wat jaren bij je is. Die je door de donkere dagen heen sleept. Dat betreft vind ik het juist fijn dat ze het hebben maar soms zijn het echt schrijnende situaties. Waarvan je denkt eigenlijk mag jij geen huisdier houden. Het is heel dubbel. Maar over het algemeen heb ik cliënten die dieren hebben, hebben wel altijd voer in huis.

- Vindt uw organisatie het correct dat deze huishoudens huisdieren hebben?

3.13 in de woonvoorziening hier wel een meisje is opgenomen die haar konijnen heeft meegenomen. Daar zijn ook een aantal cliënten die hebben de katten meegenomen. Daar lopen nu drie katten rond. Maar officieel mag het niet. Als ze die konijntjes bijvoorbeeld al heeft dan gaan wij niet zeggen dat ze eerst die konijnen moet weg doen. Stel je voor dat dat het laatste is in de wereld wat ze nog heeft.

Die hebben wel datgene wat de basis is voor de dieren. Als dat er niet zou zijn dan zou ik denk ik aanraden om het dier misschien uit huis te plaatsen.

- De mens-dier relatie is erg belangrijk (van te voren uitleggen waarom dit belangrijk is). Wanneer denkt u dat het welzijn van het dier niet in orde is?

3.14 je kan denk ik aan stress reactie van zo een dier wel zien dat het niet goed gaat. Voorbeeld als die gaat haren plukken of de hele tijd het zelfde pad heen en weer loopt. Of als die mager wordt. Ik denk dat dat wel genoeg tekenen zijn dat het niet goed gaat

- Wordt er hulp geboden bij huisdieren wanneer het welzijn goed is? - Wat voor hulp wordt er geboden?

3.15 Nee dan laten we het zo

- Wordt er hulp geboden bij huisdieren wanneer het welzijn niet goed is? - Wat voor hulp wordt er geboden?

3.16 jazeker. Ja. We hebben ook wel eens gehad dat mensen in een erg vervuilde woning woonde en die hadden vier honden. Ook echt vier verschillende honden. Een labrador die helemaal kierewiet was. Die had hij ook aan een halsband aan de stoelpoot vast. Je wist nooit of die zou gaan happen. Die zijn uiteindelijk verhuisd naar een schone woning. De voorwaarde hieraan was dat in iedergeval 2 honden naar het asiel moesten. Uiteindelijk heeft het asiel daar ook veel in gedaan. Het asiel is gekomen en heeft die honden beoordeeld en heeft daarna een keus gemaakt. Deze twee konden ze houden en de andere 2 moesten heropgevoed worden. Bij die labrador is dat trouwens niet gelukt. Die hond was echt helemaal kierewiet. Dus ik heb ook wel eens met asiel samengewerkt.

Behoeftte aan hulp

- Zit uw organisatie wel eens in een situatie waarbij er vragen zijn over dieren? Kan vanuit huishouden of organisatie zijn. - Wat voor actie wordt er ondernomen bij het zien van verwaarlozing van dieren in een huishouden?

- Waarom wordt er gekozen voor deze actie?

3.17 hij heeft een poes. Niet gesteriliseerd. Blijft wel altijd binnen, komt niet buiten. Alleen sinds een maand/ twee maanden ongeveer is ze kaal bij de staart en bij de oren. Gewoon echt zielig. Ze gedraagt zich niet anders. Dus dat is ook wel weer dat ik denk, ze is gewoon zoals ze altijd is geweest. Maar ze ziet er niet uit. Dus dat vind ik wel zorgelijk. Ik bespreek ook met hem van goh ga naar de dierenarts. En dat zegt die ook van: ja geld geld geld. Je hebt volgens mij wel bijzondere bijstand wat je aan kan vragen. Maar daar zitten volgens mij allemaal regels aan. Dat trekt hij dus niet. Al die regels. Ik ben zelf een kattenliefhebber dus dat gaat mij aan mijn hart om dit te zien. De drempel ligt echt heel hoog om hulp te zoeken. Net zoals die kat met die kalen plekken. Die man zegt dan dat het meevalt maar dat maakt hij ervan. En dan weet ik niet of ik er nog verder op in moet gaan. Misschien valt het wel een zalfje op te lossen.

ik heb nu een cliënt die heeft een kat en die heeft voor de derde keer een nestje gekregen. Terwijl het dier nog geen drie jaar oud is. Dus hartstikke sneu. Ik heb verteld dat hij de kat echt moet laten steriliseren. En dan zegt hij: jaja dat weet ik. Ze weten het wel maar dan zit je toch aan het financiële plaatje vast.

- Heeft uw organisatie in zo'n geval behoefte aan het doorspelen van deze situatie/vraag?

- Waarom is hier wel/geen behoefte aan?

3.18 ja wel om ook zorg te delen. Je kan het hier wel met collega's over hebben maar dat blijft dan wel binnen LIMOR en hier zit volgens mij niemand die specialisatie in dieren heeft. Wat de client vaak tegen houdt is dat aan de dierenarts heel veel kosten gebonden zit en ik heb geen idee waar je eventueel terecht kan voor laagdrempelige hulp. Of een organisatie die eventueel kijkt of de kosten lager kunnen. Ik heb daar echt geen idee van. Als dat er zou zijn dan zou dat voor de client ook een stuk makkelijker worden om contact op te nemen of wel die stap te zetten.

- Wat vindt uw organisatie gezien de situatie te veel dieren in een huishouden?

- Wat voor actie wordt er ondernomen bij het zien van veel dieren in een huishouden? - Is het bij de organisatie bekend wat er gedaan moet worden in een situatie van verwaarlozing en/of mishandeling?

- Hoe handelt uw organisatie in zo'n situatie?

3.19 Ik heb ook wel eens een cliënt gehad, toen werkte ik net bij LIMOR, daar was dat dus niet zo. Die hond was ook heel mager en die man had ook nog een veestapel met kippen, konijnen, katten, hond. Toen is er ook zorg overleg geweest en toen was de dierenbescherming er ook bij en de politie ook.

En toen is het er ook over gegaan dat ze die dieren gingen weghalen inderdaad. Maar die man was echt helemaal alleen op de wereld. Toen heb ik er wel nog over gepleit dan hij in ieder geval zijn hond mocht houden. Uiteindelijk weet ik niet hoe het is afgelopen. Het is een beetje dubbel inderdaad

Samenwerken

- Staat uw organisatie open voor een samenwerking met stichting huisdierenwelzijn? (Vertellen dat SBH een platform is en een samenwerking niets meer zal zijn dan het doorspelen van vragen aan een deskundige) (Voordeel is dat het geen extra taken geeft voor de organisatie) - Waarom wel? Waarom niet?

3.20 ja graag. Prima. Het is iets waar je minder aandacht aan schenkt of iets wat niet op nummer 1 staat. Terwijl het in het belang is van levende dieren.

- Hoe ziet u deze samenwerking voor zich?

3.21 Kan het ook dat er van te voren met de dierenarts wordt overlegd om het zo goedkoop mogelijk te maken en dan stuur ik de cliënt naar de dierenarts.

Interview 4

Naam: Anita van Rijs

Organisatie: Leger des Heils

Functie: Gezinscoach en kinderjeugdcoach

Datum: 9 juni 2015

Tijd: 11:00 uur

Plaats: Floris Versterstraat 2, 8932 BR Leeuwarden

Intake

- Wordt er tijdens een intake ook vragen gesteld over huisdieren?

4.1 Nee. Niet bewust.

- Welke vragen zijn dit dan?

-

- Waar vindt het persoonlijk contact plaats met een huishouden?

4.2 Ja dan gaat onze projectcoördinator naar onze mensen thuis en dan hebben ze een lijst een intakeformulier, daar staan vooral NAW-gegevens, de hulpvraag, de problematiek, het systeem wie is er allemaal betrokken netwerk. De kinderpactieladder van dagbesteding of eventueel nog kijken hoe kan je aan dagbesteding deelnemen. Ja wat zit er nog meer in.. Nou de leefgebieden gaan even bij langs, de klantindicatoren heet dat.

- Als er huisdieren in het gezin worden geconstateerd, wordt hier dan iets mee gedaan?

4.3 Het wordt wel genoteerd vaak. Een cliënt heeft bijvoorbeeld huisdieren. Ik heb bijvoorbeeld in cliënt die heeft allemaal speciale katten, ik weet de naam er niet van, maar die heeft daar een stuk of 20 van en die heeft dan om het huis een grote ren. En die verkoopt ze dan ook wel. Die is in contact met andere fokkers en die heeft dan zelf mannetjes die dan weer de vrouwtjes dekken en zo heeft ze dan weer wat jonkies. En er zijn ook mensen die hebben twee vogeltjes, een kat of een hond. Nou dat soort huisdieren kom ik vaak tegen. En meestal zie je dat wel. Kijk ze zijn zelf verantwoordelijk. We kunnen ze wel adviseren van is dat haalbaar financieel. Maar in principe als je binnenkomt en er zijn huisdieren dan kijk je daar wel naar.

- Zo ja, wat voor een vragen worden er dan gesteld aan het huishouden?

4.4 We kunnen ze wel adviseren van is dat haalbaar financieel.

- Hoe vaak vindt het persoonlijk contact plaats met een huishouden?

4.5 1 tot 2 keer per week.

Organisatie

- Is er iemand in de organisatie die bekend is met dierenwelzijn?

4.6 Nee niet dat ik weet.

- Heeft uw organisatie behoefte aan informatie/voorlichting over huisdieren?

4.7 Nou ik denk dat wij heel veel weten van welzijn, omdat we altijd met mensen te maken hebben. Dus daar kijk je al naar welzijn en je neemt altijd mee als er dieren zijn; hygiëne.

- Denkt u dat de cliënten behoefte hebben aan informatie/voorlichting over huisdieren?

4.8 Oh dat absoluut. Ja. Zelf heb ik ook dieren, ik heb twee honden. Dus ik weet wel wat van dieren en ik kan informatie daarin wel netwerken. En ik heb een netwerk bij de dierenopvang in Dokkum, dus dan kan ik zo informatie ophalen. Maar ik denk dat als het voor cliënten laagdrempelig is dat ze

makkelijker contact kunnen opnemen. En als ze een beetje een ingang hebben. Ook voor mensen met een problematiek, zijn natuurlijk wel mensen met een problematiek als daar wat handig wordt ingestoken dat dat wel handig zou zijn. En ook voor een externe adviseur, want ik heb die 10 leefgebieden, ik heb daar natuurlijk ook hygiëne, dat iemand kijkt naar alleen het welzijn van het dier. En niet de rest erom heen. Dat is was er nodig is, dat kost het. Nou gewoon een objectieve, iemand die er naast staat. Dat zou wel handig zijn. Maar ook voor herplaatsing dieren, dat vind ik ook wel zo iets. En via de voedselbank ik weet niet of daar ook wat aan dieren wordt gedaan. Maar misschien is dat nog iets, qua voeding.

Minimahuishoudens

- Hoeveel minimahuishoudens zijn aangesloten bij uw organisatie?

4.9 Nou dat weet ik niet zo precies. Maar als ik kijk naar mijn case dan is dat 100%.

- Kunt u vertellen hoeveel cliënten/huishoudens zijn aangesloten bij de voedselbank?

4.10 Ja, twee actief bij de voedselbank dus en meerdere die wel aangemeld kunnen worden. En eentje dan die eruit is. Die is het uiteindelijk kwijtgeraakt door teveel inkomen

- Hoeveel van de minimahuishoudens hebben huisdieren?

4.11 Zes van de 8. Zeg maar 2 niet. Zes hebben dieren en twee hebben niet dieren. En drie waarvan ik het niet weet, dat zijn nieuwe aanmeldingen. Ja en dat verschilt van 1 heeft 1 konijn. Tot die 20 katten en een hond en 3 papagaaien.

- Welk hulp wordt er specifiek alleen aan minimahuishoudens geboden?

-

Minimahuisdieren

- Hoe denkt uw organisatie over huisdieren in minimagezinnen? - Vindt uw organisatie het correct dat deze huishoudens huisdieren hebben?

4.12 In principe is niet ons werk om de dieren te verzorgen. Het is wel iets wat je meeneemt, wat hoort bij de hygiëne, wat hoort bij hoe ga je om met je medemens/mededier. Dat is wel iets wat we meenemen. Maar het is qua coach ieder voor zich wat voor actie je daarbij onderneemt. Daar is het wel afhankelijk van wie zit er in het gezin. Ik zeg niet per definitie nee, want je zit in de minima je kan geen dieren. Nee. Maar je kijkt wel naar wat kan en je adviseert. Eigenlijk blijven de mensen zelf verantwoordelijk.

- Hoeveel huisdieren vindt u wenselijk in een huishouden dat gebruik maakt van de minimaregeling? - Wat vindt uw organisatie gezien de situatie te veel dieren in een huishouden?

4.13 Dat ene gezin waarvan ik zei die kat is ingeslapen en die hond en die 2 vogels. Dan zeg ik wel ja dat is echt te veel. Ze hebben geen kat meer dus hebben 2 vogels nu, maar ook die kat was al teveel. Dat gaf al een hygiëne probleem. Maar ze zijn wel goed voor de dieren. Als ze ze mishandeld, als ze verwaarloost dan kan ik zeggen he dit gaat niet. Dit moet anders. En de bewindvoerder die spaart gewoon voor die dieren. Dus eigenlijk is het wel meer situatie afhankelijk, hoeveel dieren wenselijk zijn in een gezin? Ja want als ik kijk naar die vrouw met 20 katten. Ja die heeft het huishouden wel redelijk op orde. Nou ik zit er dus wel steeds op van meeste verkopen. Maar zij niet echt. Ze heeft er wel een aantal weg gedaan, ook een aantal mannetjes.

- De mens-dier relatie is erg belangrijk . Wanneer denkt u dat het welzijn van het dier niet in orde is?

4.14 Ten eerste mishandeling van dieren, als ze dieren slaan, ze schoppen, schreeuwen. Honden zijn bang. Dat vind ik een kwalijke zaak. Dieren die geestelijk mishandeld worden door te weinig aandacht, in een klein hokje zitten, geen frisse lucht, geen kant op kunnen en een huis vol kinderen

die veel lawaai maken waardoor de kat of de hond nooit rust heeft. Dat vind ik kwalijk. Daarnaast vind ik het heel kwalijk als ze te weinig eten krijgen, maar ook als ze te veel eten krijgen. Want als dieren heel dik zijn en geen kant meer op kunnen, vind ik dat ook kwalijk. Heb ik nog niet meegemaakt. Als mensen niet goed weten hoe ze met beesten om moeten gaan, met wat voor voeding en bewijze een schildpad krekels gaan geven of een hond kattenvoer of een kat hondenvoer. Dan denk ik ja als geestelijke ontwikkeling niet toelaat dat ze precies weten wat ze nodig hebben qua basisbehoeften van de dier, dat vind ik ook wel een kwalijke zaak. En als er echt geen financiën is voor een dier.

- Wordt er hulp geboden bij huisdieren wanneer het welzijn niet goed is?

4.15 Dat ene gezin met die kat met die 2 vrouwtjes waarvan die zoon ook nog in huis is van die katten, niet gecastreerd/steriliseert zijn waarvan de vrouwtjes weg moeten. Daar had ze 1 die was hoogzwanger en die was gevallen van het aanrecht en dat mocht niet. En toen had die last van zijn heup en kon die niet meer lopen met zijn achterkant. En er was geen geld voor de dierenarts. En toen vond ik dat een hele kwalijke zaak.

- Wat voor hulp wordt er geboden?

4.16 Toen heb ik ook getracht of via opvang wat te leveren. Maar gelukkig knapte hij weer op en is hij weer zelf gaan lopen, maar dat was moeilijk hoor. Dan vind je niet iemand die er naar wil kijken. Dus die is ook bevallen en de kittens zijn allemaal goed terecht gekomen, maar dat vond ik wel zielig. Ja. Dan moet je €50 euro geven om de kat naar de opvang te brengen. En als ze weten dat ze kat heupproblemen heeft of is gevallen dan. Je kan het niet verzwijgen, de situatie is zo schrijnend. Toen dacht de bewindvoerder is daar geld voor, is daar geen geld voor.

- Wordt er hulp geboden bij huisdieren wanneer het welzijn wel goed is? - Wat voor hulp wordt er geboden?

4.17 Toen we het over de hond hadden, echt een week later was de hond weg. Dan heb je het erover, je gaat verhuizen en die 2 honden is dat nou mogelijk, welke ga je weg doen. En zo gaat het misschien weer de goede kant op en worden ze financieel weer helemaal gezond.

Behoeftte aan hulp

- Zit uw organisatie wel eens in een situatie waarbij er vragen zijn over dieren? Kan vanuit huishouden of organisatie zijn.

4.18 Maar die man heeft geen dieren. Nee, ook niet handig misschien op een flat. Heeft ook een hekel aan de hond van de burens. Overlast qua dieren. Dat is ook nog wel iets. Dat dieren niet alleen kunnen zijn, dat er probleem dieren in huis zitten. En die geven weer overlast met andere burens. Dat is ook altijd nog wel een punt. Advies daarin is dan ook wel handig. Of bemiddeling als je een dier wilt. Hoe kom je op een goedkope manier zonder alle problemen.

- Is het bij de organisatie bekend wat er gedaan moet worden in een situatie van verwaarlozing en/of mishandeling?

4.19 Ja die zullen er vast en zeker zijn. Ik heb ze nog niet gezien. Eigenlijk is dat voorbeeld wat ik noemde van die terminale kat, die ziek rond wandelde, wel een verwaarloosde zaak. Waar iemand gewoon te weinig inzicht heeft of te weinig geld over de zorg van de dier en kan kijken wat is er nodig of het niet heeft of het niet aandurft. Dan wordt er eigenlijk actie op gezet.

- Hoe handelt uw organisatie in zo'n situatie?

4.20 Dat was het inslapen van de kat, want hij was terminaal. Dat was niet omdat het daar een probleem was in het huishouden, omdat de kat moest worden ingeslapen, maar het was gewoon de kat zelf dat een probleem was. Het was niet gesignaleerd of actie opgezet door de desbetreffende eigenaar en samen met hulpverlening is er actie op gezet.

**- Heeft uw organisatie in zo'n geval behoefte aan het doorspelen van deze situatie/vraag? -
Waarom is hier wel/geen behoefte aan?**

4.21 Ja, want als we daarmee op de case komen zouden er meer gezegd hebben hij hoeft geen spuitje. Misschien had zo'n arts dan ook wel gezegd voor de kostenbehandeling op dit moment. Ze geven hem niet zomaar een spuitje.

- Wat voor actie wordt er ondernomen bij het zien van veel dieren in een huishouden?

4.22 Nou ik zit er dus wel steeds op van meeste verkopen. Maar zij niet echt. Ze heeft er wel een aantal weg gedaan, ook een aantal mannetjes.

- Wat voor actie wordt er ondernomen bij het zien van verwaarlozing van dieren in een huishouden?

4.23 Als ze ze mishandelt, als ze verwaarloost dan kan ik zeggen he dit gaat niet. Dit moet anders. Ik ben dit nog nooit tegengekomen.

- Waarom wordt er gekozen voor deze actie?

-

Samenwerken

- Staat uw organisatie open voor een samenwerking met stichting huisdierenwelzijn? - Waarom wel? Waarom niet?

4.24 Absoluut. Wij staan altijd open voor uitbreiding van onze sociale kaart en dierenwelzijn hoort daar ook bij.

- Hoe ziet u deze samenwerking voor zich?

4.25 Ik zou zo niet weten hoe anders. Voor mij bestaat samenwerking met een stichting vooral uit duidelijke afspraken maken, voor welke dingen kom je en kan je aankloppen. Wat de verwachting is. Dat je duidelijk maakt hoe ontstaat die samenwerking. En voor de rest denk ik dat alle hulp die maar nodig kan zijn, en wat die gezinnen niet nadelig is voor de financiën dat je daar niet anders naar moet gaan kijken. Want zou je eigenlijk aangeven dit zijn de mogelijkheden dit kan ik jullie bieden en wij zeggen nou dat is goed. Alle kleine beetjes helpen. Dus ik zou niet weten wat er in de weg zou staan. Tenzij ze zegt wij hebben daar subsidies voor nodig ja dan kom je bij het stukje geld. Leger des Heils heeft zelf geen geld. Je kan kijken naar wat kan je wel bij de fondsen vandaan halen, maar dat is dan weer haar taak.

- Is uw organisatie in staat om extra taken uit te voeren om het welzijn van de huisdieren in minimahuishoudens te bevorderen? - Waarom wel/niet?

4.26 Nee niet echt. Maar als ik naar zo'n oplossing zoek voor een situatie waar ik dan in zat met die heup van dat beestje. Dan kan ik haar even inschakelen en zij kan onderhandelen. Dan denk ik van nou super. En de cliënt wordt er zelfstandiger van, want die kan ook zelf contact met haar opnemen dus ze kunnen samen oplossingen bedenken. Ik vind dat echt een mooie ontwikkeling.

- Wat voor extra taken zou uw organisatie aankunnen?

-

Interview 5

Gegevens

Naam: Roderick Heijbroek

Organisatie: Humanitas

Functie : Projectcoördinator thuis administratie

Datum: 10 juni 2015

Tijd: 14.00

Plaats: Akerkhof 22 Groningen

Intake

- Wordt er tijdens een intake ook vragen gesteld over huisdieren?

5.1 En verder is het ook fijn want dan kunnen de vrijwilligercoördinatoren, want die doen dan de intake, zien hoe de sociale context is. Is het een alleenstaande of is het een gezin. Wordt er veel gerookt, zijn er huisdieren. Dat vragen we altijd wel. Er zijn namelijk vrijwilligers die dat niet willen.

- Welke vragen zijn dit dan? - Als er huisdieren in het gezin worden geconstateerd, wordt hier dan iets mee gedaan?

5.2 meer alleen van wat voor een huisdieren er zijn. En of deze dieren heel druk zijn of rustig. Daar maakt de vrijwilligercoördinator een notitie van. Die gaat dan ook op zoek naar een vrijwilliger. Als mensen niet zijn opgegroeid met huisdieren kunnen ze er best een beetje angstig voor zijn.

- Waar vindt het persoonlijk contact plaats met een huishouden?

5.3 Bij 95% van de gevallen is de intake bij de cliënt thuis. Dan wordt er precies gekeken wat de hulpvraag is. Wat moet er gedaan worden? Gaat het alleen om het sorteren van de post of zijn er problematische schulden? Dan is het fijn om het thuis te doen. Dan zitten ze ook in hun privé omgeving. En dan kunnen ze eventueel even wat informatie boven tafel halen.

- Zo ja, wat voor een vragen worden er dan gesteld aan het huishouden?

5.4 Soms heb je wel mensen die hebben 4 honden. Die hebben dan ook veel schulden en die komen dan in de sanering terecht. Die hebben dan nog maar 40 euro per week weekgeld. Dat is dan al moeilijk om daar zelf van rond te komen. Als je dan ook nog 4 honden hebt. Dat wordt dan erg lastig. Het is dan meer een advies of je die honden niet beter even bij familie kan onderbrengen. Dat gebeurt dan soms wel dat familie hulp bieden met voer of dat je iemand in de buurt weet.

- Hoe vaak vindt het persoonlijk contact plaats met een huishouden?

5.5 sommige hebben een traject van een paar maanden en dan is het probleem opgelost en kunnen ze weer verder. Sommige blijven heel lang bij je. Daar is een heel groot probleem of ze kunnen heel moeilijk het zelf doen. Dan blijven ze langere tijd verbonden met Humanitas. Dan komt een vrijwilliger er een keer in de vier weken ofzo. Om te kijken of ze hulp nodig hebben.

Organisatie

- Is er iemand in de organisatie die bekend is met dierenwelzijn?

5.6 uhm ja dat weet ik eigenlijk niet zo. Ik zelf wel want ik heb altijd een hond gehad. Dan ben je daar wel mee bezig. Wij hebben veel mensen die leven echt in armoede. Die gaan naar de voedselbank. Die melden wij daar dan voor aan en ik heb ooit gehoord dat ze ook een voedselbank hebben voor dieren. Daar kunnen mensen dan heen voor hun hondenvoer. Op die manier ben ik er wel een beetje

bij betrokken. En een vriendin van ons werkt bij de dierenambulance.

- Heeft uw organisatie behoefte aan informatie/voorlichting over huisdieren?

5.7 nou dat zou misschien iets zijn zodat ze weten waar ze naar toe kunnen. Het is natuurlijk fijn als je daar een vraag kan neerleggen over een bepaalde situatie. Goh ik ben dit tegen gekomen, moet ik daar een melding van maken? De vrijwilliger wordt dus gekoppeld door een vrijwilligercoördinator. Als er dus dat soort vragen zijn dan neemt de vrijwilliger vaak contact op met de vrijwilligercoördinator. Het is net zoals met kindermishandeling. Als mensen dat tegenkomen of ze denken dat het speelt dan wordt dat ook besproken met de coördinator. Wat moeten we doen en hoe kunnen we dat doen. Het is altijd goed om daar informatie over te krijgen. In iedergeval onder onze coördinatoren. Dan weten die in iedergeval als ze een vraag krijgen van een vrijwilliger wat ze moeten doen. We hebben ook een nieuwsbrief. Daar zou ook eens een stukje over kunnen worden geschreven en dat dit dan wordt geplaatst in de nieuwsbrief.

- Denkt u dat de minimahuishoudens behoefte hebben aan informatie/voorlichting over huisdieren?

5.8 ja die klanten zelf, die noemen wij deelnemers, ja dat weet ik eigenlijk niet. Sommige zouden er misschien wel behoefte aan hebben maar hebben het vaak zelfs niet eens door. Die gaan op een bepaalde manier om met hun dieren. Een vrijwilliger kan het wel met de deelnemer bespreken. Daar is misschien wel behoefte aan maar het is wel moeilijk om dat via ons te gaan doen. Wij komen daar eigenlijk voor financiële administratieve plaatje. Als je natuurlijk wat ziet dan praat je daar over. Dat deed ik tenminste toen ik nog vrijwilliger was. Maar onze insteek is om mensen te helpen met administratie of problematische schulden.

Minimahuishoudens

- Hoeveel minimahuishoudens zijn aangesloten bij uw organisatie?

5.9 Dat wisselt natuurlijk maar we hebben nu denk ik 400 deelnemers. 95% is echt op het minimum inkomen niveau. Als mensen zelf een goed inkomen hebben of een spaarrekening hebben dan zeggen wij dat ze misschien beter een betaalde budgetcoach kunnen nemen. We zitten dus echt in die minimasfeer.

- Kunt u vertellen hoeveel cliënten/huishoudens zijn aangesloten bij de voedselbank?

5.10 dat weet ik niet. Dat doen wij wel. Als je iemand wilt aanmelden bij de voedselbank moet je daar een convenant mee hebben. Niet iedereen kan iemand aanmelden bij de voedselbank. Wij hebben ook wel deelnemers die ook klant zijn bij iemand anders en dat die de deelnemer al hebben aangemeld bij de voedselbank. Hoeveel dat er zijn weet ik eigenlijk niet. Zo een zaken worden bij ons niet geregistreerd. Die mensen geven we wel altijd het advies om zich aan te melden. Sommige doen dat dan maar er zijn ook een aantal die zich daar voor schamen.

- Hoeveel van de minimahuishoudens hebben huisdieren?

5.11 Nee dat zou ik niet weten. Op het intakeformulier wordt dat wel gevraagd en aangekruist maar dat is een soort pdf. Dat wordt in een dossier gedaan maar niet in de database gezet. de mensen waar ik bij kwam.. ik denk minder dan de helft. Soms hebben ze wel natuurlijk katten maar die zijn dan net niet thuis en dan heb je dat niet eens door. Soms ruik je dat wel maar soms ook niet. Er zijn er wel veel die hebben katten maar een aantal hadden honden. Vissen zie je nog wel eens. Het is moeilijk om daar een percentage aan te geven. Ik denk dat het net zoveel is als mensen die niet in de minima zitten

Minimahuisdieren

- Hoe denkt uw organisatie over huisdieren in minimagezinnen? - Vindt uw organisatie het correct dat deze huishoudens huisdieren hebben? - Hoeveel huisdieren vindt u wenselijk in een

huishouden dat gebruik maakt van de minimaregeling? - Wat vindt uw organisatie gezien de situatie te veel dieren in een huishouden?

5.12 ja uhm het ene huisdier kost meer dan het andere huisdier. Als je in de financiële problemen zit en je neemt dan nog een huisdier. Dat is opzich niet zo slim. Als je op een minimum inkomen zit en je hebt kinderen en die willen ook huisdieren. En jij wilt ook huisdieren om toch een beetje een maatje te hebben. Ik kan me dat wel voorstellen alleen het is dan wel belangrijk dat je gaat bekijken of je dat wel kan betalen. Als je dat onvoorbereid doet dan is dat niet zo slim. Maar als je wel voorbereid vindt dan vind ik dat wel kunnen.

Als mensen in de problemen zitten dan nemen ze geen nieuw huisdier. Dat raden wij ze in iedergeval af want ja je moet het ook weer betalen. Als mensen huisdieren hebben en ze komen dan in de financiële problemen dan is het natuurlijk heel moeilijk voor ze om een huisdier af te gaan staan.

- De mens-dier relatie is erg belangrijk (van te voren uitleggen waarom dit belangrijk is). Wanneer denkt u dat het welzijn van het dier niet in orde is?

5.13 Ja dat is natuurlijk als die niet goed verzorgd wordt. Te weinig of te veel eten krijgt. Dat zien we natuurlijk ook vaak. Qua verzorging of die er vies uit ziet. Dat is ook niet goed voor een hond. Ik kijk het meer vanaf honden. Hoe het baasje met de hond omgaat. Als die er niet consequent in bent en niet duidelijk bent. Of heel boos of heel lief. Dat is eigenlijk niet goed voor een hond. Je hebt ook ouders die gaan zo met hun kinderen om. Het is niet goed voor het dierenwelzijn maar het is ook niet echt super slecht.

- Wat voor hulp wordt er geboden?

5.14 zo'n voedselbank voor huisdieren, ik weet niet of die er is in Groningen. Ik dacht het niet. Ik zou niet weten waar wij die mensen heen kunnen sturen voor hulp.

- Wordt er hulp geboden bij huisdieren wanneer het welzijn niet goed is?

5.15 Ik ben het nog nooit tegen gekomen maar als ik daar een melding van krijg en het is moeilijk om daar een duidelijke omschrijving van te geven. Dan zou daar wel iets aan gedaan moeten worden. Daar ben ik wel voor.

- Wat voor hulp wordt er geboden?

5.16 Als het echt een geval is van dierenmishandeling, dan is het vaak wat duidelijker te zien. Dan kan je bijvoorbeeld de dierenpolitie inschakelen. Ik ken het nog wel van het verleden. Toen was ik meer in het boerenland actief. Dan had e ook wel mensen die hadden veel paarden en die gaven weinig eten aan de paarden. Die moesten maar gewoon gras eten. En die waren op den duur helemaal vermagerd. Toen werd daar ook gewoon een melding van gemaakt. Toen kwamen ze ook kijken en moest die man ook beschrijven hoe die daar mee omgaat.

- Is het bij de organisatie bekend wat er gedaan moet worden in een situatie van verwaarlozing en/of mishandeling? - Hoe handelt uw organisatie in zo'n situatie?

5.17 Als er spraken is van kindermishandeling of oudermishandeling dan hebben wij daar protocollen voor en zijn er meldpunten waar we dit kunnen melden. Ik kan me voorstellen dat we voor dierenmishandeling een zelfde soort melding kunnen maken.

- Heeft uw organisatie in zo'n geval behoefte aan het doorspelen van deze situatie/vraag? - Waarom is hier wel/geen behoefte aan?

5.18 ja dat denk ik wel. Want een vrijwilliger of een coördinator die kan er dan advies in geven. Een vrijwilliger kan iemand advies geven. Als er meer bekendheid over is. Maar dan spelen wij die vraag niet door behalve in een geval van mishandeling. Wij proberen eigenlijk niks te doen zonder dat de deelnemer het niet weet en zonder de toestemming van de deelnemer. We zijn onafhankelijk en zijn er voor hem.

Samenwerken

- Staat uw organisatie open voor een samenwerking met stichting huisdierenwelzijn? (Vertellen dat SBH een platform is en een samenwerking niets meer zal zijn dan het doorspelen van vragen aan een deskundige) (Voordeel is dat het geen extra taken geeft voor de organisatie)

5.19 ja dat lijkt me leuk.

- Hoe ziet u deze samenwerking voor zich?

5.20 Als wij zien dat mensen daar vragen over hebben of moeilijkheden dat we kunnen zeggen dat ze contact moeten opnemen met de stichting. Zodat ze daar hun vraag kunnen neerleggen. Dat is ook hoe onze vrijwilligers deelnemers helpen door te adviseren. Of misschien dat de vrijwilliger wel opbelt maar dan zit de deelnemer daar naast.

- Is uw organisatie in staat om extra taken uit te voeren om het welzijn van de huisdieren in minimahuishoudens te bevorderen? - Waarom wel/niet? - Wat voor extra taken zou uw organisatie aankunnen?

5.21 Ja dat lijkt me leuk. Aan de hand daarvan kunnen wij ook kijken of we het kunnen plaatsen in de kennisbank. Als ze vragen hebben kunnen ze zoeken op ons intranet en dan vinden ze dit document. In de nieuwsbrief zouden we er bijvoorbeeld ook een klein artikel over kunnen plaatsen. Met een verwijzing naar de kennisbank waar ze het kunnen vinden.

- (Indien niet op de website te vinden) Op wat voor een gebied is er samenwerking met andere maatschappelijke organisaties?

Bijlage VII – Interviews open coderen

Nummer	Fragment	Label
1.1	Nou als je dus bij mensen thuiskomt dan zie je dus gelijk in wat voor een omgeving mensen zich begeven en als daar inderdaad huisdieren rond lopen dan is dat vaak wel iets wat ik even mee neem. Wij werken met domeinen. We hebben bepaalde levensdomeinen. Dat zijn er 12 en daar ga je bij langs. Dat doe je niet altijd het eerste gesprek. Dat is meestal ook een beetje kennismaken. Maar daar zit bijvoorbeeld woonomgeving in, familie en relatie, gezondheid. Dus als je het over woonomgeving hebt en je ziet daar huisdieren dan neem je dat mee.	Persoonlijk contact thuis Scannen woonomgeving
1.2	Nou dat hangt er een beetje vanaf. Ik denk als ik veel dieren zie en je komt ook al bij het onderwerp financiën dan is dat wel iets dat ik mee zou nemen. 'Goh ik zie heel veel dieren lukt dat een beetje'. Als ik een heel verwaarloosd huis zie en ik zie er dan dieren in rond lopen dan vraag ik meer: lukt het om het dier te verzorgen? Lukt het om het zelf te doen? Of heb je daar hulp bij? Maar het kan ook zijn, ik heb er eentje met een baardagame. Dat is een bijzondere situatie. Dat is niet echt dat ik denk van: ja dat kost veel geld, ziet er verloederd uit, ik ben wel heel nieuwsgierig van waarom heeft iemand een baardagame? Maar dan kan het ook zijn dat ik verder niet iets mee doe. Het hangt heel erg van de situatie af waarin ik terecht kom.	Huisdierenvraag situatie afhankelijk
1.3	Binnen de Noorderbrug heb je verschillende afdelingen. Ik	Ambulante woonondersteuning

	werk op de afdeling ambulante woonondersteuning dus ik kom sowieso bij mensen thuis en je hebt ook afdeling wonen. Daar wonen de mensen echt binnen een grote setting. Ik ben ambulant en kom altijd bij mensen thuis.	
1.4	Dat kan verschillen. Meestal zie je wel bij de ambulante woonondersteuning zeker in het begin dat je er elke week komt. Of misschien wel een paar keer per week maar het is wel de bedoeling dat als je het heb opgestart er meer structuur komt. We komen soms als je in een nieuwe situatie stapt moet er vaak veel gebeuren. Het huishouden kan verwaarloosd zijn, er kunnen problemen zijn met maaltijdvoorzieningen. Mensen hebben misschien helemaal geen structuur. Dan ben je er vaak intensief. Op een gegeven moment ga je je een beetje terug trekken. En zeker nu wij over zijn gegaan naar de WMO is het de bedoeling dat we nog meer gaan trainen en uiteindelijk echt los kunnen laten.	Wekelijks contact Structuur creëren
1.5	Dat zou ik echt niet weten. Ik denk dat iedereen dat doet op het gevoel.	Kennis dierenwelzijn op gevoel
1.6	Ik denk dat het vergroten van je sociale kaart is denk ik altijd goed. Als ik nu in een situatie kom dan overleg je wel eens links en rechts of in je privé sfeer of bij je collega's van: goh heb jij dit wel eens eerder bij de hand gehad? En zou jij dat weten? Ik leg bij sommige situaties ook wel eens de vraag neer bij het zorgloket van: goh kan ik hier iets mee? Volgens mij kan dat niet bij de bijzondere bijstand voor dierenwelzijn? Maar dan kan	Vergroten sociale kaart

	het zijn dat je een fonds gaat aanvragen als het om financiën gaat. Dan zou dat nog iets kunnen zijn. Maar verder ik denk het is altijd goed als je sociale kaart uitgebreid wordt. Dus als je meer kennis krijgt van waar ergens iets te halen is van informatie is dat denk ik altijd goed.	
1.7	Ik denk niet dat ze het zelf zullen bedenken. Als je ook naar onze categorie cliënten kijkt en je hebt het over vooruit kijken en plannen en weten van 'hej als ik een dier aanschaf wat heeft dat dan allemaal voor een gevolg'. En ook over een jaar of over twee jaar. Dat zien ze helemaal niet. Dat vinden ze vaak wel lastiger. Dat is soms voor de gewone mens ook erg lastig. Je kan bijvoorbeeld ook een heel gezond beest tegen komen maar je kan ook een beest treffen waar opeens van alles mee is. Mensen hebben al vaak een stukje begeleiding nodig omdat ze het zelf niet kunnen. We betrekken het netwerk erin maar ook dat het netwerk zegt: nou van het zit ons tot hier of we zitten met de handen in het haar. Er ontstaat irritatie omdat je toch in een emotionele relatie met elkaar zit. Ik denk dat hetzelfde geld als voor mij. Hoe meer informatie je hebt als je weet waar je het vandaan moet halen.	Netwerk cliënt gebruiken Vergroten sociale kaart
1.8	Ik zou het niet zo goed weten. Dat is lastig. Sowieso hebben we altijd heel veel mensen met een hele lage uitkering. Vaak is het wel wijong. Dat is iets meer dan een bijstandsuitkering maar ik heb ook mensen met een bijstandsuitkering. We zitten dus wel in de categorie cliënten	80% minima cliënt

	die het echt zwaar hebben. En dat zijn ook vaak de mensen die hun eigen risico volledig benutten. Want die hebben veel zorg nodig. Veel medicatie. In huurwoningen krijgen ze vaak wel weer huurtoeslag en zorgtoeslag. Maar dat is echt geen vetpot. En ook mensen die dik in de schulden zitten en vaak moeten we ze onder brengen bij bewindvoering. Ik denk dat dit wel 80 % van onze cliënten zijn. Ik heb denk ik 15 cliënten in de stad. Als je echt die gegevens wilt hebben dan moet ik dit even voor jullie uitzoeken en dan kan ik dit even mailen. Ik denk dat het tegen de 80 cliënten aanzit. Ik kan het wel even voor jullie uitzoeken.	
1.9	Dan kijk ik even naar mijn eigen cases. Dat meisje met die baaragame heeft ook nog twee katten maar zij heeft niet echt een heel laag inkomen. Zij heeft een WAJONG uitkering en zij kan hier opzich wel van rondkomen. Ik heb nog een mevrouw die heeft een zieke kat. Die heeft een heel laag inkomen. Op het moment heb ik eigenlijk 1 iemand met een heel laag inkomen en die heeft een huisdier. Op dit moment heb ik niet veel mensen met een huisdier.	Weinig minimahuisdieren
1.10	Wat ik net zei. Soms is het best moeilijk. Dat je in situaties komt waarbij ik het gevoel heb die loopt echt over de schoenen. Maar van de andere kant is het heel belangrijk voor mensen.	Huisdier belangrijk voor cliënt
1.11	Nouja zo'n hond die nooit uitgelaten wordt en een beetje achter in de tuin zijn behoefte kan doen. Dat vind ik wel heel schrijnend. Of als een client niet kan onthouden of een dier	Schrijnende situaties huisdieren Geen actie verwaarlozing

	wel of niet gegeten heeft. Gewoon dat je geheugen dat niet meer doet. Ik ben ook in een gezin geweest, die vrouw had twee kinderen. Een heel klein kindje nog en die vrouw had hersenbeschadiging opgelopen, heeft een hartstilstand gekregen en was in coma geraakt. Uiteindelijk wel goed eruit gekomen maar had fors letsel. Maar ook een heel zwak sociaal gezin. Haar partner, ik weet niet of die verstandelijk beperkt was maar zo kwam die wel op mij over. En zij hadden een pitbull in huis maar zij kon dat allemaal absoluut niet aan. De hele dag was haar man aan het werk. En dan kwam ik wel eens binnen en dan liep dat kleine meisje van hun met stront aan de blote voeten. Overal in huis lag ontlasting van de hond. Dan ga je er over praten en drie weken later kwam ik er weer. Toen kwam ik binnen en ik hoorde wat gepiep in een hoekje en wat was er .. een bench met een jonge pup. Dat gezin is uiteindelijk overgegaan naar jeugdzorg. Dat was wel heel schrijnend. Maar goed toen hadden we al flink wat zorgoverleggen met verschillende organisaties zoals jeugdzorg. De kinderen zijn uiteindelijk ook uit huis geplaatst. Ik weet uiteindelijk niet wat er met die honden is gebeurt. Ja we komen echt in hele erge situaties terecht. Dat het vuilnis heel hoog ligt en er een weggetje is naar een stoel. die man in leeuwenborg bedoelt het wel goed. Die wilde wel graag. Ook al kon die niet zien dat twee konijnen bij elkaar niet zo handig is als je niet weet of het een mannetje	
--	--	--

	of een vrouwtje is. Dan was er weer iemand die moest kippen kwijt en dan neemt hij ze in huis. Hij heeft frontaal letsel. Dus dan kan je al helemaal niet plannen of de dingen overzien. Hij is heel impulsief. Dus dat is lastig. Maar hij had wel een goed hart. Hij bedoelde het wel goed maar dan zag je echt vanuit het letsel dat hij zichzelf soms echt boven de schoenen liep.	
1.12	Ja ja ja , we hebben best in schrijnende situaties gezeten. Dat ik ook wel dacht dit kan eigenlijk niet. Iemand kan niet voor de hond zorgen en kon de hond ook eigenlijk niet uitlaten. Dat was ook een meneer die woonde in Leeuwenborg. Die vond die dieren allemaal heel gezellig maar dat ging absoluut niet. Dan had hij een konijn en toen zat er opeens nog een konijntje en toen twee weken later zaten er opeens heel veel konijntjes. Dat is wel een situatie geweest.	Verwaarlozing
1.13	Ik heb wel steeds geprobeerd om die man duidelijk te maken dat die niet meer dieren mocht aanschaffen van mij. Dat hij die konijnen ook uit elkaar moest houden. Uiteindelijk zag hij dat zelf ook wel in. Maar met die hond, soms lukt het hem wel om die hond uit te laten, maar vaak ook niet. Ik heb die hond ook wel eens uitgelaten. Maar je kan niet zeggen die hond moet weg. Dan probeer ik hem wel te stimuleren om aan zijn omgeving te vragen van 'goh als je andere mensen op straat ziet en het lukt je op dat moment niet om de hond uit te laten vraag dan aan iemand anders om de hond even mee te nemen. Maar hij had daar toch hele andere ideeën en	Advies geen nieuwe dieren Hulp vragen netwerk Afspraken over huisdieren

	gedachten over. Dus dat was wel heel lastig. Dat schuurde voor mijn gevoel wel tegen dieren mishandeling aan. Dat vond ik wel heel lastig. Ik heb soms ook wel het idee dat ik niet weet ik er mee moet. Mensen wonen zelfstandig. Mogen zelf beslissingen nemen. En dat is ook heel lastig. Wat ik doe is.. in gesprek gaan, kijken of je afspraken kan maken. Die konijnen zijn uiteindelijk opgehaald en die zijn volgens mij naar een kinderboerderij gegaan. Maar goed toen kwamen de volgende dag weer 10 kippen. Dat is heel lastig. En ik denk ook wel dat er eens dieren zijn dood gegaan wat ik helemaal niet heb geweten. Als je maar een keer in de week komt dan kan je dat soms niet allemaal heel goed in de gaten houden. Wat wel bij deze meneer opvallend was dat de dieren ambulance kende ze hem heel goed. Hij had ook wel wat contacten daar. Ik kreeg ook wel het idee dat er af en toe een oogje in het zeil werd gehouden. Maar ik heb zelf nooit contact met ze gehad.	
1.14	ik heb nog niet zoiets, nee, nee. Het is misschien wel goed om er over na te denken. Ik denk dat als ik een vraag zou hebben dan ga ik naar de dieren ambulance. Of naar de dieren bescherming. Als ik een vraag zou hebben.	Doorspelen vraag Dierenbescherming
1.15	ja hoor ik denk het wel. Ik denk dat als je mensen ergens naar toe kan verwijzen als ze ergens mee zitten. Dat lijkt mij prima. Dat lijkt mij echt helemaal goed. Vooral met dat bemiddelen tussen de dierenarts en de client. Daar heb ik ook geen verstand van.	Doorspelen vraag Bemiddelen dierenarts

	Ik denk dat als je meer weet met wie je kan overleggen dat is hartstikke goed. Het is handig als ik zelf kan overleggen of als ik de client vertel van neem even contact op. Ik heb een handig adresje.	
--	--	--

Nummer	Fragment	Label
2.1	Nou vaak in eerste instantie niet. Wij komen veel bij mensen thuis, dus dan weet je het op een gegeven moment wel, dat iemand een diertje heeft. Een poes of een slang, of een hond en dat is dat natuurlijk altijd onderwerp van gesprek.	Geen huisdiervragen intake
2.2	Dat hangt er een beetje van af. Kijk WerkPro is een grote organisatie. Oke, dus of bij iemand thuis, of hier op kantoor? Ja, of op het project waar iemand aan de slag is. Dus zo gaat dat.	Locatie contact verschillend
2.3	Een poes of een slang, of een hond en dat is dat natuurlijk altijd onderwerp van gesprek. Ja, maar dat is ook vaak heel belangrijk voor mensen. Deze mensen waar wij mee werken zijn vaak mensen waar natuurlijk van alles mee gebeurd is, weinig vertrouwen hebben nog in een ander mens en dan is soms dat diertje belangrijkste wat er nog is en soms zelf een reden om nog te willen leven.	Mens-dier relatie zeer belangrijk
2.4	Nou dat hangt er vanaf wat voor indicatie iemand heeft. En sommige klanten hebben 1 tot 2 uurtjes in de week, maar ik heb ook klanten die een indicatie hebben van 7 uur in de week. Dus ik zie klanten 1 tot 2 keer per week. Soms op het dagbestedingsproject en soms bij mensen thuis.	Wekelijks contact
2.5	Nee dit is eigen gevoel.	Geen kennis dierenwelzijn
2.6	Nou nee daar heb ik niet zo.	Geen behoefte informatie
2.7	Nee dat denk ik niet. Weet je waar wij natuurlijk tegenaan lopen is dat wij gewoon mensen hebben die weinig te besteden hebben. En wat ze te besteden hebben eigenlijk het liefste voor zichzelf gebruiken. Dus dat is ingewikkeld. Op het moment dat iemand in bewind zit, wat wij hebben veel mensen die ook in de bewindvoering zitten. Is dat gewoon onderling ook contact met de collega's dat je weet oke, welke dierenarts kunnen we heen omdat daar heel makkelijk een regeling mee te treffen is die je door kan geven aan de bewindvoerder. Sommige mensen hebben bewindvoering en hebben ook een vaste dierenarts en de dierenarts die weet dat. En als er iets moet gebeuren wat heel veel geld kost dan weet die de bewindvoerder wel te vinden voordat die gaat behandelen.	Geen behoefte informatie Geven zelf huisdierenadvies
2.8	Dat weet ik echt niet. Ik denk dat je zeker misschien wel 85, 90%. Onze klanten he, ja dat zit zeker tussen de 85 en 90%.	85, 90% minima cliënt
2.9	Dat weet ik niet. Ik zal eens in mijn eigen case kijken. Moet even mijn rijtje opzoeken hoor. 1, 2, 3, 4, 5, 6. 10 van de 22. Dus dat is ongeveer de helft. Of kat of hond.	10/22 minimahuisdieren
2.10	Soms krijg je mensen binnen en dan is het al zo.	Plan opstellen nieuw huisdier

	Maar als iemand over een huisdier nadenkt dan ga ik wel zeggen: ga maar uitzoeken. Wat voor hond wil je ,hoe groot is die, wat moet die vreten. Heb je over de kosten nagedacht, past het überhaupt wil in je budget. Daar gaan we vaak ook in overleg met een budgetbeheerder of met een bewindvoerder. En daarmee wil natuurlijk niet zeggen dat ze dan luisteren en het toch doen.	Overleg budgetbeheerder
2.11	Ik zeg net die andere cliënt met dat hondje van zijn moeder. Dat was vreselijk, dat beest zag er niet uit. Wat afschuwelijk, echt verwaarloost. steeds onstoken oogjes, slechte vacht en je moet hem niet elke dag een leverworst geven. Dat is veelste zout voor dat beest. En stinken en oud en een beetje doorgezakt. Niet willen slapen. Eigenlijk dat je denkt dat beest kan echt niet meer. Ik heb nu bijvoorbeeld een jongen, ik denk al dit kan echt niet. Een hond die is zo dik, zo dik die zakt bijna door zijn poten heen. Ja dat is afschuwelijk.	Geen actie verwaarlozing
2.12	Dus eigenlijk wilde ik dat hij ergens ging wonen waar die wat beschermder was dan in zijn eigen huisje waar het zo vervuult is. Nou dat is al hartstikke moeilijk natuurlijk om een plekje te vinden waar die hond dan ook nog mee kan. En uiteindelijk hebben we hem uitgeplaatst op een zorgboerderij waar de hond mee kon. Dus die hond heeft daarna nog een half jaar geleefd, want die was echt, belachelijk, die was 19 ofzo. Zo'n klein kattenklertje zou ik maar zeggen. Maar die heeft nog 6 maanden van zijn leven gehad, want die kon daar lekker op die boerderij luchten. Ook een boerin die er wel voor zorgde. Uiteindelijk heb ik ook gezegd, nou Gerard dit gaat niet meer en kom we gaan naar mijn dierenarts en dan gaan we hem laten inslapen. Dus die is in de bossen bij Diever nog begraven nog samen met haar. Zo denk je dus eerst aan zijn welzijn en dan komt die hond daar dus wel in mee. Dan zeg je ook wel, je moet die hond echt meer uit. Je moet hem niet zoveel te vreten geven en nouja weetje, hij is knetterstoned op de bank, heeft een zak brokken open laten staan en die hond vreet het op. Die stopt niet die gaat wel door tot die ploft. En ik zou dan toch niet snel de Dierenbescherming bellen, want ik denk echt dat ze die hond wel meenemen. Dat vind ik dan, ja dan denk ik weer een trauma erbij weet je wel. Hij komt in ieder geval, niet veel, maar af en toe uit met zijn hond.	Geen Dierenbescherming bellen Angst in beslagname
2.13	Als mensen bijvoorbeeld toch het idee krijgen eigenlijk wil ik wel opgenomen worden, maar dat kan niet want ik heb een hondje. En die is niet welkom in de afkickkliniek. En wat moet er dan? Dan	Tweestrijd opname en afstaan huisdier Hulp binnen organisatie

	kun je soms eh, we hebben ook wel eens gehad dat iemand dan de hond in het asiel deed, maar dat is hartstikke duur. En soms hebben wij ook, dan komt er weer zo'n mailtje voorbij: wie wil er 8 weken, dat gaat de hele organisatie door, zorgen voor een heel leuk hondje, weet je. Dus zo doen we het soms ook wel eens. Ja precies ja. En ik heb ook wel eens gehad, dat iemand die een poes had. Dat ik samen met een collega, dat je dan om de dag even de poes eten gaat geven en gaat aaien en er weer in of eruit laat.	
2.14	Weet je waar wij natuurlijk tegenaan lopen is dat wij gewoon mensen hebben die weinig te besteden hebben. En wat ze te besteden hebben eigenlijk het liefste voor zichzelf gebruiken. Dus dat is ingewikkeld. En waar we tegenaan lopen natuurlijk is stel je voor wat ook ingewikkeld is. Als mensen bijvoorbeeld toch het idee krijgen eigenlijk wil ik wel opgenomen worden, maar dat kan niet want ik heb een hondje. En die is niet welkom in de afkickkliniek. En wat moet er dan?	Tweestrijd opname en afstaan huisdier
2.15	Nee dat heb ik eigenlijk nooit gezien.	Geen mishandeling
2.16	Dat weet ik niet eigenlijk. Ik zou daar in ieder geval een gesprek over hebben. Ik heb bijvoorbeeld wel eens iemand gehad die niet zo goed voor die kat kon zorgen en dat we uiteindelijk besloten hebben dat de ex-partner de poes over ging nemen. Maar ik heb dat eigenlijk nog nooit meegemaakt. En misschien is dat ook wel iets waar we niet naar vragen en waar we niet stil bij staan.	Gesprek bij dierenmishandeling
2.17	Nee meestal doen we dat ook wel met collega's. Dan wordt er onderling gezegd die dierenarts is goed. En inderdaad ik vind dat ik kan verantwoorden waarom ik het niet doe. Dat ik ook zeg van ja dan komt die er helemaal niet meer uit. Dan is het vertrouwen weg en kom je er helemaal niet meer in. Als iemand opgenomen moet worden of iemand kan niet zelfstandig wonen en je moet naar andere woonruimte kijken. Heel vaak houdt een dier een mens tegen. Want dat is hun maatje in het dagelijkse leven en de rest van je contacten kun je niet zo vertrouwen. Die hond of kat is hartstikke belangrijk, dus dat houdt vaak tegen. We zeggen weleens, er zou een opvang moeten zijn voor minima, want dit zijn altijd minima, voor mensen die in opname gaan of niet meer in hun huisje kunnen wonen dat die dieren opgevangen worden. En het zou heel mooi dagbestedingsproject zijn wat samen gedaan wordt met mensen uit de doelgroep. Want wij hebben echt een aantal jongens dat is fantastisch als je die ziet met dieren. Dan leven ze helemaal op.	Onderling overleg collega's Opvang minimahuisdieren Idee dagbestedingsproject huisdierenopvang

	Het zou mooi zijn als ze daar dan hun dagbesteding kunnen doen. Lekker met die hondjes en katjes lopen tutten.	
2.18	Nou ik ben ook wel benieuwd. Ik zou best wel gegevens gemaild willen krijgen. Want als je misschien een keer met je handen in het haar zit dan kan je haar bellen. Wij hadden hier en hier aan gedacht, maar denk jij eens mee.	Misschien hulpvraag doorspelen
2.19	Wij zijn inderdaad van als het niet linksom wel doen we rechtsom. Maar sommige honden die wil je ook niet thuis. Niet voor elk wissewasje zou ik gaan bellen.	Serieuze problemen doorspelen
2.20	Ja heel veel, we hebben vaak klanten waar van alles mee aan de hand is en waar dan nog al wat omheen zit. Wij doen nou de individuele begeleiding in verschillende gebieden, maar vaak hebben mensen sociale dienst uitkering dan heb je contact met klantenmanager. Vaak zitten mensen in een methadon programma of lopen voor alcohol bij de VNN, dan heb je contact met VNN. Is er iets van budgetbeheer of bewindvoering, dan heb je daar contact mee. Contact met de huisarts, buurtagent. Je bent echt spin in het web. Nee met Dierenbescherming niet. Ik heb soms wel dat ik met mensen ga zitten bellen met de dierenarts. Of dat de dierenarts belt er staat nog een rekening open en ik zeg stuur maar op ik weet een bewindvoerder die weet of er nog een budget is.	Samenwerking maatschappelijke organisaties

Nummer	Fragment	Label
3.1	Niet bewust zit ik me nu eigenlijk nu te bedenken. Nee. Het komt soms natuurlijk ter sprake. Als iemand in een woonvoorziening wil wonen of als je bij iemand thuis komt voor een intake dan zie je wel of daar huisdieren zijn maar er wordt nooit specifiek gevraagd of ze huisdieren hebben	Geen huisdier vragen intake
3.2	Wel als het ernstig vervuild is dan hebben we het er wel over maar in eerste instantie in de intake gaat het echt over de cliënt zelf en wat die nodig heeft. Meestal is de afdeling huisdieren een no-go. Als ze het budget niet rondkrijgen meestal zeggen we dan of stoppen met roken of een huisdier weg doen. Beide zijn eigenlijk gebieden waar je niet in moet wroeten.	Hulpvraag cliënt Geen budget, afstaan huisdier
3.3	meestal bij de cliënt thuis. We hebben ook wel cliënten die geen huis hebben en die komen naar de locatie toe maar die hebben dan ook geen huisdieren.	Persoonlijk contact thuis
3.4	dat is wekelijks of tweewekelijks. Dat hangt er maar net vanaf wat de hulpvraag is en wat voor een zorg er nodig is. In de woonvoorziening is het wekelijks. Doordat we zorg op maat leveren is het meestal in het begin kan het ook vaker in de week zijn. Meestal komen ze op het diepste punt binnen. Dan hebben ze intensievere begeleiding nodig en als het stabiel is dan wordt het steeds minder.	Wekelijks, tweewekelijks contact
3.5	Nee ik geloof het niet.	Geen kennis dierenwelzijn
3.6	ik denk het wel ja. Toen Geke zei dat ze met jullie gesprek zou hebben wou ik er graag bij zijn. Ik heb namelijk een cliënt. Daar was een kat en ik wist ook niet zo goed wat ik daar mee aan moest. Ik vind het ook voor hen kwalijk om direct, ja ik weet eigenlijk niet eens wat ik moet bellen, te zeggen ik maak me zorgen. En hij heeft ook weer niet de financiën om naar de dierenarts te gaan. Dus dan denk ik wel van ja wat moet ik hier mee.	Hulpvraag M.O
3.7	dat weet ik niet. Ik denk dat het heel cliënt afhankelijk is. Ik denk dat het voor hem misschien een stapje te veel is. Voor hem worden dingen als snel veel te veel. Misschien als ik het zou kunnen overbrengen dan wel maar niet als iemand anders dit dan doet of een foldertje. Dit schuift hij waarschijnlijk aan de kant. ik denk dat het handig is als we foldertjes hebben. ik heb ook cliënten die wel naar de dierenarts gaan en dan na de behandeling zeggen dat ze het niet kunnen betalen. We kunnen altijd een foldertje geven.	Voorlichting vertrouwensafhankelijk Voorlichting laagdrempelig
3.8	ik denk allemaal. We hebben een hoop cliënten die in de bijstand zitten maar ook een hoop die in de WAJONG zitten. Ook wel cliënten die werk hebben maar echt een minimaal inkomen hebben.	100% minima cliënt
3.9	niet allemaal. Een aantal maar niet allemaal. Als ik het zo moet inschatten zijn de meeste niet aangesloten bij de voedselbank. Sommige willen ook niet. Die vinden het te veel moeite. Ook schaamte inderdaad.	Weinig lid voedselbank Schaamte
3.10	ik gok dat dit meer dan de helft is. Ik zit nu puur even naar	4/6 huisdierenbezit

	mijn eigen cliënten te kijken en ik heb 6 cliënten en 4 daarvan hebben huisdieren. Ik denk dat dit ongeveer ook de verhouding is. Sommige mensen hebben ook geen contact meer met mensen en dan is het dier het enige wat nog leeft.	Sociaal isolement
3.11	Wij werken met een begeleidingsplan en dit zijn 15 gebieden. We kijken per cliënt naar wat die cliënt nodig heeft en wat we daar aan kunnen doen. Een van die gebieden is financiën maar dat maakt niet uit of je bij de minima hoort of niet. Ook al heb je een inkomen van 3000 euro en je denkt dat je hulp nodig hebt met financiën dan gaan we het daar over hebben. Iedereen wordt in principe hetzelfde behandeld. Het is inderdaad waar de cliënt denkt dat die hulp bij nodig heeft	Hulp cliënten gelijk
3.12	ja wisselend. Het is inderdaad aan de ene kant kan ik heel goed indenken dat het je maatje is of in ieder geval een dier wat jaren bij je is. Die je door de donkere dagen heen sleept. Dat betreft vind ik het juist fijn dat ze het hebben maar soms zijn het echt schrijnende situaties. Waarvan je denkt eigenlijk mag jij geen huisdier houden. Het is heel dubbel. Maar over het algemeen heb ik cliënten die dieren hebben, hebben wel altijd voer in huis.	Huisdierenwelzijn cliënt afhankelijk Tweestrijd huisdierenbezit
3.13	in de woonvoorziening hier wel een meisje is opgenomen die haar konijnen heeft meegenomen. Daar zijn ook een aantal cliënten die hebben de katten meegenomen. Daar lopen nu drie katten rond. Maar officieel mag het niet. Als ze die konijntjes bijvoorbeeld al heeft dan gaan wij niet zeggen dat ze eerst die konijnen moet weg doen. Stel je voor dat dat het laatste is in de wereld wat ze nog heeft. Die hebben wel datgene wat de basis is voor de dieren. Als dat er niet zou zijn dan zou ik denk ik aanraden om het dier misschien uit huis te plaatsen.	Huisdieren woonvoorziening. advies herplaatsen
3.14	je kan denk ik aan stress reactie van zo een dier wel zien dat het niet goed gaat. Voorbeeld als die gaat haren plukken of de hele tijd het zelfde pad heen en weer loopt. Of als die mager wordt. Ik denk dat dat wel genoeg tekenen zijn dat het niet goed gaat	Dierenwelzijnsymptomen
3.15	Nee dan laten we het zo	Geen hulp goed welzijn
3.16	jazeker. Ja. We hebben ook wel eens gehad dat mensen in een erg vervuilde woning woonden en die hadden vier honden. Ook echt vier verschillende honden. Een labrador die helemaal kierewiet was. Die had hij ook aan een halsband aan de stoelpoot vast. Je wist nooit of die zou gaan happen. Die zijn uiteindelijk verhuisd naar een schone woning. De voorwaarde hieraan was dat in iedergeval 2 honden naar het asiel moesten. Uiteindelijk heeft het asiel daar ook veel in gedaan. Het asiel is gekomen en heeft die honden beoordeeld en heeft daarna een keus gemaakt. Deze twee konden ze houden en de andere 2 moesten heropgevoed worden. Bij die labrador is	Actie verwaarlozing Actie veel dieren Herplaatsing asiel

	dat trouwens niet gelukt. Die hond was echt helemaal klerewiet. Dus ik heb ook wel eens met asiel samengewerkt.	
3.17	hij heeft een poes. Niet gesteriliseerd. Blijft wel altijd binnen, komt niet buiten. Alleen sinds een maand/ twee maanden ongeveer is ze kaal bij de staart en bij de oren. Gewoon echt zielig. Ze gedraagt zich niet anders. Dus dat is ook wel weer dat ik denk, ze is gewoon zoals ze altijd is geweest. Maar ze ziet er niet uit. Dus dat vind ik wel zorgelijk. Ik bespreek ook met hem van goh ga naar de dierenarts. En dat zegt die ook van: ja geld geld geld. Je hebt volgens mij wel bijzondere bijstand wat je aan kan vragen. Maar daar zitten volgens mij allemaal regels aan. Dat trekt hij dus niet. Al die regels. Ik ben zelf een kattenliefhebber dus dat gaat mij aan mijn hart om dit te zien. De drempel ligt echt heel hoog om hulp te zoeken. Net zoals die kat met die kalen plekken. Die man zegt dan dat het meevalt maar dat maakt hij ervan. En dan weet ik niet of ik er nog verder op in moet gaan. Misschien valt het wel een zalfje op te lossen. ik heb nu een cliënt die heeft een kat en die heeft voor de derde keer een nestje gekregen. Terwijl het dier nog geen drie jaar oud is. Dus hartstikke sneu. Ik heb verteld dat hij de kat echt moet laten steriliseren. En dan zegt hij: jaja dat weet ik. Ze weten het wel maar dan zit je toch aan het financiële plaatje vast.	Hoge drempel cliënt hulpvraag M.O
3.18	ja wel om ook zorg te delen. Je kan het hier wel met collega's over hebben maar dat blijft dan wel binnen LIMOR en hier zit volgens mij niemand die specialisatie in dieren heeft. Wat de cliënt vaak tegen houdt is dat aan de dierenarts heel veel kosten gebonden zit en ik heb geen idee waar je eventueel terecht kan voor laagdrempelige hulp. Of een organisatie die eventueel kijkt of de kosten lager kunnen. Ik heb daar echt geen idee van. Als dat er zou zijn dan zou dat voor de cliënt ook een stuk makkelijker worden om contact op te nemen of wel die stap te zetten.	Hoge drempel cliënt behoefte aan hulp
3.19	Ik heb ook wel eens een cliënt gehad, toen werkte ik net bij LIMOR, daar was dat dus niet zo. Die hond was ook heel mager en die man had ook nog een veestapel met kippen, konijnen, katten, hond. Toen is er ook zorg overleg geweest en toen was de dierenbescherming er ook bij en de politie ook. En toen is het er ook over gegaan dat ze die dieren gingen weghalen inderdaad. Maar die man was echt helemaal alleen op de wereld. Toen heb ik er wel nog over gepleit dan hij in ieder geval zijn hond mocht houden. Uiteindelijk weet ik niet hoe het is afgelopen. Het is een beetje dubbel inderdaad	Te veel dieren Samenwerken dierenbescherming
3.20	ja graag. Prima. Het is iets waar je minder aandacht aan schenkt of iets wat niet op nummer 1 staat. Terwijl het in het belang is van levende dieren.	Behoefte aan hulp
3.21	Kan het ook dat er van te voren met de dierenarts wordt	Bemiddelen dierenarts

	overlegd om het zo goedkoop mogelijk te maken en dan stuur ik de cliënt naar de dierenarts.	
--	---	--

Nummer	Fragment	Label
4.1	Nee. Niet bewust.	Geen huisdierenvragen intake
4.2	Ja dan gaat onze projectcoördinator naar onze mensen thuis en dan hebben ze een lijst een intakeformulier, daar staan vooral NAW-gegevens, de hulpvraag, de problematiek, het systeem wie is er allemaal betrokken netwerk. De kinderparticipatieladder van dagbesteding of eventueel nog kijken hoe kan je aan dagbesteding deelnemen. Ja wat zit er nog meer in.. Nou de leefgebieden gaan even bij langs, de klantindicatoren heet dat.	Dataverzameling intake
4.3	Het wordt wel genoteerd vaak. Een cliënt heeft bijvoorbeeld huisdieren. Ik heb bijvoorbeeld in cliënt die heeft allemaal speciale katten, ik weet de naam er niet van, maar die heeft daar een stuk of 20 van en die heeft dan om het huis een grote ren. En die verkoopt ze dan ook wel. Die is in contact met andere fokkers en die heeft dan zelf mannetjes die dan weer de vrouwtjes dekken en zo heeft ze dan weer wat jonkies. En er zijn ook mensen die hebben twee vogeltjes, een kat of een hond. Nou dat soort huisdieren kom ik vaak tegen. En meestal zie je dat wel. Kijk ze zijn zelf verantwoordelijk.	Notitie huisdieren
4.4	We kunnen ze wel adviseren van is dat haalbaar financieel.	Adviseren huisdierbezit
4.5	1 tot 2 keer per week.	Wekelijks contact
4.6	Nee niet dat ik weet.	Geen kennis dierenwelzijn
4.7	Nou ik denk dat wij heel veel weten van welzijn, omdat we altijd met mensen te maken hebben. Dus daar kijk je al naar welzijn en je neemt altijd mee als er dieren zijn; hygiëne.	Vergelijking welzijn mens
4.8	Oh dat absoluut. Ja. Zelf heb ik ook dieren, ik heb twee honden. Dus ik weet wel wat van dieren en ik kan informatie daarin wel netwerken. En ik heb een netwerk bij de dierenopvang in Dokkum, dus dan kan ik zo informatie ophalen. Maar ik denk dat als het voor cliënten laagdrempelig is dat ze makkelijker contact kunnen opnemen. En als ze een beetje een ingang hebben. Ook voor mensen met een problematiek, zijn natuurlijk wel mensen met een problematiek als daar wat handig wordt ingestoken dat dat wel handig zou zijn. En ook voor een externe adviseur, want ik heb die 10 leefgebieden, ik heb daar natuurlijk ook hygiëne, dat iemand kijkt naar alleen het welzijn van het dier. En niet de rest erom heen. Dat is was er nodig is, dat kost het. Nou gewoon een objectieve, iemand die er naast staat. Dat zou wel handig zijn. Maar ook voor herplaatsing dieren, dat vind ik ook wel zoiets. En via de voedselbank ik weet niet of daar ook wat aan dieren wordt gedaan. Maar	Behoeft informatie dierenwelzijn Laagdrempelig contact cliënt

	misschien is dat nog iets, qua voeding.	
4.9	Nou dat weet ik niet zo precies. Maar als ik kijk naar mijn case dan is dat 100%.	100% minima cliënt
4.10	Ja, twee actief bij de voedselbank dus en meerdere die wel aangemeld kunnen worden. En eentje dan die eruit is. Die is het uiteindelijk kwijtgeraakt door teveel inkomen	Twee minima voedselbank
4.11	Zes van de 8. Zeg maar 2 niet. Zes hebben dieren en twee hebben niet dieren. En drie waarvan ik het niet weet, dat zijn nieuwe aanmeldingen. Ja en dat verschilt van 1 heeft 1 konijn. Tot die 20 katten en een hond en 3 papagaaien.	6/8 minimahuisdieren
4.12	In principe is niet ons werk om de dieren te verzorgen. Het is wel iets wat je meeneemt, wat hoort bij de hygiëne, wat hoort bij hoe ga je om met je medemens/mededier. Dat is wel iets wat we meenemen. Maar het is qua coach ieder voor zich wat voor actie je daarbij onderneemt. Daar is het wel afhankelijk van wie zit er in het gezin. Ik zeg niet per definitie nee, want je zit in de minima je kan geen dieren. Nee. Maar je kijkt wel naar wat kan en je adviseert. Eigenlijk blijven de mensen zelf verantwoordelijk.	Advies hygiëne dieren Advies coach verschillend
4.13	Dat ene gezin waarvan ik zei die kat is ingeslapen en die hond en die 2 vogels. Dan zeg ik wel ja dat is echt te veel. Ze hebben geen kat meer dus hebben 2 vogels nu, maar ook die kat was al teveel. Dat gaf al een hygiëne probleem. Maar ze zijn wel goed voor de dieren. Als ze ze mishandeld, als ze verwaarloost dan kan ik zeggen he dit gaat niet. Dit moet anders. En de bewindvoerder die spaart gewoon voor die dieren. Dus eigenlijk is het wel meer situatie afhankelijk, hoeveel dieren wenselijk zijn in een gezin? Ja want als ik kijk naar die vrouw met 20 katten. Ja die heeft het huishouden wel redelijk op orde. Nou ik zit er dus wel steeds op van meeste verkopen. Maar zij niet echt. Ze heeft er wel een aantal weg gedaan, ook een aantal mannetjes.	Te veel huisdieren situatie afhankelijk
4.14	Ten eerste mishandeling van dieren, als ze dieren slaan, ze schoppen, schreeuwen. Honden zijn bang. Dat vind ik een kwalijke zaak. Dieren die geestelijk mishandeld worden door te weinig aandacht, in een klein hokje zitten, geen frisse lucht, geen kant op kunnen en een huis vol kinderen die veel lawaai maken waardoor de kat of de hond nooit rust heeft. Dat vind ik kwalijk. Daarnaast vind ik het heel kwalijk als ze te weinig eten krijgen, maar ook als ze te veel eten krijgen. Want als dieren heel dik zijn en geen kant meer op kunnen, vind ik dat ook kwalijk. Heb ik nog niet meegemaakt. Als mensen niet goed weten hoe ze met beesten om moeten gaan, met wat voor	Schrijnende situaties dierenwelzijn

	voeding en bewijze een schildpad krekels gaan geven of een hond kattenvoer of een kat hondenvoer. Dan denk ik ja als geestelijke ontwikkeling niet toelaat dat ze precies weten wat ze nodig hebben qua basisbehoeften van de dier, dat vind ik ook wel een kwalijke zaak. En als er echt geen financiën is voor een dier.	
4.15	Dat ene gezin met die kat met die 2 vrouwtjes waarvan die zoon ook nog in huis is van die katten, niet gecastreerd/steriliseert zijn waarvan de vrouwtjes weg moeten. Daar had ze 1 die was hoogzwanger en die was gevallen van het aanrecht en dat mocht niet. En toen had die last van zijn heup en kon die niet meer lopen met zijn achterkant. En er was geen geld voor de dierenarts. En toen vond ik dat een hele kwalijke zaak.	Kwalijke zaak welzijnsprobleem
4.16	Toen heb ik ook getracht of via opvang wat te leveren. Maar gelukkig knapte hij weer op en is hij weer zelf gaan lopen, maar dat was moeilijk hoor. Dan vind je niet iemand die er naar wil kijken. Dus die is ook bevallen en de kittens zijn allemaal goed terecht gekomen, maar dat vond ik wel zielig. Ja. Dan moet je €50 euro geven om de kat naar de opvang te brengen. En als ze weten dat ze kat heupproblemen heeft of is gevallen dan. Je kan het niet verzwijgen, de situatie is zo schrijnend. Toen dacht de bewindvoerder is daar geld voor, is daar geen geld voor.	Opvang minimahuisdier en
4.17	Toen we het over de hond hadden, echt een week later was de hond weg. Dan heb je het erover, je gaat verhuizen en die 2 honden is dat nou mogelijk, welke ga je weg doen. En zo gaat het misschien weer de goede kant op en worden ze financieel weer helemaal gezond.	Advies herplaatsen
4.18	Maar die man heeft geen dieren. Nee, ook niet handig misschien op een flat. Heeft ook een hekel aan de hond van de burens. Overlast qua dieren. Dat is ook nog wel iets. Dat dieren niet alleen kunnen zijn, dat er probleem dieren in huis zitten. En die geven weer overlast met andere burens. Dat is ook altijd nog wel een punt. Advies daarin is dan ook wel handig. Of bemiddeling als je een dier wilt. Hoe kom je op een goedkope manier zonder alle problemen.	Advies herplaatsen Hulpvraag M.O. overlast huisdieren
4.19	Ja die zullen er vast en zeker zijn. Ik heb ze nog niet gezien. Eigenlijk is dat voorbeeld wat ik noemde van die terminale kat, die ziek rond wandelde, wel een verwaarloosde zaak. Waar iemand gewoon te weinig inzicht heeft of te weinig geld over de zorg van de dier en kan kijken wat is er nodig of het niet heeft of het niet aandurft. Dan wordt er eigenlijk actie op gezet.	Verwaarlozing Hoge drempel cliënt
4.20	Dat was het inslapen van de kat, want hij was	Actie M.O. inslapen dier

	terminaal. Dat was niet omdat het daar een probleem was in het huishouden, omdat de kat moest worden ingeslapen, maar het was gewoon de kat zelf dat een probleem was. Het was niet gesignaleerd of actie opgezet door de desbetreffende eigenaar en samen met hulpverlening is er actie op gezet.	
4.21	Ja, want als we daarmee op de case komen zouden er meer gezegd hebben hij hoeft geen spuitje. Misschien had zo'n arts dan ook wel gezegd voor de kostenbehandeling op dit moment. Ze geven hem niet zomaar een spuitje.	Bemiddeling dierenarts
4.22	Nou ik zit er dus wel steeds op van meeste verkopen. Maar zij niet echt. Ze heeft er wel een aantal weg gedaan, ook een aantal mannetjes.	Advies herplaatsen
4.23	Als ze ze mishandelt, als ze verwaarloost dan kan ik zeggen he dit gaat niet. Dit moet anders. Ik ben dit nog nooit tegengekomen.	Geen mishandeling gezien
4.24	Absoluut. Wij staan altijd open voor uitbreiding van onze sociale kaart en dierenwelzijn hoort daar ook bij.	Verbreden contacten
4.25	Ik zou zo niet weten hoe anders. Voor mij bestaat samenwerking met een stichting vooral uit duidelijke afspraken maken, voor welke dingen kom je en kan je aankloppen. Wat de verwachting is. Dat je duidelijk maakt hoe ontstaat die samenwerking. En voor de rest denk ik dat alle hulp die maar nodig kan zijn, en wat die gezinnen niet nadelig is voor de financiën dat je daar niet anders naar moet gaan kijken. Want zou je eigenlijk aangeven dit zijn de mogelijkheden dit kan ik jullie bieden en wij zeggen nou dat is goed. Alle kleine beetjes helpen. Dus ik zou niet weten wat er in de weg zou staan. Tenzij ze zegt wij hebben daar subsidies voor nodig ja dan kom je bij het stukje geld. Leger des Heils heeft zelf geen geld. Je kan kijken naar wat kan je wel bij de fondsen vandaan halen, maar dat is dan weer haar taak.	Samenwerking SBH Duidelijke afspraken verwachtingen bespreken
4.26	Nee niet echt. Maar als ik naar zo'n oplossing zoek voor een situatie waar ik dan in zat met die heup van dat beestje. Dan kan ik haar even inschakelen en zij kan onderhandelen. Dan denk ik van nou super. En de cliënt wordt er zelfstandiger van, want die kan ook zelf contact met haar opnemen dus ze kunnen samen oplossingen bedenken. Ik vind dat echt een mooie ontwikkeling.	Samenwerking SBH

Nummer	Fragment	Label
5.1	En verder is het ook fijn want dan kunnen de vrijwilligercoördinatoren, want die doen dan de intake, zien hoe de sociale context is. Is het een alleenstaande of is het een gezin. Wordt er veel gerookt, zijn er huisdieren. Dat vragen we altijd wel. Er zijn namelijk vrijwilligers die dat niet willen.	Vraag aanwezigheid huisdieren Bang voor huisdieren
5.2	meer alleen van wat voor een huisdieren er zijn. En of deze dieren heel druk zijn of rustig. Daar maakt de vrijwilligercoördinator een notitie van. Die gaat dan ook op zoek naar een vrijwilliger. Als mensen niet zijn opgegroeid met huisdieren kunnen ze er best een beetje angstig voor zijn.	Notitie soort huisdier Notitie huisdierengedrag Bang voor huisdieren
5.3	Bij 95% van de gevallen is de intake bij de cliënt thuis. Dan wordt er precies gekeken wat de hulpvraag is. Wat moet er gedaan worden? Gaat het alleen om het sorteren van de post of zijn er problematische schulden? Dan is het fijn om het thuis te doen. Dan zitten ze ook in hun privé omgeving. En dan kunnen ze eventueel even wat informatie boven tafel halen.	Persoonlijk contact thuis Hulpvraag cliënt
5.4	Soms heb je wel mensen die hebben 4 honden. Die hebben dan ook veel schulden en die komen dan in de sanering terecht. Die hebben dan nog maar 40 euro per week weekgeld. Dat is dan al moeilijk om daar zelf van rond te komen. Als je dan ook nog 4 honden hebt. Dat wordt dan erg lastig. Het is dan meer een advies of je die honden niet beter even bij familie kan onderbrengen. Dat gebeurt dan soms wel dat familie hulp bieden met voer of dat je iemand in de buurt weet.	Advies geen huisdieren schuldsanering
5.5	sommige hebben een traject van een paar maanden en dan is het probleem opgelost en kunnen ze weer verder. Sommige blijven heel lang bij je. Daar is een heel groot probleem of ze kunnen heel moeilijk het zelf doen. Dan blijven ze langere tijd verbonden met Humanitas. Dan komt een vrijwilliger er een keer in de vier weken ofzo. Om te kijken of ze hulp nodig hebben.	Trajectduur verschillend
5.6	uhm ja dat weet ik eigenlijk niet zo. Ik zelf wel want ik heb altijd een hond gehad. Dan ben je daar wel mee bezig. Wij hebben veel mensen die leven echt in armoede. Die gaan naar de voedselbank. Die melden wij daar dan voor aan en ik heb ooit gehoord dat ze ook een voedselbank hebben voor dieren. Daar kunnen mensen dan heen voor hun hondenvoer. Op die manier ben ik er wel een beetje bij betrokken. En een vriendin van ons werkt bij de dierenambulance	Kennis dierenwelzijn onduidelijk
5.7	nou dat zou misschien iets zijn zodat ze weten waar ze naar toe kunnen. Het is natuurlijk fijn als je daar een vraag kan neerleggen over een bepaalde situatie. Goh ik ben dit tegen gekomen, moet ik daar een melding van maken? De	Adviesfunctie vrijwilligercoördinator Behoeft voorlichting vrijwilligercoördinator

	vrijwilliger wordt dus gekoppeld door een vrijwilligercoördinator. Als er dus dat soort vragen zijn dan neemt de vrijwilliger vaak contact op met de vrijwilligercoördinator. Het is net zoals met kindermishandeling. Als mensen dat tegenkomen of ze denken dat het speelt dan wordt dat ook besproken met de coördinator. Wat moeten we doen en hoe kunnen we dat doen. Het is altijd goed om daar informatie over te krijgen. In ieder geval onder onze coördinatoren. Dan weten die in ieder geval als ze een vraag krijgen van een vrijwilliger wat ze moeten doen. We hebben ook een nieuwsbrief. Daar zou ook eens een stukje over kunnen worden geschreven en dat dit dan wordt geplaatst in de nieuwsbrief.	Artikel nieuwsbrief
5.8	ja die cliënten zelf, die noemen wij deelnemers, ja dat weet ik eigenlijk niet. Sommige zouden er misschien wel behoefte aan hebben maar hebben het vaak zelfs niet eens door. Die gaan op een bepaalde manier om met hun dieren. Een vrijwilliger kan het wel met de deelnemer bespreken. Daar is misschien wel behoefte aan maar het is wel moeilijk om dat via ons te gaan doen. Wij komen daar eigenlijk voor financiële administratieve plaatje. Als je natuurlijk wat ziet dan praat je daar over. Dat deed ik tenminste toen ik nog vrijwilliger was. Maar onze insteek is om mensen te helpen met administratie of problematische schulden.	Huisdierenadvies geen prioriteit advies bij waarneming
5.9	Dat wisselt natuurlijk maar we hebben nu denk ik 400 deelnemers. 95% is echt op het minimum inkomen niveau. Als mensen zelf een goed inkomen hebben of een spaarrekening hebben dan zeggen wij dat ze misschien beter een betaalde budgetcoach kunnen nemen. We zitten dus echt in die minimasfeer.	95% minima cliënt
5.10	dat weet ik niet. Dat doen wij wel. Als je iemand wilt aanmelden bij de voedselbank moet je daar een convenant mee hebben. Niet iedereen kan iemand aanmelden bij de voedselbank. Wij hebben ook wel deelnemers die ook klant zijn bij iemand anders en dat die de deelnemer al hebben aangemeld bij de voedselbank. Hoeveel dat er zijn weet ik eigenlijk niet. Zo een zaken worden bij ons niet geregistreerd. Die mensen geven we wel altijd het advies om zich aan te melden. Sommige doen dat dan maar er zijn ook een aantal die zich daar voor schamen.	Geen overzicht voedselbank advies aanmelding voedselbank schaamte
5.11	Nee dat zou ik niet weten. Op het intakeformulier wordt dat wel gevraagd en aangekruist maar dat is een soort pdf. Dat wordt in een dossier gedaan maar niet in de database gezet. de mensen waar ik bij kwam.. ik denk minder dan de helft. Soms hebben ze wel natuurlijk katten maar die zijn dan net niet thuis en dan heb je dat niet eens door. Soms ruik je dat wel maar soms ook niet. Er zijn er wel veel die hebben katten maar een aantal hadden honden. Vissen zie je nog wel eens. Het is moeilijk om daar een percentage aan te geven. Ik denk dat het net zoveel is als mensen die niet in de minima zitten	Huisdieraantal onduidelijk

5.12	ja uhm het ene huisdier kost meer dan het andere huisdier. Als je in de financiële problemen zit en je neemt dan nog een huisdier. Dat is opzich niet zo slim. Als je op een minimum inkomen zit en je hebt kinderen en die willen ook huisdieren. En jij wilt ook huisdieren om toch een beetje een maatje te hebben. Ik kan me dat wel voorstellen alleen het is dan wel belangrijk dat je gaat bekijken of je dat wel kan betalen. Als je dat onvoorbereid doet dan is dat niet zo slim. Maar als je wel voorbereid vindt dan vind ik dat wel kunnen. Als mensen in de problemen zitten dan nemen ze geen nieuw huisdier. Dat raden wij ze in ieder geval af want ja je moet het ook weer betalen. Als mensen huisdieren hebben en ze komen dan in de financiële problemen dan is het natuurlijk heel moeilijk voor ze om een huisdier af te gaan staan.	Advies geen nieuwe huisdieren Budget voor huisdier
5.13	Ja dat is natuurlijk als die niet goed verzorgd wordt. Te weinig of te veel eten krijgt. Dat zien we natuurlijk ook vaak. Qua verzorging of die er vies uit ziet. Dat is ook niet goed voor een hond. Ik kijk het meer vanaf honden. Hoe het baasje met de hond omgaat. Als die er niet consequent in bent en niet duidelijk bent. Of heel boos of heel lief. Dat is eigenlijk niet goed voor een hond. Je hebt ook ouders die gaan zo met hun kinderen om. Het is niet goed voor het dierenwelzijn maar het is ook niet echt super slecht.	Gedrag baasje - hond
5.14	zo'n voedselbank voor huisdieren , ik weet niet of die er is in Groningen. Ik dacht het niet. Ik zou niet weten waar wij die mensen heen kunnen sturen voor hulp.	Hulpvraag vanuit M.O
5.15	Ik ben het nog nooit tegen gekomen maar als ik daar een melding van krijg en het is moeilijk om daar een duidelijke omschrijving van te geven. Dan zou daar wel iets aan gedaan moeten worden. Daar ben ik wel voor.	Voorstander dierenhulp
5.16	Als het echt een geval is van dierenmishandeling, dan is het vaak wat duidelijker te zien. Dan kan je bijvoorbeeld de dierenpolitie inschakelen. Ik ken het nog wel van het verleden. Toen was ik meer in het boerenland actief. Dan had e ook wel mensen die hadden veel paarden en die gaven weinig eten aan de paarden. Die moesten maar gewoon gras eten. En die waren op den duur helemaal vermagerd. Toen werd daar ook gewoon een melding van gemaakt. Toen kwamen ze ook kijken en moest die man ook beschrijven hoe die daar mee omgaat.	Dierenmishandeling melding dierenpolitie
5.17	Als er sprake is van kindermishandeling of oudermishandeling dan hebben wij daar protocollen voor en zijn er meldpunten waar we dit kunnen melden. Ik kan me voorstellen dat we voor dierenmishandeling een zelfde soort melding kunnen maken.	Protocol maken dierenmishandeling
5.18	ja dat denk ik wel. Want een vrijwilliger of een coördinator	Adviesfunctie vrijwilliger

	die kan er dan advies in geven. Een vrijwilliger kan iemand advies geven. Als er meer bekendheid over is. Maar dan spelen wij die vraag niet door behalve in een geval van mishandeling. Wij proberen eigenlijk niks te doen zonder dat de deelnemer het niet weet en zonder de toestemming van de deelnemer. We zijn onafhankelijk en zijn er voor hem.	toestemming cliënt hulpvraag
5.19	ja dat lijkt me leuk.	Samenwerking SBH
5.20	Als wij zien dat mensen daar vragen over hebben of moeilijkheden dat we kunnen zeggen dat ze contact moeten opnemen met de stichting. Zodat ze daar hun vraag kunnen neerleggen. Dat is ook hoe onze vrijwilligers deelnemers helpen door te adviseren. Of misschien dat de vrijwilliger wel opbelt maar dan zit de deelnemer daar naast.	Informatie doorspelen cliënt toestemming cliënt hulpvraag
5.21	Ja dat lijkt me leuk. Aan de hand daarvan kunnen wij ook kijken of we het kunnen plaatsen in de kennisbank. Als ze vragen hebben kunnen ze zoeken op ons intranet en dan vinden ze dit document. In de nieuwsbrief zouden we er bijvoorbeeld ook een klein artikel over kunnen plaatsen. Met een verwijzing naar de kennisbank waar ze het kunnen vinden.	Informatie plaatsen kennisbank Artikel nieuwsbrief

Bijlage VIII – Interviews axiaal coderen

1	2	3	4	5	Thema
Scannen woonomgeving (1.1)			Dataverzameling intake (4.2)		Intake
Ambulante woonondersteuning (1.3)			Advies coach verschillend (4.12)	Adviesfunctie vrijwillige coördinator (5.7) Adviesfunctie vrijwilliger (5.18)	Functies M.O.
Persoonlijk contact thuis (1.1, 3.3, 5.3)	Locatie contact verschillend (2.2)				Contactmomenten
Wekelijks contact (1.4, 2.4, 4.5)		Wekelijks, tweewekelijks contact (3.4)			
				Trajectduur verschillend (5.5)	
Structuur creëren (1.4)		Hulpvraag cliënt (3.2, 5.3)		Toestemming cliënt hulpvraag (5.18, 5.20)	Toestand cliënt
		Schaamte (3.9, 5.10)			
		Hoge drempel cliënt (3.17, 3.18, 4.19)			
		Hulp cliënten gelijk (3.11)			
80 % minima cliënt (1.8)	85, 90 % minima cliënt (2.8)	100% minima cliënt (3.8, 4.9)		95 % minima cliënt (5.9)	Cijfers minima
Weinig minimahuisdieren (1.9)	10/22 minimahuisdieren (2.9)	4/6 huisdierenbezit (3.10)	6/8 minimahuisdieren (4.11)	Huisdier aantal onduidelijk (5.11)	
		Weinig lid voedselbank (3.9)	Twee minima voedselbank (4.10)	Geen overzicht voedselbank (5.10) Advies aanmelding voedselbank	

				(5.10)	
Huisdierenvraag situatie afhankelijk (1.2)				Vraag aanwezigheid huisdieren (5.1) +	Huisdiervragen
	Geen huisdiervragen intake (2.1, 3.1, 4.1)				
			Notitie huisdieren (4.3)	Notitie soort huisdieren (5.2) Notitie huisdierengedrag (5.2)	
Kennis dierenwelzijn op gevoel (1.5)		Dierenwelzijnssymptomen (3.14)	Vergelijking welzijn mens (4.7)		Kennis dierenwelzijn
	Geen kennis dierenwelzijn (2.5, 3.5, 4.6)			Kennis dierenwelzijn onduidelijk (5.6)	
Vergroten sociale kaart (1.6, 1.7)			Behoeft informatie dierenwelzijn (4.8)	Behoeft voorlichting vrijwillige coördinator (5.7)	Voorlichting
	Geen behoefte informatie (2.6, 2.7)				
		Voorlichting vertrouwensafhankelijk (3.7) Voorlichting laagdrempelig (3.7)	Laag drempelig contact cliënt (4.8)		
Huisdier belangrijk voor cliënt (1.10)	Mens-dier relatie zeer belangrijk (2.3)	Sociaal isolement (3.10)			Mens-dier relatie
	Angst in beslagname (2.12)				
				Bang voor huisdieren (5.1,	Gedrag

				5.2) Gedrag baasje- hond (5.13)	
Schrijnende situaties huisdieren (1.11)		Huisdierenwelzijn cliënt afhankelijk (3.12)	Schrijdende situaties dierenwelzijn (4.14) Kwalijke zaak welzijnsprobleem (4.15)		Dierenwelzijn- problemen
Verwaarlozing (1.12, 4.19)					
	Geen mishandeling (2.15)		Geen mishandeling gezien (4.23)		
		Te veel dieren (3.19)	Te veel huisdieren situatie afhankelijk (4.13)		
Geen actie verwaarlozing (1.11, 2.11)					Acties dierenwelzijn- problemen
		Actie verwaarlozing (3.16)			
	Gesprek bij dierenmishandeling (2.16)				
		Actie veel dieren (3.16)	Actie M.O. inslapen dier (4.20)		
Advies geen nieuwe dieren (1.13, 5.12)	Geven zelf huisdierenadvies (2.7)	Geen budget, afstaan huisdier (3.2)	Adviseren huisdierenbezit (4.4) Advies hygiëne dieren (4.12)	Advies geen huisdieren schuldsanering (5.4) Advies bij waarneming (5.8)	Advies huisdierenbezit
		Geen hulp goed welzijn (3.15)	Advies coach verschillend (4.12)	Huisdierenadvies geen prioriteit (5.8)	
		Advies herplaatsen (3.13, 4.18, 4.17, 4.22)			

		Herplaatsing asiel (3.16)			
Hulp vragen netwerk (1.13)	Hulp binnen organisatie (2.13)				Hulp netwerk
Netwerk cliënt gebruiken (1.7)	Onderling overleg collega's (2.17)				
Afspraken over huisdieren (1.13)	Plan opstellen nieuw huisdier (2.10)			Budget voor huisdier (5.12)	Actie houden van huisdier
		Huisdieren woonvoorzienin g (3.13)			
Doorspelen vraag (1.15)	Misschien hulpvraag doorspelen (2.18)	Hulpvraag M.O (3.6, 3.17, 5.14)	Hulpvraag M.O overlast huisdier (4.18)	Informatie doorspelen cliënt (5.20)	Behoeftte hulp
	Serieuze problemen doorspelen (2.19)	Behoeftte aan hulp (3.18, 3.20)			
	Tweestrijd opname en afstaan huisdier (2.13, 2.14)	Tweestrijd huisdierenbezit (3.12)			Opvang
	Opvang minimahuisdie ren (2.17, 4.16)				
	Idee dagbestedings project huisdierenopv ang (2.17)				
Bemiddelen dierenarts (1.15, 3.21, 4.21)			Duidelijke afspraken (4.25)		Functie SBH
			Verwachtingen bespreken (4.25)		
				Artikel nieuwsbrief (5.7, 5.21)	
				Protocol maken	

				dierenmishandeling (5.17) Informatie plaatsen kennisbank(5.21)	
	Samenwerking M.O. (2.20) Overleg budgetbeheerder (2.10)				Bestaande samenwerking
Doorspelen vraag dierenbescherming (1.14)		Samenwerken dierenbescherming (3.19)		Dierenmishandeling melding dierenpolitie (5.16)	
	Geen dierenbescherming bellen (2.12)				
			Samenwerking SBH (4.25, 4.26, 5.19) Verbreden sociale contacten(4.24)	Voorstander dierenhulp (5.15)	Samenwerken met SBH

Bijlage IX – Interviews selectief coderen

Kernthema	Thema	Label
Huidige situatie cliënt	Intake	Dataverzameling intake
		Scannen woonomgeving
	Functies M.O.	Ambulante
		Woonondersteuning
		Advies coach verschillend
		Adviesfunctie vrijwillige coördinator
		Adviesfunctie vrijwilliger
	Contactmomenten	Persoonlijk contact thuis
		Locatie contact verschillend
		Wekelijks contact
		Wekelijks, tweewekelijks contact
		Trajectduur verschillend
	Toestand cliënt	Structuur creëren
		Hulpvraag cliënt
		Toestemming cliënt hulpvraag
		Schaamte
		Hoge drempel cliënt
	Cijfers minima	Hulp cliënten gelijk
		80 % minima cliënt
		Weinig minimahuisdieren
		85, 90 % minima cliënt
		10/22 minimahuisdieren
		100% minima cliënt
		4/6 huisdierenbezit
		Weinig lid voedselbank
		6/8 minimahuisdieren
		Twee minima voedselbank
		95 % minima cliënt
		Huisdier aantal onduidelijk
		Geen overzicht voedselbank
		Advies aanmelding voedselbank
	Mens – dier relatie	Huisdier belangrijk voor cliënt
		Mens – dier relatie zeer belangrijk
		Angst in beslagname
		Sociaal isolement
	Gedrag	Bang voor huisdieren
		Gedrag baasje - hond
Huidige situatie minimahuisdier	Huisdiervragen	Huisdierenvraag situatie afhankelijk
		Geen huisdiervragen intake
		Notitie huisdieren
		Vraag aanwezigheid huisdieren

		Notitie soort huisdier
		Notitie huisdierengedrag
	Kennis Dierenwelzijn	Kennis dierenwelzijn op gevoel
		Geen kennis dierenwelzijn
		Dierenwelzijnssymptomen
		Vergelijking welzijn mens
		Kennis dierenwelzijn onduidelijk
	Dierenwelzijnsproblemen	Schrijnende situaties huisdieren
		Verwaarlozing
		Geen mishandeling
		Huisdierenwelzijn cliënt afhankelijk
		Geen mishandeling gezien
		Te veel huisdieren situatie afhankelijk
		Te veel dieren
		Schrijdende situaties dierenwelzijn
	Acties dierenwelzijnproblemen	Kwalijke zaak welzijnsprobleem
		Geen actie verwaarlozing
		Actie verwaarlozing
		Gesprek bij dierenmishandeling
		Actie veel dieren
	Advies huisdierenbezit	Actie M.O. inslapen dier
		Advies geen nieuwe dieren
		Geven zelf huisdierenadvies
		Geen budget, afstaan huisdier
		Geen hulp goed welzijn
		Advies herplaatsen
		Herplaatsing asiel
		Adviseren huisdierenbezit
		Advies hygiëne dieren
		Advies coach verschillend
		Advies geen huisdieren schuldsanering
		Advies bij waarneming
		Huisdierenadvies geen prioriteit
	Hulp netwerk	Hulp vragen netwerk
		Netwerk cliënt gebruiken
		Hulp binnen organisatie
		Onderling overleg collega's
	Actie houden van huisdier	Afspraken over huisdieren
		Plan opstellen nieuw huisdier
		Budget voor huisdier
		Huisdieren woonvoorziening
Gewenste situatie	Behoeftte hulp	Doorspelen vraag
		Misschien hulpvraag doorspelen

		Serieuze problemen doorspelen
		Hulpvraag M.O.
		Behoeftte aan hulp
		Hulpvraag M.O. overlast huisdier
		Informatie doorspelen cliënt
	Opvang	Tweestrijd opname en afstaan huisdier
		Opvang minimahuisdieren
		Idee dagbestedingsproject huisdierenopvang
		Tweestrijd huisdierenbezit
	Functie SBH	Bemiddelen dierenarts
		Duidelijke afspraken
		Verwachtingen bespreken
		Artikel nieuwsbrief
		Protocol maken dierenmishandeling
	Bestaande samenwerking	Informatie plaatsen kennisbank
		Doorspelen vraag dierenbescherming
		Samenwerking M.O.
		Overleg budgetbeheerder
		Geen dierenbescherming bellen
		Samenwerken dierenbescherming
		Dierenmishandeling melding dierenpolitie
	Samenwerken met SBH	Samenwerking SBH
		Verbreden sociale contacten
		Voorstander dierenhulp
	Voorlichting	Vergroten sociale kaart
		Geen behoefte informatie
		Behoeftte informatie dierenwelzijn
		Behoeftte voorlichting vrijwilligercoördinator
		Voorlichting vertrouwensafhankelijk
		Voorlichting laagdrempelig
		Laag drempelig contact cliënt